930
M 13

DIPLOMATARIUM RÁCZKEVIENSE.

Ráczkevei Okmánytár.

KIADJA

MAGDICS ISTVÁN

székesfehérvári püspöki szertartó, könyvtárnok, szentszéki ülnök és jegyző.

SZÉKESFEHÉRVÁR.

SZÁMMER KÁLMÁN „VÖRÖSMARTY" CZÍMŰ KÖNYVNYOMDÁJA.

1886.

13

HELYTÖRTÉNET

1986 JUN 2 4

2019 JÚL 05.

127891

2003 JÚL. - -

1995 -11- 20

DR. PAUER JÁNOS, SZÉKESFEHÉRVÁRI PÜSPÖK.

DIPLOMATARIUM RÁCZKEVIENSE.

Ráczkevei Okmánytár.

KIADJA

MAGDICS ISTVÁN

székesfehérvári püspöki szertartó, könyvtárnok, szentszéki ülnök és jegyző.

SZÉKESFEHÉRVÁR.

SZÁMMER KÁLMÁN „VÖRÖSMARTY" CZÍMŰ KÖNYVNYOMDÁJA.

1888.

Városi Könyvtár
127891
Szentendre

Méltóságos és Főtisztelendő

PAUER JÁNOS

SZÉKESFEHÉRVÁRI PÜSPÖK ÚRNAK,

Ő CSÁSZÁRI ÉS APOSTOLI KIRÁLYI FELSÉGE TANÁCSOSÁNAK, A JELES VASKORONAREND COMMENDÁTORÁNAK, A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADEMIA TAGJÁNAK,

HITTUDORNAK,

AZ APOSTOLI LELKÜ, TUDÓS FŐPAPNAK,

RÁCZKEVE SZAB. MEZŐVÁROS NAGY SZÜLÖTTÉNEK, KRISZTUSBAN LEGKEGYELMESEBB ATYJÁNAK,

ÁLDOZÁRSÁGA FÉLSZÁZADOS ÜNNEPÉLYÉRE,

(1838. — aug. 20. — 1888.)

IRODALMI MUNKÁSSÁGÁNAK ZSENGÉJÉT

HÓDOLATTAL AJÁNLJA

LEGKISEBB FIA KRISZTUSBAN.

ELŐSZÓ.

A föld, melyen bölcsönk ringott, hol ifjuságunk ártatlan örömeinek tanyája létezik, az édes emlékek soha nem lazuló kötelékével bilincseli le szivünket. Ismerni kedves szülőföldünk multját, az ott lezajlott eseményeket ki nem vágyódnék?

E vágy ösztökélt engem is arra, hogy Pest-Pilis és Solt törvényesen egyesült vármegyék területén, Ráczkeve (máskép Csepel) szigetén fekvő *Ráczkeve* város multjáról, a történelem mezején egyet-mást összeböngésszek.

Kutatásaim közben nagy gyönyörüséggel tapasztalám, hogy fáradságom reményemen túl jutalmaztatik meg. S ma, midőn az összegyüjtött adatok világánál lelkem elmereng szülőföldem történetén, s látom, miként bontakozik ki a homályból, mint fejlödik, terjed, hatalmassá és nagygyá lesz és végre már mint a 9 község 11 sziget, 20 majorság és több erdőkből álló *uradalom feje*[1]) emlittetik, ekkor tapasztalom, hogy mily háladatos munkába kezdettem.

A kereszténység első századaitól kezdve, különösen a népvándorlások korszakában, midőn „a helyeikből kitolt mindenféle faju népek összezsufolódtak a *Duna völgyében* s ott lábatlankodtak, akadékoskodtak és sarkát tiporták egymásnak“ [2]) a Kárpátok által képezett nagy amphitheatrumban, hol az illyrek, hunok, keleti góthok, longobardok, avarok s a frank és szláv népek tengerének hullámai megtörtek a Dunának partjain, a melynek két partján a római és barbár népek egymással surlódtak, *a nemzetek* vérrel boritott *e harczterén, mint kedves oáz* feküdt az „*Insula magna*“ a nagy, vagyis ráczkevei sziget, mely

[1]) „Oppidum Ráczkeve, qua Caput Bonorum etc.“ Dipl. Ráczkeviense. p. 197.

[2]) Thierry „Alarik“ 329 lap.

a vihar idején *menedékhelyül* szolgált[1]), a hova, — mint a későbbi századokban is — a lakosok életük és legféltettebb kincseik megmentése végett vonultak. Itt kerestek üdülést Aquincum, Salinum és Potentiana parancsnokai[2]) ama rövid időközökben, melyekben a barbár népek támadásaitól mentek voltak, e szép szigetben, mely *Oláh Miklós* szerint „semminek sincs hijával, ami az élet fentartására és gyönyörüségére megkivántatik."

Mindazonáltal a nagy sziget dicsőségének napja akkor kelt fel és ragyogott teljes fényében, midön párduczos Árpád, a honfoglalás magasztos munkájában „megindulván azon tájról, hol most Bodrog vára (a mai Monostorszeg helység közelében) vagyon, a Duna mellett vonula a nagy szigetig és mellette táborba szállott"[3]) Árpád, miután leghatalmasabb ellenének, Zalán fejedelemnek seregét s a görög és bolgár segédcsapatokat Alpár mezején diadalmasan legyőzte és szétszórta, ezen „a honfoglalás történetében legnevezetesebb esemény"[4]) után, egy helyet keresett, hol legdrágább kincseit biztonságba helyezhesse. S e hely a nagy sziget vala; mert „Árpád vezér és nemesei bemenvén a szigetbe, s azon hely termékenységét és bujaságát s a *Duna vizeinek erősségét* látván, a helyet *kimondhatatlanul megszerették* és ott maradának cselédeikkel együtt békében és hatalmasan október haváig"[5]). „És elhatározák, hogy az *fejedelmi sziget* legyen, s hogy ott minden nemes személynek tulajdon udvara legyen. S Árpád vezér, mindjárt mestereket hozatván, *derék fejedelmi lakokat* csináltata"[6]).

Mily dicsőségteljes napok a „fejedelmi sziget" történetében!

A kivivott győzelmek diadalmi mámorában uszó magyar nemzet legelőkelőbbjeinek lakhelye, — mely nem *„gunyhó"*, *„leveles szin"* többé mint Szerencsen, vagy az Eger vize mellett[7]), hanem *derék fejedelmi lakokkal* ékeskedik, — a harczi játé-

---

[1]) Thierry „Attila" tört.
[2]) Timon. „Imago ant. Hung."
[3]) Anonymus, c. 47.
[4]) Kerékgyártó „Magyarorsz. mivelőd. tört."
[5]) Anonym. c. 44.
[6]) Anonym. c. 44.
[7]) Anonym. c. 17. 32.

kok fegyvercsattogásától[1]), a kürtök és tárogatók harsogásától, a vadászok zajától viszhangzik[2]).

Az „ezüst és arany edényekben és serlegekben“ [3]) „az asztalnál ülö“ [4]) vendégeknek felszolgált fejedelmi bö lakoma után, mint nem rég Alpár mezején:

„. . . . . Viadalmas Izár fia Kárel,
Jött rézzel ragyogó kobzát penditve szavához,
S messze kizengett ajkairól a kellemes ének“ [5]),

s felhangzott a hösi és tüzelö tábori ének [6]), majd a tréfa és kedvderítő dal, s ezek mellett a zenék, s a hegedük és sípok édes hangjain [7]) a szerelem epedő szava, s a hegedüsök dalaitól felhevült délczeg ifjak tánczra keltek [8]). Itt a kedves lovászmesterétöl „Csepelnek“ nevezett szigeten „*Árpád fényes fejedelmi udvarában* megújult azon jelenet, melyet a nagy hódító Attila körében szemlélheténk“ [9]) nemcsak a magyar nemzet dicső nagyjai, nemcsak a keleti fénynyel körülvett deli magyar nök emelték Árpád udvarának fényét; hanem „nevének dicsösége, fegyvereinek szerencséje körébe vonzá Európa különböző népeinek dicsöség és kalandszomjas lovagjait“ [10]).

És itt legyen szabad felemlítenem ama szerény véleményemet, hogy ez a fényes fejedelmi udvar, a „Nagy“ „Fejedelmi“ „Csepeli“ „Királyi“ „Becsei“ „Eugen“ nevek alatt elöforduló „Ráczkevei“ szigetben, a 15-ik században: Szent-Ábrahám-Teleke, utóbb: Kevi, Kis-Kevi nevekkel jelzett, mostani Ráczkeve szab. mezöváros közvetlen közelében feküdt.

Alapítom pedig szerény véleményemet a következökre: Ráczkeve szigete az Árpád- és vegyes-házbóli királyoknak *folyton kedvencz mulatóhelye volt* „mert bövelkedik sok fáczánnal, fogolylyal, huros madárral, szarvassal, vaddisznóval, dámvaddal és nyúllal, e mellett erdö, szölö és mezei termékekben annyira

---

[1]) Anonym c. 46.
[2]) Anonym. c. 7.
[3]) Anonym. c. 46.
[4]) Anonym. c. 29. 46.
[5]) Vörösmarty „Zalán futása“ 6-ik ének.
[6]) Sándor, „Sokféle“ 9. 107.
[7]) Anonym. c. 46.
[8]) Ipolyi „Magy. Mythol.“ 559.
[9]) Szabó Károly „A magy. vezérek kora.“
[10]) U. a.

gazdag, hogy semminek sincs híjával, a mi az élet fentartására és gyönyörüségére megkivántatik“ [1]). *Folytonosan kedvelvén* tehát e szigetet királyaink, a legnagyobb biztossággal állíthatjuk, hogy *Árpád derék fejedelmi lakjait* fenntartották, mint tartózkodásukra alkalmas lakokat; és valóban Oláh Miklós történészünk a mohácsi vész előtti időben felsorolva ezen sziget előnyeit „*a benne levő királyi lakkal*“ így ir: „mely uramnak, II. Lajosnak, és nejének. Mária királynénak sokszor szolgál gyönyörüségére és mulatságára“ [2]). Állott pedig ez a királyi lak, mint Anna királynénak kevés évekkel előbb, 1503-ban Budán kelt okleveléből kitünik Ráczkeve az akkori Kis-Kevi vagy Ábrahám-Teleke mellett.

A most említett oklevélben ugyanis Anna királyné, miután tisztjei és az akkori Kis-Kevi polgárai között viszálykodás keletkezett a fölött, hogy kié az a „*földterület, Ábrahám-Teleke, máskép Kis-Kevi városa mellett*“ [3]) a „melyen egy vizállás, vagyis halastó vagyon“ [4]) s melyről a kis-kevi polgárok azt állítják, hogy örök adományképen birják, a királyné tisztjei pedig, hogy az „*a királyi curiához vagy lakhoz*, mely Csepel szigetén van tartozik“ [5]); ezen ügyben vizsgálatot rendelt, s azt találta, hogy a polgároknak van igazuk.

Már most, ha a *Ráczkeve mellett levő tóról* az állíttatik, hogy az a királyi lakhoz tartozik, okvetlen *itt kellett a királyi laknak is állani.* E mellett bizonyít II. Ulászló 1511-ben kelt oklevele, melyben így ir: „*midőn Keviben tartózkodnánk*“ [6]), bizonyára az ős királyi curián és házban; s Skaricza Máté versezetében 1581-ben így ir:

Lám egykor ez az vendégség közben,
Szent Ábrahám telekén földünkben,
Sigmond király monda az szükségben,
Sokadalmat hogy adna közénkben [7]).

---

[1]) Oláh Miklós.

[2]) Oláh M.

[3]) Dipl. Ráczk. pag. 63. „Portiones terrarum, iuxta illud Oppidum nostrum Abraham Teleke, alias Kiss-Kevi.“

[4]) U. o. „Stagnum sive piscina.“

[5]) U. o. „Ad Curiam Nostram seu Domum Nostram in Csepel (minden esetre „in Insula Nostra Csepel“ értendő „in Csepel“ alatt, mint az az idézett okirat elején is használtatik.“

[6]) Dipl. Ráczk. pag. 65. „Dum in Oppido nostro Kevi egissemus.“

[7]) Dipl. Ráczk. pag. 88. A tudós iró szerint tehát Zsigmond is több-

Nem akarok most ebbe mélyebben beleereszkedni, ha a jó Isten megsegít, Ráczkeve város történetében bővebben kifejtendem. Most még csak arra hivatkozom, hogy Ráczkeve város határában fekszik a „*Király-Rétje, Király-földje*“, s hivatkozom az *emberiség szokására*, mely ellenállhatlanul vonzza, hogy ősei tanyáját fenntartsa azon a helyen, hol az állott, — s hogy *Szavoyai Eugen* nem ok nélkül emelte *palotáját*, éppen Ráczkeve város tőszomszédságában és pedig a „*Tókert*“ *mellett*.

Szerény véleményem szerint tehát Árpádnak fényes fejedelmi udvara a mai Ráczkeve mellett volt. Ez volt ama hely, hol övéit, mig ő a harczok mezején dicsőséget aratott, biztonságba helyezte; itt volt rokonának Kadosának családja is, kit a koszorús költő így beszéltet:

„Van pedig egy hölgyem, deli tiszta tekintetű Jóla,
S anyja körül játszó kis gyermekem, ékes Alamber,
Kik Csepel árnyai közt a zúgó nagy Duna partján
Várnak emelt karral, s szomorú dalt zengnek utánnam“[1]).

Igen a mai Ráczkeve volt ama hely, hol párduczos Árpád és nemzetünk nagyjai, *állandó tűzhelyeiket* építék, a családi szentély, *az édes otthon* itt állott. Ide szállott a nagy honalkotónak sóhaja a véres csatatérről, azok üdvéért emelve fel nemes lelkét, szivét a magyarok Istenéhez, kik itt várták édes vággyal *hazatértét*. A ligetek árnyaiban itt töltötte életének legboldogabb perczeit, itt mutatott be ősi szokás szerint ősei Istenének hála áldozatot. Ez a hely, melyet *kimondhatatlanul meg szeretett*, volt a központ, a honnan a honfoglalás nagy munkája folytatást és befejezést nyert; innen indultak a gyakori követségek, s ide érkeztek az idegen követek, s itt tartattak a nemzetnek tanácskozásai [2]).

S a magyar nemzet történetében örök fénynyel fog ragyogni e hely, **a melyen az édes haza területén az Árpád-ház első sarja Zsolt fejedelem született,** mert „itt nemzé Árpád vezér Zsolt nevü fiát, s lön nagy öröm a magyarok között“ [3]) **s itt**

---

ször vendégeskedett Szent-Ábrahám-Telekén s ha ez akkor még „csekély falu volt“ (Galgóczy Pest . . . megye monogr.) hogy ott a király vendégeskedhessék, kellett ott descensiójának lenni.

[1]) Vörösmarty „Zalán futása 8-ik ének.“

[2]) Anonym. c. 41. 44. 46. 51. 52.

[3]) Anonym. c. 50.

tartatott az uralkodó Árpád-házban az első menynyegző, „Árpád vezér Mén-Marót leányát Zsolt nejévé fogadá, s mint ily nagy vezér mátkáját illeti, eléje menvén, tisztességesen fogadá *s a vezéri lakhoz vivé*, és menynyegzöt ülve, nagy lakomát tartának“ [1]).

S ámbár később megszünt fejedelmi lakhely, de soha sem szünt meg *a fejedelmek és királyok kedves helye* lenni, hol az országlás fáradalmait víg lakozások közben szivesen felejtették; miért is polgáraival jóakaratuknak számos jeleit éreztették.

Ezen Ráczkeve város irányában tanusított királyi kegyelmeket sorolom fel most *előzőleg* e müvemben közzétett *43 királyi oklevélben* az 1 – 81-ik lapig, melyekről megjegyzendőnek tartom, hogy az I—XVI-ig (kivéve a X—XII-iket) terjedő oklevelekben foglalt kiváltságok ugyan a régi Keve, a mai Kubinra vonatkoznak; de miután az 1440-ben a régi Kevéből a törökök elől a mai Ráczkevére menekülö szerbek eme kiváltság-leveleiket magukkal hozták, és Ráczkeve polgárai ugyanazon jogokban és kiváltságokban megerösittettek; ennélfogva azokat is szükségesnek tartottam közölni. (Ráczkeve város levéltárában levö eredeti okmányok után.)

A 83—93. lapon van *Skaricza Máté versezete.* (Ráczkevei levéltárból.)

A 94—185. lapon Ráczkeve város *főbiráinak* névsora 1605 – 1836-ig és érdekes közlemények a város beléletéből. (Ráczkevei levéltárból.)

1836 – 1888-ig a város élén állottak a következő főbirák:

1836—1839. Gáspár István rom. kath.
1839 – 1842. Károly János rom. kath.
1842—1845. Nagy János és Bereczki Péter református.
1845—1848. Gózony István rom. kath.
1848—1858. Dimon István gör. keleti.
1858—1861. Szakál István és Bakos János református.
1861—1864. Gáspár János rom. kath.
1864—1867. Nagy Sándor református.
1867—1870. Gózony István rom. kath.
1870—1873. Id. Fejes Károly református.
1873—1876. Száz Márton rom. kath.
1876—1879. Id Fejes Károly református.

---

[1]) Anonym. c. 51. 52.

1879—1882. Mészáros György rom. kath.
1882—1885. Nagy Bálint református.
1885—1888. Taligás Mihály rom. kath.

Ezután a 186—194. lapon van a városi tisztviselők *esküformája.*

A 195—210. lapon *Mária Krisztina főherczegnő beigtatási oklevele.* (Ráczkevei cs. k. urod. levéltárból.)

A 211—258. lapon a ráczkevei „*ifju molnár*“ „*szürszabó*“ „*molnár*“ „*takács*“ „*csizmadia*“ és az „*ifju csizmadia*“ czéhek levelei. (Az illető társulatok elöljáróitól.)

A 259—267. lapon Ráczkeve város r. k. *lakosainak névsora 1769-ből,* (sz.-fehérvári püsp. levéltárból), és végül „268—272. lapon egy *bucsuztató,* — és egy alkalmi *versezet* a szerb torony keresztjének feltétele alkalmával.

Mellékelve van:

1) Csepel sziget térképe 1726-ból.
2) Ráczkeve látképe a 19-ik század elején.
3) A ráczkevei: csizmadia, molnár, takács, szabó, szijártó, szücs, és az egyesült szijártó, lakatos és asztalos czéhek pecsétjei.

Nem mulaszthatom el, hogy mélyen érzett hálámat ki ne fejezzem kegyelmes Püspökömnek, Róth Ignácz kir. tanácsos, cs. és kir. uradalmi főtiszt, Ludaics Miksa kir. járásbiró, Taligás Mihály ráczkevei főbiró uraknak, és a czéhek tisztelt elöljáróinak, kik oly kegyesek voltak, ez okiratok beszerzéséhez a legnagyobb szivességgel segédkezet nyújtani.

Érzem és tudom, hogy csekélység az, mit e mű magában foglal, nem is akar az egyéb lenni, mint bizonyíték arra nézve, hogy ha a jó Isten életemnek kedvez, Kegyelmes Uram és Püspököm iránti mély tiszteletem, ragaszkodásom és szeretetteljes fiui hódolatom zálogául, — kinek arczképe e munkámat díszesíti, s ki 1814. évi augustus hó 1-én Ráczkeve városában született, — *e város történetét* — ezen most kiadott és egyéb összegyűjtött adataim nyomán -- a jó Isten segítségével *meg fogom irni.*

1.

Zsigmond király Kevi városnak vásárjogot ad. Buda, 1405. április 25.

Nos Sigismundus Dei Gratia Rex Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc. Marchioque Brandenburgensis et Sacri Romani Imperii Vicarius Generalis et Regni Bohemiae Gubernator. Memoriae commendantes tenore praesentium significamus quibus expedit Universis, quod nos tum pro fidelitatibus et fidelium servitiorum uberrimis meritis Civium et Hospitum Civitatis nostrae Kevi vocatae, per ipsos Culmini nostro locis et Temporibus opportunis exhibitis et impensis, tum pro utilitate et commodo ejusdem Civitatis nostrae Kevi ac totius Regni nostri, *Nundinas seu Forum annuum singulis annis in cunctis Festivitatibus Visitationis Beatae Mariae Virginis,* caeterisque diebus ipsum Festum praecedentibus et subsequentibus, omnino sub iisdem Libertatum et Gratiarum praerogativis, quibus Nundinae Civitatum nostrarum Regalium insignitae fore perhibentur, in eadem Civitate nostra Kevi apud Ecclesiam B. Mariae Virginis Parochialem in eadem habitam — — — — — celebrandas et jugiter peragendas sanximus Civitatem ad eandem gratiose concedendas et annuimus praesentium per Tenorem. Quapropter vos Universos Mercatores, Institores ac caeteros quoslibet homines cum Rebus

venalibus et quibuspiam mercibus procedentes, serie praesentium assidenter certificamus et securos reddimus, quatenus cum rebus et mercibus vestris ad dictas Nundinas seu Forum annuum uti meminimus in praeattacta Civitate nostra Kevi in Festivitatibus antefatis singulis annis perpetuo celebrari concessas per nos, et Comissum Securum et absque omni pavore pergatis, properetis et accedatis, peractisque inibi emptionibus et venditionibus, cunctis vestris Mercantiis et Negotiationibus ad propria vel alia, quae malueritis, loca remeare, transire et procedere possitis secure ac valeatis, sub Tutela et protectione Speciali nostrae Majestatis. Et haec volumus ubique in Locis nostris palam facere et proclamari. Datum Budae in Festo Beati Marci Evangelistae Anno Domini Millesimo quadringentesimo quinto.

II.

A titeli káptalan, Zsigmond királynak Budán, 1412. aug. 18-án kelt rendelete értelmében, Kevi város polgárait Bálványos és Skronovetz birtokába bevezeti. 1412. sept. 18.

Capitulum Ecclesiae Tytuliensis omnibus Christi Fidelibus praesentibus pariter et futuris praesentium notitiam habituris salutem in salutis Largitore. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire; quod nos Literas Serenissimi Principis Domini Sigismundi Dei Gratia Romanorum Regis semper Augusti ac Hungariae etc. Regis, Domini Nostri Naturalis, Introductoriales ac statutorias nobis praeceptorie directas, summo cum honore recepimus in haec verba: Sigismundus Dei Gratia Romanorum Rex semper Augustus ac Hungariae etc. Rex, Fidelibus suis Capitulo Ecclesiae Tytuliensis salutem et Gratiam. Cum nos pro Commodiosiori incremento et opulentiori usu fidelium Nostrorum Civium et Inhabitatorum Civitatis Nostrae Keve vocatae, eisdem Civibus et Inhabitatoribus ac Populis universis praeattactae Civitatis Nostrae Kevi,

quasdam Terras seu Praedia habitatoribus destitutas *Bálvá-nyos et Skronovetz* appellatas, in Contigua Vicinitate Territorii dictae Civitatis adjacentes, cum omnibus earum utilitatibus et pertinentiis, ad eandem Civitatem nostram Keve, mediantibus aliis Literis Nostris exinde Confectis, in perpetuum *duximus annectendas et applicandas,* velimusque dictos Cives et populos ejusdem Civitatis per Nostrum et Vestrum homines in Dominium earundem legitime facere introduci. Fidelitati igitur Vestrae, firmiter praecipientes mandamus, quatenus Vestrum mittatis Hominem, pro Testimonio fide dignum, quo praesente Michaël dictus Baak de Berend, aut Nicolaus Filius Syrko de Krokuch, v. Vitán de Vitanovits, aliis absentibus homo noster ad facies praedictarum Terrarum Vicinis et Commetaneis earum, Universis inibi legitime Convocatis et praesentibus accedendo, introducat praefatos Cives et populos in Dominium earundem statuatque eosdem eisdem, praemisso Novae Donationis titulo, perpetuo possidendas, si non fuerit contradictum, Contradictores vero si qui fuerint evocet ipsos Contra Annotatos Cives et populos Nostros de dicta Keve nostram in praesentiam ad Terminum Competentem rationem Contradictionis eorum reddituros efficacem et post haec ipsam Possessionariam Introductionis et Statutionis seriem, cum nominibus Contradictorum et Evocatorum si qui fuerint, Terminoque assignato nobis Fideliter rescribatis. Praesentes autem Sigillo Nostro Majori, quo ut Rex Hungariae utimur fecimus Consignari. Datum Budae, Feria quinta post festum Assumptionis Virginis Gloriosae. Anno Domini Millesimo Quadringentesimo duodecimo, Regnorum Autem Nostrorum Anno Hungariae etc. Vigesimo Quinto Romanorum vero Secundo. Nos itaque Mandatis dicti Domini Nostri Regis in omnibus obedire Cupientes ut tenemur, una cum praefato Nicolao Filio Syrko de Krokuch homine Regio, in praenominatis Literis Regalibus nominatim inter alios Conscripto, Nostrum Hominem videlicet et discretum Virum Magistrum Nicolaum Socium et Canonicum Nostrum, ad Praemissa fideliter exequenda Nostro pro Te-

stimonio fide dignum duximus destinandum; qui demum exinde ad Nos reversi Nobis Concorditer retulerunt, quod idem Homo Noster Regius, ipso Nostro Testimonio praesente, Sabbatho proximo Ante Festum Nativitatis Virginis Gloriosae nunc praeteritum, ad faciem praedictarum Terrarum Bálványos et Skronovetz vocatarum, in Comitatu Keve, in Contigua Vicinitate Territorii dictae Civitatis Keve adjacentium, habitatoribus destitutarum, Vicinis et Commetaneis earum Universorum inibi legitime Convocatis et praesentibus accedendo, praefatos Cives et Populos de praefata Keve in Dominium earundem introduxisset, eosdemque praemisso Novae Regiae Donationis titulo, eisdem Civibus et Populis nullo penitus Contradictore apparente statuisset perpetuo possidendas et habendas Legitimis diebus in faciebus earundem permanendo. In cujus rei memoriam perpetuamque Firmitatem praesentes Literas Nostras Privilegiales pendentis et Authentici Sigilli Nostri Munimine roboratas, Alphabeto intercisas, eisdem Civibus et Populis duximus Concedendas. Datum quinto Decimo die Introductionis et Statutionis praedictarum, Anno Domini Supradicto, praesentibus honorabilibus Viris Dominis, Petro Lectore, Benedicto Cantore, Joanne Custode, Nicolao, Paulo, Andrea Caeterisque Canonicis in Dei Ecclesiae praedicta Regi jugiter famulantibus sempiterno.

III.

Zsigmond király Kevi város polgárait: az adó, harminczadok, kamarai illetéktől felmenti; Bálványos és Zkronova birtokában megerősiti; minden idegen biró joghatósága alól kiveszi; szabad halászatot és hetivásárt enged; és plebános választási joggal felruházza. Karan-Sebes, 1428. nov. 29.

Nos Sigismundus Dei Gratia Romanorum Rex semper Augustus ac Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae etc. Rex. Ad cunctorum praesentium pariter et futurorum notitiam

deducentes harum serie declaramus, quod cum id pensamus animo, ut in multitudine Plebis robur Regum et gloria existat et ac crescat, ex dulplicique Principum Contractione Plebs subjecta et numero et viribus augeatur, dumque hoc regali moderamine in Cordis nostri revolvimus armariolo, quod tunc *subditi dignae retributionis beneficio refoventur*, dum eis largitur, quod merentur, exindeque ad fidelitatis fervorem excitantur, et capto obsequendi exemplo ad indubitatam fiduciam serviendi incandescunt. His igitur ducti Considerationibus, commoditatibus, utilitatibus, et profectibus subditorum nostrorum, signanter in Confinibus dicti Regni nostri Hungariae, et partibus eisdem suprapositis residentium et constitutorum, clementer providere volentes, *de fidelium Praelatorum et Baronum, potiorumque dicti Regni nostri Hungariae Procerum Consilio*, et ex matura deliberatione fidelibus nostris Universis, et singulis *Civibus, Hospitibus, Incolis et Inhabitatoribus Nostrae Civitatis Keve* vocatae nobis humilliter supplicantibus, infrascriptas Libertates et Libertatum praerogativas duximus gratiose concedendas. Ut videlicet praefati Cives, Hospites, Incolae Inhabitatoresque et tota Communitas praefatae Civitatis nostrae Keve vocatae *ab omnibus Censibus, collectis, Datiis et quibuscunque exactionibus, quibus hactenus* tam in pecuniis et Usonibus, quam aliis quibuscunque Rebus *Regiae Maiestati et Camerae suae*, quomodocunque, et qualitercunque, et in quibuscunque Terminis faciendis usque ad haec tempora *fuissent obligati, penitus et per omnia exempti sint, supportatique et libertati in perpetuum habeantur, nec per amplius* ad hujusmodi Censum, Collectarum Datiarum et Exactionum solutionem, seu administrationem a modo in posterum *debeant qualitercunque esse obligati, dempto quod* pro omnibus praedictis Censibus, Collectis atque Datiis, et Exactionibus eorundem non plus quam *duos Centenarios Cerae in singulis Festivitatibus Circumcisionis Domini pro munere strenuarum Regiae Maiestati et ad Cameram suam Regalem dare et administrare, portum etiam Regium seu Custodiam portus firmiter et vigilanter tenere et conservare*, in eoque

Regiae Maiestati omni pro modo, sollicitudine, diligentia, et fidelitate, quibus usque nunc existunt consueti Regiae Maiestati famulari servire teneantur et perpetuis temporibus sint et debeant esse obligati. Praeterea quasdam *Villas nostras Regales Bálványos et Zkronova* vocatas in contigua vicinitate Territorii praedictae Civitatis nostrae Keve appelatae adjacentes, alias habitatoribus destitutas, nuncque per praefatos Cives, Hospites et Incolas nostros populatos, quarum terras proprias Maiestas nostra ipsis non ad populandum sed *tantum ad utendum et excolendum dederat,* et contulerat, *nunc* eisdem Civibus Hospitibus et Incolis denuo et ex novo *semota qualibet Conditione damus donamus, et conferimus* praefataeque Civitati nostrae in perpetuum duximus annectendas et applicandas. Et insuper saepefatis nostris Civibus, Hospitibus et Incolis jam fatae Civitatis nostrae Keve, nec non et populis in praeattactis villis Bálványos et Zkronova vocatis constitutis et commorantibus, *totum Lucrum Camerae nostrae,* quibus hactenus Maestati nostrae et Fisco Regio fuerunt ex debito obligati, *penitus et per omnia* futuris perpetuis temporibus *relaxamus,* ipsosque et eorum quemlibet a Solutione praedicti Lucri Camerae Nostrae prorsus in aevum duximus eximendos et supportandos, eximimusque et supportamus in his scriptis, et nec iidem amplius ad solutionem praetacti Lucri Camerae nostrae quomodolibet teneantur, neque debeant esse obligati. Praeterea sicuti et quemadmodum antefati Cives, Hospites, et Incolae nostrae Civitatatis Keve privilegiatae, eorum libertate per nos dudum eisdem concessa requirente *ab omni solutione Tributorum nostrorum Regalium exempti* fore dignoscuntur, ita nunc eosdem et quemlibet ipsorum ab hujusmodi solutione tributaria in quibuscunque locis dictorum Tributorum nostrorum Regalium tam personis, quam mercimoniis et aliis rebus eorum quibuscunque facienda denuo et ex novo penitus et in toto *duximus eximendos et supportandos, eximimusque libertamus et in perpetuum supportamus.* Caeterum ut praefata Civitas nostra ex libertatis largitate et Regali munifica annuentia sicuti numero, ita et

fidelitate et rerum Incremento augmentetur, eisdem Civibus et omnibus hospitibus praedictae Civitatis nostrae nunc et omni futuro tempore in eadem constitutis, sicuti hac ipsa praerogativa caeterae liberae Civitates nostrae potiuntur, hujusmodi libertatem duximus concedendam, *ut ipsos et homines eorum cum quibusvis mercantiis et aliis rebus* ubivis per hoc Regnum Nostrum procedentes, nec in personis neque in rebus et Bonis quibusvis, ad Cujuspiam Instantiam, quivis Praelatorum, Baronum, Comitum, Castellanorum, nobilium, atque Civitatum et Villarum Judicum, et Villicorum *alicubi judicare, impedire, arestare et damnificare praesumat,* signanter factis debitis, delictis et excessibus aliorum, si qui enim contra ipsos nostros Cives vel eorum alium quidpiam actionis vel quaestionis movere habuerint, hi id in praesentia Judicio Juratorum Civium ejusdem nostrae Civitatis juridice prosequantur, super eosdem ex parte, quorum inibi cuilibet conquerenti Judicium et iustitia administrabitur pleno jure. Insuper in Libertatis praefatae Civitatis augmento per expressum determinamus hoc addendum, quod *nullus forensis,* et extra Territorium praefatae nostrae Civitatis commorans *mercator* quemvis *pannum,* praeterquam in nundinis in eadem Civitate nostra celebrandis, *cum ulnis* seu minuatim nisi cum integris petiis seu staminibus *vendere possit.* Et etiam *Caupones* seu venditores vinorum similiter forenses *vinum* eorum non cum mensuris, seu pintis minutatim ad educillum, sed *cum integris vasis* vini inibi venditioni queant exponere modo aliquali. Annuimus praeterea praefatis fidelibus Civibus, Hospitibus, Incolis, et populis nostris de Keve ut ipsi in omnibus fluviis et aquis currentibus circumquaque ipsam Civitatem nostram existentibus, et eidem circumjacentibus, exceptis duntaxat piscinis et piscaturis prohibitis ad castrum nostrum Keve vocatum spectantibus, ubique *piscandi securam habeant potestatem* Item sicut ad humillimae et devotae supplicationis Instantiam Petri Judicis jam fatae Civitatis nostrae, Maiestati nostrae per ipsum, suo ac aliorum jam fatorum Civium, ho-

spitum, Incolarum, et populorum nostrorum nominibus propterea porrectam, requirentibusque eorundem Petri Judicis et Civium, Hospitum et incolarum nostrorum, fidelitatibus ac fidelium obsequiorum laude dignis meritis, Majestati nostrae et Sacro nostro Regio diademati per ipsos exhibitis, et impensis, sic non minus pro utilitate et commodo Regni nostri ad praefatam Civitatem nostram Keve appellatam, forum *liberum singulis Feriis tertiis in omni hebdomade* sub eisdem libertatum praerogativis, quibus fora libera hebdomadalia aliarum liberarum Civitatum nostrarum celebrantur, duximus annuendo gratiose, concedendum, absque tamen praejudicio fororum liberorum hebdomadalium aliorum. Decernimus ex nunc, et de plenitudine nostrae Regiae potestatis annuimus atque concedimus, ut singulis Feriis secundis ipsam feriam tertiam praecedentibus, nec non et eadem Feria tertia, qua ut praemittitur, dictum forum celebrabitur, item et feriis quartis praetactam feriam tertiam immediate sequentibus usque horam meridiei ipsarum feriarum quartarum, quilibet mercatores, Institores, et alii homines dicti Regni nostri Hungariae praetitulatum forum hebdomadale per nos ut praemittitur Civitati nostrae Keve praedictae, singulis septimanis celebrari commissum, cum eorum rebus, et mercibus intrantes ad idem forum venientes, ab omni prorsus Tributaria Solutione tam de personis, quam mercantiis, et aliis eorum rebus venalibus, et emptionalibus, exempti sint, et penitus supportati habeantur. Insuper animo deliberato et ex certa Nostra Scientia ac de mera nostrae Regiae Potestatis plenitudine nostrum *Jus Patronatus Regium in ipsos Judicem, Cives, Hospites, et Incolas nostros penitus transferentes,* eisdem omnimodam damus et tribuimus potestatis facultatem, ut si dum et quandocunque ac quotiescunque eorum *Parochialis Ecclesia* per mortem sui Rectoris, aut alio quovis modo legitime vacaverit, semper toties quoties opus erit, personam idoneam in Sacerdotio constitutam litteratura sufficiente et commendandae vitae, in eorum *Plebanum eligere,* assumere et recipere possint, *Episcopo Dioe-*

cesano pro recipienda et habenda Canonica confirmatione *praesentandum*, temporibus perpetuis successivis universis. In quorum omnium et singulorum praemissorum robur, et efficax Testimonium saepe fatis Judici, Civibus Hospitibus et Incolis nostris praesentes nostras Literas secreto Sigillo nostro inpendenti communitas duximus concedendas. Datum in Karan-Sebes in Vigilia Festi Beati Andreae Apostoli Anno Domini Millesimo Quadringentesimo vigesimo octavo. Regnorum nostrorum anno Hungariae etc. quadragesimo secundo, Romanorum decimo nono, et Bohemiae nono.

IV.

Zsigmond császár László vajdának megtiltja, hogy Kevi város polgáraitól különösen „Seel" nevü birtokán adót szedjen. Pozsony, 1429. oct. 28.

Sigismundus Dei Gratia Romanorum Imperator Semper Augustus ac Hungariae Bohemiae Dalmatiae Croatiae Rex: Fideli Nostro Magnifico Ladislao Vajvoda — — — Regni Rasciae Baroni salutem et Gratiam. Nostrae Majestatis veniens in Conspectum fidelis Noster Providus Petrus Judex Oppidi Nostri Keve vocati, sua ac Universosum et singulorum Civium, Hospitum, Populorumque Incolarum et Jobbagyionum nostrorum ejusdem oppidi nostri Keve, imprimis nostrae exposuit Majestati demissa cum querela: Quod licet ipsi tam de antiqua eorum consuetudine, quam privilegiata Libertate per Nostram Maiestatem ipsis gratiose concessa et indulta, more et adinstar aliorum Oppidanorum nostrorum Liberorum simul cum universis eorum Bonis et rebus mercimonialibus puta, et aliis quibusvis semper et ab antiquo tam in Nostris regalibus, quam aliorum quorumcunque Tributis ab omni tributaria solutione omnino exempti sint et emancipati habeantur; tamen Vos non obstantibus hujusmodi eorum antiquis consuetudinibus, ac Libertatum praerogativis, per nos ut

praemittitur ipsis in hac parte datis et Concessis, de propriis eorum Personis, rebusque mercimonialibus et aliis Bonis eorum, quadam abusiva novitate adinventa, in eorum Tributorum Vestrorum, et signanter in *Possessione Vestra Seel* Vocata exigi Cosveto, ubi iidem specialiter alias nunquam et nuspiam aliquod Tributum solvere consuevissent, Tributum exigi et recipi faceretis in praetitulatae Libertatis eorum, et Juris Consuetudinarii jacturam et dispendium multum grande. Verum quia nos praeattactos nostros Cives, Hospites Populosque et Incolas dicti Oppidi nostri Keve praemissarum Libertatum Beneficio, et exemptionis praerogativa, per Nostram ut praetangitur Maiestatem ipsis in Solutionibus Tributariis factae et Concessae et signanter quibus hactenus ab olim ut praemittitur freti sunt et gavisi ubique intra dicti Regni Nostri Hungariae ambitum, etiam in posterum gratulari atque frui volumus, et potiri, neque eos per hos in hujusmodi vestrorum Tributorum exactione, ad quam faciendam alias neque prius fuerunt obligati, contra et ultra praeattactas antiquas eorum consvetudines quoquo modo volumus impediri et vetari. Fidelitati igitur Vestrae nostro firmiori Regio damus sub Edicto, quatenus dum et quando, aut quotiescunque praeattactos Cives, Populosque et Hospites Nostros de nostro Oppido Kevi praedicto simul vel divisim, aut homines eorum rebus aut Bonis mercimonialibus et aliis quibus cunque — — — — — — — — — existant, harum sub Confidentia addicta Tributorum seu Teloniorum Loca et signanter ad Tributum in dicta Vestra Possessione Seel exigi consvetum ineundo et redeundo venire contingat, ex tunc ab eisdem et praeattactis eorum rebus et Bonis tam mercimonialibus, quam aliis quibusvis in Contrarium praeattactarum eorum libertatum, Consuetudinumque et Exemptionum, hujusmodi abusiva novitate, quam ut praedicitur in exactione ipsius Tributi facere concepistis — — — — — — — *Nullum Tributum, nullamque Tributariam Solutionem petere et exigere*, petique seu exigi facere modis quibuscunque *praesumatis*, nec sitis ausi modo aliquali; quin potius

eosdem, et eorum alterum libere, pacifice omni remoto impedimento, de eisdem Locis Tributorum Vestrorum et signanter de Tributo in remota Possessione Vestra Seel exigi Consueto, absque aliquali tributaria solutione ire et redire permittatis, et permitti faciatis, salvis eorum rebus et Personis toties quotiescunque necessum fuerit et opportunum, si ideo quidpiam Juris vel proprietatis Circa exactionem memorati Tributi vos habere praetenditis, ex tunc prius per demonstrationem et Comprobationem Jurium et Literalium Instrumentorum Vestrorum Coram Personali Praesentia Nostrae Maestatis, Contra Saepefatos Cives Populos et Incolas Nostros juxta Regni nostri Consuetudinem prosequi debeatis; Qui et tunc cum eorum Juribus et Litteralibus Instrumentis, quae super Libertatibus et exemptionibus eorum praenotatis habent confecta, coram nostra Majestate comparere et vobis superinde respondere tenebuntur, prout Juri et Regni nostri Consvetudini videbimus expediri, secus ergo sub obtentu nostrae Gratiae facere non ausuri in praemissis, praesentes autem perlectas in exhibentis manibus volumus remanere. Datum Posonii in Festo Beatorum Simonis et Judae Apostolorum, Anno Domini Millesimo Quadringentesimo vigesimo nono Regnorum nostrorum Hungariae etc. quadragesimo tertio, Romarorum vigesimo et Bohemiae decimo.

V.

Zsigmond császár Kevi város polgárait a királyi és királynői harmincad fizetésétől felmenti. Brün, 1435. jul. 4.

Comissio manu propria Domini
Imper Comiti . . . .

Nos Sigismundus Dei Gratia Romanorum Imperator Semper Augustus, ac Hungariae, Bohemiae Dalmatiae, Croatiae etc. Rex, memoriae commendamus tenore Praesentium

Significantes, quibus expedit Universis, quod cum honor et commoditas Regalis fastigii in multitudine populorum commendet, Providentiae congruit Praesidentis quoque suorum subditorum commodis vigilanter insistare, ut ab ipsis habeatur praesentis Utilitatis et consequatur honoris Maiestatem, praeveniatque Virtutis incrementum, idcirco Sic Benigne Subditi sunt tractandi, ut eos ad grata devotionis obsequia Praesidentis dulcedo allicere non desistat. Hac itaque ducti consideratione de nostrae Maestatis largiflua Clementia, qua cunctorum nostrorum fidelium onera, quae eis ponderosa videntur debitae alleviationis beneficio solemus relevare, cupientes et desiderantes fideles nostros providos Universos Cives, Hospites, Incolasque et Inhabitatores Civitatis nostrae Kevi vocatae, ac villarum Bálványos et Skronovecz appellatorum, ad eandem Civitatem nostram Keve spectantium, alicujus munificentiae antidoto consolari, ut ipsi Sentientes nostrae Remunerationis dulcedinem sicuti fidelitate sic et numero augeantur ad nostram tuitionem, et Custodiam ac Conservationem, munitionem et fortificationem ejus Civitatis nostrae Keve, in Confiniis Regni nostri habitae diligentius, et ferventius invigilare, et eis inhaerere valeant, eosdem nostros Cives, et Hospites Incolasque et *omnes Inhabitatores* ipsius Civitatis nostrae Keve, et villarum praedictarum ad eandem pertinentium, in eisdem nunc et pro tempore residentes, ac quemlibet, eorundem *ab omni solutione Tricesimarum* de rebus et Bonis ipsorum tam mercimonialibus, quam aliis quibuscunque, in quibusvis Locis Tricesimarum nostrarum facienda *eximendos duximus* et Supportandos, atque per omnia hujusmodi Tricesimae de dictis Rebus et Bonis eorundem Solvi debentis ipsis et cuilibet eorum perpetuo relaxamus, imo eximimus et Supportamus, ac pronunciamus harum nostrarum vigore et testimonio Litterarum mediante: quo circa Vobis fidelibus nostris Universis Tricesimatoribus et Vice-Tricesimatoribus nostris propriis Regalibus et Reginalibus, in quibuscunque Locis Tricesimarum nunc constitutis, et in futurum constituendis firmiter praecipimus et

mandamus quatenus a modo, inantea et deinceps a fatis Civibus et Hospitibus ac incolis, et Inhabitatoribus nostrae Civitatis Keve ac Villarum Bálványos et Skronovetz praedictarum, aut ab aliquo eorum, rebusque et Bonis ipsorum praenotatis, dum iidem cum eisdem ad Loca praedictarum Tricesimarum nostrarum seu Reginalium pervenerint, contra Formam praescriptae nostrae Gratiosae Exemptionis et Supportationis, quamcunque Tricesimam, seu Solutionem Tricesimarum petere, seu exigere, petique aut exigi facere, ipsosque ad Solutionem earundem Tricesimarum compellere, et adstringere, vel eos praevia ratione impedire, molestare, et damnificare nullatenus praesumatis, nec sitis ausi modo aliquali, praesentes autem, quibus sigillum nostrum Secretum, quo ut Rex Hungariae utimur, est appensum, post earum lecturam reddi jubemus Praesentanti. Datum Brunae Partium Moraviae feria secunda proxima post Festum visitationis Beatae Mariae Virginis Gloriosae, Anno Domini Millesimo Quadringentesimo Trigesimo quinto, Regnorum nostrorum anno Hungariae etc. quadragesimo nono, Romanorum vigesimo quinto, Bohemiae quinto decimo, Imperii vero tertio.

VI.

Zsigmond császár, Kevi városban idegen kereskedőknek, az áruk részletenkinti eladását megtiltja. Brün, 1435 júl. 4.

Nos Sigismundus Dei Gratia Romanorum Imperator semper Augustus, ac Hungariae Bohemiae Dalmatiae, Croatiae etc. Rex memoriae Comendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis, quod nos tum pro fidelitatibus et fidelium obsequiorum meritis, fidelium nostrorum Providorum Judicis, Juratorum, caeterorumque, Civium et Hospitum ac Incolarum Civitatis Nostrae Keve vocatae, ac ad Confinia Regni nostri Hungariae praedicti partium inferiorum situatae per ipsos semper cum supprema fidelitate ac fidelitatis Con-

stantia Majestati nostrae et dicto Regno nostro juxta totius possibilitatis eorum exigentiam ad nostrum nutum et Beneplacitum landabiliter exhibitis et impensis, tum etiam pro Commodo, Augmento, Profectu, Ampliatione et utilitate praeattactae Civitatis Nostrae Keve, ipsorum Judicis, Juratorum Civium, Hospitum et Incolarum ac totius Communitatis ejusdem, ut ipsi nostrae remunerationis dulcedinem sentientes, sicuti fidelitate, sic et numero Augeantur, et ut nostram tuitionem, Custodiam et Conservationem ac munitionem, et fortificationem ejusdem Civitatis Nostrae Keve eo diligentius et ferventius invigilare valeant, et eis inhaerere; ipsi Civitati Nostrae Consequenterque Civibus et Incolis ejus praenotatis nunc et pro tempore ibidem constitutis et Constituendis, hanc specialis Gratiae praerogativam dispositionemque et Ordinationem perpetuis semper Successivis temporibus Universis durandam et observandam duximus faciendam, imo facimus praesentium per vigorem, ut a modo in antea et deinceps depositio et disligatio omnium rerum mercimonialium, in eadem Civitate Nostra Keve, prout in Certis aliis nostris Civitatibus haberi dignoscitur, sit et habeatur *omnesque et singuli mercatores* tam scilicet Regnicolae nostri, quam Forenses advenae, universas *res eorum Mercimoniales* ac quaevis Bona Venalia seu Commutabilia *de Regno Nostro Hungariae Versus et ad Regnum Rasciae et a Converso de ipso Regno Nostro Rasciae ad Regnum Nostrum Hungariae,* praedictum per praeattactam Civitatem Nostram Keve, hinc inde quomodocunque deferenda et Conducenda, *in ipsa Civitate Nostra Keve* Civiumque et Hospitum ejusdem medio *deponere et disligare, depositaque et disligata inibi Vendere et Commutare debeant* atque teneantur, et nullatenus hujusmodi res eorum mercimoniales non depositas, et indisligatas, nisi alias res pro eisdem commutatas ab illinc quoque deferre et Conducere audeant, seu praesumant quoquo dempto tamen, et praeviso, quod si praedicti Mercatores talismodi res eorum mercimoniales, ibidem Venditioni exponere, aut pro aliis rebus commutare non possint neque valeant, extunc tales

Mercatores, qui de Partibus ipsius Regni nostri Hungariae, cum ipsis rebus illuc venerint ad quascunque Partes ejusdem Regni Nostri Hungariae, Rascianique Mercatores ad idem Regnum Rasciae, cum eisdem rebus retrocedere valeant atque possint, ex praesenti nostra annuentia et Concessione speciali. Quo circa vobis Universis et singulis Mercatoribus et Negotiatoribus, tam Regnicolis Nostris et Forensibus, quam Rascianis praenotatis, harum notitiam habituris, firmissime praecipimus et mandamus, quatenus a modo in posterum omnes et singulas res Vestras Mercimoniales, et quaevis Bona Venalia seu Commutabilia, per praeattactam Civitatem Nostram Keve hinc inde deferenda et Conducenda, in eadem Civitate Nostra Keve praedictorumque Civium et Hospitum ac Incolarum ejusdem medio deponere et disligare, depositaque, et disligata inibi Vendere et Commutare debeatis et nequaquam hujusmodi res vestras Mercimoniales, sed solum alias res pro eisdem Commutatas, Civitate nostra de eadem abducere et reportare praesumatis nec sitis ausi modo aliquali. Ipsis vero rebus ibidem vendere seu commutare non Valentibus, unusquisque Vestrum cum eisdem retrocedere possit et valeat modo superius Specificato, salvis semper Personis atque rebus mercimonialibus praenotatis, praesentes autem quibus sigillum Nostrum Secretum, quo ut Rex Hungariae utimur, appensum est, antefatis Civibus nostris Keviensibus duximus Concedendas in Fidem et Testimonium praemissorum. Datum Brunae, partium Moraviae Feria secunda Proxima post Festum Visitationis Beatae Virginis Gloriosae Anno Domini Millesimo Quadringentesimo Trigesimo quinto, Regnorum Nostrorum Anno Hungariae etc. Quadragesimo nono, Romanorum Vigesimo quinto, Bohemiae quintodecimo, Imperii vero tertio.

VII.

Zsigmond császár Kevi város polgárait a harmincad fizetésétől felmentettnek nyilvánitja. Brün, 1436. jan. 6.

Per ..... Regni Slavoniae .. Bani.

Sigismundus Dei Gratia Romanorum Imperator semper Augustus, ac Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae etc. Rex, Fidelibus nostris Universis et Singulis Tricesimatoribus et Vice Tricesimatoribus ubicunque in dicto Regno nostro Hungariae, et partibus eidem subjectis, constitutis et existentibus, tam praesentibus, quam futuris Praesentium notitiam habituris, Salutem et Gratiam. Quamvis nos nuper serie aliarum Litterarum exinde confectarum Universos Cives, Populos, Incolasque et Inhabitatores nostrae Civitatis Köviniensis, ac eorum quemlibet, ab omni Solutione Tricesimarum, de rebus et Bonis eorum, tam mercimonialibus quam aliis quibuscunque fieri debenda in perpetuum gratiose eximendos duxerimus et supportandos, vobisque, et cuilibet vestrum in eo distincte injungendo praeceperimus, ut nullus omnino vestrum a jam fatis *Civibus populisque et Inhabitatoribus dictae nostrae Civitatis Köviniensis,* aut ab aliquo eorum, *rebusque et Bonis ipsorum* quibusvis, dum iidem ad locum dictarum Tricesimarum pervenirent, contra formam praemissae nostrae gratiosae Exemptionis *quamcunque Tricesimam, seu solutionem Tricesimariam petere, seu exigere, peti aut exigi facere,* ipsosque ad Solutionem earum Tricesimarum compellere, et adstringere, aut eos praevia ratione molestare, et damnificare, quiscunque praesumeret, seu deberet, tamen uti nunc ex Relatione fidelis nostri providi Petri Judicis ipsius Civitatis nostrae Köviniensis, satis displicenter percepimus, nonnulli forent ex vobis, qui non obstante praemisso nostro Gratioso indultu, annotatis Civibus, Populis et Incolis nostris modo antelato facto, eosdem, seu nonnullos ex ipsis ad solutionem

praetactarum Tricesimarum de rebus et bonis ipsorum faciendam arctassent et compulissent, exindeque diversi mode damnificassent et molestassent, arctareque et adstringere ac damnificare non cessarent, etiam de praesenti, quod nedum in dictorum Civium et Populorum Universorum praejudicium et damnum libertatumque eorum derogamen, Regiae etiam nostrae Maiestatis displicentiam, contemptumque ac vilipendium mandatorum, ac Gratiosae exemptionis Universorum praetactorum cederet multum grande. Nos proinde Cives populosque et Inhabitatores ante dictae Civitatis nostrae Köviniensis in praescriptis eorum libertatibus per nos eis, ut praemittitur, gratiose datis et collatis, immutabiliter conservare volumus et facere conservari. Ideo Fidelitati vestrae et vestrum cuilibet, firmissimo nostro imperiali atque Regio sub edicto praecipientes mandamus, quatenus agnitis Praesentibus a modo ut antea et deinceps, ab annotatis Civibus populisque et Inhabitatoribus saepefatae nostrae Civitatis Köviniensis, aut eorum aliquo, seu de rebus et bonis eorum quibuscunque, dum iidem ad loca praetactarum Tricesimarum pervenerint, nullam Tricesimam nullamve Tricesimariam solutionem petere, seu exigere, petique seu exigi facere, ipsosque ad solutionem talismodi Tricesimae compellere et adstingere, et hac ratione impedire, molestare, seu quovis modo damnificare nullatenus praesumant, nec sint ausi modo aliquali, gratiae nostrae sub obtentu. Praesentibus perlectis et exhibenti restitutis. Datum in Alba Regali Feria quinta proxima post Festum Epiphaniae Domini Anno ejusdem Domini Millesimo Quadringentesimo Trigesimo sexto, regnorum nostrorum Anno Hungariae etc. Quinquagesimo, Bohemiae Decimo quinto, Imperii vero tertio.

VIII.

Zsigmond császár szigoruan megtiltja Radus, Hatyás és Seél birtokokon levő adószedőknek, hogy Kevi város polgáraitól adót követeljenek. Brün, 1435. júl. 5.

Magyar Könyvtár
127891
Szentendre

Manu propria Domini Imperatoris

Sigismundus, Dei Gratia Romanorum Imperator semper Augustus ac Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae etc. Rex, Fidelibus Nostris Universis, et Tributariis in villis Radus, Hatyás, et Seél Vocatis, ac in omnibus Tributis Egregii Ladislai Filii condam Joannis de Maroth alias Bani Machoviensis Constitutis, praesentium notitiam habituris, salutem et gratiam. Pro parte Fidelium nostrorum Providorum Judicis, Juratorum, Caeterorumque Civium, Hospitum, Incolarumque et Inhabitatorum Civitatis nostrae Keve vocatae, Maiestati Nostrae exponitur gravissima cum querela: Quod quamvis ipsi, resque et bona ipsorum quaecunque, antiqua eorum Libertate ipsis per divos Reges Hungariae felicium reminiscentiarum, Nostros scilicet praedecessores, efficacissimorum Literalium Instrumentorum Vigoribus data et concessa requirente, *a qualibet solutione tributaria seu Tributariae Solutionis exactione perpetuo exempti sint et emancipati,* tamen nunc vos in Contrarium hujusmodi Privilegiatae Libertatis ipsorum Civium, Hospitum, Incolarum et Inhabitatorum Civitatis Nostrae praedictae, ab eisdem rebusque et Bonis eorum, Tributum seu solutionem Tributariam exigeretis et extorqueretis, exigique et extorqueri facere non cessaretis, in eorum grande praejudicium, et damnum atque jacturam manifestam: Supplicatum itaque exstitit nominibus et in Personis praescriptorum Judicis et Juratorum, Civiumque, Hospitum Nostrorum, Majestati Nostrae prece humili et devota, ut eis superinde de remedio providere dignaremur opportuno, et quia *Judicem, Juratos, Cives, Hospites, Incolas et Inhabitatores praedictae Civitatis Nostrae Keve in hujusmodi antiquis eorum Libertatibus* et gratiosis exemptionibus, ut praefertur per Nostros Praedecessores, Reges Hungariae eis datis et Concessis, illibate et inviolabiliter *volumus Conservare et per vos facere conservari;* Ideo Fidelitati Vestrae firmissimo et Seriosissimo

nostro Imperiali atque Regali sub edicto praecipimus et mandamus, quatenus a modo ut antea et deinceps a praefatis Judice, Juratis, Civibus, Hospitibus, ac Incolis et Inhabitatoribus praefatae Civitatis nostrae Keve, aut eorum aliquo, rebusque et Bonis ipsorum, tam mercimonialibus, quam aliis quibuscunque, dum iidem ad Loca praedictorum Tributorum pervenerint, Contra formam praetitulatarum Gratiosae Exemptionis et Libertatis eorum, quas ipsi modo praemisso se habere praetendunt, nullum tributum, nullamque Tributariam Solutionem petere seu exigere, petique seu exigi facere, et neque ipsos seu aliquem ex eis, ratione praevia quomodolibet impedire, molestare aut damnificare aliquatenus praesumatis, nec sitis ausi modo aliquali et aliud pro nostra gratia facere non audeatis in praemissis. Praesentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum Brunae Partium Moraviae Feria Tertia Proxima post Festum Visitationis Virginis Gloriosae, Anno Domini Millesimo Quadringentesimo Tricesimo quinto. Regnorum nostrorum Anno Hungariae etc. Quadragesimo nono, Romanorum Vigesimo quinto, Bohemiae quinto Decimo, Imperii vero tertio.

IX.

Albert király megerősíti Kevi város azon kiváltságát, mely szerint minden adó és idegen birák joghatósága alól ki vannak véve. Buda, 1438. febr. 24.

Manu propria Domini Regis.

Albertus, Dei Gratia Rex Hungariae, Dalmatiae, Croatiae, etc. Austriae et Stiriae Dux, nec non Marchio Moraviae etc. Fidelibus nostris Universis et Singulis, Praelatis, Baronibus, Comitibus, Castellanis, Nobilibus et eorum officialibus, nec non Tributariis, et Vice-Tributariis, tam scilicet nostris, quam quorumcumque vestrum, ubilibet intra ambitum Regni nostri in Terris ut puta et super aquis Tributa tenentibus, item Civitatibus et Villis, ipsorumque Rectoribus, Judicibus et Villicis,

praesentibus, et futuris, praesentium notitiam habituris, Salutem et Gratiam. Nostrae Maiestatis venientes in praesentiam, fidelis noster Providus Petrus, Judex Civitatis nostrae Köviniensis, sua atque caeterorum Civium, Hospitum, Populorum et Incolarum, tam in ipsa Civitate nostra, quam et *villis Skronovecz et Bálványos* vocatis, eidem Civitati nostrae annexis commorantium in personis exposuit graviter conquerendo, ut quamvis ipsa Civitas nostra Köviniensis libertatibus ac libertatum praerogativis inter alias Civitates praefati Regni nostri Hungariae principales seu Capitales computatur, eisdem aggregata, iisdem libertatibus ac indultis et gratiarum praerogativis, quibus ipsae aliae Civitates nostrae Liberae potiuntur, ex concessione divorum Regum Hungariae, signanter condam Serenissimi Principis Domini Sigismundi Imperatoris et praefati Regni Hungariae etc. Regis, Patris et Soceri nostri charissimi, felicis memoriae, uti debeant et gaudere, *ab omnique Solutione Tributaria, in quorumcunque Tributorum locis, de quibuscunque eorum Rebus Mercimonialibus, et quibuslibet Bonis, qualitercunque facienda liberi sint et penitus exempti habeantur*, tamen dum ipsi vel aliqui ex eis, in acquisitione Victuum Suorum necessariorum, aut alia necessitate compulsi diversa Climata Regni nostri perlustrando, ad vestras possessiones, Tenuta, honores et officialatus, vel vestri in medium pervenirent, tunc per nonnullos ex vobis, in personis captivarentur ac judicarentur et inpedirentur, in Rebusque et Bonis eorum prohiberentur et damnificarentur, praesertim pro delictis et excessibus aliorum, ac ab eisdem et praefatis eorum Rebus et Bonis, Tributum contra hujusmodi eorum Libertates exigeretur. Unde, cum justi pro injustis et innoxii pro Reorum excessibus non debeant aliquatenus impediri et perturbari, igitur volumus et fidelitati Universitatis Vestrae firmiter praecipientes *mandamus, quatenus a modo ut antea praefatos Cives et Hospites, populosque ac Incolas, in praeattacta Civitate nostra Köviensi et praedictis duabus Villis*, eidem uti fertur Civitati adnexis, ad ipsamque pertinentibus, *commorantes*, seu

quempiam ex ipsis, in vestris Tenutis possessionibus, honoribus et officialatibus, vestrique medio, *in personis judicare, impedire et offendere, in Rebusque et Mercibus, ac caeteris bonis eorum,* signanter pro debitis, delictis et offensis aliorum, arestare ac damnificare et ad cujusvis Instantiam prohiberi facere, aut Tributum aliquod, in Locis quorumcunque Tributorum ab ipsis et praefatis eorum Rebus Mercimonialibus, caeterisque Bonis eorum quibuscunque, recipere et exigi facere *nullatenus praesumatis,* nec sitis ausi modo aliquali. Si qui enim quidpiam actionis vel quaestionis contra ipsos Cives et Hospites, praelibatae nostrae Civitatis Köviensis, aut populos dictarum villarum, ad eandem Civitatem nostram Spectantium, habent vel habuerint, hi id in praesentia Judicis et Juratorum Civium praeattactae nostrae Civitatis juridice prosequantur, ex parte quorum inibi cuilibet querulanti condigna Justitia impendetur: et si idem Judex et Jurati Cives, in reddenda cuipiam querulanti Justitia in hac parte tepidi fuerint, vel remissi, extunc non iidem contra quos agitur, sed adnotati Judex et Jurati in nostram, aut alterius Judicis eorum ordinarii praesentiam, per querulantes legitime evocentur, rationem abnegatae Justitiae reddituri et Judicium exinde recepturi, prout dictabit Ordo Juris, et aliud facere non ausuri in praemissis. Praesentibus perlectis exhibenti jugiter restitutis. Datum, Budae in Festo Beati Mathiae Apostoli, Anno Domini Millesimo quadringentesimo tricesimo octavo.

X.

I. Ulászló király a törökök elöl menekülö Kevi város polgárai fölötti biráskodást magának tartja fenn. Buda, 1440. aug. 20.

Uladislaus, Dei Gratia Hungariae, Poloniae, Dalmatiae etc. Rex, Lithvaniaeque Princeps Supremus et Haeres Russiae etc. Fidelibus Nostris Universis et singulis, Praelatis, Baronibus,

Comitibus, Castellanis, Nobilibus, ipsorumque Officialibus, item Civitatibus, Oppidis et Villis liberis, ipsorumque Rectoribus, Judicibus et Villicis, nec non Tricesimatoribus et Tributariis Nostris scilicet et Reginalibus ac aliorum quorumque, tam in Terris, quam super aquis ubilibet constitutis et existentibus, praesentibus et futuris, praesentium notitiam habituris, salutem et Gratiam. Quia fideles Nostri, Petrus Judex ac universi Cives et Hospites Oppidi Nostri Keviensis, nunc *propter metum et formidinem Saevissimorum Turcarum, tenutis propriis persecutorum,* qui cum valida ipsorum potentia Partes Nostras Inferiores et ipsum Oppidum Nostrum Keviense subintrarunt vastaturi, *desertis propriis ipsorum habitaculis,* cum Liberis atque Bonis eorum, *per Diversas Regni Nostri Partes procedendo et sub tectis aliorum divagando* victum — — — — — Idem ipsos Judicem et Cives nostros ac familiares, resque et Bona eorundem, in Vestris Tenutis, Terris, Dominiis, Possessionibus, honoribusque seu Officialatibus ac Vestri in Medio Praedictarumque Tricesimarum et Tributorum Locis, ad Instantiam quorumvis arestare, seu prohiberi facere nolentes, eidem Vestrae Universitatis fidelitati firmissime praecipientes mandamus, quatenus dum et quandocunque praenotati Petrus Judex ac Cives dictae Civitatis Nostrae Keviensis, vel eorum alter, cum dictis ipsorum Liberis ac rebus et Bonis, ad praescripta Vestra Tenuta, Terras, Dominia, Possessiones, Officialatus, aut *Vestri in medium, dictorumque Tricesimarum et Tributorum Loca pervenerint, ex tunc eosdem vel aliquem ex ipsis, nec non familiares ac res et Bona eorundem quaecunque, ad quorumvis Instantiam arestare seu prohiberi facere* aut per alium quemcunque modum *impedire, perturbare seu quomodolibet damnificare, nullatenus praesumatis,* ipsos ac eorum quemlibet cum praescriptis ipsorum Liberis ac Bonis et rebus, absque perturbatione et impedimento aliquali, ubique morari, stare et recedere pacifice et quiete. Si qui enim quidquam actionis vel quaestionis Contra ipsos Judicem et Cives Nostros habent, vel se habere sperant, hi id

coram Nostra Majestate Legitime prosequantur, ex parte quorum Nos — — — — Justitiae debitaeque Satisfactionis exhibebimus complementum omni contra eos querulanti, prout dictaverit ordo Juris, secus ergo facere non ausuri in praemissis, gratiae Nostrae sub obtentu. Praesentesque post earum Lecturam semper reddi jubemus praesentanti. Datum Budae, in Festo Sancti Stephani Regis, Anno Domini Millesimo Quadringentesimo quadragesimo.

XI.

I. László király engedélyt ád, hogy a régi Kevi, törökök által kiüzött lakói, Csepel szigetén, szent Ábrahám egyháza körül letelepedhessenek. Buda, 1440. oct. 10.

Nos Uladislaus, Dei Gratia Hungariae, Poloniae, Dalmatiae, Croatiae etc. Rex, Litvaniaeque Princeps Supremus et haeres Russiae, significamus, quibus expedit Universis, quod Nos, quorum ex Officii debito interest onera portare afflictorum, eorumque Corda variis Oppressionibus tribulata pii relevaminis beneficio clementer consolari, *attentis illis Tribulationibus, et afflictionibus* dolendis *quas Fideles nostri Rasciani,* alias *in Oppido nostro Kevi ac villis Bálványos et Skronovecz* vocatis, ad idem spectantibus *commorantes, a saevis Turcis,* qui proh dolor! *peccatis exigentibus grassata* Partes nostras Inferiores crudeli Tyrannide vastarunt saepius post se se adeo susceperunt, ut jam ab illinc *miserabiliter fugati, cum Uxoribus, et prolibus, in Insula Nostra Csepel, in quodam deserto loco, prope et Circumcirca quamdam Ecclesiam in honorem Sancti Abrahami Patriarchae fundatam, ubi scilicet et antiquitus Villa fuisse dicitur, descendere,* constructisque et aedificatis sibi Domibus et Habitaculis, *ibidem sub illis Libertatibus, et praerogativis, quibus in dicto Oppido Kevi,* et Villis ad idem Spectantibus *usi fuerunt, morari, terrasque* et Prata ac Aquas et alias Utilitates, intra metas ejusdem desertae Villae habitas *possidere valeant* atque possint, perpetuis Successivis tempori-

bus Universis, Salvo Jure alieno, harum nostrarum vigore et Testimonio Litterarum mediante; *mandamus vobis Comitibus dictae Insulae* praesentibus et futuris, ne ipsos Rascianos in hujusmodi descensu et habitatione eorundem, contra formam dictae Concessionis nostrae et Libertatum eorum, praesummatis quovis modo impedire. Praesentibus perlectis Exhibenti restitutis. Datum Budae Feria Secunda proxima post Festum S. Francisci Confessoris, Anno Domini Millesimo, quadringentesimo, quadragesimo.

XII.

I. Ulászló király Kevi városnak révjogot ad. Buda, 1440. oct. 10.

Nos Uladislaus, Dei Gratia Rex Hungariae, Poloniae, Dalmatiae, Croatiae, Lytvaniaeque Princeps supremus et Haeres Russiae etc. Notum facimus serie praesentium, quibus expedit universis, quod nos tum ad humillimae suplicationis instantiam fidelium nostrorum Rascianorum, quibus *in insula nostra Csepel quondam terram desertam, in cujus facie ecclesia deserta in honorem S. Abraham Patriarchae fundata est, ubi et antiquitus villa fuisse dicitur, pro loco habitationis et descensus eorum concessimus*, per eos nobis porrectae, tum etiam pro utilitate sicuti eorundem, sic vicinis caeterorum Regnicolarum nostrorum, eisdem Rascianis id duximus annuendum, quibus concedimus praesentium per vigorem, ut ipsi in fluvio Danubii prope hujusmodi descensum, seu locum habitationis eorum et intra metas eorum *vadum instituere*, eundemque navibus et carinis fulcire, ac in eodem universos viatores et alios quoslibet homines, hinc inde cum eorum rebus et bonis navi ducere, *eundemque vadum perpetuo tenere valeant* et possidere, absque tamen praejudicio juris Vadorum aliorum. Quocirca vos fideles nostros, universos mercatores, institores, viatores et alios cujusvis status homines, praesentibus affidamus et certifica-

mus, quatenus a modo in posterum cum omnibus rebus et bonis vestris, absque formidine humana, in dicto vado, *soluto justae navigationes tributo,* hinc inde toties quoties necesse fuerit naufretum. Et haec volumus et alio loco publice palam facto proclamari. Praesentibus perlectis exhibentibus restitutis. Datum Budae feria secunda proxima post festum S. Francisci Confessoris Anno Domini Millesimo Quadringentesimo quadragesimo.

XIII.

V. László király megerősiti Kevi város lakóinak Zsigmond király által adott kiváltságait. Bécs, 1453. ján. 2.

Ladislaus, Dei Gratia Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Ramae, Serviae, Galliciae, Romaniaeque et Bulgariae Rex, nec non Austriae et Stiriae Dux ac Marchio Moraviae etc. Omnibus Christi fidelibus Praesentibus et futuris Praesentium notitiam habituris Salutem in eo, per quem Reges regnant, et Principes dominantur. Regalem decet Excellentiam suorum fidelium preces legitimas favorabiliter exaudire, et eorum fidelitatibus recensitis, justis ipsorum petitionibus facilem praebere Consensum, in his praecipue quae videntur suorum Subditorum commodis utiliter convenire. Proinde ad Universorum notitiam, tam Praesentium, quam futurorum harum serie volumus pervenire, quod maiestatis nostrae veniens in Praesentiam fidelis noster Circumspectus *Joannes filius Benedicti Judex Civitatis nostrae Keve,* suo ac caeterorum universorum Civium, Hospitum, Incolarum, Inhabitatorum ac totius Communitatis ejusdem Civitatis nostrae nominibus et in personis, *exhibuit* et praesentavit nobis quasdam *Litteras Privilegiales,* quondam Principis Excellentissimi *Domini Sigismundi Romanorum ac praescriptorum Regnorum nostrorum Regis* et avi nostri felicis reminiscentiae, suo authentico secreto sigillo,

quo ut Rex Hungariae utebatur, communitas, *super certis Libertatibus, Gratiis, Exemptionibus, Immunitatibus, Indultis, libertatibus, et Libertatum praerogativis, ac concessione seu annuentia fori hebdomadalis, nec non perpetuali donatione seu Collatione Villarum Bálványos et Zkronovetz* vocatarum contigua vicinitate ipsius Civitatis nostrae Keve adjacentium, per ipsum condam Dominum Sigismundum Regem, praefatis Civibus, Hospitibus, Incolis et Inhabitatoribus, nec non communitati jam fatae Civitatis nostrae Keve *datis, concessis, atque facta,* prout haec inferius in Tenore earundem Litterarum clarius continentur confectas et emanatas Tenoris infrascripti, *supplicans Maiestati nostrae idem Joannes Judex* jam fatae Civitatis nostrae Keve, suo et praescriptorum caeterorum Civium, Hospitum, Incolarum ac Inhabitatorum, nec non communitatis ejusdem Civitatis nominibus et in personis humili praecum cum Instantia, *ut easdem Litteras ratas, gratas et acceptas habendo,* praesentibusque Litteris nostris similiter Privilegialibus verbotenus inscribi et Inseri faciendo, pro eisdem Civibus, Hospitibus, Incolis, Inhabitatoribus, nec non tota communitate praenominatae nostrae Civitatis Keve, *praesentibus et futuris perpetuo valituras confirmare dignaremur;* quarum quidem Litterarum Tenor talis est:

Nos Sigismundus Dei Gratia Romanorum Rex, semper Augustus ac Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae Croatiae etc. etc. etc. (Lásd fentebb III. szám, 4—9 lap.)

Nos igitur humillimis et devotis *supplicationibus* annotati Joannis Judicis praefatae Civitatis nostrae Keve, per eum, ut praemittitur, suo ac dictorum Civium, Hospitum, Incolarum, Inhabitatorum, nec non totius communitatis ejusdem Civitatis nominibus et in personis, nostrae porrectis Maiestati, Regia Benignitate *exauditis clementer et admissis, praescriptas Litteras antefati condam Domini Sigismundi Regis* non abrasas, non cancellatas, nec aliqua sui parte suspectas, sed ab omni prorsus vitio suspicionis carentes, imo merae et Sincerae veritatis integritate praepollentes, *praesentibusque litteris no*

stris privilegialibus de verbo ad verbum, ac sine diminutione, et augmento aliquali insertas, quoad omnes earum Continentias, Clausulas et Articulos acceptamus, approbamus, et ratificamus, eosque nihilominus *consideratis fidelitatibus* et Fidelium servitiorum meritis praefatorum Civium, Hospitum, Incolarum, Inhabitatorum ac totius Communitatis jam fatae Civitatis nostrae Keve, per eos uti didicimus praefato condam Domino Sigismundo imperatori avo nostro, sacraeque Coronae nostrae Regiae locis debitis, et temporibus opportunis juxta possibilitatis eorum exigentiam *constanter exhibitis et impensis, Similimis praescriptis libertatibus, Gratiis exemptionibus, Immunitatibus, Indultis et libertatum praerogativis, nec non concessione seu annuentia fori hebdomadalis ac Donatione seu Collatione praescriptarum villarum Bálványos et Zkorenova,* aliisque omnibus et singulis superius in tenoribus praescriptarum Litterarum Privilegialium annotatis, condam Domini Sigismundi Regis contentis et specificatis mera authoritate, et potestatis plenitudine, ex certaque scientia nostrae Maiestatis pro praefatis Civibus, Hospitibus, Incolis, Inhabitatoribus et tota Communitate saepefatae Civitatis nostrae Keve, praesentibus et futuris Universis, ut iidem in posterum sicuti numero et personarum pluralitate, sic etiam fide et devotione augeantur, *innovantes, perenniter valituras confirmamus* praesentis scripti nostri patrocinio mediante. In cujus rei memoriam, firmitatemque perpetuam, praesentes concessimus litteras nostras, pendentis sigilli nostri secreti, quo ut Rex Hungariae utimur, munimine roboratas. Datum Viennae tertio die festo sacratissimi Corporis Christi, Anno Ejusdem Millesimo Quadringentesimo Quinquagesimo tertio, Regni autem nostri anno decimo quarto.

XIV.

V. László király Kevi város lakóinak régi jogát, mely szerint a harminczad fizetéstől mentek, megerősíti. — Bécs, 1453. jún. 4.

Ladislaus, Dei Gratia Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae etc. Rex, Austriaeque ac Styriae Dux, nec non Marchio Moraviae etc. Fidelibus Nostris Universis et singulis *Tricesimatoribus et Vice-Tricesimatoribus*, in dicto Regno nostro Hungariae ubilibet, tam in terris quam super aquis constitutis, constituendis et existentibus, praesentibus scilicet et futuris praesentium notitiam habituris, salutem et gratiam. Exponit Majestati Nostrae Fidelis Noster Circumspectus *Joannes Judex Civitatis nostrae Keve vocatae*, sua et Universorum Civium ac Inhabitatorum ejusdem Civitatis nostrae in Personis *gravi cum querela; quod licet iidem* et eorum quilibet, libertatibus per condam Serenissimum Principem Dominum Sigismundum Romanorum Imperatorem, ac praeattactorum Regnorum nostrorum Regem, Avum nostrum Charissimum, bonae memoriae, eis gratiose Concessis requirentibus, *ab omni Tricesimatoria Solutione* de rebus et bonis eorum, tam Mercimonialibus, quam aliis quibuscunque facienda *exempti sint* et omnimode supportati habeantur, *tamen certi ex vobis ab ipsis* exponentibus ac rebus et Bonis eorum mercimonialibus, contra hujusmodi eorum Libertates, a quibusdam rebus *Tricesimam exegissent et exigere vellent*, de praesenti, in praejudicium ipsorum et Juris derogamen satis magnum. Unde nos ipsos exponentes in eorum Libertatibus et Juribus conservare volentes, vestrae fidelitati *firmiter praecipimus et mandamus, quatenus* rebus praemisso modo stantibus et se habentibus, *a modo in posterum a praefatis* Judice Civibus et Inhabitatoribus praetactae Civitatis nostrae Keve, aut altero eorum, rebusque et Bonis ipsorum, tam Mercimonialibus, quam aliis quibuscunque. Contra eorum Libertates, *Tricesimam exigere nequaquam praesumatis, nec sitis ausi modo aliquali*, gratiae Nostrae sub obtentu. Praesentesque perlectas semper reddi edicimus manibus exhibentis. Datum Viennae Feria Secunda proxima Post Festum SSmi Corporis Christi Anno ejasdem Millesimo Quadringentesimo quinquagesimo Tertio Regni Autem nostri Anno quarto decimo.

XV.

V. László király meghagyja, György rácz despotának és Albánia urának, hogy harminczadosainak tiltsa meg, miszerint Kevi város polgáraitól harminczadot követeljenek. — Bécs, 1453. jún. 4.

Manu Propria Domini Regis.

Ladislaus, Dei Gratia Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae etc. Rex, Austriaeque ac Styriae Dux, nec non Marchio Moraviae etc. Fideli Nostro Grate sincere dilecto, Illustri Principi Domino *Georgio Despoto Rasciae, ac Albaniae Domino*, salutem et gratiam. Exponitur nobis pro parte Fidelium Nostrorum Circumspectorum, Judicis, Civium et Hospitum nostrae Civitatis Keve vocatae, gravi cum *querela*; Quod licet ipsi et eorum quilibet, Libertatibus eorum, per Divos Reges Hungariae, Nostros scilicet praedecessores, et praesertim Serenissimum Principem condam Dominum Sigismundum Imperatorem et Regem, Avum Nostrum Charissimum, eis gratiose concessis, per nos quoque novissime Confirmatis, requirentibus, ab omni Tributaria Solutione, in Locis Tributorum tam Nostrorum Regalium, quam aliorum quorumcunque facienda, exempti sint et supportati, tamen *Vestri Tributarii in Vestris Tributis*, in Terris scilicet et super aquis existentes, per vos Constituti, *ab ipsis* exponentibus rebusque et Bonis eorum, *Contra* hujusmodi *ipsorum Libertates, Tributum exegissent et exigerent incessanter*, in eorum libertatis praejudicium et damnum satis magnum. Et quia nos ipsos exponentes, eorum Libertatibus et Juribus inviolabiliter uti volumus et gaudere, ideo Vestram fidelitatem attente requirimus, eidem seriose Committentes, quatenus visis praesentibus, stante praemissorum veritate, Committatis annotatis Vestris Tributariis et Vice-Tributariis, per Vos nunc Constitutis, vel in futurum Constituendis, quibus et nos Serie praesentium *firmiter committimus et mandamus quatenus a*

modo ut antea a fatis Civibus Hospitibus et Inhabitatoribus praefatae *Nostrae Civitatis Keve,* vel eorum altero, rebusque et Bonis ipsorum, tam Mercimonialibus, quam aliis quibuscunque, Contra praescriptas eorum Libertates in Locis Vestrorum Tributorum *nullum Tributum nullamque Tributariam solutionem petere et exigere praesumant modo aliquali,* et aliud rogamus facere non velitis. Praesentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum Viennae, Feria Secunda proxima post Festum SSmi Corporis Christi, Anno ejusdem Millesimo quadringentesimo quinquagesimo tertio, Regni autem Nostri Anno quarto decimo.

XVI.

V. László király Kevi város polgárait minden adótól és az idegen birák joghatósága alól felmenti. Bécs, 1453. jún. 4.

Ladislaus, Dei Gratia Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae etc. Rex, Austriaeque et Styriae Dux, nec non Marchio Moraviae etc. Fidelibus nostris Universis et Singulis, Praelatis, Baronibus, Comitibus, Castellanis, nobilibus et eorum officialibus, Tributariis et Vice-Tributariis, tum propriis nostris, quam quorumcunque Vestrum, ubilibet intra ambitum Regni nostri in Terras, ut puta et super aquis Tributa tenentibus, item Civitatibus et Villis ipsarumque Rectoribus, Judicibus et Villicis praesentibus et futuris, praesentium notitiam habituris, salutem et gratiam. Nostrae Maiestatis veniens in praesentiam Fidelis noster Circumspectus *Joannes Judex Civitatis nostrae Köviniensis* sua ac Caeterorum Civium, Hospitum, Populorum et Incolarum, tam in ipsa Civitate nostra, quam Villis Skronovetz et Bálványos vocatis, eidem Civitati nostrae annexis, Commorantium in personis, exhibuit gravi sub *querele* ut quamvis *ipsa Civitas nostra Köviniensis Libertatibus ac Libertatum praerogativis, inter alias Civitates* praefati Regni nostri Hungariae *Principales, seu Capitales Computata et eisdem aggregata,*

iisdem Libertatibus et indultis ac Gratiarum praerogativis, quibus ipsae Liberae aliae Civitates nostrae potiuntur, ex Concessione Divorum Regum Hungariae, signanter quondam Serenissimi Principis Domini Sigismundi Romanorum Imperatoris et praefati Regni nostri Hungariae etc. Regis, Avi nostri Charissimi, felicis memoriae, uti debeant et gaudere, *ab omnique solutione Tributaria* in quorumcunque Tributorum locis, de quibusvis eorum rebus mercimonialibus et quibuslibet Bonis, qualitercunque facienda, *liberi sint* et penitus exempti habeantur; *Tamen* dum *ipsi vel aliqui ex eis* in acquisitione Victuum suorum necessariorum, aut alia necessitate Compulsi, diversa Climata Regni nostri perlustrando, ad Vestras Possessiones, Tenuta honores, et Officiolatus, vel vestri in medium pervenirent, tunc *per nonnullos ex vobis in Personis Captivarentur ac Judicarentur* et impedirentur, in rebusque et Bonis eorum arestarentur et damnificarentur, praesertim pro delictis et excessibus aliorum, ac ab eisdem et praefatis eorum rebus et Bonis Tributum, contra hujusmodi eorum Libertates exigerentur. Unde cum Justi pro injustis et innoxii pro reorum Excessibus non debeant aliquatenus impediri et perturbari, igitur *volumus et fidelitati Universitatis Vestrae firmiter praecipientes mandamus quatenus* a modo ut antea, praefatos Cives ac Hospites, Populosque et Incolas in praetacta Civitate nostra Köviniensi et praedictis duabus Villis eidem Civitati ut praefertur adnexis, ad ipsamque pertinentibus, Commorantes seu *quempiam ex ipsis*, in Vestris Tenutis, Possessioibus, Honoribus et Officialatibus, Vestrique medio, in Personis *judicare*, impedire et offendere, in rebusque et Mercibus ac caeteris *Bonis eorum*, signanter pro Debitis, Delictis et offensis aliorum, arestare et *damnificare, ac ad cujusvis Instantiam prohiberi facere, aut Tributum aliquod*, in Locis quorumcunque Tributorum, *ab ipsis et* praefatis *eorum rebus* mercimonialibus, Caeterisque Bonis eorum quibuscunque, *recipere et exigere*, recipique seu exigi facere, *nullatenus praesumatis*, nec sitis ausi modo aliquali. *Si qui enim quidpiam* actionis vel Quae-

stionis *Contra ipsos* Cives et Hospites praelibatae Civitatis nostrae Köviniensis, aut populos dictarum Villarum, ad eandem Civitatem nostram Spectantium, *habent* vel habuerint, *hi idem in praesentia Judicis et Juratorum Civium, praeattactae nostrae Civitatis juridice prosequantur*, ex parte quorum inibi cuilibet querulanti condigna Justitia impendetur, et si idem Judex et Jurati Cives, in reddanda cuilibet querulanti Justitia, in hac Parte tepidi fuerint et remissi, ex tunc non iidem, contra quos agitur, sed annotati Judex et Jurati, in nostram, aut alterius Judicis eorum Ordinarii praesentiam, per querulantes Legitime evocentur, rationem abnegatae Justitiae reddituri et Judicium exinde recepturi, prout dictabit Ordo Juris, et aliud facere non ausuri in praemissis. Praesentibus perlectis semper exhibenti restitutis. Datum Viennae, Feria Secunda Proxima post Festum Sacratissimi Corporis Christi Anno Ejusdem Millesimo quadringentesimo quinquagesimo tertio. Regni autem nostri Anno quarto decimo.

XVII.

V. László király, Kevi város polgárainak, — kik Csepelszigetén, Kis Keviben, máskép Szent-Ábrahám-Telekén telepedtek meg, — a régi Keviben birt kiváltságait megerősíti, és Gara László, nádor és Csepel-sziget főispánjának s a többi fő- és alispánoknak meghagyja, hogy e kiváltságokat tiszteletben tartsák. Bécs, 1455. júl. 1.

Manu propria Domini Regis.

Ladislaus, Dei Gratia Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae etc. Rex, Austriaeque et Styriae Dux, nec non Marchio Moraviae etc. Fidelibus nostris Magnifico *Ladislao de Gara*, Regni nostri Hungariae *Palatino ac Comiti Insulae nostrae Csepel, vel Vice-Comiti ejusdem Insulae nunc Constituto*, aut in futurum constituendo, Salutem et Gratiam. Quia nos ad humillimam supplicationem pro parte Fidelium nostrorum Uni-

versorum *Civium Rascianorum in Villa nostra Zenth-Abraham-Teleke, alio nomine Kiss-Kevi vocata, in eadem Insula nostra Csepel habita commerantium,* nostrae Maiestati oblatam, eisdem id *annuimus et concessimus* per praesentes, *ut* ipsi Cives Rasciani *tamdiu, quousque ad Civitatem nostram Köviniensem in Partibus inferioribus* ac Metis Regni Nostri Hungariae existentem, *de qua iidem propter metum Turcorum* prateritis Disturbionum Temporibus, *ad* praescriptam *Insulam* nostram *Csepel advenissent,* Cessanteque hujusmodi Metu Turcarum redire voluerint, in eadem Villa nostra Kiss-Kevi *pacifice permanere,* ac Terris Campis *et portu in opposito ejusdem Villae in Fluvio Danubii existente* — — — pro aliis utilitatibus ejusdem Villae nostrae Kiss-Kevi, sed et *omnibus illis Libertatibus, ac Libertatum praerogativis, quibus* praedecessorum nostrorum et etiam nostris Temporibus, primitus *in praescripta Civitate nostra Köviniensi,* ut praemittitur in partibus inferioribus habita, et *expost in dicta Kiss-Kevi,* alias Zenth-Abraham-Teleke, in jam fata Insula nostra Csepel existente, hactenus usi fuissent et gavisi, *uti, frui, et gaudere valeant,* atque possint: idcirco Fidelitati vestrae firmiter praecipientes mandamus, quatenus receptis praesentibus, deinceps praefatos Cives Rascianos dictae Villae nostrae Kiss-Kevi, in eadem Villa nostra Kiss-Kevi tamdiu, donec illic manebunt, pacifice manere, et morari, ac praescriptis Terris, Campis, Portu Danubii, ac aliis utilitatibus, ejusdem villae nostrae, et aliis Locis, per eos hucusque possessis, omnibusque illis Libertatibus, ac Libertatum praerogativis, quibus, ut praemittitur, praedecessorum nostrorum, et etiam nostris Temporibus, ut proponitur, tam in praefata Civitate nostra Keviensi, quam etiam in dicta Kiss-Kevi hactenus quolibet usi sunt et gavisi fuissent, sine impedimento et molestia aliqua, uti, frui et gaudere permittat ac permitti faciat, nec non quomodocunque eos indebite et minus juste impedire et vexare praesumat, *et hoc idem injugimus futuris Comitibus et Vice-Comitibus, dictae insulae nostrae Csepel inviolabiliter observare,* secus pro nostra Gratia non facturi in

praemissis, praesentibus perlectis semper Exhibenti restitutis. Datum Viennae, Feria tertia proxima post Festum Beatorum Petri et Pauli Apostolorum, Anno Domini Millesimo, Quadringentesimo, Quinquagesimo Quinto, Regnorum autem nostrorum Anno Hungariae etc. Sexto Decimo, Bohemiae vero Secundo.

XVIII.

V. László király Kevi város polgárainak régi kiváltságát, mely szerint minden rendkivüli taxa fizetéstől mentek, megerősiti. Bécs, 1455. júl. 1.

Manu propria Domini Regis.

Nos Ladislaus, Dei Gratia Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae etc. Rex, Austriae et Styriae Dux, nec non Marchio Moraviae etc. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis, quod prout ex fide digno Testimonio Fidelis nostri Reverendi in Christo Patris Domini *Mathiae Episcopi Ecclesiae Weszprimiensis* etc. alias condam Serenissimi Principis Domini Sigismundi, Romanorum Imperatoris ac Hungariae etc. Regis, Avi nostri, Supremi Cancellarii, ac etiam Illustris *Principis Domini Georgii Despoti Rasciae* et aliorum nonnullorum Fidelium nostrorum accepimus, *Fideles nostri Universi* Cives, Hospites, Populique et Inhabitatores *Civitatis nostrae Köviniensis ac villarum Ballvanitz et Zkronivetz* vocatarum eidem annexarum, in partibus Inferioribus circa metas Turcorum existentium, per ipsum Dominum Sigismundum Imperatorem, Avum nostrum, *ab omni Taxa seu Collecta extraordinaria, etiam in Casu, quo* eosdem ob metum vel Timorem Turcarum, *ex ipsa Civitate nostra* et Villis, *ad alias Civitates* aut Villas nostras *aufugere et declinare et illic morari aut iterum redire contingel*, perpetuis temporibus universis *exempti* fuisse dignoscerentur, et supportati, *haberentque superinde Litteras et Privilegia efficacia, quas et quae* dum praeteritis querelarum temporibus,

praefati Turci inferiores partes dicti Regni nostri Hungariae subintrando, depraedati fuissent, iidem Cives, et Populi — — aliis Rebus, et bonis ipsorum *amiserint*, et ob hoc nunc fideles nostri *Martinus Judex, ac Georgius et Barrabas Cives dictae Civitatis Köviniensis* nostrae Maiestatis venientes in praesentiam, suis ac caeterorum Universorum Civium, hospitum et Inhabitatorum Civitatis et Villarum praescriptarum in personis, nobis humilliter *supplicarunt, ut* eisdem Civibus, et Populis, *praescriptas Libertates denuo donare* ac ipsos Cives et Populos, Praesentes et futuros Universos, ab hujusmodi Taxa ac Collecta extraordinaria ex novo gratiose eximere et supportare dignaremur: *Ideo nos, tum illo respectu, tum vero consideratis fidelitatibus, Fideliumque Servitiorum Meritis* eorundem Civium, Hospitum, Populorum et Inhabitatorum saepefatae Civitatis nostrae Köviniensis ac Villarum praedictarum, per ipsos, uti didicimus, primorum Progenitorum nostrorum, Regum scilicet Hungariae, et tandem Infantiae nostrae temporibus, cum praefatis Turcis pluribus vicibus decertando, praescripto Regno nostro, ac Sacrae ejus Coronae Regiae, tum *Copiosa sui et suorum Sanquinis effusione multorum sibi Charorum Parentum, Fratrum et amicorum nece*, juxta eorum Possibilitatis exigentiam exhibitis et impensis, supplicationibus hujusmodi nostrae modo praemisso porrectis Maiestati. Regia Benignitate exauditis clementer et admissis, *eisdem Civibus*, Hospitibus, Populis et Inhabitatoribus Civitatis et villarum nostrarum praedictarum Praesentibus et futuris universis, *superius expressatas libertates*, eis per antefatum condam Dominum Sigismundum Avum nostrum datas, ex certa nostra scientia et animo deliberato *denuo dedimus et contulimus*, ac eosdem Cives et Populos, saepedictarum Civitatis et villarum nostrarum, praesentes scilicet et futuros Universos a solutione praescriptarum Taxarum, seu Collectarum extraordinariarum ex novo eximus et supportavimus, quin imo damus, donamus et eximimus, atque supportatos facimus perpetuis successivis temporibus. Universis harum nostrarum, quibus secretum sigillum nostrum,

quo ut Rex Hungariae utimur, est appensum, vigore et Testimonio Litterarum mediante. Datum Viennae, Feria tertia proxima post Festum Beatorum Petri et Pauli Apostolorum. Anno Domini Millesimo Quadringentesimo Quinquagesimo Quinto. Regnorum autem nostrorum Anno Hungariae etc. Sexto Decimo, Bohemiae vero Secundo.

XIX.

I. Mátyás király, Kevi város polgárainak V. László király által adott, fentebb XVII. szám alatt, 32—34 lapon közölt, kiváltságokat megerősíti. Buda, 1458. márcz. 16.

Nos Mathias, Dei Gratia Rex Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc. Memoriae Commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit Universis: Quod nostrae Maiestatis venientes in praesentiam Fideles nostri *Martinus Judex, Barnabas ac Martinus Jurati Cives Rasciani in Villa nostra Szent-Abraham-Teleke, alio nomine Kiss-Kevi* vocata, in Insula nostra Csepel habita commorantes, in ipsorum caeterorumque universorum Civium, hospitum et Incolarum ejusdem Possessionis nostrae Kiss-Kevi Nominibus et Personis, *exhibuerunt nobis quasdam Litteras condam Serenissimi Principis Ladislai*, hujus Regni nostri Hungariae etc. Regis, Praedecéssoris nostri charissimi, Sigillo suo Secreto, quo ut Rex Hungariae utebatur impressive consignatas, *quibus* mediantibus idem condam Ladislaus Rex, *eisdem Civibus Rascianis, in dicta nostra possessione Kiss-Kevi commorantibus, certas Libertates ac libertatum praerogativas, certasque Annuentias*, modo et ordine inferius in tenore earum Litterarum, dicti condam Ladislai Regis specificatas, *concessisse et annuisse demonstratur* tenoris infrascripti. *Supplicatum itaque exstitit* Maiestati nostrae per eosdem Martinum Judicem et Barnabam et Martinum Juratos Cives Rascianos dictae Possessionis nostrae Kiss-Kevi, in ipsorum ac caeterorum universorum Civium et Hospitum

ejusdem Possessionis nostrae nominibus et personis, *ut easdem Litteras* praefati condam Ladislai Regis et omnia contenta, quoad omnes earum Continentias, Clausulas et articulos, *ratas, gratas et acceptas habendo*, hujusmodi gratiosae Annuentiae et Concessioni, aliisque omnibus et Singulis, inferius in tenore earundem Litterarum Specificatis, *nostrum Regium Consensum praebere dignaremur benevolum pariter et assensum*. Quarum quidem Litterarum tenor talis est: Ladislaus, Dei Gratia Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae etc. Rex, Austriaeque et Stiriae Dux, nec non Marchio Moraviae etc. etc. etc. (Lásd fentebb XVII. szám alatt, 32—34 lapon.)

Nos igitur praemissis supplicationibus praefatorum Martini Judicis ac Barnabae et Martini Juratorum Civium dictae possessionis nostrae Szent-Abraham-Thelke, alio nomine Kiss-Kevi vocatae, per ipsos in eorum ac caeterorum universorum Civium et Hospitum ejusdem Possessionis nominibus et in Personis, Nostrae modo quo supra porrectis Maiestati, regia Benignitate exauditis et clementer admissis, praemissas Litteras antefati condam Ladislai Regis, non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte suspectas, sed merae et sincerae veritatis integritate praepollentes, praesentibus Litteris nostris, *quoad omnes earum Continentias*, Clausulas et Articulos, ratas, *gratas, et acceptas habendo*, hujusmodi gratiosae Annuentiae et Concessioni praefati condam Ladislai Regis, aliisque omnibus et singulis, superius in tenore earundem Litterarum contentis, *nostrum Regium Consensum praebuimus, imo praebemus benevolum pariter et assensum*, Salvo jure alieno, harum nostrarum, quibus sigillum nostrum Secretum, quo ut Rex Hungariae utimur, est appensum, vigore et Testimonio Litterarum mediante. Datum Budae, Feria quinta proxima post Festum Beati Gregorii Papae, Anno Domini Millesimo quadringentesimo quinquagesimo Octavo.

XX.

I. Mátyás király Kevi város polgárainak régi kiváltságait, mely szerint az adó és harminczad fizetésétől mentek és minden idegen biró joghatósága alól ki vannak véve, megerősiti. 1458.

Manu propria Domini Regis.

Mathias, Dei Gratia Rex Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc. Fidelibus nostris universis et Singulis, Praelatis, Baronibus, Comitibus, Castellanis, nobilibus, ipsorumque officialibus, nec non Tricesimatoribus et Tributariis, tam scilicet nostris, quam quorumcunque vestrum ubilibet intra ambitum hujus regni nostri Hungariae, in Terris ut puta et Super Aquis Tributa Tenentibus, item Civitatibus, oppidis et villis ipsarumque Rectoribus, Judicibus et villicis, praesentibus et futuris, praesentium notitiam habituris, Salutem et Gratiam.

Nostrae Maiestatis venientes in Praesentiam Fideles nostri *Martinus Judex ac Barnabas et Martinus Jurati Cives et Rasciani, Possessionis nostrae Zenth-Abraham-Telke alio Nomine Kiss-Kevi vocatae, in Insula nostra Chepel* vocata commorantes, in ipsorum ac caeterorum universorum Civium et Hospitum ejusdem Possionis Kiss-Kevi nominibus et Personis nobis exponere curarunt *gravi cum querela: quod quamvis* eadem Possessio nostra Kiss-Kevi, et per Consequens *Universi Cives et Hospites Rasciani in eadem Commorantes,* qui his temporibus disturbionum propter metum Turcorum de Civitate nostra Köviensi vocata, de Partibus inferioribus ad Insulam nostram Chepel commorandi causa venissent, *omnino Sub eisdem Libertatibus ac Libertatum praerogativis, quibus eadem Civitas nostra Köviensis utitur* ex Concessione Divorum Regum Hungariae, Praedecessorum Scilicet nostrorum felicium recordationum, *uti debeant et gaudere, ab omnique Solutione tricesimaria et Tributaria,* in quarumcunque Tricesimarum et Tributorum locis, de quibusvis eorum rebus mercimonialibus ac Bonis *liberi sint et penitus exempti habeantur; tamen* dum

ipsi vel aliqui ex eis, in acquisitione Victuum suorum necessariorum, diversa Climata Regni nostri perlustrando, ad vestras Possessiones, tenuta, honores et officiolatus, vel vestri in medium pervenirent, tunc *per nonnullos ex vobis in Personis captivarentur ac impedirentur in rebusque et Bonis eorum arrestarentur, et damnificarentur,* signanter pro debitis, delictis et excessibus aliorum, *ab eisdemque et praefatis eorum rebus et Bonis, Tricesima et tributum* contra hujusmodi eorum Libertates et Privilegia *exigerentur*. Unde cum justi pro injustis et innoxii pro reorum excessibus non debeant aliquatenus impediri et perturbari; *Igitur* Fidelitati vestrae et cuilibet vestrum praesentium tenore *firmiter Praecipientes mandamus, quatenus* a modo in posterum *praefatos Cives et Hospites* in dicta Possessione nostra Kiss-Kevi commorantes, seu quempiam ex ipsis, in vestris tenutis possessionibus, honoribus et officiolatibus, ac vestri in medio, *in Personis judicare vel impedire,* in rebusque et mercibus ac caeteris Bonis eorum, signanter pro debitis, delictis et offensis aliorum, *ad cujusvis Instantiam, arrestare vel prohiberi facere, aut aliquam Tricesimam vel Tributum,* in locis quarumcunque Tricesimarum vel Tributorum, *ab ipsis praefatis, eorum rebus* et quibuscunque Bonis *accipere et exigere,* accipique seu exigi facere *nullatenus praesumatis,* nec sitis ausi modo aliquali. *Siquis enim quidquam actionis vel quaestionis contra praefatos Cives et Hospites Rascianos,* dictae Possessionis Kis-Kevi habent, vel *habuerint, hi id, in Praesentia Judicis et Juratorum Civium dictae Possessionis, juridice prosequantur.* Ex parte quorum, omni contra ipsos querulanti, per eosdem Judicem et Juratos Cives, condigna Justitia impendetur, prout dictabit Ordo Juris, secus non facturi in praemissis Gratiae nostrae sub obtentu, praesentes perlectas, quibus sigillum nostrum secretum, quo ut Rex Hungariae utimur, est appensum, reddi jubemus praesentanti. Datum Budae, Feria quinta proxima post festum Beati — — — Episcopi, Anno Domini Millesimo quadringentesimo quinquagesimo octavo.

XXI.

I. Mátyás király, Kevi város polgárainak régi kiváltságait megerősíti és faizási joggal ruházza fel őket. 1464. máj. 8.

Manu Propria Domini Regis.

Nos Mathias, Dei Gratia Rex Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc. Memoriae Comendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis; quod nos *ad humillimam Supplicationem Fidelium Nostrorum Universorum Civium Rascianorum, in Possessione Nostra Szent-Ábrahám-Teleke, alio nomine Kiss-Kevi* vocata, in Insula Nostra Csepel habita Commorantium, Nostrae Maiestati oblatum, eisdem Civibus id duximus annuendum et Concedendum, imo *annuimus et Concedimus per praesentes, ut ipsi tamdiu, quousque ad oppidum nostrum abolitum Kevi vocatum,* in Partibus Inferioribus ac Metis Regni Nostri Hungariae praedicti situatum, de quo iidem propter metum Turcarum dudum praeteritis temporibus, ad praefatam Insulam Nostram se contulerunt moraturos, cessante scilicet huiusmodi metu Turcarum *redire poterunt,* in eadem Possessione Nostra Kiss-Kevi pacifice permanere, ac *Terris, Campis et Portu in Opposito ejusdem Villae in Fluvio Danubii existente,* cunctisque aliis utilitatibus ejusdem Possessionis Nostrae, *sed et omnibus illis Libertatibus et Libertatum Praerogativis, quibus* Praedecessorum Nostrorum Temporibus prius *in* praescripto *Oppido Nostro Abolito Kevi,* ut praemittitur in Partibus Inferioribus habito *et expost in* dicta Possessione Nostra *Kiss-Kevi, alias Szent-Ábrahám-Teleke,* in jam fata Insula Nostra Csepel existente, *hactenus usi sunt et gavisi, uti, frui et gaudere valeant atque possint, et ut ipsi, undique per ipsam Insulam Nostram Ligna arida sicca* atque impetu ventorum Collapsa et ad nullius rei usum, praeterquam ad ignem apta, pro sustentatione Domorum Suarum, et pro usu ignium cum curribus vel oneratis animalibus, aut alio

quovis modo, *liberam habeant deferendi facultatem.* Quocirca vobis fidelibus Nostris *Comitibus vel Vice Comitibus dictae Insulae Nostrae,* praesentibus et futuris praesentium notitiam habituris, harum serie firmiter praecipientes *Mandamus, quatenus praefatos Cives* dictae Possessionis Nostrae in eadem Possessione Nostra Kiss-Kevi tamdiu, donec illuc manebunt, *pacifice manere et morari, ac praescriptis Terris, Campis, Portu Danubii,* ac aliis Locis per eos hucusque possessis, *omnibus illis libertatibus et Libertatum praerogativis, quibus* ut praemittitur, praedecessorum Nostrorum Temporibus, *tam in praefato Oppido Nostro abolito Kevi, quam etiam in dicta Possessione Kiss Kevi hactenus* quolibet *usi sunt et gavisi,* sine omni impedimento et molestia aliquali, *uti, frui et gaudere permittatis* et *permitti faciatis, nec propter deportationem Lignorum aridorum Siccorum,* atque impetu Ventorum Collapsorum, de ipsa insula Nostra undecunque, quae ut praemisimus ad nullius rei usum, nisi ad ignem apta sunt, quoquo modo *ipsos turbare et impedire ac vexare praesumatis,* praesentes autem Literas nostras Privilegiales, pendentis et Authentici Sigilli Nostri duplicis munimine reboratas, post earum Lecturas semper reddatis Manibus praesentantis. Datum per Manus Reverendissimi in Christo Patris Domini Stephani*) Colocensis et Bachiensis Ecclesiarum Canonice unitarum Archi-Episcopi, Locique ejusdem Colocensis Comitis perpetui, Aulae meae Summi Cancellarii, Fidelis Nostri Dilecti — — Anno Domini Millesimo quadringentesimo Sexagesimo quarto, Octavo Idus Mensis Maii, Regni Nostri Anno Septimo, Coronationis vero primo.

XXII.

I. Mátyás király, egy régebbi keletü adomány levelét, melyben Kevi város polgárainak Kis-Kevi közelében levö darab földet adományoz, megerösiti. Buda, 1464. júl. 17.

*) Stephanus de Várda, Cardinalis SS. Nerei et Achillei etc.

Nos Mathias, Dei Gratia Rex Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc. Memoriae commendamus Tenore praesentium Significantes, quibus expedit Universis: Quod nos ad humillimam Supplicationis Instantiam fidelium nostrorum Providorum et Circumspectorum Universorum Rascianorum nostrorum, *in Possessione nostra Szent Abraham-Teleke, alio nomino Kiss Kevi vocata*, in Insula nostra Csepel existente commorantium, nostrae porrectae Maiestati, quasdam *Litteras nostras Donationales, quibus mediantibus nos quamdam Portionem Terrae, in ipsa Insula nostra, prope dictam Possessionem nostram existentem, cum certis Metis per fidelem Nostrum Nobilem Georgium Fehér, per nos ad id missum, limitatis*, prout in tenore earundem Litterarum nostrarum clarius denotantur, *Civibus et Inhabitatoribus* ejusdem Possessionis, Praesentibus scilicet et futuris *dedisse et contulisse dignoscimur*, ratas, gratas, et acceptas habentes, praefatam portionem Terrae, cum cunctis ejusdem Utilitatibus et Pertinentiis quibuslibet, scilicet Terris Arabilibus, Cultis et Incultis, Agris, Pratis, Pascuis, Campis, Aquis, *Piscinis* et generaliter quarumlibet Utilitatum et pertinentiarum ipsius Terrae integritatibus, quovis nominis Vocabulo vocatis, et dictis Metis, in Tenore dictarum Literarum nostrarum habitis et existentibus, memoratis Rascianis, cunctis etiam aliis Populis et Jobbagyionibus nostris, pro tempore in praedicta possessione nostra Szent-Abraham-Teleke, alio nomine Kiss-Kevi constitutis et commorantibus, *novae Nostrae Donationis titulo dedimus, donavimus et contulimus, imo damus, donamus et conferimus Jure perpetuo et irrevocabiliter tenendas*, utendas, possidendas pariter et habendas, Salvo Jure alieno, harum nostrarum, quas Secreto Sigillo Nostro, quo utimur, in pendenti communiri fecimus, vigore et Testimonio Literarum mediante. Datum Budae, Feria tertia proxima post Festum Divisionis Apostolorum. Anno Domini Millesimo, quadringentesimo sexagesimo quarto, Regni nostri Anno Septimo, Coronationis vero primo.

XXIII.

I. Mátyás király előtt. Kevi város polgárai és Ujjfalusy Imre közötti határvillongásról szóló okmány. — Buda, 1465. aug. 29.

Nos Mathias, Dei Gratia Rex Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc. Memoriae commendamus: Quod nobis *Feria quarta proxima post Festum Beati Bartholomaei Apostoli proxime praeteritum*, una cum nonnullis Praelatis et Baronibus Nostris, Magistris, Proto-Notariis pro faciendo Moderatorio Judicio causarum, in Sede Nostra Judiciaria Sedentibus, Providi *Nicolaus Bavair et Martinus Zelesfy dicti Rasciani in Possessione Nostra Szent-Ábrahám-Teleke, alio nomine Kiss-Kevi* vocata, in Insula Nostra Csepel existente Commorantes, in ipsorum ac universorum aliorum Rascianorum Nostrorum in eadem Kiss-Kevi residentium, *Nostrae Majestatis personaliter venientium in praesentiam, praesente et audiente Nobili Emerico de Ujjfalu Tubicine nostro, Contra eundem proposuerunt eo modo, quomodo idem Emericus, in aestate proxime transacta, certas metas cujusdam Portionis Terrae ipsorum*, in ipsa Insula nostra prope dictam Possessionem Kiss-Kevi existentis, per nostram Maiestatem ipsis Collatae, *vi et Potentialiter distraxisset et annihilasset, et* per hoc *magnam Particulam* ipsius Portionis Terrae minus juste et indebite a manibus ipsorum per se *occupasset, occupatamque ad Possessionem suam Ujjfalu vocatam annexisset*, potentia mediante, in Praejudicium et damnum ipsorum Rascianorum manifestum, et ibidem in hujusmodi verborum suorum Probationem quasdam *Literas nostras Donationales, Budae die Dominico proximo post Festum Corporis Christi in Anno ejusdem proxime transacto praeterito emanatas*, Secreto Sigillo nostro impressive Consignatas eidem nomine person. praesen. praesentiarum declararunt. Quorum nos ad humillimae supplicationis Instantiam praedictorum Rascianorum, in Possessione nostra Szent-ÁbrahámsTelke.

alio nomine Kiss-Kevi vocata commorantium, nobis propterea factam quamdam Portionem Terrae in Praedicta Insula prope dictam Possessionem nostram existentem, quam Fidelis noster nobilis *Georgius Fejér dictus de Buda* quem ad id transmisissemus *ita limitatam esse dixisset*: Quod proxima meta ipsius Terrae a parte orientali *incepisset a Fluvio Danubii*, ubi certa esset imo nova meta Terrea prope ipsum Fluvium, et deinde iret directe ad aliam metam Terream, dehinc transiret *versus Plagam occidentalem* praecise *ad quoddam nemus Ábrahám-Telki* vocatum, *usque ad alium Fluvium Danubii distinquendo et separando metas a Possessione Szent Márton et* dicta *Ujjfalu*, nostra Tandem illa Terra protenderetur *infra Fluvium Danubii*, *usque ad metas Possessionis Lorén* et deinde transiret ad quemdam monticulum, qui — — — — — Spinas, *posthaec iret directe versus* Imaginem Sancti Nicolai juxta quemdam Locum *Betsei Fok* nuncupatum, *usque Fluvium Danubii*, ubi terminarentur metae praedictae Possessionis nostrae Kiss-Kevi, — — — — — cum cunctis ejusdem Portionis Terrae utilitatibus et Pertinentiis, quibuslibet scilicet Terris arabilibus, cultis et incultis, agris, Pratis, Pascuis, Fenetis, campis, aquis, Piscinis et quibuslibet illis Villis — — — — utilitatibus et pertinentiis, ipsius Terrae integritatibus, quovis nominis vocabulo vocitatis, intra praefatas metas, rebus praemisso modo se habitis, et existentibus, nominatis Rascianis cunctis etiam populis aliis et Jobbágyionibus nostris, pro tempore in praefata Possessione nostra Ábrahám-Teleke, alio nomine Kiss-Kevi existentibus et commorantibus dedissemus, donassemus et Contulissemus jure perpetuo et irrevocabili tenendam, utendam, prout et habendam, salvo Jure alieno. *Quibus praesentatis ac Propositionibus eorum Nicolai et Martini auditis et intellectis, praefatus Emericus Tubicen noster in eandem nostram personalem exsurgens praesentiam, respondit ex adverso: quod ipse metas praedictae Portionis Terrae non destruxisset et nec annihilasset*, neque per hoc praescriptam particulam hujusmodi Portionis a manibus eorundem occupasset, *sed ipsam particulam Terrae, semper et*

ab antiquo ad Possessionem Ujjfalu vocatum, in dicta Insula Csepel existentem: nunc et post — — — Donatione erga manus suas habitam *pertinuisse*, pertineretque etiam de praesenti, et in horum verborum suorum *similiter Donationales* — — — — — — — *et vado Pacha Fluvii*, hanc in Festo S. Francisci Confessoris in praescripto Anno proxime tansacto praeterito ad Commissionem nostram propriam — — — — — — — — Quod nos Consideratis Fidelitatibus et Fidelium servitiorum gratuitorum meritis Praefati Emerici de Ujjfalu Tubicinis nostri quo ipse primum — — — — — — — — — — — tandem Maiestati nostrae cum omni Fidelitate —

Datum Budae, In Festo Decollationis Beati Joannis Baptistae, Anno Domini Millesimo Quadringentesimo Sexagesimo quinto.

XXIV.

I. Mátyás király szigoruan megtiltja, hogy Kevi város polgárai felett idegen biró itéljen. Buda, 1473. febr. 13.

Manu propria Domini Regis.

Mathias, Dei Gratia Rex Hungariae, Bohemiae etc. Fidelibus nostris Universis et singulis Praelatis, Baronibus, Comitibus, Castellanis, Nobilibus, ipsorumque Officialibus, item Civitatibus oppidis et Villis, Ipsarumque Rectoribus et Judicibus et Villicis, quibus praesentes ostendentur, Salutem et Gratiam. Cum justi pro injustis jure communi, et innoxii pro reorum excessibus non debeant aliquatenus impediri, *fidelitati igitur vestrae harum serie firmiter mandamus, aliud habere nolens, quatenus* dum et quando ac quotiescunque fideles nostri providi

Cives, Populi et Inhabitatores in Oppido nostro Keve commorantes, aut alter eorum quilibet, seu homines et famuliares ipsorum praesentium Exhibitores, pro victualium suorum necessaria acquisitione diversas Partes Regni nostri perlustrantes, cum rebus et Mercibus eorum *ad vestras Terras,* Tenuta, Possessiones, Honores, et Officiolatus ac Vestri in medium *pervenerint; tum ipsos* et eorum quemlibet, hominesque et familiares suos praeattactos, *ad quorumvis Instantiam in personis judicare,* vel vestro adstare Judicatui compellere, resque et quaevis Bona mercimonialia ipsorum Civium, aut alterum ex eis unumquemque arestare, seu prohiberi facere *nequaquam praesumatis, nec sitis ausi modo aliquali,* signanter pro debitis, delictis seu excessibus aliorum, *siqui enim quidquam actionis, vel quaestionis contra annotatos Cives,* aut quempiam eorum, hominesque et familiares suos praenotatos *habent vel habuerint, hi id in praesentia Judicis et Juratorum Civium oppidi Nostri Keve praedicti legitime prosequantur,* ex parte cujus Ipsi, omni contra ipsos querulanti, meri Juris et Justitiae, ac debitae Satisfactionis Complementum exhibebunt, prout dictabit Ordo Juris; ubi autem quiqiam ex Vobis secus in praemissis facere attentaverit, extunc serie praesentium *committimus fidelibus nostris Comitibus vel Vice-Comitibus et Judicibus illorum Comitatuum,* in quibus forsitan hujusmodi nostra mandata non observarentur, ut ipsi, scita prius praemissorum nostra voluntate, *vos et quemlibet Vestrum ad praemissa facienda* et mandata nostra firmiter observanda, *non sine vestris damnis* et gravaminibus in talibus fieri solitis, *arctius compellant et adstringant authoritate nostra Regia,* praesentibus ipsis in hac parte attributa et justita mediante, secus ergo non facturi. Praesentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum Budae, Sabbatho proximo ante Festum Beati Valentini Martyris, Anno Domini Millesimo Quadringentesimo Septuagesimo Tertio, Regnorum nostrorum Anno Hungariae Decimo quinto, Bohemiae vero quarto.

XXV.

I Mátyás király Kevi város polgárait régi jogaikban megerősiti, s minden ellenkező intézkedést érvénytelennek nyilvánit. Buda, 1473. márcz. 3.

Manu propria Domini Regis.

Nos Mathias, Dei Gratia Rex Hungariae Bohemiae etc. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit Universis: Quod nos, *tum ad nonnullorum fidelium nostrorum humillimae Supplicationis Instantiam, per eos pro parte Fidelium nostrorum universorum Civium* Hospitumque et Inhabitatorum *oppidi nostri Keve, in Insula Chepel habiti*, nostrae propterea porrectae Maiestati, *cum etiam, ut iidem Cives* et Communitas ejusdem Oppidi nostri, *ad fidelitatem nobis exhibendam eo ferventius, se renumeratos conspexerint, incitentur*, eosdem Cives nostros et Communitatem eorum, *in omnibus illis Libertatum praerogativis et Consuetudinibus, quibus* temporibus videlicet dumque primum dictum Oppidum nostrum populosum factum seu Inhabitatoribus decoratum esset, *usi fuissent et gavisi, tempore nostro tenere volumus et conservare,* non obstantibus quibuscunque aliis Litteris nostris harum et Libertatum ipsorum in contrarium cuipiam ex ipsis Civibus datis, vel dandis, quas contra praesentes nullius vigoris esse decernimus, imo conservamus praesentium per vigorem. *Quocirca vobis* fidelibus nostris Judici et Juratis, caeterisque Civibus praefati Oppidi nostri Keve, praesentibus et futuris, praesentium notitiam habituris, harum serie *firmiter mandamus ac plenam facultatem damus, quatenus* visis praesentibus a modo in posterum *omnes tales Cives et hospites*, in medio vestri pro tempore commorantes, *qui pristinas hujusmodi Libertates ac Consvetudines vestras infringerent*, seu *ipsis contrairent*, cum Poenis in talibus infligi solitis *arctius punire* et adstringere, dictasque *alias Litteras nostras*

harum in contrarium *datas* vel dandas, *ab eisdem auferre valeatis et debeatis auctoritate Nostra Regia*, praesentibus vobis in hac parte attributa mediante, praesentes vero, quas Sigillo nostro impendenti consignari fecimus, post earum lecturam reddi jubemus praesentanti. Datum Budae, in die Cinerum, Anno Domini Millesimo quadringentesimo septuagesimo tertio, Regnorum Nostrorum Anno Hungariae etc. Sexto Decimo Bohemiae vero quarto.

XXVI.

János, esztergomi érsek, megtiltja tisztjeinek, hogy Kevi város polgáraitól, az érseki birtokon, adót vagy vámot szedjenek. Buda, 1475. máj. 18.

Joannes,*) miseratione Dei Archi-Episcopus Metroplitanae Ecclesiae Strigoniensis, Locique ejus Comes perpetuus, Primas Hungariae, Apostolicaeque Sedis Legatus natus etc. Universis Subditis nostris, ubivis intra ambitum Bonorum Ecclesiae nostrae Strigoniensis constitutis, praesentes Visuris, Salutem cum dilectione. Cum circumspecti ac providi viri *Cives, Hospites, et Incolae Possessionis Szent Ábrahám-Teleke, alio nomine Kiss Kevi* vocatae, in Insula Csepel habita, *per* Serenissimum Principem Dominum *Mathiam dei Gratia Regem Hungariae*, Bohemiae etc., Dominum nostrum gratiosissimum, mediantibus Suis Litteris, *ab omni Solutione cujuslibet Tributi* ubilibet intra Regnum Hungariae, tam de personis propriis, quam de rebus eorum fieri debitis, *exempti sint* et supportati: Nos igitur, qui voluntati Regiae in omnibus satisfacere tenemur, maxime in hoc obtemperare volumus, quod Maiestas sua per omnes suos Subditos firmiter observari mandat, super quo *vobis et cuilibet vestrum, firmiter per praesentes mandamus, quatenus* dum et quando et quotiescunque praefati Cives,

*) Joannes Beckenschloer, alias Alemannus. 1472—1480.

hospites et Incolae dictae possessionis Szent-Ábrahám-Teleke, alio nomine Kiss-Kevi, aut homines eorum, praesentium scilicet Exhibitores, cum ipsorum rebus et Bonis mercimonialibus ad vos, seu *in medium vestri, Locaque Tributorum Vestrorum pervenerint, eosdem liberos sine omni contradictione et impedimento ire,* stare, morari, pausare, mercantiasque et commutationes rerum suarum facere, *absque omni solutione tributi et Telonii,* eo modo, prout praescriptae Litterae hoc tenore dicti Domini nostri Regis continent, *permittere debeatis,* secus non facturi, praesentibus perlectis Exhibenti restitutis. Datum Budae, feria quinta proxima post Festum Pentecostes, Anno Millesimo quadringentesimo Septuagesimo quinto.

XXVII.

Beatrix királyné, Kevi város polgárainak régi jogait és kiváltságait megerősiti, és nekik faizási jogot ad. Buda, 1481. febr. 21.

Manu propria Dominae Reginae.

Nos Beatrix, Dei Gratia Regina Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit Universis: quod *nos, ad humillimam Supplicationem fidelium nostrorum Universorum Civium Rascianorum, in possessione Nostra Szent-Ábrahám-Teleke, alio nomine Kiss-Kevi vocata,* in Insula Nostra Csepel habita, commorantium, nostrae Maiestati oblatam, eisdem Civibus id duximus annuendum et concedendum, imo *annuimus et concedimus* per praesentes, ut ipsi *tamdiu, quousque ad oppidum nostrum abolitum Kevi* vocatum, in partibus inferioribus ac Metis Regni Nostri Hungariae praedicti Situatum, de quo iidem propter metum Turcorum, dudum praeteritis temporibus, ad praefatam nostram Insulam se contulerunt moraturos, cessante scilicet hujusmodi metu Turcorum, *redire poterunt, in* eadem possessione nostra *Kiss-Kevi pacifice permanere et terris, campis, et portu in opposito ejusdem Villae in fluvio*

Danubii existente, cunctisque aliis utilitatibus ejusdem possessionis nostrae, scilicet *omnibus illis Libertatibus et Libertatum praerogativis, quibus* praedecessorum nostrorum temporibus, *prius in* praescripto Oppido nostro *abolito Kevi,* ut praemittitur in partibus inferioribus habito, *et expost in* dicta possessione nostra *Kiss-Kevi,* alias Szent-Ábrahám-Teleke, in jam fata Insula nostra Csepel existente, hactenus *usi sunt et gavisi, uti, frui, et gaudere valeant atque possint, Et ut ipsi undique per ipsam Insulam nostram Ligna arida,* sicca atque impetu ventorum collapsa et ad nullius rei usum, praeterquam ad ignem apta, pro sustentatione domorum suarum et pro usu ignium, cum Curribus, vel oneratis animalibus aut alio quovis modo, *liberam habeant deferendi facultatem.* Quocirca fidelibus nostris *Comitibus, vel Vice-Comitibus* dictae *Insulae nostrae* praesentibus et futuris, praesentium notitiam habituris, harum serie firmiter praecipiendo *mandamus: quatenus praefatos Cives* dictae possessionis Nostrae, in eadem possessione *Kiss-Kevi, tamdiu, donec illic manebunt, pacifice manere et morari,* ac a praescriptis terris, campis, portu Danubii, ac aliis *Utilitatibus* ejusdem Villae nostrae et aliis *Locis,* per eos hucusque *possessis, omnibusque illis Libertatibus et Libertatum praerogativis,* quibus videlicet praedecessorum nostrorum temporibus, tam in praefato oppido nostro abolito Kevi, quam etiam in dicta possessione Kiss-Kevi, hactenus *quolibet usi sunt et gavisi,* sine omni impedimento, molestia aliquali, *uti, frui, et gaudere permittatis et permitti faciatis, nec propter deportationem Lignorum aridorum,* Siccorum, aut impetu ventorum collapsorum, de ipsa Insula nostra undecunque, quae, ut praemisimus, ad nullius rei usum, nisi ad ignem apta sunt, quoquomodo ipsos *turbare et impedire ac vexare praesumatis* Praesentes autem Litteras nostras privilegiales, mediocris Sigilli nostri, quo utimur, impressione roboratas, post earum Lecturas, semper reddatis manibus praesentantis. Datum in Castro nostro Budensi, feria quarta proxima ante festum Beati Mathiae Apostoli, Anno Domini Millesimo quadringentesimo octuagesimo primo.

XXVIII.

I. Mátyás király, Kevi város polgárait, minden adótól és az idegen birák joghatósága alól felmenti. — Buda, 1489. jún. 2.

Mathias, Dei Gratia Hungariae, Bohemiae Rex, nec non Dux Austriae etc. Fidelibus Nostris Universis et Singulis Praelatis, Baronibus, Comitibus, Castellanis, nobilibus, ipsorumque Officialibus, item Civitatibus, Oppidis et Villis, ipsarumque Rectoribus, Judicibus et Villicis, quibus Praesentes ostendentur, Salutem et Gratiam. Cum justi pro injustis et innoxii pro aliorum excessibus non debeant aliquatenus impediri, fidelitati igitur vestrae firmiter praecipientes *mandamus, quatenus* dum et quando ac quotiescunque fideles nostri circumspecti *Cives et Inhabitatores Oppidi illustrissimae Dominae Dominae Beatricis Reginae*, consortis nostrae charissimae etc., *Kevi vocati, in Insula sua Chepel* vocata commorantes, aut homines et familiares eorundem, Praesentium exhibitores, pro victualium suorum necessaria acquisitione, *diversa Climata Regni Nostri perlustrantes*, cum rebus et mercibus suis ad vestras Terras, tenuta, Possessiones, honores et officiolatus ac vestrum in medium pervenerint, *ex tunc ipsos ipsorumque Homines et familiares praeattactos, ad quorumvis Instantiam judicare vel vero arestare, judicatui compellere, resque et quaevis bona ipsorum Mercimonialia arrestare, seu prohiberi facere nequaquam praesumatis*, nec sitis ausi modo aliquali, signanter pro debitis, delictis seu excessibus aliorum, *siqui enim qualescunque actiones vel questiones contra annotatos* Cives et inhabitatores dicti Oppidi Kevi, Hominesque et familiares ipsorum praenotatos *habent vel habuerint, hi id in praesentia Judicis et Juratorum Civium ejusdem Oppidi Kevi legitime prosequantur*, ex parte quorum iidem omni contra eos quaerulanti meri Juris et Justitiae et debitae Satisfactionis Complementum exhibebunt, prout

dictabit Ordo juris. *Praeterea quia* Universi Cives, Hospites et Populi praeattacti Oppidi Kevi, *antiqua Libertatum eorum praerogativa*, per Divos Reges Hungariae, nostros scilicet Praedecessores ipsis gratiose concessa *exigente, a solutione cujuslibet Tributi*, tam de Personis propriis, quam de rebus et Bonis suis mercimonialibus fieri debentibus, *penitus et per omnia exempti esse perhibentur et supportati; Ideo* Vobis Universis et singulis Tributariis nostris, sicut et aliorum quorumcunque in Terris sicut et super aquis, vallibus constitutis existentibus, Praesentium notitiam habituris, similibus nostris Regiis damus in mandatis, quatenus *a Praefatis civibus et inhabitatoribus dicti Oppidi Kevi*, Hominibusque et familiaribus eorum, nec non rebus et bonis in Locis dictorum Tributorum tam nostrorum, quam aliorum quorumcunque in eundo aut redeundo atque pausando, contra Libertates eorum, *nullum Tributum nullamve Tributariam solutionem petere* et exigere, petique et exigi facere aliquatenus *praesumatis*, ubi autem quipiam ex vobis secus in praemissis facere attentaverint, ex tunc serie Praesentium *committimus Fidelibus nostris Comitibus vel Vice Comitibus et Judlium* illorum Comitatuum, in quibus forsitan hujusmodi mandata nostra non observarent, *ut* ipsos, scita prius praemissorum mera veritate, vos et quemlibet Vestrum *ad praemissa facienda et observanda*, non sine vestris dammis et gravaminibus in talibus fieri solitis, *arctius compellant et adstringant*, Auctoritate nostra Regia, Praesentibus ipsis in hac parte attributa et Justitia mediante. Secus non facturi. Praesentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum Budae, Feria tertia proxima ante Festum Pentecostes, Anno Domini millesimo quadringentesimo octuagesimo nono, Regnorum nostrorum Anno Hungariae etc. Trigesimo secundo, Bohemiae vero vigesimo primo.

XXIX.

I. Mátyás király, Kevi város polgárainak régi kiváltságairól, — miután az ezekről szóló okmányok a Kevi városát elpusztitott tüzvészben elégtek — új okmányt állit ki, melyben őket régi jogaikban és kiváltságaikban újra megerősíti. Buda, 1489. aug. 15.

Nos Mathias, Dei Gratia Hungariae, Bohemiaeque Rex, nec non Dux Austriae etc. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit Universis: Quod fideles Nostri Prudentes ac circumspecti *Judex et Jurati Cives Oppidi illustrissimae Dominae Beatricis Reginae, Consortis nostrae Charissimae, Kevi vocati, in Insula sua Chepel habiti* nostrum venientes in conspectum, in sua ac caetororum Universorum Civium et Incolarum ejusdem Oppidi nominibus et Personis, nobis exponere curarunt in hunc modum: *Quod cum temporibus his superioribus idem Oppidum Kevi, casu quodam infortuito funditus incineratum et combustum fuisset, Litteraeque et Litteralia eorum Instrumenta atque Privilegia,* quas et quae iidem super quibusdam Libertatibus et exemptionibus, inferius articulatim specificatis et expressis, tam a nobis, quam etiam a Divis condam Regibus Hungariae, nostris scilicet praedecessoribus emanatas et confecta habuissent, *eodem igne penitus perivissent,* sicque inpraesentiarum nullas prorsus litteras, *nullaque Privilegia,* quibus huiuscemodi eorum Libertates temporum in Processu tutari et defendere possent, *prae manibus haberent, supplicatum itaque nobis humiliter exstitit, ut hujuscemodi eorum antiquas Libertates* et gratiarum praerogativas, quibus scilicet hactenus usi sunt et gavisi, eisdem Civibus, praesentibus scilicet et futuris, *de novo dare et concedere, ac in nostrum Privilegium redigi facere dignaremur, Quae quidem Libertates et Praerogativae eorundem, uti ipsi asserunt et Nos vidimus, ad scitumque Nostrum existunt, hae fuerunt:* Imprimis quod Cives et cuncti Incolae dicti Oppidi

Kevi, *ab omni solutione Tributi, seu Telonii,* tam in nostris Regalibus et Reginalibus, quam aliorum quorumcunque Bonis, cujuscunque status et conditionis fuerint, et tam super aquis, quam super Terris, Pontibus, repletionibus, seu aggeribus, aliisque quibuscunque structuris, *sint simpliciter supportati, et perpetuo exempti habeantur. Item quod ipsos* aut ipsorum alterum vel etiam res et familiares ipsorum, pro debitis, Delictis, seu excessibus aliorum, nemo per totum Regnum nostrum Hungariae, *ad alicujus Instantiam arestare, detinere, vel judicare praesumat, sed* si qui aliquid actionis vel quaestionis contra eosdem, aut ipsorum alterum, vel etiam Homines et Familiares eorundem habent, vel habuerint, hi id *in praesentia Judicis et Juratorum dicti Oppidi Kevi, juridice quaerant,* ubi omni contra eos quaerulanti Judicium semper et Justitia administrari debeat. *Si qui autem Judicio eorum non contentarentur, hi causam suam imprimis in praesentia Magistri Tavernicorum nostrorum Regalium, et deinde ad Maiestatem nostram libere possint appellare; item quod Comes et Officiales praetactae Insulae Csepel, nullam prorsus Jurisdictionem aut aliquam aliam potestatem super ipsos Cives et Incolas dicti Oppidi habeant, neque eosdem ad alicujus Instantiam aliquando judicare, vel aliqua unquam birsagia super eosdem extorquere audeant. Nos igitur* accepta hujusmodi supplicatione eorundem Civium et Incolarum dicti Oppidi Maiestati nostrae modo quo superius porrecta, quia dignum et ratione consonum fore censuimus, ut Regia Sublimitas suorum fidelium Justis et legitimis supplicationibus benigne condescendat, igitur *praemissas Libertates,* pro quiete et commodo eorundem Civium et caeterorum Oppidanorum, quoad omnes eorum continentias et articulos acceptavimus, approbavimus et ratificavimus, easque et omnia in eis contenta, dicto Oppido Kevi, omnibusque et singulis Civibus et hospitibus in eodem pro tempore commorantibus, *authoritate nostra Regia* ac de plenitudine nostrae Regiae potestatis *de novo* et ex novo duximus dandum, conferendum, et concedendum: imo *acceptamus et approbamus, damusque et*

conferimus praesentium per vigorem. Quocirca vobis fidelibus nostris Universis et Singulis Praelatis, Baronibus, Comitibus, Castellanis, nobilibus, eorundemque Officialibus, item Civitatibus, Oppidis et Villis, eorumque Rectoribus, Judicibus et Villicis, praeterea Tributariis et Teloniatoribus, ubivis per totum ambitum Regni nostri, tam in terris, quam super aquis ac pontibus, repletionibus, seu aggeribus, aliisque quibuscunque structuris Tributa Tenentibus seu exigentibus, tam scilicet nostris Regalibus, quam aliorum quorumcunque, nec non Comitibus ac aliis quibusvis Officialibus, in praefata Insula de Chepel pro tempore constitutis, cunctis denique aliis cuiusvis status et conditionis hominibus, quibus praesentes ostendentur, harum serie firmissime *committimus et mandamus, quatenus* a modo in posterum praefatos Cives et Incolas dicti Oppidi Kevi, praesentes ut praefertur et futuros, in praescriptis ipsorum libertatibus et praerogativis impedire, turbare, seu quovis modo molestare vel etiam *Libertates ipsas infringere nullo unquam tempore praesumatis,* nec sitis ausi modo aliquali, gratiae nostrae sub obtentu. Praesentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum Budae, in Festo assumptionis Gloriosissimae Virginis, Anno Eiusdem Millesimo Quadringentesimo Octuagesimo nono, et Regnorum nostrorum Anno Hungariae Trigesimo Secundo, Bohemiae vero vigesimo primo.

XXX.

II. Ulászló király, Kevi város polgárait, a nekik I. Mátyás király által (Lásd a XXIX. számu okmányt) adott, jogaikban és kiváltságaikban megerősíti. Buda, 1490. okt. 16.

Nos Uladislaus, Dei Gratia Rex Hungariae, Bohemiae, nec non Marchio Moraviae etc. Memoriae commendamus tenore praesentium Significantes, quibus expedit universis, quod Fideles Nostri, Prudentes et Circumspecti *Judex et Jurati Cives Oppidi Illustrissimae Dominae Beatricis Reginae*

etc. Kevi vocati, in Insula Csepel habiti, nostrum venientes in Conspectum, in sua et Caeterorum Universorum Civium et Incolarum ejusdem Oppidi nominibus et in personis, *exhibuerunt* nobis et praesentaverunt quasdam *Literas Privilegiales* Serenissimi Principis condam Domini *Mathiae Hungariae, Bohemiae Regis etc.,* Felicis memoriae Praedecessoris nostri, *quibus* videlicet mediantibus, idem condam Dominus Mathias Rex, *Certas Libertates et Exemptiones,* quibus scilicet Iidem Cives et Incolae, ex annuentia et Concessione quondam Regum Hungariae, nostrorum scilicet praedecessorum usi fuissent et uterentur etiam inpraesentiarum ex Causis et relationibus inferius Contentis, *eisdem Civibus de novo dedisse et concessisse dignoscitur,* tenoris infrascripti, *supplicantes nobis humiliter, ut hujusmodi Literas dicti condam Mathiae Regis ratas, gratas et acceptas habentes,* Literisque nostris Privilegialibus de Verbo ad verbum inseri facientes, pro eisdem Civibus ipsorumque haeredibus et Posteritatibus Universis perpetuo valituris, *roborare dignaremur.* Quarum quidem Literarum tenor talis est: Nos Mathias Dei Gratia Hungariae Bohemiaeque Rex, nec non Dux Austriae etc. etc. etc. (Lásd fentebb XXIX. szám alatt, 53—55 lapon.)

Nos igitur praemissa supplicatione praefatorum Civium Majestati Nostrae propterea porrecta, Regia Benignitate exaudita et clementer admissa, *praescriptas Literas* ipsius Serenissimi condam Domini Mathiae Regis, non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte suspectas, sed omni prorsus Vitio et Suspicione carentes, praesentibus Literis nostris Privilegialibus de Verbo ad Verbum, sine diminutione et augmento aliquali insertas, *quoad omnes earum Continentias, Clausulas et Articulos,* eatenus, quatenus eaedem rite et legitime existunt emanatae, Viribusque earum Veritas suffragatur, *ratificavimus approbavimus et acceptavimus, ac,* pro praefatis Universis Civibus et Incolis dicti Oppidi Kevi, eorundemque Haeredibus et Posteritatibus Universis, *perpetuo valituras, roboramus* harum nostrarum, quibus secretum Sigillum no-

strum, quo ut Rex Hungariae utimur est appensum, vigore et Testimonio Literarum mediante. Datum Budae, praedicto in Festo Beati Galli Confessoris, Anno Domini Millesimo Quadringentesimo nonagesimo, Regnorum nostrorum anno Hungariae etc. primo, Bohemiae vero vigesimo.

XXXI.

II. Ulászló király, megtiltja Pakosi Albert és Földvári Zivkor Jánosnak, hogy Kevi város polgáraitól adót vagy vámot követeljenek. Buda, 1492. júl. 13.

Manu propria Domini Regis.

Uladislaus, Dei Gratia Rex Hungariae et Bohemiae etc. Fidelibus nostris Egregiis *Alberto de Pakos et Joanni Zivkor de Földvár*, Universisque Tributariis seu Teloniatoribus, in Locis Tributorum vestrorum ubivis constitutis et existentibus, praesentes visuris, salutem et Gratiam. *Gravem querelam* pro parte et in personis Circumspectorum Judicis et Juratorum Caeterorumque *Civium et totius Communitatis Oppidi Kevi, coram nobis depositam accepimus, quod quamvis* antiqua eorum Libertatis praerogativa, a Divis Regibus Hungariae, nostris scilicet praedecessoribus, eisdem concessa et per nos Confirmata requirente, *ab omni Solutione Tributi seu Telonii exempti sint* et supportati habeantur; *tamen vos*, non curata hujusmodi Libertate eorundem Exponentium, *Eosdem in Locis Tributorum vestrorum ad solutionem tributariam cogi* et compelli, resque et bona eorum, ratione non Solutionis eorundem Tributorum, detineri et arestari *faceretis*, in praejudicium eorundem exponentium et derogamen Libertatis ipsorum manifestum. Quia vero nos ipsos exponentes, in ipsorum antiquis Libertatibus conservare decrevimus, *mandamus idcirco* Fidelitati Vestrae harum serie firmiter, *quatenus a modo et deinceps a praefatis exponentibus, hujusmodi Tributum seu Telonium,*

contra eorundem antiquam Libertatem, petere seu exigere, petique et exigi facere, aut eosdem, vel eorum aliquem, ad Solutionem eorundem arctare et compellere, aut Res et bona eorundem arestare et detinere deinceps *nullo modo audeatis*; ne denuo iidem exponentes rursus ad nos recurrere, Nosque majoribus Rebus intentos, suis querelis molestare cogantur. Praesentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum Budae, Sabatho proximo post Festum Beathae Margarethae Virginis et Martyris. Anno Domini Millesimo quadringentesimo nonagesimo Secundo, Regnorum nostrorum Anno Hungariae etc. Secundo, Bohemiae vero vigesimo secundo.

XXXII.

II. Ulászló király, Kevi város polgárainak I. Mátyás király által (Lásd a XXV. számu okmányt.) adott kiváltság levelet megerősiti. — Buda, 1498. márcz. 30.

Manu Propria Domini Regis.

Nos Uladislaus, Dei Gratia Hungariae et Bohemiae etc. Rex, Memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit Universis. Quod *pro parte* et in Personis Fidelium Nostrorum Circumspectorum Judicis et Juratorum, Caeterorumpue *Universorum Civium,* hospitum et Incolarum *Oppidi nostri Kevi, in Insula Csepel habiti, exhibitae sunt coram nobis* et productae quaedam *Litterae* Serenissimi Principis condam Domini *Mathiae Regis*, Praedecessoris nostri bonae memoriae, in pergameno sub Sigillo ejusdem, *de et super certis Libertalibus et Libertatum praerogativis eisdem,* per ipsum condam Dominum Mathiam Regem gratiose *concessis,* inpendenti confectae, Tenoris infrascripti: Supplicatum itaque exstitit Maiestati nostrae pro parte eorundem Civium nostrorum, *ut easdem Litteras* ac omnia et Singula in eisdem Contenta ratas, gratas, et acceptas habendo, Litterisque nostris Privilegialibus, de verbo ad verbum inseri et inscribi

facientes, pro eisdem Civibus et tota Communitate praefati Oppidi nostri innovando, perpetuo valituras, *confirmare dignaremur;* quarum quidem Litterarum Tenor talis est:

Nos Mathias, Dei Gratia Rex Hungariae et Bohemiae etc. etc. etc. (Lásd fentebb XXV. szám alatt, 47—48 lapon.)

Nos igitur hujusmodi supplicatione, pro parte praefatorum Civium nostrorum de Kevi, Maiestati nostrae modo quo supra porrecta, Regia Benignitate exaudita clementer et admissa, *praescriptas Litteras dicti condam Domini Mathiae Regis*, non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte vitiatas, sed omni prorsus vitio et suspicione Carentes, Praesentibusque nostris Litteris Privilegialibus verbotenus, sine diminutione et augmento aliquali insertas, *quoad omnes eorum continentias,* clausulas et articulos, eatenus, quatenus eaedem rite et legitime existunt emanatae, viribusque earum veritas suffragatur, *acceptamus, approbamus et ratificamus, easque* et omnia in eis contenta, pro praefatis Civibus et Incolis, ac tota Communitate dicti Oppidi nostri Kevi, *innovantes, perpetuo valituras confirmamus* harum nostrarum, quas secreto Sigillo nostro, quo ut Rex Hungariae utimur impendenti, communiri fecimus, vigore et Testimonio Litterarum mediante. Datum Budae, Feria Sexta proxima ante Dominicam Judica, Anno Domini Millesimo, Quadringentesimo, nonagesimo octavo, Regnorum nostrorum Hungariae etc. Anno octavo, Bohemiae vero vigesimo octavo.

XXXIII.

II. Ulászló király, Kevi város polgárainak, fentebb XI. XXI és XXII. számok alatt közölt adomány leveleit megerősíti. Buda, 1501. febr. 2.

Manu propria Domini Regis.

Nos Uladislaus, Dei Gratia Rex Hungariae et Bohemiae etc. Memoriae commendamus tenore praesentium Signifi-

cantes, quibus expedit Universis, quod *pro Parte et in Personis* Fidelium nostrorum, Providorum et circumspectorum Universorum *Civium Rascianorum Nostrorum, in* Possessione nostra *Szent-Ábrahám Teleke, alio nomine Kiss-Kevi* vocata, in Insula nostra Csepel habita commorantium, *exhibitae sunt nobis* et praesentatae quaenam *trinae Litterae, primae scilicet* Serenissimi Principis quondam Domini *Uladislai,* Dei Gratia Hungariae, Poloniae, Dalmatiae, Croatiae etc. Regis, Litvaniaeque Principis Supremi et Haeredis Russiae, Praedecessoris et Patruelis nostri Charissimi, felicis recordationis, in pergameno patenter confectae, Sigilloque ejusdem impressive consignatae, *quibus* mediantibus Idem condam Dominus Rex, miserata illa Calamitate et afflictione, quam praefati Rasciani nostri, tunc in Oppido nostro Kevi ac Villis Bálványos et Skronovetz vocatis, ad idem spectantibus, in partibus nostris Inferioribus habitis commorantes, per crudelem Tyrannidem et vastationem saevissimorum Turcorum, Crucis Christi inimicorum susceperant, *eisdem Rascianis nostris, qui eo tempore de dictis Oppido et Villis;* propter Insultus ipsorum Turcarum, cum Uxoribus et Liberis miserabiliter *aufugerant, in praedicta Insula nostra Csepel, Possessionem praedictam Szent Ábrahám Teleke, alio nomine Kiss Kevi* modo praemisso appellatam, *ad inhabitandum et descendendum concessisse et dedisse. Secundae vero,* Serenissimi similiter Principis, condam Domini *Mathiae,* modo simili, Regis Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc. in pergameno Privilegialiter confectae, Sigilloque ejusdem dupplici et authentico inpendenti consignatae, *quibus* mediantibus, Idem condam Dominus Mathias Rex, *eisdem Rascianis nostris, ut ipsi tamdiu quousque ad* praedictum Oppidum nostrum *Kevi jam abolitum,* in dictis Partibus nostris Inferioribus ac Metis Regni nostri Hungariae praedicti situatum, de quo iidem propter Metum Turcorum, dudum praeteritis temporibus, ad praefatam nostram Insulam se contulerunt moraturos, cessante scilicet hujusmodi metu Turcorum *redire poterunt, in* eadem Possessione nostra *Kiss Kevi pacifice permanere, ac Terris, Campis*

et Portu, in opposito ejusdem Villae in Fluvio Danubii, existentibus cunctis aliis Utilitatibus, ejusdem Possessionis nostrae, *sed et omnibus illis Libertatibus*, *quibus* Praedecessorum nostrorum temporibus prius *in* praescripto Oppido nostro *abolito Kevi*, *et exposi in dicta possessione Nostra Kiss-Kevi usi sunt*, *uti et frui valeant*, atque possint, et ut ipsi undique per ipsam Insulam nostram *Ligna arida*, *sicca*, atque impetu Ventorum collapsa et ad nullius rei usum, praeterquam ad ignem apta, pro Sustentatione Domorum Suarum et pro usu ignium, cum currubus vel oneratis animalibus aut alias quovis modo, *liberam habeant deferendi facultatem*, annuendum et concedendum duxisse. *Tertiae* denique ejusdem condam Domini *Mathiae Regis*, *quibus* idem Dominus Rex *quasdam suas Donationales*, *quibus* scilicet mediantibus *ipse quamdam portionem Terrae*, *in ipsa Insula nostra Csepel* existentem, prope dictam Possessionem nostram, cum certis Metis, per Nobilem Georgium Fehér, per ipsum quondam Dominum Regem ad id missum, *Civitatis praedictae Civibus*, Inhabitatoribus praefatae Possessionis nostrae *dedisse dignoscebatur*, *ratas*, *gratas et acceptas habendo*, praefatam portionem Terrae, eisdem Rascianis et Civibus nostris dictae Possessionis nostrae Szent-Ábrahám-Teleke, alio nomine Kiss-Kevi, *novae suae Donationis titulo in perpetuum dedisse* et contulisse, modo et ordine inferius in Tenoribus earundem Litterarum contentis *dignoscebantur*, Tenore infrascriptorum.

Supplicatum itaque exstitit Maiestati nostrae, pro parte et in personis eorundem Rascianorum nostrorum de Kiss-Kevi humiliter, *ut easdem trinas Litteras*, praefatorum Uladislai ac Mathiae Regum et omnia in eisdem contenta, *ratas*, *gratas*, *et accepta habere*, *Litterisque Nostris Privilegialibus verbotenus inseri et inscribi facere*, pro eisdem Rascianis et Civibus nostris de dicta Kiss-Kevi, ipsorumque haeredibus et Posteritatibus universis innovantes, *perpetuo valituras confirmare dignaremur*. Quarum quidem Littterarum primarum videlicet ipsius quondam Domini *Uladislai Regis* Tenor talis est:

Nos Uladislaus, Dei Gratia Hungariae, Poloniae, Dalmatiae, Croatiae etc. Rex, Litvaniaeque Princeps Supremus et haeres Russiae etc. etc. etc. (Lásd fentebb XI. szám alatt, 23—24 lapon.)

Aliarum vero, videlicet quondam Domini Mathiae Regis tenor sequitur in haec verba;

Nos Mathias, Dei Gratia Rex Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc. etc. etc. (Lásd fentebb XXI. szám alatt, 40—41 lapon.)

Tertiarum denique et ultimarum, modo simili ipsius quondam Domini Mathiae Regis continentia verbalis sequitur et est talis:

Nos Mathias, Dei Gratia Rex Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc. etc. etc. (Lásd fentebb XXII. szám alatt, 41—42 lapon.)

Nos igitur praemissa Supplicatione pro parte praefatorum Rascianorum et Civium Nostrorum de dicta Kiss-Kevi, nostrae modo quo supra porrecta Maiestati, Regia Benignitata *exaudita et clementer admissa praescriptas trinas Literas* annotatorum condam Dominorum Uladislai et Mathiae Regum, praedecessorum nostrorum, non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua ipsarum parte suspectas et vitiatas, praesentibusque Literis nostris similiter Privilegialibus, de verbo ad verbum, sine diminutione et augmento aliquali, insertas, *quoad omnes earum centinentias, clausulas et Articulos*, eatenus, quatenus eaedem rite et legitime existunt emanatae, viribusque earum veritas suffragatur, *acceptamus, approbamus et ratificamus, easque* et nihilominus omnia in eisdem Contenta pro praefatis Universis Rascianis, cunctis etiam aliis Populis et Jobbagyionibus, nec non Civibus nostris, ipsorumque Haeredibus et Posteritatibus Universis, in praefata Possessione nostra Szent-Ábrahám-Teleke, alio nomine Kiss-Kevi, pro tempore constitutis et commorantibus, *innovamus, perpetuo valituras confirmamus,* salvo Jure alieno, harum nostrarum, quas Sigillo nostro Secreto, quo ut Rex Hungariae utimur, inpendenti com-

muniri fecimus, vigore et Testimonio Literarum mediante. Datum Budae, in Festo purificationis Beatissimae Virginis Mariae, Anno Domini Millesimo quingentesimo primo, Regnorum nostrorum Hungariae etc. Anno undecimo, Bohemiae vero Tricesimo primo.

XXXIV.

Anna királyné, Kevi város polgárait, a Kevi határában levő halastó birtokában, — mint jogos tulajdonukban — megerősiti. Buda, 1503. aug. 18.

Anna, Dei Gratia Regina Hungariae et Bohemiae etc. Memoriae commendamus Tenore praesentium significantes, quibus expedit Universis: Quod venientes nostrae Maiestatis in praesentiam, *Fideles nostri universi Rasciani, oppidum nostrum Abraham-Teleke, alias Kis Kevi*, in Insula nostra Csepel situm, *inhabitantes, conquesti sunt* in hunc modum: *Qualiter cum licet ipsi et praedecessores eorum certas portiones Terrarum*, juxta illud Oppidum nostrum Abraham-Teleke, alias Kiss-Kevi vocati, *ex Donatione tam praedecessorum Divorum Regum Hungariae*, quam etiam Serenissimi Principis et Domini Uladislai, Regis Hungariae et Bohemiae et Conjugis nostri carissimi, *ipsis ab antiquo collatas* et metaliter assignatas, intra quas quidem Terras et metarum destinationes, *quoddam Stagnum*, quod interdum tamquam piscina aquam retinens, interdum vero aqua destituta et desiccata jaceret, possederint usque modo et nunc *quoque possideant, nostri tamen Factores et Officiales*, in dicta Insula nostra Csepel inpraesentiarum constituti, *idem Stagnum*, sive Piscinam praefatis Oppidanis nostris pacifice uti non permitterent, *asserentes iidem ad Curiam seu Domum nostram in Csepel habitam pertinere*; ob hoc nobis praefati Oppidani nostri supplicarunt, quatenus Officialibus nostris mandaremus, ne ipsos in hujusmodi eorum possessione turbarent. *Unde nos* volentes, neque Curiae Domusque nostrae

Jura et Commoda adnexa facile alienari permittere, neque ipsis subditis nostris vim aliquam inferre, aut eisdem quod Jure possederunt indebite auferre, *commisimus et annuimus, ut* tam per Curiae nostrae, quam Regni magistros et Prothonotarios *summarie cognosceretur judicareturque: ad nostramne Curiam et Domum, aut ad ipsos Oppidanos nostros praememoratum Stagnum Jure privatimque pertineret*, Convocatis itaque in Praesentiam suam nostris Officialibus ex una et dictis oppidanis nostris partibus ex alia, nec non et utriusque Partium Juribus, tum ex metarum situ in facie portionis dictae Terrae perspecto, tum etiam Litterarum Instrumentis, eorumque Vicinorum Testimoniis, diligenter intellectis et discussis, *Ejusmodi Stagnum seu piscinam et fundum ejusdem*, intra metas dicti Oppidi nostri contineri et non ad Curiam nostram privatim, sed *ad ipsum Oppidum nostrum* una cum omnibus ejusdem emolumentis *pertinere de Jure se cognoverunt et judicaverunt. Nos igitur* tam ad supplicationem praescriptorum Subditorum nostrorum inclinantes, quam Justitiam exequi volentes, *saepe fatum Stagnum, cum omnibus ejusdem emolumentis, eisdem subditis nostris de Kiss Kevi* et eorum Successoribus, idem Oppidum nostrum pro tempore incolentibus, redonavimus, reconcessimusque et remisimus; imo *redonamus, reconcedimus, et remittimus, Jure ipsorum perpetuo utendum*, possidendum pariter et habendum, salvo Jure alieno, manus nostras et quorumlibet aliorum Officialium nostrorum de eodem penitus excipientes, *nullum Jus*, nullamque proprietatem privatam, nobis, aliisque, ad idem Oppidum competentem, *in eodem reservantes* In quorum praemissum robur et evidens Testimonium, has Litteras nostras dedimus, sigilloque nostro majori impendenti communiri fecimus. Quas post earum lecturam semper reddi jubemus praesentanti. Datum Budae, Feria Sexta proxima post Festum assumptionis Beatae Mariae Virginis, Anno Domini Millesimo quingentesimo tertio. Anna Regina mp.

XXXV.

II. Ulászló király, felelősségre vonja a földvári révészeket azon vakmerőségükért, hogy Kevi város polgáraitól erőszakkal vámot követeltek. Buda, 1511.

Uladislaus, Dei Gratia Rex Hungariae et Bohemiae etc. Fidelibus nostris Nobilibus *Teloniatoribus in Földvár* constitutis nobis dilectis, salutem et gratiam. *Paucis ante diebus, dum in Oppido nostro Kevi egissemus, Cives ejusdem Oppidi nostri nobis graviter fuerunt conquesti, qualiter vos contra* nostram, praedecessorumque nostrorum Divorum Regum, gratiam et *exemptionem, ipsis concessam, ab ipsis et rebus eorundem Telonium inconsvetum et indebitum exigeretis* et eosdem variis multiplicibusque modis vexaretis. *Quam rem,* tanquam indignam et nobis magnopere displicentem, *pati nolentes, mandavimus vobis, ut sub amissione Telonii illius,* de caetero ab ipsis Oppidanis nostris, rebusque eorundem, *Tributum aliquod non exigatis. Vos autem non curatis hujusmodi mandatis nostris,* ab exactione Tributi non solum non cessaretis; sed in despectum eorundem mandatorum nostrorum, *etiam certas res* et mercantias eorundem Oppidanorum nostrorum detinuistis, et *confiscastis.* Quam insolentiam vestram amplius ferre nolentes, Fidelitati vestrae harum serie *firmissime mandamus quatenus* visis praesentibus, statim, omni difficultate postposita, *res detentas* ipsis Oppidanis nostris *restituere*, absque omni defectu *debeatis; vos vero personaliter ad Maiestatem nostram* absque omni mora et excusatione *venire, daturi causam, cur mandata nostra observare nolueritis,* secus sub poenae Indignationis nostrae facere non praesumatis. Praesentibus perlectis, exhibenti restitutis. Datum Budae, feria sexta proxima post Festum Beati — — — Episcopi et Confessoris, Anno Domini Millesimo quingentesimo undecimo.

XXXVI.

II. Lajos király, Kevi város polgárait, régi kiváltságaik alapján, minden adó és vám fizetésétől felmenti. 1524. máj. 18.

Ludovicus, Dei Gratia Rex Hungariae et Bohemiae etc. Fidelibus nostris Universis et singulis praelatis, Baronibus, Comitibus, Castellanis, Nobilibus, ipsorumque Officialibus, item Civitatibus, Oppidis et Villis, earumque Rectoribus, Judicibus et Villicis, quibus praesentes ostenduntur, salutem et gratiam: Cum justi pro injustis et innoxii pro reorum Excessibus non debeant aliquatenus impediri, *Fidelitati igitur Vestrae firmiter praecipientes mandamus, quatenus dum* et quando ac quotiescunque Fideles nostri Circumspecti Universi *Cives, et Incolae ac Inhabitatores Oppidi Kevi* aut homines et familiares ipsorum, praesentium scilicet ostensores, pro Victualium suorum necessaria acquisitione, *diversas partes Regni nostri perlustrantes,* cum rebus et mercibus suis ad Vestras Terras, Tenuta, Possessiones, Honores et officiolatus ac *vestri in medium pervenerint, extunc eosdem* ipsorumque homines et familiares praetactos, ad quorumvis Instantiam in personis *Judicare* vel vestro adstare Judicatui compellere, *resque et bona* quaevis mercimonialia ipsorum *arestare* seu prohiberi facere *nusquam praesumatis* et nec sitis ausi modo aliquali, signanter pro debitis, delictis seu excessibus aliorum, *siqui enim quidquam actionis, quaestionis contra annotatos Cives et Inhabitatores* dicti Oppidi Kevi hominesque et familiares ipsorum praetactos *habent* vel habuerint, *hi id in praesentia Judicis et Juratorum Civium ejusdem Oppidi Kevi legitime prosequantur,* ex parte quorum ipsi omni contra ipsos querulanti meri Juris et Justitiae ac debitae satisfactionis complementum exhibebunt, prout dictabit Ordo Juris; *praeterea quia iidem* Universi Cives, Incolae et Inhabitatores praefati Oppidi Kevi, *antiqua Libertatis eorum praerogativa,* per Divos Reges Hungariae, nostros scilicet Praedecessores, ipsis gratiose concessa requirente, *a*

Solutione cujuslibet Tributi, tam de personis propriis, quam etiam de rebus et Bonis ipsorum quibuscunque fieri debentibus, penitus et per omnia *exempti esse perhibentur et supportati: Ideo Vobis* Universis et singulis *Tributariis*, nostris scilicet et aliorum quorumcunque, in Terris et aquis ubilibet constitutis et existentibus, praesentium notitiam habituris, similibus nostris Regiis *damus in Mandatis, quatenus a praefatis Universis Civibus* Incolis et Inhabitatoribus dicti Oppidi Kevi hominibus et familiaribus, nec non rebus et Bonis eorundem, in Locis dictorum Tributorum seu Teloniorum, tam nostrorum, quam aliorum quorumcunque, in eundo, redeundo atque pausando, contra Libertates eorum in quantum eas habent, *nullum Tributum tributariamve exactionem seu solutionem petere et exigere*, petique et exigi facere *nullatenus praesumatis*, ubi autem quipiam ex vobis secus in praemissis facere attentaverint, ex tunc serie praesentium *committimus* fidelibus nostris *Comitibus vel Vice Comitibus et Judlium* illorum Comitatuum, in quibus fortassis hujusmodi mandata nostra non observarentur, *ut ipsi*, scita primum mera praemissorum veritate, vos et quemlibet vestrum *ad praemissa facienda et observanda*, non sine vestris damnis et gravaminibus, in talibus fieri solitis, *arctius compellant, et adstringant*, authoritate nostra Regia, praesentibus ipsis in hac parte attributa et Justitia mediante. Secus non facturi. Praesentibus perlectis, exhibenti restitutis. Datum Budae, Feria quarta proxima post Festum Pentecostes, Anno Domini Millesimo quingentesimo Vigesimo quarto.

XXXVII.

Szapolyai János király, Kevi város polgárainak II. Ulászló király által (Lásd fentebb XXXII. szám alatt, 58—59. lapon) és I. Mátyás király által (Lásd fentebb XXV. szám alatt, 47—48. lapon) adott kiváltságos leveleket részéről újra megerősíti. 1536. okt. 5.

Manu propria Domini Regis

Nos Joannes, Dei Gratia Rex Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc. Marchio Moraviae ac Lusatiae, et utriusque Silesiae Dux etc. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit Universis, quod fideles nostri Prudentes et Circumspecti *Joannes Karátson Supremus ac Georgius Bogdány minor Judices et Petrus Kémeves Juratus Civis Oppidi nostri Rácz-Kevi*, in ipsorum ac universorum Civium et inhabitatorum ejusdem Oppidi nostri personis *exhibuerunt nobis* et praesentaverunt quasdam *Litteras* Serenissimi Principis quondam Domini *Uladislai Regis*, praedecessoris nostri bonae memoriae, in pergameno privilegialiter confectas, sigilloque suo secreto, quo ut Rex Hungariae utebatur, inpendenti communitas, *continentes in se confirmative similiter litteras Privilegiales,* Serenissimi Principis olim Domini *Mathiae Regis,* piae Recordationis, *super certis libertatibus* ipsis Civibus dicti *Oppidi Rácz-Kevi,* ipsorumque Haeredibus et posteritatibus universis datis et concessis, confectas et emanatas, prout clarius in tenore earundem litterarum inferius continetur, *Supplicantes* nobis humilliter, ut hujusmodi litteras praefati condam Domini Uladislai Regis ratas, gratas et acceptas habendo, litterisque nostris similiter privilegialibus de verbo ad verbum inseri et inscribi faciendo, easdem, eisdem Civibus ipsorumque haeredibus et posteritatibus universis innovantes perpetuo valituras confirmare dignaremur; quarum quidem Litterarum Tenor talis est:

Nos Uladislaus. etc. etc. etc. (Lásd fentebb XXXII. szám alatt 58—59. lapon) és Nos Mathias, etc. etc etc. (Lásd fentebb XXV. szám alatt, 47—48 lapon.)

Nos igitur accepta praemissa supplicatione, per annotatos Joannem Karácsony ac Georgium Bogdány et Petrum Kevmijes, in ipsorum ut praefertur, ac aliorum universorum Civium et Incolarum praenominati Oppidi nostri Rácz-Kevi personis, nostrae, prout supra, porrecta Maiestati, regia Benignitate

exaudita et clementer admissa, *praescriptas litteras privilegiales*, dicti quondam Domini Uladislai Regis, non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte Suspectas, sed prorsus omni vitio et Suspicione carentes, praesentibus litteris nostris privilegialibus de verbo ad verbum, sine diminutione et augmento aliquali, insertas et inscriptas, *quoad omnes earundem continentias, clausulas et articulos*, eatenus, quatenus eaedem rite et legitime existunt emanatae, viribusque ipsarum veritas suffragatur, *acceptamus, approbamus et ratificamus, easque* ac omnia et singula in eis contenta, praenominatis universis Civibus et Incolis dicti Oppidi nostri Rácz-Kevi, ipsorumque haeredibus et posteritatibus universis, *perpetuo valituras confirmamus*, praesentis scripti nostri patrocinio mediante. In cujus rei Memoriam firmitatemque perpetuam, praesentes litteras nostras, Privilegiales, secreto sigillo nostro impendenti communitas et roboratas, eisdem duximus concedendas. Datum per Manus Spectabilis ac Magnifici Stephani de Verbeotz, Summi et Secretarii Cancellarii nostri, fidelis nobis sincere dilecti, — — — — Secundo die festi Beati Francisci Confessoris, Anno Domini Millesimo quingentesimo tricesimo Sexto. Regnorum vero nostrorum decimo.

XXXVIII.

Szapolyai János király, Kevi város polgárainak II. Ulászló (Lásd fentebb XXX. *szám alatt,* 55—57. *lapon) és I. Mátyás (Lásd fentebb* XXIX. *szám alatt,* 53—55. *lapon) királyok által adott kiváltságos leveleit, részéről is megerősiti. Várad, 1536. szept. 11.*

Nos Joannes, Dei Gratia Rex Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc. Marchio Moraviae ac Lusatiae et utriusque Silesiae Dux etc. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis, Quod Fideles nostri Prudentes ac circumspecti *Georgius Bogdány minor Judex et*

Petrus Kevmijes nec non Lucas Sóvágó, et Petrus Ethves, Jurati Cives Oppidi nostri Rácz Kevi, in ipsorum ac universorum Civium et Incolarum ejusdem oppidi nostri personis, exhibuerunt nobis et *praesentaverunt quasdam Litteras* Serenissimi Principis condam Domini *Uladislai Regis* praedecessoris nostri, Felicis Memoriae, in pergameno privilegialiter confectas, Sigilloque suo secreto, quo ut Rex Hungariae utebatur, impendenti communitas, *continentes in Se* confirmative certas *Litteras* similiter privilegiales Serenissimi Principis olim Domini *Mathiae Regis,* piae memoriae, *super certis libertatibus ipsis Civibus* dicti oppidi nostri Rácz-Kevi ipsorumque haeredibus et posteritatibus universis *datis* et concessis, confectas et emanatas, prout clarius inferius in tenore earundem Litterarum continentur, *Supplicantes nobis humilliter, ut hujusmodi Litteras* praefatorum condam Dominorum Uladislai et Mathiae Regum, *ratas, gratas et acceptas habentes,* Litteris nostris Privilegialibus de verbo ad verbum inseri et inscribi faciendo, easdemque, eisdem Civibus ipsorumque haeredibus et posteritatibus universis innovantes, perpetuo valituras confirmare dignaremur, quarum quidem Litterarum tenor talis est: Nos Uladislaus (Lásd fentebb, XXX. szám alatt, 55—57. lapon) és Nos Mathias (Lásd fentebb, XXIX. szám alatt, 53—55. lapon.)

Nos igitur accepta praemissa supplicatione, per annotatos Georgium Bogdány, Petrum Kevmijes ac Lucam Sóvágó et Petrum Ethves, in ipsorum ut praeferter ac aliorum universorum Civium et Incolarum dicti Oppidi Nostri Rácz-Kevi, nostrae quo supra porrecta Maiestati, regia Benignitate exaudita et clementer admissa, *praescriptas Litteras Privilegiales antefatorum Dominorum Uladislai et Mathiae Regum,* praedecessorum nostrorum bonae memoriae, non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte suspectas, sed prorsus omni Vitio et Suspicione carentes praesentibus litteris nostris Privilegialibus de verbo ad verbum, sine diminutione et augmento aliquali, insertas et inscriptas, *quoad omnes earum*

Continentias, Clausulas et Articulos, eatenus, quatenus eaedem rite et legitime existunt emanatae, viribusque earum veritas suffragatur, *acceptamus, approbamus et ratificamus, easque*, ac omnia in eisdem contenta, praenominatis Universis Civibus et Incolis dicti Oppidi nostri Rácz-Kevi, ipsorumque haeredibus et posteritatibus universis, *perpetuo valituras* confirmamus praesentis Scripti nostri patrocinio mediante. In cujus rei Memoriam firmitatemque perpetuam praesentes Litteras nostras privilegiales, Secreto nostro Sigillo impendenti communitas et roboratas, eisdem duximus concedendas. Datum per Manus Spectabilis ac Magnifici Stephani de Verboetz, Summi et Secretarii Cancellarii nostri, fidelis nobis sincere dilecti. Varadini, Feria Secunda proxima post Festum Nativitatis Sacratissimae Virginis Mariae, Anno Virginis Partus ejusdem Millesimo quingentesimo Tricesimo Sexto. Regnorum vero nostrorum decimo etc. Joannes Rex manu propria.

XXXIX.

A győri káptalan átirja, Zsigmond király által Kevi város polgárai részére kiadott kiváltságos levelet. (Lásd fentebb, III. szám alatt, 4—9 lapon.) 1626. jún. 16.

Nos Capitulum Ecclesiae Jaurinensis, Memoriae commendamus Tenore Praesentium Significantes, quibus expedit Universis, quod Prudentes et Circumspecti *Michael Bori, alter Michael Kunn, et Stephanus Kaszkitth Incolae Civitatis Keve in Comitatu Pilisiensi* existentis et *Petrus Feyes*, suis ac caeterorum Incolarum et totius Communitatis, Praedictae Civitatis Kevi nominibus et Personis, nostram personaliter venientes in Praesentiam, *exhibuerunt et praesentaverunt nobis quasdam Litteras*, Sacratissimi condam Principis et Domini *Sigismundi* Dei Gratia Romanorum Regis Semper Augusti ac Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae etc. Regis *Privilegiales*, ex commissione propria ipsius Domini Regis, in Per-

gameno patenter confectas et emanatas, ac Secreto Sigillo impendentiEiusdem Domini Regis roboratas, ob malam earum conservationem aliquot in Locis laceras ac ob id minus legibiles, tenoris infrascripti, *Petentes* nos debita cum Instantia, *ut nos easdem Literas Privilegiales transcribi* et transsumi, praesentibusque Literis nostris Transumptionalibus inseri et inscribi *facientes, easdem extradare vellemus.* Quarum quidem Literarum tenor talis est: Nos Sigismundus. etc. etc. etc. (Lásd fentebb, III. szám alatt, 4—9. lapon.)

Nos igitur Praeinsertas Literas, non abrasas, non cancellatas, non Viciatas, nec in aliqua Sui parte Suspectas, sed omni penitus Vitio, et Suspicione carentes, sine diminutione et augmento aliquali, in quantum legibiles erant *transcribi* et transumi, praesentibusque Literis nostris inseri et inscribi *faciendas,* praefatis Incolis praedictae Civitatis Keve Jurium suorum pro tuitione necessarias, sub Sigillo Nostro Capitulari et authentico, originalibus quoque earundem Literarum in specie redditis et restitutis, *Extradandas duximus* et Concedendas, Communi Suadente Justitia. Datum Feria tertia proxima post Dominicam infra Octavam Sanctissimi Corporis Christi, Anno ejusdem Millesimo Sexcentesimo Vigesimo Sexto. Lecta in Capitulo.

XL.

A győri káptalan átirja a titeli káptalan által Kevi város polgárai részére kiadott (Lásd fentebb II. szám alatt, 2—4 lapon.) okmányt. 1626. jún. 18.

Nos Capitulum Ecclesiae Jaurinensis, Memoriae commendamus per praesentes: Quod prudentes et Circumspecti *Michael Bory alter Michael Kunn et Stephanus Katzkith Incolae Civitatis Keve, in Comitatu Pilisiensi* existentis et *Mathaeus Bogdány,* suis et Caeterorum Incolarum ac totius Comunitatis praedictae Civitatis Kevi nominibus et in Personis, nostram

personaliter venientes in praesentiam exhibuerunt et *praesentaverunt nobis quasdam literas Honorabilis olim Capituli Ecclesiae Tytuliensis Statutorias*, in Pergameno patenter confectas et emanatas, Sigilloque impendenti ejusdem Capituli roboratas, Alphabeto intercisas, tenore infrascripti. *Petentes nos* debita cum Instantia, *ut nos easdem Literas Statutorias transcribi et* transumi, praesentibusque Literis nostris Transsumptionalibus inseri et inscribi facientes, *eisdem extradare vellemus*, quarum quidem Literarum tenor talis est.

Capitulum Ecclesiae Tytuliensis. etc. etc. etc. (Lásd fentebb, II. szám alatt, 2—4. lapon.)

Nos igitur praeinsertas Literas, non abrasas, non cancellatas, non vitiatas, nec in aliqua sui Parte suspectas, sed omni penitus Vitio et suspicione carentes, sine diminutione et augmento aliquali, transcribi et transsumi, praesentibusque Literis nostris inseri et inscribi faciendas, praefatis Incolis praedictae Civitatis Kevi, Jurium suorum pro tuitione necessarias, sub Sigillo nostro Capitulari et Authentico, Originalibus quoque earundem Literarum in specie redditis et restitutis, extradandas duximus et concedendas, Communi svadente Justitia. Datum in Octava Sanctissimi Corporis Christi, Anno ejusdem Millesimo Sexcentesimo Vigesimo Sexto. Lecta in Capitulo.

XLI.

III. Ferdinand király, Kevi város polgárainak, Zsigmond és II. Lajos királyoktól nyert, kiváltság leveleit megerősiti. Pozsony, 1646. okt. 29.

Nos Ferdinandus Tertius, Electus Romanorum Imperator etc. Memoriae Commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis: Quod *nomine et in Persona Fidelium nostrorum* Judicis et Juratorum, totiusque Comunitatis, sed et universorum populorum seu *Inhabitatorum Civitatis Keve, exhibitae sunt nobis et praesentatae certae quaedam binae Li-*

terae, primae quidem Honorabilis Capituli Ecclesiae Jaurinensis Transumptionales, in Pergameno patenter Confectae et sigillo eiusdem Capituli a tergo impressive communitae, continentes in se transsumptive, certas quasdam alias Literas Serenissimi condam Principis ac Domini Domini *Sigis mundi,* alias Romanorum Imperatoris et Regis Hungariae, felicis reminiscentiae Privilegiales, adhuc in Anno Domini Millesimo quadringentesimo vigesimo octavo, in Vigilia Festi Beati Andreae Apostoli diu transacto praeterita in Karansebes confectas et emanatas. *Quarum vigore, idem* condam princeps Sigismundus Imperator et Rex, *certas quasdam Libertates ac Libertatum Praerogativas,* dictis Civibus Incolisque seu Inhabitatoribus, nuncupatae Civitatis Keve, universis gratiose *dandas duxit et concedendas. Et imprimis quidem, ut praefati Cives,* Hospites ac Inhabitatores, totaque Communitas ejusdem Civitatis, *ab omnibus Collectis, Censibus, Datiis et quibuscunque exactionibus,* quibus ad tempora Concessorum eisdem hujusmodi Privilegiorum, tam in pecuniis et Husonibus, quam etiam aliis quibuscunque rebus, Regiis Maiestatibus ac Camerae quomodocunque, qualitercunque ac quibuscunque Terminis fuissent obligati, *penitus et per omnia exempti sint supportatique et Libertati in perpetuum habeantur. Pro quibus* omnibus praetactis Censibus, Collectis atque Datiis, non plus, quam *duos Centenarius Cerae,* in singulis Festivitatibus Circumcisionis Domini, pro munere strenuarum, Regiis Maiestatibus et ad Cameram suarum Maiestatum, *dare et administrare: portum etiam Regium* seu Custodiam Portus firmiter et vigilanter tenere et *Conservare,* in eoque Regibus Hungariae, omni ipso modo sollicitudine, diligentia et fidelitate, quibus usque tunc exstitissent, servire teneantur, et perpetuis temporibus sint et *debeant esse obligati Praeterea* idem quondam Princeps Sigismundus, Imperator et Rex, ex ulterioris gratiae suae munificentia, quasdam *Villas Regales: Bálványos et Zkorenovetz* vocatas, in contigua Vicinitate praedictae Civitatis Keve adjacentes, alioquin habitatoribus destitutas, verum per eosdem Cives Civitatis saepedictae Keve

populatas, denuo et ex novo *eisdem Civibus* et Incolis Keve, semota qualibet conditione, *dedisset, donasset et Contulisset,* eidemque Civitati Keve, in perpetuum adnectendas et applicandas duxisset. *Et insuper* saepefatis Civibus et Incolis ejusdem Civitatis Keve, sed et Populis in praeattactis Villis Bálványos et Zkorenovetz degentibus, *totum lucrum Camerae Regiae,* quo suis Maiestatibus Fiscoque Regio fuerunt ex debito obligati, *penitus et per omnia futuris perpetuis temporibus relaxasset,* ipsosque et eorum quemlibet a solutione praedicti Lucri Camerae prorsus in aevum eximendos et supportandos duxisset. *Insuper eosdem* Cives ac Populos Inhabitatoresque saepetactae Civitatis Keve, per omnia Tributurum Regalium loca, *a solutione cujuslibet Tributi,* tam de Personis, quam Mercantiis et rebus eorundem quibuslibet, in toto *exemisset, libertasset* et in perpetuum Supportasset. *Ad haec* iisdem Civibus et Populis Civitatis Keve, *de salvo etiam Condutu* in perpetuum per omnia Regni Loca, adinstar aliarum Liberarum Civitatum, *providere clementer dignatus fuisset,* eximendo eosdem a quorumlibet Judicatu, impedimentis, arestationibus et damnificationibus, signanter autem pro delictis et excessibus aliorum. *Item* in Libertatis praefatorum Civium augmentum, id quoque per expressum decrevisset addendum, *ut nullus Forensis* et extra Territorium praefatae Civitatatis Keve, Commorans *Mercator,* quemvis *pannum,* praeterquam in Nundinis in eadem Civitate celebrari solitis, *cum ulnis* seu minutim, nisi cum integris petiis vendere praesumat. Et etiam *Caupones* seu venditores Vinorum similiter Forenses, *Vinum* eorundem non *ad Mensuras seu Pintas educillent,* verum per vasa integra venditioni exponant. *Annuisset praeterea* idem quondam Rex Sigismundus gratiose praefatis Civibus, hospitibus, Incolis et Populis, de dicta Civitate Keve, *ut ipsi, in omnibus Fluviis et aquis currentibus circumquoque ipsam Civitatem existentibus* et Circumjacentibus, (exceptis duntaxat Piscinis et Piscaturis prohibitis ad Castrum Nostrum Keve vocatum Spectantibus), ubi *piscandi securam habeant pote-*

statem. Caeterum ob praeclaram eorundem Civium fidelitatem et obsequiorum laude digna merita, ad utilitatem et Commodum quoque Regni, ad praefatam Civitatem Keve, *Forum etiam liberum singulis Feriis tertiis* in omni hebdomade, sub eisdem Libertatum praerogativis, quibus fora Libera hebdomadalia aliarum Liberarum Civitatum celebrantur, modo et ordine in praetactis Literis Privilegialibus expressis, gratiose annuendo *duxisset concedendum. Demum Jus etiam Patronatus* dictae Civitatis Keve dedisset ac in eosdem *transtulisset*, ita videlicet, ut quotiescunque eorum *Parochialis Ecclesia* vacaverit, ac legitimo Parocho destituta fuerit, licet iisdem Civibus personam Idoneam in Sacerdotio constitutam, Literaturae sufficientis et commendandae vitae in eorum *Plebanum eligere*, assumere et recipere, Episcopo Dioecesano, pro recipienda et habenda Canonica confirmatione, praesentandum. *Alterae item Literae* Serenissimi Principis quondam Domini *Ludovici Regis* Hungariae et Bohemiae, praedecessoris nostri Felicis reminiscentiae, in pergameno patenter confectae sigilloque ejusdem inferiori earundem Margine Communitae, Budae, Feria quinta proxima post Festum Beati Georgii Martyris, in Anno Domini Millesimo quingentesimo decimo septimo emanatae. *Quarum medio praefatos Cives* seu Populos atque Inhabitatores memoratae Civitatis Keve, *ab omnibus arestis*, praesertim ob debita aliorum, sed et Judicatu alieno exemisset, ac eosdem Cives, eorundemque Posteros et Successores Universos, *ab omni solutione Tributorum sive Teloniorum*, tam in Terris, quam etiam aquis quorumlibet, *liberos declarasset* atque denuo in perpetuum supportasset. Quarum quidem utrarumque Literarum Privilegialium exhibitione facta, tandem *supplicatum exstitit Maiestati nostrae*, nominibus et in personis saepetactorum Civium de praefata Keve, humillime, *quatenus praefatas Literas* utrasque Privilegiales, adeoque in iisdem, modo quo supra praerecensitas, a memoratis quondam Divis Hungariae Regibus eisdem Concessas immunitates, quoad omnia et singula *acceptare, approbare, roborare et ratificare, ac* pro praefatis Judice,

Juratis, totaque Communitate dictae Civitatis Keve, eorundemque posteris et Successoribus universis, perpetuo Valituras, gratiose *confirmare dignaremur*. Quorum *nos* humillima Supplicatione benigne exaudita clementer et admissa, *praetactas utrasque Literas Privilegiales*, adeoque in iisdem praespecificatas immunitates, *omniaque et singula in iisdem Contenta*, ratas, gratas et accepta habentes, acceptavimus, approbavimus, roboravimus, ratificavimus, pro iisdemque Civibus et Inhabitatoribus saepefatae Civitatis Keve, eorundemque Posteris et Successoribus universis, *perpetuo valituras* gratiose confirmavimus, imo *acceptamus, approbamus et roboramus, ratificamus que et confirmamus*, salvo Jure alieno, Harum nostrarum Secreto Sigillo nostro, quo ut Rex Hungariae utimur impendenti Communitarum vigore et Testimonio Literarum. Datum in Arce nostra Posoniensi, die vigesima nona mensis Octobris Anno Domini Millesimo Sexcentesimo quadragesimo sexto, Regnorum nostrorum Romanorum Decimo, Hungariae et reliquorum 21. Bohemiae vero Anno 19. Ferdinandus mp., Georgius Szeleptséni Episcopus Veszprimiensis mp., Georgius Orosy mp.

Praesentes Litterae Privilegiales, S. C. R. Maiestatis Domini Domini nostri Clementissimi, Civibus seu Incolis Civitatis Keve collatae, solenniter sunt publicatae, In Generali Congregatione Comitatuum Pest-Pilis et Albensis Sedis Solth unitorum, feria secunda proxima post Festum S. Stephani Regis, hoc est die 22. Mensis Augusti Anno Domini Millesimo Sexcentesimo quadragesimo septimo, In Praesidio Filekiensi frequenter celebrata.

XLII.

Pest stb. megyék Fülek várában egybegyült karai és rendei átirják Kevi város polgárainak III. Ferdinand király által adott kiváltság levelét. Fülek, 1647. nov. 7.

Nos Universitas Dominorum Magnatum Nobilium Comitatuum Pestiensis, Pilisensis et Albensis Sedis Solth unitorum, Damus pro memoria per praesentes, quod cum nos Feria Secunda proxima post Festum Sancti Stephani Regis hoc est die vigesima secunda mensis augusti, anno currenti 1647. hic *in praesidio Filekiensi, loco alias consveto,* pro discussione seu determinatione quorumdam certorum negotiorum, praefatos Comitatus nostros concernentium, convenissemus constitutique praefuissemus, Tunc *Egregii et nobiles Casparus Kunn et Joannes Balassa Cives et Inhabitatores Civitatis Keve,* in ipso Comitatu nostro Pilisiensi existentis et habitae, — — — e medio aliorum praefatorum Comitatuum nostrorum nobilium, nostrum exurgens in conspectum, nomine et in Persona praefatae Civitatis exhibuerunt et *praesentaverunt nobis Certas quasdam Litteras privilegiales,* sub pendenti sigillo Sacrae *Caesareae Regiaeque Majestatis* Domini Domini nostri clementissimi patenter confectas ac emanatas, *petendo nos* debita cum Instantia, *quatenus easdem transsumi,* transsumta vero praesentibus Litteris nostris inseri et inscribi *faceremus.* Quarum tenor sic sequitur:

Nos Ferdinandus Tertius etc. etc. etc. Datum in arce nostri Posoniensi die 29-a mensis Octobris Anno Domini 1646. (Lásd fentebb, XLI. szám alatt, 73—77. lapon.)

Nos itaque praemissa petitione praefatorum Civium Keve admissa, *praeattactas Litteras Privilegiales* et in iis specificatas immunitates, nobis uti praemissum est exhibitas et praesentatas, praesentibus Litteris nostris, de verbo ad verbum sine diminutione et augmento aliquali inscriptas et insertas, saepefatis Civibus Civitatis Keve, Jurium eorundem futura pro cautela, usitatis sigillis nostris pro more Comitatus *extradandas duximus* et concedendas, communi svadente Justitia. Datum in Praesidio Filekiensi, ex Sede Judria nostra, Feria secunda proxima post Festum Beati Emerici Ducis Anno Domini 1647. celebrata. Lecta publicata et extradata per me Joannem Laszkari mk. Juratum notarium Sedis. (L. S.)

XLIII.

Kevi város polgárai a pozsonyi káptalan előtt protestálnak a peregi lakosok jogtalan bitorlásai ellen. — Pozsony, 1676. márcz. 17.

Nos Capitulum Ecclesiae Posoniensis, memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis: Quod Egregii et Nobiles, *Petrus Balassa, et Nicolaus Borri, Cives et Inhabitatores privilegiatae Civitatis Keve, alias Rácz Keve* dictae, inque Comitatu Pilisensi existentis et habitae, pro sua ac reliquorum Civium, et Incolarum, adeoque totius praerepetitae Civitatis nominibus et in personis, nostram personaliter venientes in praesentiam, *per modum solennis protestationis,* contradictionis et reclamationis, nec non inhibitionis et prohibitionis *significarunt* nobis et detegi curarunt in hunc modum: *Qualiter Illustrissimi Domini Comitis Nicolai Keglevics de Buzin etc. subditi, incolae videlicet possessionis Pereg* in Comitatu Pestiensi adjacentis et situatae, ad portionem ejusdem Domini Comitis pertinentes, nescitur unde moti, quorumve ad id svasu, aut consilio vel quibusnam ex rationibus inducti, contra omne jus et aequum, temerario duntaxat ausu, *vique et potentia mediante, quartam praeattactae possessionis partem, subditosque et Incolas ejusdem, praenotatam Civitatem optimo et indabitatoque Jure concernentem et ab ea possessam, in reali et actuali praefatae quartae partis Dominio et usu* antedictos nempe ipsius Civitatis colonos, in praestandis de more ex obligamine colonicali, oneribus ac debita subjectione servitiisque *arcendo,* impediendo et refractorios reddendo, pari quoque ratione *bina antelatae Civitatis praedia Kapufalva nimirum sive Bálványos, et Izra sive Zkorenovetz* alio nomine sic dicta, inque praefato Pilisiensi Comitatu habita, et *a ducentis et amplius retro actis Annis ex collatione, donatioueque Regia privilegialiter eidem Civitati impertita,* plenoque

ad eandem jure spectantia, et nunc quoque actualiter possessa, *complures in iisdem praediis violentias* per excissionem sylvarum videlicet et segetum frugumque in iis praediis habitarum, et ad easdem pertinentium, impulsis super easdem Segetes ac fruges pecoribus, pecudibusque suis, in ipsa etiam maturitate conculcationem aut omnino depastionem et aliorum similium diversorum gravissimorumque incommodorum illationem, cum inaestimabili praefatae Civitatis detrimento ac praejudicio manifesto *exercendo, turbare, molestare et damnificare, taliterque a praefata Civitate inique ac praejudiciose avellere, ac sibi ipsis vindicare et appropriare,* nulla penitus habita iteratis etiam vicibus ex parte antelatae Civitatis praemissarum seriarum admonitionum ac dehortationum ratione, *niterentur,* nihilque prorsus pensi ducerent. *Ne igitur saepedicta Civitas in hujusmodi damna et incommoda,* nimiumque sibi ac privilegiali suae immunitati praejudiciosa attentata, damnaque et incommoda eatenus illata, vel forte deinceps quoque inferenda, *per silentium* aut taciturnitatem suam quovis modo *consensisse praesumi possint,* quin potius justis suis juribus et indemnitati mature prospectum sit. Ob hoc praemissa ea, qua supra, generali Juris protestatione contradixissent et reclamassent, supradictosque Keglevicsianos Pereghienses Subditos et Incolas ac quoslibet etiam alios ab omni ulteriori praedeclaratarum violentiarum, damnorumque et inconvenientiarum illatione inhibuissent ac prohibuissent, plenariamque sibi atque omnimodam Juris aut potestatis Facultatem legitima Jura sua, Bonaque praeattacta omnibus melioribus, via, modo et forma de lege admissis, etiam (si opus sit, et ita requirat necessitas) cum moderamine inculpatae tutelae, tuendi, defendendi, et conservandi damnaque accepta vel inferenda rehabendi, et reaquirendi, sibi et suis universis, saepius repetitae, videlicet Civibus, ac Civitati per omnia reservassent. Prout *protestati sunt contradixerunt et reclamarunt, inhibendo ac prohibendo inhibueruntque et prohibuerunt, protestando, contradicendo et reclamando publice palam ac manifeste coram nobis.* Harum

nostrarum vigore et Testimonio Litterarum mediante. Datum Feria Secunda proxima post Dominicam Laetare, Anno Domini 1676. Lectae in Capitulo. (L. S.)

XLIV.

T. győri káptalan t. Notáriussa levele, melyből világos, hogy 1628-ban az Eszterházy Familia statutioja ellen Rácz-Kevi városa contradicált. Győr, 1793. jún. 23.

Nemes Magistratus!
Bizodalmas Nagy Jó Uraim!

Hozzám utasittani tettzett Levelét az Uraknak tisztelettel vévén, minekutánna az ezen T. N. káptalanunknak hitelességére bizott három rendbéli Archivumok Actáinak Elenchusit Szorgalmatosan fölkerestem vólna, a mi ezen Nemes Városnak állapottyát illető Levelet találtam, annak Extractusát · . ide zárván ime által küldöm. — Hogy pedig azoknak bővebb kikeresésében nagyobb világosságot, s könnyebb utat nyerhessek, minthogy Actáink egyedül a Familiáknak és nem az Helységek neveik szerint vagynak regestrálva, szükség volna azon Uraságoknak 's Familiáknak kik ezen Városnak tulajdonságához valaha Just tartottak, és ezzel némü-némü Traktákat 's egyesüléseket tettek, Neveiket megtudnom. Ezek eránt tehát midőn a Nemes Magistratustól bővebb tudósitást kérnék, 's e dologban az Uraknak bennem helyheztetett, és általam hiven tellyesitendő bizodalmok Szerint minden kitelhető, s a Nemes városnak hasznára fordittandó tehetségemet, magamat pediglen Szives hajlandóságaiban ajánlanám, Tellyes Tisztelettel maradok

A Nemes Magistrátusnak
Bizodalmas Nagy Jó Uraimnak
Győr, 23-dik Junii 1793.

alázatos Szolgája
Pócza Ferencz, mp.

Extractus.

Anno 1628., Festo B. Luciae Virginis et Martyris, *Nobiles Petrus Feyes, Gabriel Földváry, Joannes Dömjén, alter Joannes Pap, Nicolaus similiter Pap, Joannes Érdy, Thomas Jankovics, et Georgius Swagovith,* Suis et reliquorum Nobilium et Agilium, utpote *Thomae Raykovith, Joannis Zabó, Nikolai et Petri Pap, Joannis Babytth, itidem Joannis Bossany, Georgii Maroty, Georgii Feyes, Heliae aeque Feyes, Joannis Swagowyth,* ac denique caeterorum etiam Condivisionalium et Congenerationalium Suorum, totiusque Communitatis *de Rácz-Kewy* nominibus et in Personis, super eo: Quod totale antelatorum protestantium Oppidum Rácz-Kevi nuncupatum, In J. Comitatu Pilisiensi existens et habitum, simul *cum nonnullis Praediis et eorum Pertinentiis* Spectabilis ac Magnificus Dominus *Paulus Eszterházy de Galantha,* Eques Auratus, Sacratissimae Rom. Imperatoriae et Regiae Majestatis Praesidii Neogradiensis Supremus Capitaneus, *in praejudicium ipsorum impetrasset,* et se in idem introduci, et Statui fecisset, *Solenni cum Protestatione, contradicunt* Fol. Proth. 377. — Litt. C. Nro 49. — Ex Prothocollo V. Capituli C. E. Jaurinensis.

SKARICZA MÁTÉ VERSEZETE KEVIRŐL 1581.

Kik Keviben akartok be menni,
Illik néktek először ezt tudni,
Hogy én rajtam nem kell haragudni,
Uczáimon hozzám tudtok járni.

Elegy belegy volt az én ülésem,
Sár, homok 's viz miatt kerengésem,
De hogy lőn itt letelepedésem,
Sok horgas köz s ucza juta nékem.

Végy eszedbe azért itt égy dolgot,
Ha felőlem akarsz igasságot,
Mert halottál tudom hiuságot,
Régi méltóságomrúl csak álmot.

Jeles dolog mindent számon adni,
Mert az nem hágy soká megcsalatni,
Személyt, üdött s helyet kell notálni,
Ha akarunk bizony dolgot irni.

Itt kapitány Kevétül nincs nevem,
Mint némellyek itélnek felőlem,
Sem Görög szó Kew az én nevem,
Noha vizzel mind környül vétettem.

Eleitől fogva egy Jámbortul
Neveztettem az szent Ábrahámtul,
Ábrahámnak megygyes egyházátul
És Környülem való sok szép fáktúl.

Kovin végre, azután Kis-Kevi,
Lett nevem az Ráczoktul Rácz-Kevi.
Azért errül ha mind kezdünk szólni,
Az magyarokat is meg kell látni.

Volt pedig három száz hetvennégyben,
Damasus Romai püspökségben,
És az Valens császári székében;
Hogy Magyarok lönek kijövésben.

Az Scithia volt eö lakó helyek,
Tiz száz ezer s nyolcz ezer személyek,
És mind ezek voltak fegyveresek,
Házok népe még ez fölött vélek.

Rettenetes mindenütt jövisek,
Sok számtalan barom is jött vélek,
Kadár vala feö vezér eö köztök,
Hét kapitány Hadi fejedelmök.

Az Romai vitézek meghallák,
Hogy Magyarok földöket támagyák,
És magokat sok felé oszlatják,
Haddal öket hamar mind elnyomák.

Sött mivel hogy az hét kapitánok
El hallanak az hadba miattok,
Attila és Buda rokonságok,
Végre lönek Magyari királyok.

Az Attila kemény ember vala,
Ki az népet öszve verte vala
És eö vélek egyemben víj vala,
Azért nagy sok országot eldula.

Rút orru Bendeguz ennek attya,
Harmincznyolcz ez az Noétól fogva
Nem Sem, Japhét, de Chám maradékja,
Azért lön az Scithia lakása.

Ostobaság vala eö vallása,
De mivel hogy nagy lön birodalma,
Kettö juta törvény házastársa,
Görög 's német császárok leánya.

Lön tulajdon királyi Székiben
Egész negyven négy esztendeiglen,
Aladár és Ernák azon közben
Két szép fia lön nevekedésben.

Sokat viva Attila nagy messzé,
Mig Buda Sicambriában üle,
S nem az Báttya, de maga nevére
Egy Feö szomszéd várat épittete.

Csudálatos lön erre haragja,
Mert Attilát az irigység bántya,
Azért itthon támada Budára,
Lön miatta Öcsének halála.

Ám azután hogy eö is meghala,
Országa két fiára marada,
De azok nem alkhatának rajta,
Mind kettönek hada lön egymásra.

Rácz, Görög, Thött nemzetség Ernákkal,
Horváth s Németh vagyon Aladárral,
Öszve jutván ezek szörnyü haddal,
Aladár megöleték nagy kárral.

Igen az Ernáknak is ez árta,
Mert két felöl hogy sok Magyar hulla,
Szomszéd népnek erejétöl tarta,
Azért hordózkodék Scithiába.

Csak maradék Magyarokkal vala,
Azokba is jó rész elmarada,
Székelységbe ki meg szállott vala.
Ök Bendegúzt otthon érték vala.

Eleitül mindent meg beszélle,
És az után nem sokáig éle,
De hogy Testamentomot is tenne,
Mindeneket az Istenre kére:

Vetné reá ki ki mind eő magát,
Látná meg az beő Pannoniát,
Hol temetve látta az Attilát
És csodállyák az földnek beő zsirját.

Sok üdő hogy ezután elmulék,
Negyedik Eleud megnövék,
Töle Emese teherbe esék,
Ki fiáról ekképen álmodék:

Ágyékából egy patak kiömle
És nagy messze terjede az földre;
Azért ilyen látásra tekintve
Lőn Almos az kicsiny gyermek neve.

Az Magyarok az Asszony álmából,
Végezének az kiindulásról,
És idővel választák Hadnagyul
Ezt az Álmost eő birodalmokbúl.

Temérdek sok néppel kijövének,
De hogy Erdélybe beérkezének,
Hét keő várat szépen épitének,
Székelyek is mellettük levének

Halála lőn ottan az Álmosnak,
Magva hol szakada Attilának,
Királyság ott adaték Árpádnak,
És mellette hat kapitányoknak

Ekkor immár ugy mint kilencz százban
Irnak vala Krisztus egyházában,
Hogy Magyarok beő Pannoniában
Beültenek ismét uraságban.

Igen rövid Szóval errül szólván,
Árpád fia lött Király a Zoltán,
Toxus ennek fia még ezután
És az Geyza negyed Király osztán

Romai feö Császár Otthó vala,
Tizenharmad János névü Pápa,
Geyzának lön István első fia,
Ki lön végre magyarok királlya.

Az Ur Isten ezt sok jóval látta,
Mert Sarolta — hogy lön házastársa,
Az hitre lön csuda fordúlása,
Huszonöt esztendöket regnála.

Ennek fia Sz. István király lön
És Koronát szintén Rómából vön,
Körösztsége Albert Püspöktől lön,
Végre fia Szent Imre Herczeg lön.

Sokat tenne mind ezekről szólni
Cronikákat kell inkább forgatni,
Én sijetek csak Kevirül szólni
És azután abban végett vetni.

Ezt ved azért Summáúl eszedbe,
Hogy Szent István után mind egy rendbe,
Huszonöttöd lön király az székbe,
Az Budai fejedelemségbe.

Nagy hatalma akkor az Töröknek,
Hetedik Császárnak Mahametnek,
Romlása lön ott az Görögöknek,
Ráczországnak és Havasalföldnek.

Ezer négyszáz esztendő jár vala,
Sigmondot választák s elö álla,
Buda várát vigan lakja vala;
Mert Török hirt még közel nem halla. —

Kezde gyakran Erdélybe mulatni,
Buda táján vadászásba járni,
Csepeli Szigetbe is belépni,
Felsége jobbágyin eö lakozni. —

Lám egykor ez az vendégség közben,
Szent Ábrahám telekén földünkben,
Sigmond király monda az szükségben,
Sokadalmat hogy adna közénkben. —

Egy kápolna Boldog Asszony vala,
Esztendöbe ott lenne vására,
Sarlos Boldog Asszonynak napjára,
Tulajdon csak az Falu hasznára.

Megérték ezt sokan meg kedvellék,
Ábrahám Telekét meg többéték,
Korcsoma és portó behozaték,
Szomszéd népek falunként tengeték. —

Az Sigmond királynak eök ezután
Panaszt tönek, Husz esztendö mulván;
Azért hogy a hogy az falu táján
Az árullyon ki ott lakik nyilván.

Több szabadságot is ada nékik,
Hogy bor portó szolgállyon csak nékik,
Vám s harminczad ki terhes volt eddig,
Ne legyen ezután nehéz nékik.

Hally szép dolgot immár az Ráczokrul;
Mert fölkelvén önnön hazájukbul,
Az sok megvett várak romlásábul
Budát érték mind egy akaratbul —

Igy szóllának az albert királynak,
Megholt Sigmond Leánya urának,
Tudod ura romlását Hazánknak,
Jó Magyari királyok Attyának.

Az Töröknek eluntuk inségét,
El vesztöttük hazánknak jobb részét,
Türtük eddigh hevét és hidegét,
Felségednek most értük személlyét.

Sok nyomoruságinkat tekintsd meg,
Itt földedbe valahol nyugszunk meg —
Monda király az hol teczik nektek,
Ám lássátok telepedgyetek meg.

De az Ráczok pénzessek valának,
Hazájukból kik el szakadának,
Elindulván azért föl tartának
És az Váczi Szigetbe szálának.

Egyébbképen teczik az föld nékik,
De verradva Vissegrád hogy láczik,
Monda egy: vész öreggel vesződik,
Ki várnak, ellenébe láczatik.

Azon felül Esztergomot érék,
Ismét Váczot nem messze sem lelék,
Egy hajójuk alá igazodék,
És Csepelnek szigetét, hogy érék,

Kitalálják Ábrahám telekjét,
Megszállották békességes földét,
És falunak vevék sellérséget,
De nem szabad tellyes eö törvényét

Nehéznek ez teczék az Ráczoknak;
Azért ismét királynak szoltanak,
Király engede köz szabadságnak,
És ugy néznék sok ház fundálásnak.

Az derékon helyeket vevének,
És hamar keö házakat szerzének,
Gazdagsággal mert bövelkedének,
Többen is az után érkezének.

Kovin vala Szendörö megyében,
Bálványos Skronovez ellenében,
Honnan valók elsö kijövésben
Város nevét hozának közinkben.

Mert ez falu Ábrahám teleke,
Várossá lön és Kis-Kevi neve,
Azután lön Rácz-Kevi eö hire,
Kit sok egyébb nép is öregbite.

Illen módon össze alkuvának,
Hogy Ábrahám kisded egyházuknak,
Ráczok nagyobb Boltot csinálának,
És egyembe ott imádkozának.

Nem sok üdö ezután mult vala,
Egyességbe, hogy lakozzák vala,
Más tanácsúl az Ráczoknak juta,
Hogy övéké lenne az kápolna.

Tönnek azért ily kötést egymással,
Hogy csak Magyar birjon Ábrahámmal,
És az Ráczok az Boldog Asszonnyal,
Kiki élvén eö Solosmájával.

Itt most illik ezt is elöl hoznom,
Dunántúl volt vetésem szántásom,
És az Dunát oly kicsinynek tudom,
Meglábolta az én ékes barmom.

Az nagy Boldog Asszony kápolnáját,
Ráczok meg épitik mint sajátyát,
Tud kilenczvennégy esztendö számát,
Hogy mind véghez vivék eö munkáját. —

Még azután mást is épitének,
Az kit eök szent keresztnek neveznek,
Hatvan négy esztendeje már ennek,
Hogy abban is véget érhetének.

Borbás nemzet jött vala utomban,
Az kérkedék egy lakodalomban,
Hogy mit nyerne egy esztendö tájban
Költséget, ád Templom fundálásban.

Oly nagy gazdag vala árossága,
Hogy csak egyik járások mit hozna,
Elég lön az Szent köröszt rakásra,
Más ára lön torony csinálásra.

Rakni kezdék az Olaszok szépen,
De az Török tartalék az végen,
Az ütközet a mohácsi Mezön,
Hodulást tön mind az egész földön.

Bomlása lön minden szép rakásnak,
Mert halála lön Lajos királynak,
Csak helye lön Ország Siralmának,
Pusztán álla vára is Budának. —

Igy vesze el minden szabadságom,
Kit adott volt egy nehány királyom,
Öregbedék csak habos homokom,
Ki mostan is szomszéd pusztaságom.

Szörnyü veszedelme Fehér-Várnak,
Toldá ismét népét városomnak,
Egy uczámat az nagy pusztaságnak,
Nem engedék hála az Christusnak.

Onnan vagyon most derék örömem,
Sok inséggel noha rakva bélem,
És sok nemzet láttatik én bennem,
De kevéstül vagyon segedelmem.

Tágas Piacz, malom Piacz egyik,
Széna piacz, Fa piacz negyedik,
Vagyon bennem kép piacz ötödik,
Áros piacz, Rácz piacz hetedik.

Veszett dolog én bennem lakásod,
Uczáimnak ha nevét nem tudod,
Nagy fel uczát, kép fel uczát járod,
Mellyék uczát oda fel számlálod

Romlásából az jó Fehér-Várnak,
Fehér-vári uczát is adának,
Veréséről az lenmag-olajnak,
Olajverő néven edgyet hívnak.

Alátérvén nagy al úcza edgyik,
Akasztófás, Makófalva másik,
Oldal ucza, hegy ucza negyedik,
Szent-Miklós úczája az ötödik.

Nem szükség az uczát lakosoktol,
Elnevezni avagy az házakról,
Mert ha eők ki mulnak ez Világbul,
Az úcza neve is el vész abbul.

Akár hol járj az városba szélyel,
Szélét hosszát elöször szemléld el,
Az uczáit asztán olvasd rendel,
És úgy híjjad örök nevezettel.

Kevinek sok horgas úczái közt,
Oldal uczát teszed az többi köztt,
Neveztetni mesterséghez képest,
Ha ki abban életébe nem rest.

Ki fel indulsz az Szent Ábrahámtul,
Szoros köztt és fa köztt érsz azontul;
Rév köz ismét következik antul,
Köves köz, szénás köz mindazontul.

El alá eredvén ugyan onnan,
Oldal piacz jön elődbe Ottan,
Ruhás oldal szabókrul mondatván,
Boros oldal jó borokrul osztán.

Vannak több egyébb közök is bennem,
De azokról szólni nincsen kedvem,
A Biróság köz volt eddig bennem,
És köz fizetésben minden népem.

Eleitül fogván az nagy hűség,
Polgárimban lakott nagy egyesség,
Mostan pedig gyülölség s irigység,
Szivemet szakasztya sok nagy inség.

Jó Isten te reád nézek,
Segitséget Szent fiadért kérek;
Mert csak az te Szent nevedbe hiszek,
Segedelmet mástól nem remélek.

Éltes minket Szent tiszteletedben,
Nevelj Atya fiu Szeretetben.
Békességes türést adj éltünkben,
Egygyességet jó vallást hitünkben.

Rút kietlen zürzavar napokban,
Mindezeket fel irám más honnan,
Ha egyszer lőn sok jég az dunában
Be fagyásban és elindulásban.

Tudom ezt hogy sok jámbor emléti
De Krisztusra kell inkább mutatni,
Legyen azért erről meg jedzendő,
Ezer eött száz nyolczvan egy esztendö.

Rácz-Keve második Megszállása után lévö jó gondviselö Biráknak dicséretre méltò forgolódásokat nem akarván el halgatni igy hadjuk a következendöknek jó például rendben:

1605. Első Birák városunk igazgatására álittattak elől *Farkas András, Mácsay György Kovácsal.*

1606. *Tras András, Vacsy Péterrel* viselték az Ujonnan Szállott városunknak dicséretesen gongyát.

1607. *Halmy Máthé, Szentes Imrével* hüségesen jártanak el gondos és sulyos tisztekben.

1608. *Eöreg Varga János, Szekeres Péterrel* választatának az város gondviselésére.

1609. *Domokos Mihály* együtt viselte az terhet és fáradcságot *Szabó Miklóssal.*

1610. *Kunn István, Bori Mihálya*l álittatott Istentül az Birói tisztek elviselésére.

1611. *Porjas Benedek, Borbély Jánossal.* Ezeknek idejekben és hűséges forgolódásokbol *épült meg az Isten temploma.*

1612. *Eöreg Feyes János, Kun Ambrussal* Kun Ambrust Isten ez világbol kiszólitván *Ágoston György* választatott helyébe.

1613. *Öreg Varga Márton, Nagy Györgyel* voltanak választott becsületes gondviselő Birák.

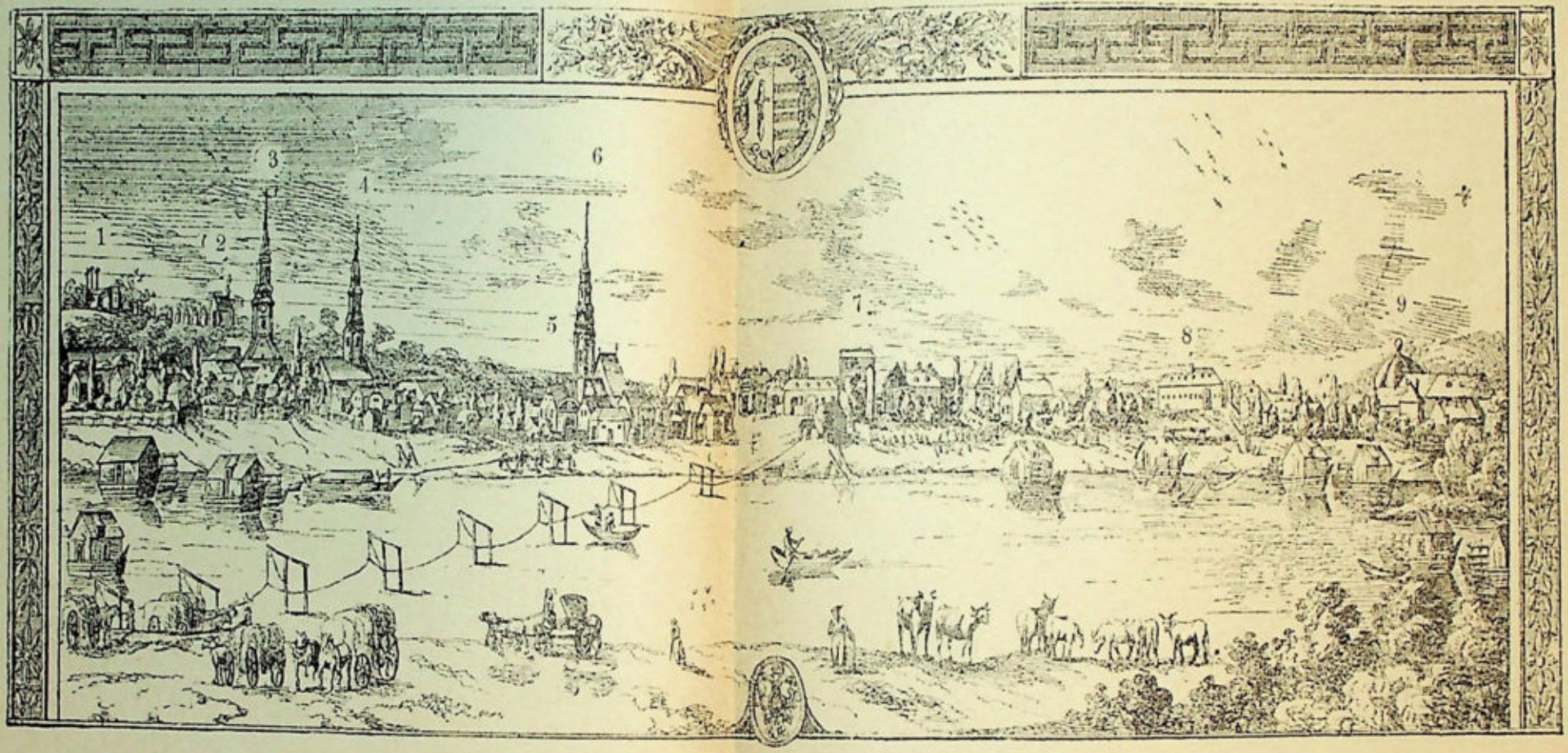
1614. *Szücs Tamás, Dömök Mathéval* viselték az városnak dicséretesen gondját.

1615. *Bori Mihály, György Kovácscsal.* Ezen György Kovács Biróságában mulék ki ez világból, *Gazdag Varga János* választatott helyébe.

1616. *Balassa János, Kún Gáspárral* tisztöket elkövették ezen sulyos és terhes hivatalban.

1617. *Szabó Bálint, Ágoston Jánossal* vonták az igát az kösséggel edgyütt nagy hüségesen.

Ráczkeve szab. mezőváros e század elején.

1) Kálvária. 2) Sz. Domonkos kápolna a temetőben. 3) R. kath. templom. 4) Ref. templom. 5) Városház. 6) Szerb templom. 7) Ludaics ház. 8) Sas vendéglő. 9) Savoyai Jenő kastélya.

1618. *Rácz Balás, Bornemisza Albertel.* Ezek idejükbe épült meg *az város háza.*

1619. *Gyöke Ferencz, Kapitány Györgyel.* Az Úrban elnyugodott Gyöke Ferencz tiz tallérokat hagyott az Isten Templomára.

1620. *Mészáros György, Szentös Miklóssal* viselték az Bíróságot nagy dicséretessen.

1621. *Öreg Szabó Máthé, Kún Mihálal* Az Úrban elnyugodot Kún Mihály épitette az templomban az lelki tanitó székét az maga Költségével.

1622. *Ágoston János, György Deákkal* forgolódtanak ketten nagy hüsségessen.

1623. *Öreg Nagy György, Püski Jánossal.* Ezeknek idejökben épült meg az harang lába.

1624. *Öreg Varga Mártony, Szécsey Pállal.* Az Urban elnyugodott Varga Mártony csináltatta az Ur vacsorájához való ezüst tálat az tányérral edgyütt az maga költségével.

1625. *Öreg Bory Mihály, Szabó Mátyással* igazgatták az várost nagy hasznossan magok nyughatatlanságával.

1626. *Kun Gáspár, Varga Istvánnal* forgottanak nagy hűséggel az Birói tisztben.

1627. *Balassa János, Midön Gáspárral* vonták az nyomorurúságban az város mellett az terhet.

1628. *Szentes Imre, Bornemisza Mihálal* szolgálták az várost megfáradhatatlanul.

1629. *Kún Mihály, Lukács Kovácssal* tehetségük szerint igyekeztenek az város hasznára.

1630. *Ágoston János, Jakab Kovácscsal* választatának az város közönséges gondviselésére.

1631. *Mészáros Gergely, Szüts Balással* igazgatták az város népét minden jóban.

1632. *Szentes Miklós, Kun Mihálal* vigyáztak az város előmenetelére éjel és nappal.

1633. *Balassa Miklós, Pál Gergelyel* Az Úrban elnyugodott

Balassa Miklós halála után tiz tallért hagyott az Isten Templomára.

1634. *Öreg Bory Mihály, Pete Jánossal* választatának az becsületes város igazgatására.

1635. *Balassa Mihály, Szüts Györgyel* voltanak városunk igazgatására választott Birák.

1636. *Szécsi Pál, István Kovácscsal* kezdettenek az város sulyos terhének igazgatására felállani.

1637. *Midön Gáspár, Czifari Mártonnal* hüsségesen forgolottanak az város szolgálattyában.

1638. *Ágoston István, Varga Istvánnal.* Ezeknek idejekben és gondviselésekbül épült meg *az oskolaház*

1639. *Öregh Kún Mihály, Mihály Kovácsal.* Kun Mihály négy holnapra viselte az Birósságot nagy betegsége miatt le kellett tenni. *Bornemisza Mihály* választatott helyébe.

1640. *Balassa János, András Kovácsal* Birósságot viseltenek nagy dicséretessen.

1641. *Szücs Balás, Nagy Gergelyel:* Ezeknek idejekben és gondviselésükbül épült meg *másodszor az városháza.* Ugyan ezeknek ideiben hozatott meg az ecclesia-házának az fája az Vértesrül.

1642. *Jakab Kovács, Mészáros Istvánnal.* Ezeknek idejekben és gondviselésükbül épült meg az Eclesia-háza. Ugyan ezeknek gondviselésükbül és *Bertha Máthé* székbirósságábul szerzették az Esküdt Uraim az Város Juhait.

1643. *Kún Gáspár, Biró Tamással.* Ez Biró Tamás két holnapig viselte az Kis-Birósságot, Isten ez világbul kiszólitotta. *Varga Miklós* választatott helyébe. Ez Varga Miklós egy holnapig viselte az Kis-Birósságot. *Ifju Szücs Péter* választatott hellyében. Ez Esztendőben regnált ország szerint az nagy *döghalál.* Ezeknek idejekben és gondviselésekbül épült meg az Templomnak kisebbik része ujonnan, az Eclesia-házának a folyosójával edgyütt.

1644. *Balassa Mihály, Babarczi Szabó Jánossal.* Ezeknek idejekben és gondviselésekbül épült meg az alsó és felső Temető, ugyan az Templom tornácza, mind az Duna felöl s mind az úcza felöl való ajtókkal. Az Iskolában is az végső kamarát eö Kigyelmek épétették.

1645. *Ifju Bori Mihály, Varga Györgyel.* Ez Varga György hat holnapig viselte az Kis-Bíróságot, nagy betegsége miatt le kellett tenni. *Molnár Ferencz* választatott helyébe.

1646. *Bereményi György Deák, Gyöngyösi Jánossal.* Ezeknek idejekben épült az város-házának elei az Város kapujával és az adonyi Pinczével edgyütt.

1647. *Szabó Mátyás, Pamotyai Varga Istvánnal.* Ezek idejekben és gondviselésükböl sindelyeztetett meg az Templomnak nagyobik része az Eclesia költségével.

1648. *Pete János, Nagy Andrással* viselték az város gondját nagy serénységgel.

1649. *Szücs Balás, Szabó Miklóssal* Szücs Balás hagyott az Eclesia számára tiz tallérokat, melyet az fia *Szücs György* megadott.

1650. *Jacab Kovács, Faragó Istvánnal.* Ezeknek idejekben épült meg az harangláb, de az harang ismét elromlott, melynek mását nehezen leli városunk nagy költséggel is.

1651. *Molnár Ferencz, Pap Jánossal* viselték az Bíróságot nagy tisztessen az város nagy hasznára.

1652. *Mészáros István, Szabó Pállal.* Ezeknek idejekben épült meg az oskola mesterháza, mellyben lakhassanak szép békével.

1653. *Bertha Máthé, Szentes Gergelyel.* Ezeknek idejekben épült meg az városházának elei, az felsö temetöben való hajlékkal edgyütt.

1654. *Bereményi György Deák, Uytoi Szabó Györgyel* vigyáztak az város hasznára nagy serénységvel.

1655. *Nagy András, Czökli Mihályal.* Ezen Esztendőben regnálván városunkon az *Pestis,* nyugodott el az Úrban

Nagy András úr, hagyván az Eclesiára 30 Tallérokat. *Bornemisza Mihály* úr választatott helyébe.

1656. *Ebivös János, Asztalos Jánossal.* Ezeknek idejekben épült meg az temetők keritése.

1657. *Babarczi Szabó János, Takács Istvánnal.* Ezeknek idejében tüz támadván városunkban, sok házak Boltokkal elégtenek., melly romlásnak eltávoztatásának okáért rendeltetett az estvéli harang hű imádkozásra. Ezek idejekben az kompot az sok csavargoktúl féltvén erős lánczon závár alatt tartottuk. Az városházának erőssen való kerétése hátulsó kapujával és az oskolának egyik fala ucza felül két ajtaival edgyütt tisztességesen épétetett. Eö kegyelmek sok fáradságok által nyeréttetett meg az Szigetségnek az mezei kocsiknak segitségére fl. 265.

1658. *Szabó Pál, Nagy Bálintal* voltanak városnak választott Biráji és forgolottak híven.

1659. *Bori Mihály, Bekes Bálintal* igazgatták városunk lakosait nagy serénységgel.

1660. *Beremény György Deák, Csizmadia Miklóssal* vigyáztanak az város előmenetelire.

1661. *Péter András, Varga Mátyással* nagy serénységgel gyakorolták tisztjeiket.

1662. *Tubák György, Balassa Jánossal* forgolottak nagy hűséggel tisztekben.

1663. *Faragó István, Rácz Andrással* irtogatták az gonosztevőket az ecclesiábul.

1664. *Balassa Péter, Rácz Mihálval* megfeleltenek, hiteknek szolgálván hiven.

1665. *Takács István, Jakab Györgyel* választattanak közönséges akaratbul az Bíróságra.

1666. *Lázár Varga István, Csomzó Györgyel* igyekeztek az város hasznát keresni.

1667. *Czeténi Tamás, Darabos Istvánnal* mindenképen igen serényen vigyáztak.

1668. *Csizmadia András, Cseri Varga Istvánnal* voltanak városunk gondviselői.

1669. *Balassa János, Barabás Mihályal* viselték városunknak gondját.

1670. *Fejes András, Kovács Jánossal* forgolottanak ez szent tisztben nagy dicséretesen.

1671. *Sós Balázs, Varga Istvánnal* válalták fel sulyos terhét szegény városunknak.

1672. *Varga István Deák, János Kovácscsal* voltanak városunk igazgatói.

1673. *Takács István, Sághi Mihályal* viselték az városunk ez sulyos terhét.

1674. *Szücs György, Molnár Mátyással* megfáradhatatlanul követték el tisztöket.

1675. *Nemes Bory Miklós, Eötvös Szabó Jánossal* voltanak választott Birói városunknak.

1676. *Czetényi Tamás, Kovács Györgyel* viselték az városnak gongyát tehetségük szerint.

1677. *Bán András, János Kovácscsal* szolgáltanak hűségesen városunk mellett.

1678. *Balassa János, Csizmadia Gergelyel* hivattak az terhes hivatal elviselésére.

1679. *Csizmadia András, Dicső Imrével* követték az tisztöket tehetségek szerint.

1680. *Kovács János, Polgár Gergelyel* fáradoztanak városunk mellett minden jóban.

1681. *Kaszás János, Szabó Benedekkel* vigyáztanak az város előmenetelére.

1682. *Nagy Miklós, Varga Pál Jánossal.* Ezeknek idejükben és hüséges serény forgolódásokbol sindelyezték meg a templomot.

1683. *Varga István, Szentes Jánossal* választattak az Birói tisztek elviselésére.

1684. *Kerek György, Babarczi Péterrel* Ezeknek idejekben *Budát megszálloták,* mely miatt az város Pusztulásra

és lakosai bujdosásra jutottak; s az Birói is számadatlanul holtanak ugyan akkor az futásba meg.

Buda első megszállásakor az Németség az Lengyelekkel az várost felverték és az urvacsorájához való ezüst tálat az Pohárral és az ahoz való eszközökkel edgyütt felprédálván elvitték.

1685. *Gács István, Takács Gergelyel* az Sovány szükségben viselték az Bíróságot az Somlyoban.

1686. *Áporkai Balog János, Laczházi Eöreg Szabó Istvánnal.* Ezen Balog János egy Asszonyon erőszakot akarván tenni tisztétől megfosztatott, *Molnár András* választatott helyébe. Ezeknek idejekbe vétetett a város árokkal környül az Fehérvári Törökök fenyegetése miatt: ugyan ezeknek idejekben vetettenek ki elsőben az Budaj urak az portiót fl. 700.

1688. *Laczházy Mészáros András, Böltskey Nagy Jánossal.* Ezeknek idejekben az sok irigy szomszédok miatt vettetett reánk portió ugy mint fl. 1474. kit erős parancsolat és kemény Execus alatt kértenek rajtunk. Minek utánna penig az Exekutiót el akarnánk magunktol forditani, Szedtünk összve fl. 573. és midőn 3 lovu kocsin vittük volna Pest felé Taksony és Haraszti között az kenderföldeknél a Kekuj István, Kun Mihály, Budaj István, Olasz Ferencz Taksonyi Szabó veje, Akasztófára való Tolvajok Tizenketten pénzbül lovainktul és minden jó öltezetünkből ki fosztván vele el mentenek, kit az bölcs itéletü Isten sok fáradságunk és költségünk után kezünkhöz forditott. Az hátramaradott pénzt penig az Németh Urak nagy sanyargatással ki vették rajtunk.

1689. *Solthi István, Takács Jánossal.* Ezeknek idejekben oszlotanak ki az Laczházi, Szabad-Szállási és Sz.-Szent-Miklósi lakosok, az Ráczok is ekkor mentek Földvárra.

1690. *Soós Miklós, Brada Jakabbal.* Ezek idejekben az Budaj

Urak vetették reánk 800 maradt németeket, kik ősztül fogva egész nyáron rajtunk voltanak Quártélyban.

1691. *Babarczi Péter, Kovács Tamással.* Ezeknek idejekbe *az Pestis* anyira Grassált közöttünk, hogy csak az kevés számu nép közül is eltemettünk 106-ot, melynek rendiben Tiszt. *Bölcskei András* Urunk volt az századik.

1692. *Horvát Miklós, Kinisi Miklóssal* ezek idejekben köttetett meg az Ecclesia háza náddal, ekkor karácsony havában az Duna kétszer állott 16. és 30-án X-bris.

1693. *Eszéki János, Mészáros Ádámmal* ezek idejekben csináltatott az révre egy *Kompot* valami jégtörte hajóbul, az számadást penig az város meg nem köszönhette nekik.

1694. *Sághi István, Varga Dáviddal.* Ezeknek idejekben váltotta magához *General Heisler* Urunk eö nagysága az város kezénél levő pusztákat: ugy mint Sárit, Mantelekét, Áporkának felét, Peregh negyed részét, mellek árából vettünk az város hasznára egy vizi malmot Szent-Erdrén az Rácz Patriarchától fl. 950.

1695. *Ráczkevi Nagy János, Taksonyi Szabó Istvánnal.* Ezek idejében atta el *Eszterházy István* Urunk eö nagysága General *Heisler* Urunk eö nagyságának az egész Szigetséget fl. 25000. Ezen Esztendöben épitették a Serházat az megirtt Uraság költségin.

1696. *Bölcskei Nagy János, K. Sz.-Miklósi Kovács Istvánnal* Ezeknek idejekben épült meg az pusztulás után az *Iskola-ház* az Mester házával edgyütt és ugyan ekkor hoztak Oskola mestert a gyermekek tanitására. Számot adott tisztességessen.

1697. *Solthi István, Farkas Péterrel* Ezeknek idejekben az számadáskor lett nagy támadás némely fejefurt nyughatlan elméjü köz Emberektül, és az számvételt az Uraság eleiben terjesztvén, adott okot az Summának fizetésére. Hugyéban is egy Quartát akkor vettünk meg nemes *Bory Miklós* Urunktól eö kigyelmétől fl. 118.

1698. *Soos Miklós, Nagy Pállal,* ezek idejekben esett az Méltóságos Princz Savoyai *Eugenius* Herczegnek kezére az szigetség Generál Heiszler Urunk halála után, adott érette fl. 85000.

1699. *Lukácsi András, Varga Gergellel,* ezek idejekben hoztak az Révre Linczbül egy *Kompot* fl. 180, ugyan eök Singelyezték meg az város házát. Eodem Anno contractum inivimus cum Illustrissimo Domino Francisco de Aloyzio Supra dicti Serenissimi Principis *Eugenii de Sabaudia* supremo Aulae Praefecto Annuatim videlicet:

Rácz-Kevienses pro labore portando pro fruitione Fundorum et pro omnibus aliis ad Dominium pertinentibus 1000 frt. Annuatim persolvere promiserunt. Sed in eodem tempore fuerunt ipsis concessa sequentia, videlicet Educillatio vini et Cerevisiae, Jus molendi, Macellum, Trajectus et Proventus Nundinarum, quae omnia et absolute juris Dominalis sunt, et a quibus tantum accipiunt ut quasi conventam summam persolvere possint tali modo: ut Exempti vivant Dominio Aliam utilitatem non habenti, quam aliqua Cameralia et Octo Dies laboris a quolibet Hospite M. Spatio unius Anni. Hoc autem annuatim exsolvere debent et tenentur.

1700. *Pellgén Ferencz, Kelemfi Istvánnal* Ezeknek idejekben Készittetett, tapasztatott és sindelyeztetett meg a Templom keritése, ugyan az pincze gádor felett valót szinte eö kegyelmek csináltatták az közönségesből. Számot adott tiszteségessen.

1701. *Kinisi Miklós, Bordás Ferenczczel.* Ezeknek idejekben foldoztatott meg az városháza az romladozásbol, az belsö kis pinczét is eö kigyelmek csináltatták föl az romladozásbul, ugyan akkor kezdették az Notárius számára házat csináltattni, de el nem végezték.

1702. *Tóth György, Szakál Jánossal* ezek idejekben fehéritetett ki az város két első háza az ucza felül. Ugyan az tömlöczöt eö kigyelmek ásatták az Városháza alatt, az

mészárszéket renováltattván náddal megkötötték az város költségen, az malomba egy felső követ eö kegyelmek hozattak, az zsilipet derék takarodás idején verették az Somlyó és Becse sziget között.

Ezen esztendöben parancsoltatott a keö házaknak megépitése és az Uczáknak válloggal való bekeritése, az házaknak Singellel és náddal való felveretése, az Méltóságos *Franciscus de Aloysis* Supremus Aulae Praefectus Urunktul eö Nagyságátul.

1703. *Bölcskei Nagy János, Szuri Györgyel* ezeknek idejekben végeztetett el az Eclesia-háza az fölebb megirt költségel tisztességessen.

Az mely 29 frttal az számadásban az várost eö kegyelme adóssá tette. Az Successora megfizette a városából 26 februari 1705.

Ugyan azon esztendöben az Sumára kért föl az város *Laczházi Béros Ferencz* Urunktul fl. 80.

1704. *Mikó Mártony, Erdös Mihállyal.* Ezeknek idejekben az város nagy Szorongatásba volt mindazonáltal kár nélkül gondviselése alatt megmaradtunk. Az fellyeb megirt 80 forintok harmadát *Beros Ferencz* Urunknak eö kegyelme megfizette s mind ennyi szorongatásban is eö kegyelme számot adott tisztességessen.

1705. *Bisej Szabó István, Kovács Gergellyel* ezek idejekben az fellyebb irtt 80 frt. hátra maradott részét az interessel edgyütt *Beros Ferencz* Urunknak az város megfizette die 3-a July; de az Contractust elöl nem adhatta mivel az Ráczok az Ládáját fölverték, akkor elvesztette, mely dolognak jövendő bizonyságára jegyeztetett ide.

1706. *Csöpkés János* V.-kapitánysága alatt levő Kis-Kunsági (három Compagniából álló) Militia az szigetségbe vala assignálva, tehát Quartélyul naturalis intertention kivül fizettünk nekiek készpénzül fl. 600. Akkoriban *Varga Dávid, Mikó Istvánnal* Bíróságot hiven viselte.

1707. *Brada Jakab, Patthaj Istvánnal* vátasztattak az Biró-

ságra. Ezeknek idejekbe lett az Uraságh rendeletére ezer egy Száz hettven egy forint Sumának fel vevése fl. 1171 ennek kiszedése az Szegénységen tartott négy esztendő forgásában.

1708. *Sághi István* választatott fő Bírósághra *Erdei István nal.* Ezeknek idejekbe volt az Szigetség assignálva Nemes és vétézlö *Söter Tamás* Collonénak téli quartélyul melynek fizetése az naturalékon kivül excendálódott fl. 700.

Ugyan ezen esztendőben sindelyeztetett megh az Templom fedele és Pallása az romladozásából *Kevi Mihály* által az Ecclesia költségével. Eö kegyelmétől az Uraságh Secretárussa Mélt. gróf *Gesner* vévén számot mind az Perceptiókrul s mind az Erogatiokrul az Tanács Absentiájában *Notárius János Deákkal* és *Szabadszállási Mihály Deákkal* edgyütt. Ezen Secretárius az Pestisben meghalván mennyire excendáltatott az Perceptio és erogatio mind ez ideigh is fügőben maradott, ugy is lészen.

1709. *Kudar János* választatott az feö Bíróságra le tévén az Biroságot *Pap Istvány* nevü Kurucz-Hadnagy által viteleért az két dunán a Budaj Generálistól 16 hétégh tartattak Aristomban *Sághi István, Házy János, Böcs István* és *Nagy Márton* társaikkal edgyütt költöttek el Suma fl. 120.

1710. *Nagy János* választatván az községtül fő Bíróságra, nem acceptálván az Uraság resignálta Bíróságát, *Mikó Mártony* állittatott helyébe az Uraságtul *Bordás Ferenczczel.* Perceptorságra *Csizmadia Ferencz* mind két részrül Mikó Mártony Urammal edgyütt becsületessen számot attak.

Ezek idejekben ujabb Contractust ineáltunk az Uraséggal immuniáltattván a Kösségh az Uraság Robotjátul Contraháltunk ezen 1711 Esztendöben másfél ezer forintokban. 1500 forint. *Kudar János* és *Mikó*

Mártony Uraimék Birságokban sok expensakot extorqueáltak az Kuruczok az Szigetségh fejében tőlünk, melyek exendáltak 1100 edgy nehány forintokra, micsoda reflexiot fog iránta tenni, nyomorult városunk, idővel elválik, számot adott, az Táborokon veszett Ökröket is feltudván, Rabságot szenvedő Emberinkel tisztességessen.

1711. *László János* ur választatott mind az Suffragium szerint az becsületes Tanácstól és az közrendtül, ugy az uraság részirül az Tisztektül: *Czebej Jánossal* első munkájok az közönséges jóban egy jó *Kompot* csináltattak az Révre, a mely igen szükséges volt. Anno Eodem et die. 20-a 9-bris Oly rendkivül való Égh zengés jel vagy nyolcz izben hallatott, hogy derék aratásba is rettegéssel hallgathata volna az Ember. Anno eodem az tornyot elkezdették eö Kegyelmék az Ecclesia költségével die 10-a 9-bris, de azzal nem érvén az Keresztény Ecclesiákhoz kénszeritettenek folyamodni, kik is nagy segitséggel levén *Tatay Péter* akkori Bor-biró becsületes Atyámfia forgolodásával Tettes *Vecsey István* urunk Praedicatorságában 1812. die 24-a Januarii elvégeztetett *Pesti Ádám* és *Mátyás* fő Ácsmesterek által, kölcség lett hatt száz tizennyolcz forint és negyven hét pénz. ·|. 618 frt. 47.

1712. *Csizmadia* vagy *Zakariás Ferencz* urunk választatott fő Birságra *Csizmadia Istvánnal*. Ez csak nem fenékkel forditá fel a várost, csak magát itélte méltónak Tanács nélkül az város dolgának igazgatására, de benne vesztett, mert egyebet nem vitt véghez zürzavarnál; Mellyért csak ez: Intravit ut vulpes, regnavit ut leo, mortuus est etc. Magának is ez volt utolsó szava: Majd ugy fulladok meg mint az Disznó. Ugy holtt meg. Maradott adossá az számadásába fl. 250, holta után megfizetődött.

1713. *Rácz Sz. Miklós* ur, Csizmadia Istvánnak sógorával

Iffiú Nagy Jánossal, ezeknek idejekben az portiót hijjánossan vetették fel, és az Successora nagy munkával az Executio rajtunk levén két izben érette: ugy pótoltuk ki az számadás után.

1714. *Sághi István* urunk minden suffragium nélkül választatott az fő Bíróságra *B. Szabó Jánossal*. Első munkája az közönséges jóra az város jövedelméből egy új *kompot* szerzett fl. 121. Második az Templom duna felöl való keritésit igen hasznos és jó munkával az kis ajtókkal együtt békeritette. Harmadik az város belső pinczéjit kető rakással és ajtókkal felépitette. Az tömlöczöt igen erősen megcsináltatta. Az város háza környékét (mely az előtt nem volt) Szénás kertnek és más szükséges alkalmatosságra bekeritette die 16-a 9-bris. Ugyan az város Istállóját is ő kegyelme csináltatta méltó köszönetre.

1715. *László János* úr *Uytói Istvánnal*, ezeknek idejekben az kvártély esztendeig vastagon levén rajtunk elég dolgunk volt a restantiák kiszedésével.

1716. *Körösi István* az község suffrágium által választatott fő Bíróságra *Kevi Mihállyal*. Kevi Mihál fél esztendeig viselte az kis bíróságot, *Tabak Pétert* vevék fel helyette: viselte az fő Bíróságot dicséretessen és számot adott tisztességessen.

1717. *Baki György* urunk választatott *P. Szabó Istvánnal* közönséges akaratbul. Elsőben maga itthon nem levén substitualta *Sághy István* urunk, és az Notárius házát ugy elkészitette, hogy még ma is köszöni az Notarius. Nem igen nagy dolog.

Mind az által az becsületes Emberek jó tanácsát be venni el nem hallgatta, bírósága el tevén szépen számot adott és 15 hordó borokat hagyott az szegény város hasznára, melyet méltóbb megköszönyi mint az Notárius házát, mert egyéb híja nem volt, hanem az házat ujonnan kelletett megköttetni náddal.

Ugyan Baki György az templom tornáczát megh csináltatta és a kis Templomot is meg sindelyeztette és az ucza felől jó erős sövénynyel bekeritette.

1718. *Böcz István* ur választatott az Bíróságra *Hernád Gy.* Eö kegyelmök idejekbe az előbenyi harang el hasadván, azon harangot Budára fel küldvén, az Ágyu öntő Mesternél öntetett az Ecclesia költségével nagyobbat mint az első volt, az az 4 mását és 60 funtot, mely jött az Reform. Ecclak 273 frt. kölcségébe.

Ugyan az eö kelmek idejében *Ferberth* administrator Urunk parancsolattyábul Budán lakos *Guzin* Borbélytul vettük meg az városháza mellett levő házát fl. 500.

Ugyan akkor vettük be Pest Pilis és Solt Uniáltt vármegyébe az estvéli és hajnali harangozást Nemes Vármegye parancsolattyábul.

Ez valóban sovány szük esztendő volt, Egy mérő buza 4 frt. 50. Az téli időben az Duna be nem fagyott, hogy járhatták volna az emberek. Die 11-a 7-bris számot adott tiszteségessen.

1719. *Szabó György* uram választatott Bíróságra *Huszár Ferenczel.* Ennek idejében a Templom keritése megtapasztatott, és a Bankházi kilenczede *Beleznay János* uramtul 65 frtban meg árendáltatott. Ugyan eö Kegyelme épétette szorgalmatosságával az város költségével az Hugyi pinczét és az városháza mellett való Strázsaházat a Quartélyozó tisztek vigiliájára, melyek nem sokba töltek 200 frtba. Az város házat nagyobb részint be kerétetvén helyessen sövényel és ajtokkal kapukkal megerősitvén, ugy mint a felső és alsó temető kerteket sövényel be keritette. Az uczákon is Templom uczába sok igazitást cselekedvén.

Ugyan eö kegyelme az Ecclesia házánál a T. Atyafiak számára egy Jég vermett is készétetett, hogy mástul jeget ne kéntelenétessenek koldulni. Számot adott tisztességesen és dicséretessen.

Ugyanennek idejében hozatott 10. Martii Nemzetes *Juhász* Pál Uram *Oltsáról* az egész Tanács megedgyező értelméből és akarattyábul a város Notáriusságára, kinek adjon a jó Isten a szegénység elött való kimenetelére és bemenetelére bölcsességet és józan elmét, tehessen városunk boldogulására és előmenetelére, forgolódása penig legyen mindenek előtt kedves és dicséretes.

1720. *Rácz Szabó István* választatott Bíróságra *Kis Jánossal* és *Debreczenyi Varga Istvánnal* Ezen Biró sokakra terjeszkedni igyekezvén, a jó és fris lakást szeretvén, a könyü életet és sétálást inkább gyakorolván, semire sem mehetett a szegény városunknál, retenetes költségbe való hozással és nagy nyomoruságba való hagyással számot adott emigy-amugy mind Csaplárosával, mind az által még is maradott adossá 80 frtal a Summát is motskossággal szintén ki pótolni köllött, sokszor Aristommal és törődéssel. Egy kocsit hogy szerzett egy loval edgyütt az város számára, a menyire jó, annyiban semmire való volt. Ez idejében a portio meggravescált 1410 frtokba, hagyván a nyomoruságot a következendő Biró nyakába. Egy Istállót épiteni kezdett volt azt sem végezte el.

1721. *Kőrösi István Kónya Mihállyal* és *Szabó Mihállyal* választatott Bíróságra. Ennek idejében a *Bankházi* árenda excrescaltt ad fl. 125. Ez hordatta meg a város Istálójához megkivánt fákat és ugyan ez meszeltette meg mind kivül mind pediglen belöl a város mészárszékét.

Ugyan ennek bíróságában kezde F. *Eugenius* Herczeg Urunk keresni N. Pest vármegyében levő praediumokat, kik közül *Adácsban*, *Peszérben*, *Szunyogban*, *Agás-Egyházában* és *Húgyéban* magát installáltatta is. Ez vallotta be Ráczkeve városának örökös praediumit, ugy mint *Izrát és Kapufát* F. Eugenius Herczegnek a Nemes Váczi Káptalanban akkori Nótárius Juhász Pállal edgyütt, az szegény városunk és maradékink

meg becsülhetetlen nagy károkra, mint ezt az idő meg fogja mutatni. Az akkori becsületes Tanácsnak is nagyobb része ezen dologban consentiálván.

1722. *Mikó István* az Város közönséges megegyező Suffragiumábul választatott fő Bíróságra. *Kontra István* és *Csepregi Mátyás* kis Bíróságra. Ez magát ebben dicséretessen viselte, hogy semmihez is a Tanács Biró nélkül nem fogott; hanem még az alacsony dolgokról is magát alkalmatlannak itélvén, másokat consulált, Igen lágyan vagy jámborul viselte magát a közrendhez, mind a bünösök megbüntetésekben, mind penig a felvettett Summának és portiónak kiszedésében; ezért is számadásakor, mely másként elég szépen és dicséretesen volt, maradott Summabeli és Portióbeli Restanciája in summa 689 frt. 67 kr. melyeket is ezután való esztendőben mikor szedend ki Deus et dies docebunt. Ezen summabéli és portiobeli Restantiáját azután való esztendöben kiszedte, ugy hogy már semmivel is adós nem maradott eö kegyelme.

Ennek biróságában másként elég megjegyzésre méltó dolgok mentenek végben; ugymint először: Épétette meg elég szépen az városnak felső házát, ki is addig elég romlodásban volt, azt mint kivül mint pedig belöl megvakoltatván és szépen bemeszeltettvén. 2-or: Ennek idejében tetetett teljes Complementumra és tökéletességüre az város istálója, melyet az előtte való birák elkezdettek vala ugyan, de mindazon által el nem végezték; (mely meglehetett volna, ha rajta ügyekeztek volna) hanem ennek megépitését is ennek nyakába hagyták. 3. Ennek biróságában Instelláltatta magát Feljebb megnevezett városunk örökös praediumiban Szabaud. Savoyai herczeg F. Eugenius Kegyelmes Urunk, mely volt 31. Martii, a mely praediumok kezek közül való kibocsátásával (akárminemü praetextus alatt lett legyen, bizonyára falsus czim) ugy jár szegény

városunk, mint szintén Aesopus komondora, mely a szájába lévő konczot az bizonytalan és semmi árnyékért szájából kibocsátotta. Sim die opto falsus propheta. 4-er. Ugyan ennek idejében jött Quartélyba Mts. *Ludovicus Volf* Vice-Colonelus, az egész Staabalis tisztekkel együtt Rácz-Kevibe, kinek is idejében mind a sok és terhes szolgálat miatt, mint pedig annak nagy akaró kívánságára, a nagy fizetés miatt oly nagy mélységben és nyomoruságban volt szegény városunk, hogy talán miolta fenn áll nagyobban nem lehetett. Ennek 12 oralis és 10 equilis porczion kivül, csak a sok discrecio (holmi aprólékosokat kitudván) ment ki summa könnyen 600 frt. 5-ör. Ennek serény forgolódása által foglaltatott ell az város számára a *Somolya Sziget* mellett levő nagy zátony, kit is egynéhány esztendőig per facultas *Dömsödi* uraimék használtanak, vagy is bitangoltanak. 6-or. Ugyan eő hozatott Bécsből az város számára egy jó *Compot*, melynek az ára vecturájával együtt került az városnak 176 frt. 63. 7-er. Ugyan ennek biróságában álott be a notáriuságra *Némedi Lukácsi Gergely*, hivattatván ez tisztségre, mint az akkori becsületes tanácsunk, mint pediglen a közrendért. Ki is sok hosszas és nehéz bujdosás után, hogy hazájának mint igaz hazafia igazán szolgálhasson, annak előmenetelét és valamig békeségre tartoznak, az néki engedtettett talentum szerint elfáradhatatlan akarattal és cselekedettel Themistoklessel együtt munkálkodhassa, cselekedje meg, engedje a beőlcseségnek és minden jövendőnek Istene.

1723. *Baki György* másodszor állittatott a birói hivatalba és tisztben, a közjónak előmozditására és annak oltalmazására, a községnek voksa által Istentől, ki is egyébiránt hivatalának megfelelt volna, ha maga privatuma tisztétől el nem huzta volna. A rosszakat is eleinte igen kezdette vala a városból irtogatni, ugy a káromkodókat is megbüntettetni; de végre ebben is elkezdett

csüggedni. A közjó mellől ugyan soha is el nem állott, hanem azt teljes tehetsége szerint oltalmazta s mint penig maga kárával is augeálta, nevelte és szaporitotta. Más előtte való birák terhét is ez magára gyakran felvette, mivel azoknak elsülyedt restantiájukat nagy ügyel-bajjal kiszedte, kivel is a várost segitette, az igazt is a maga igazságába mindenkor oltalmazta és minden személyválogatás nélkül szegénynek, gazdagnak, özvegyeknek, árvának és jövevénynek igaz törvényt szolgáltatott, és mind az uraság részéről, mind penig a lakosok részirül mindenekben eleget tett. — Ennek idejében jóllehet a városnak terhes dolgaji voltanak, mindazonáltal az eclezsiáról is el nem feledkezett; hanem arra is szorgalmatosan vigyázott, sőt a mi nagyobb, az oskolaház telyességgel elromolván, a helyett ex fundamento örök emlékezetre az ő serény forgolodása által egy szép uj oskola házat épittetett, kit is méltó hogy eő kgylk megköszönjük. Jóllehet nagyobb részire az Eclezsia költségére és más jó embereknek adakozásokkal épült légyen is; de ugyancsak ha mind költségével, mind penig dicséretes forgolódásával nem succurrált volna és hozzá nem fogott volna, ma is csak a régi volna. Eö szerzett a város mészárosának is házat, a város költségével, minthogy mindeddig is bizonyos lakásra való helyük nem volt, megvévén számukra *Bora Katának* az házát 26 frtért. Köszönjék a mészárosok. A város számára is egy jó vasas kocsit vett és egy lovat a jövedelembül, és a templom keritéséhez megkivántató karrókat is ujabban szerzette meg a Duna felől megromladozott résznek reperatiójára és ujonnan való felépitésére. Méltó megjedzésre ez is hogy a 1723. esztendőben nem hogy a Duna beállott volna, de a mi nagyobb, oly gyönyörüségesen és mindeneknek tsudálkozásokra méltó langy időkkel mult el a tél minden részében tőlünk, hogy még ingyen jeget

sem láttunk sem pedig hóval vagy (a mint a téli napoknak természetek) kemény szelekkel sem terheltettünk; úgy hogy nyárnak lehet mondani inkább a télt, vagyis tavasznak, hogy sem mint télnek. Bő esztendő is volt ez; mert egy mérő buzát lehetett venni, a kinek kellett a tisztábbat 75 kr., az alább való 50 kr. és 40 kr., sőt alább is. Az árpának és zabnak mérejét hol 15, hol ismét az hol már drágább volt 20 kr., még pedig az öreg mérővel. Ennek birósságában a Duna mellyéki helységekben nagy és tapasztalható *földindulás* volt, ugy annyira, hogy az házak rengése miatt az ablakok is sok helyeken leestenek, az tálak az szegekrül lehullottak és más egyébb dolgok is történtenek. Ez birósságát letevén mindgyárt ágynak esett és sok ideig való betegeskedése után ugyancsak 28. 9-bris 1724. esztendőben ez világbul kimulván, kinek is laistromáról számot vévén maradott summabeli és portion kivüli restantiáján kivül maga részére restantionis in Summa 141. frt. 13 kr. mellyet is mindgyárt azután, die nimirum 11-a X-bris Anni nunc memorati, coram iudice et iuratis maga árvája városnak megfizették. Ennek subordinatus Kis-Biráji voltanak *Csizmadia Márkus* és *Köttö András*, ki is elég nagy hüsséggel szolgálta a becsületes várost mindenekben.

1724. *Csorba Takács Gergely* tétetett Bíróvá a város igazgatására és annak terhének elhordozására közönséges voksal, ki is Bírói tiszteinek elég dicséretesen megfelelt, melette forgó tanácsos társaival egyet értvén, hanem ebben deficiált, hogy a káromkodókkal és másféle bünösökkel nem sokat gondolt, és azokat érdemek szerint nem büntette, az irgalmasságot eleiben akarván tenni az igazságnak; holott ennek is meg kellett vala lenni és annak is nem kell vala elmulni. De talán ez sententiához applikálta magát: Qui alterum mensat probe prius seipsum intueri oportet, vagy: qui bene et recte

sua ponderat, de alio is non tam graviter judicat, ut ait *B. Thomas a Cempis.* Egyébb eránt a városnak kezében forgó javacskáját vagyis jövedelmét nem tapasztaltatott tékozlani s maga hasznára forditani; hanem maga privatumának félre való tételével is tellyes tehetsége szerint oltalmazta és takargatta, inen vagyon hogy számadása is tiszteségesen és dicséretesen véghez ment ugy, hogy sem önnön maga, (mint némely előtte való Birák) sem pedig a becsületes város abban semmi tapasztalható nagy kárt nem vallott. Kinek subordinált kis Birái voltanak *Nagy György* és *Kömives Gyurka.*

NB. Minthogy e Kömives Gyurka német nemzet volt, és legelsőben is ez állott be a város szolgálatyjára, illendőnek itélte az iró deák, hogy a jövendőknek tudtokra légyen; mert mind eddig magyarok viselték a közönséges város terhét, de itt már tzipellös németekre szorult, s talán ezután ök is fognak uralkodni a mint az idő mutattya. Ez kezdette épéttetni fundamentombol a Bálványosi vendégfogadó házat város számára; de minthogy igen későn, ugy mint circa initium 9-bris fogott hozzá, az akkori essös idő a falaiban elég kárt tett, a kemény fagylaló Decembris hozzá járulván. Mivel pedig szent György napra (az szokás szerint) Bíróságot resignálta, el nem végezhette; hanem Successorának nyakában hagyta, köpinczéjét, falait és rész szerint egész munkáját is az üveg ablakokkal megtsináltattván és felállitattván. Ezen 1724. esztendöben és ennek bíróságában, közönséges suffragiumból osztattak el örökös képpen mind a Szigetben ugy mint Bessnyöben és a nagy erdön levő s városunkhoz tartozó Rétek, mind penig a Dunán tul Hugyén és a város földén lévő nyilas sors szerint, minden akoron Ráczkeve városában lakozó házas, cselédes Gazdáknak, ugy hogy azokat ezután már mint sajáttyokat és örökjöket szabadon birhassák, usuálhassák, azokat irtogassák

és tisztogassák; ugy mindazonáltal is ezen kautzióval, hogy senkinek is nem lészen szabados a maga örökös nyilasát házától vagy eladni, vagy penig akármiképen elidegeniteni. Hogy ha penig casu quo történnék, hogy valaki nyilasát házától elszakasztaná, eladná, azonban házát is áruba bocsájtaná és azt is eladná, tehát ilyenkor a ki az ilyen embernek házát meg akarja venni, tudja meg elsőbb is, hogy a ház gazdája kinek adta és menyi áron el azon ház után való nyilast, és ha meg tudja mint megalkudott az házért az alkubol vonjon el anyit a menyin a nyilas eladódott volt az gazdától, hogy aztán azon nyilast ismét azon embertül a kinek már kezén vagyon vissza válthassa és magáévá tehesse. A Selléreknek penig örökös nyilas nem osztatott, csak esztendeig való. F. Eugenius Herczeg kegyelmes urunk akkori praefectusa *Leopold Khigl* ur is eö kegyelme ezen nyilasok örökös elosztásokban Consentiálván, sőt nem csak consentiált; hanem olyan parancsolatot adott ki, hogy valaki ezután ezen réteket ujabban el akarná osztani és ez osztályban megmaradni nem akarna, tehát az olyanon irremisibiliter 24 frt. desummáltassék, a becsületes Tanács is annuálván.

1725. *Szabó György* másodszor választatott és álittatott elöl a város közönséges terhének hordozására, ki a város javát és hasznát szorgalmatosan kereste volna, ha a tehetség akaratját követte volna; mert ez mind Bécsben, mind pedig ithon is a Herczeg praefectusának legelsöbben kezdett az szegény város javai iránt Instantiákat és más irásokat küldeni és reprezentálni, specialiter a Bálványos korcsma és az Uraság részére való mészárszék iránt; melyekre is a mint az elsöt megnyertük, ugy a másodiknak is elnyerésére reménységünk vagyon. Ez biróságának dicséretesen megfelelt, a bünösöknek kivált nagy ellensége volt és azok büntetésekben szorgalmatos, ugy kausansok pöreinek dictiójában

is, ezért is minden hétben törvény napnak üdejét rendelte, hogy a kinek mi kauzája volna, magát bejelentvén és pörös társát, illendő satisfactiója légyen. Ez Compiláltatta és Conscribáltatta a sok régi, városon majd 12 esztendőktől heverő és régi birák, csaplárosok, székbirák, tizedesek és gondviselőkben sülyedt sokféle restantiájokat, az akkori notarius *Lukácsi Gergely* által, ki is kiszedésekben eleget munkálkodott, jóllehet tisztit, esztendeje eltelvén, a következendő birónak resignálta. Ez kereste meg nagy szorgalmatossággal városunk régi privilégiumát és sokféle leveleit, a kik talán a mohácsi veszedelemkor eltéveledtenek az ország fölhábor-gásában, kiket is Isten segedelmébül és vezérlésébül, egy nehány utakat tevén, meg is találtunk nemes Komárom városában lakozó ráczok eclezsiájok ládájokban. Ennek serény forgolódása által épült fel és készült a tulsó bálványosi fogadó Ház is, melyet náddal szépen felveretett, falait (minthogy majd egészen elromlottak) ujonnan épittetvén és megvakoltatván, a padlást is megtapasztatván, és a mint annak grádicsát megcsináltatta, ugy itt a belső város pinczéjében is egy nyári borivó házat csináltatott. Ennek idejében die 24-a Április ezen folyó esztendőben determináltatott ez is, közönséges megegyező suffragiumból a B. tanácsrendtől a város javára, békességére és megmaradására: Mivel hogy a város három vallásbul vagy státusbul áll, ugymint romano Catholicus, reformatus és rácz vagy görög hiten valókból; azért már ezután is a bíróság köz légyen, mind a három vallás vagy hitben levőkkel, Sine discrimime Nationum religionum Superius specificatorum; ugy mint hogy a református Státus kétannyi, mint a Catholicusok és ráczok, azért a református vagy helvétia Confessiót valló Státus közül két egymásután folyó esztendőkben légyen a biró, a két esztendők után pedig a két fél, ugy mint egy

pápista és egy rácz állittassék elül a tanácsi rendeletből a voksolásra, kik közül választassanak aztán a bíróságra a közrendtül voks által. Ezen deliberatio pedig mindenkor az ő erejében megmaradjon megmásolhatatlanul még a következendőknél is decernáltatott az okért három Státusból álló tanácsi rendtül és minden részről Subscribáltatott és Confirmáltatott unanimi consensu et voto. Ugyanennek bíróságában Determináltatott és Condáltatott ez a liga is propter bonum pacis: hogy mivel városunkban három religio és majd annyi nemzetek vannak, de ugyancsak azon egy város; erre való nézve minden hitbeli nép, mely a városnak igaz lakosának tartja magát, akár református, akár pápista vagy rácz légyen, tartoznak egymást ugy mint ezelőtt megbecsülni, úgy hasonlóképen senki is egymás hitét és nemzetségét gyalázni, mocskolni vagy hamisítanyi, nagy büntetés alatt ne merészelye; sőt inkább mint egy városnak s egy anyának fiaihoz illik, illendő tisztességet és betsületet minden lakos maga lakos társának, egyaránt megadni köteles légyen. És ha idő változásában a szükséges dolog ugy hozná magával, hogy a pápista fél szorongattatna, vagy református vagy pedig görög valláson levő ráczok; akkor minden voltaképen teljes tehetségekbül tartoznak felkelni és ugy mint szinte magokat minden módon oltalmazni. Ugyszintén ha a magyar a ráczot és a rácz a magyart akármiben, de kivált zenebonás és háborgó időben oltalmazhatja, minden erejükbül és tehetségükbül egymásnak succurálni kötelesek legyenek, ugy a német nemzet iránt hasonlóképen; hogy igy mindenféle inpetitorok ellen mintegy hármas kötél erősebbek legyenek s erősebben megállhassanak. Ezen deliberatióban voltanak jelen fő Biró: *Szabó György*. Esküdtek és Tanácsbeliek: *László János, Rácz Miklós, Mikó István, Kudar János, Kőrösi István, Gelen Mátyás, Takács*

Csorba Gergely, Farkas Péter, Deákrisz Lőrincz, Böcz István és Csizmadia Márkus, Szabó Jeftó és Szappanyos Péter, mind magyar, reform., mind pápisták és ráczok. Melyeket is a következendőknek emlékezésére kiván feltenni az akkori város hites Notáriussa s hazafia *Némedi Lukácsy Gergely,* maga princzipálisainak, kiket specificált, parancsolatjokbul. Ez biróságát resignálván, számot adott dicséretesen, ki jóllehet a várost adóssá tette vala circiter 40 frt, de azokat azután a város eö Kegyelmének egymásból mind egy pénzig kipótolta, ugy, hogy már amivel is a város nem tartozik. Ennek biróságában volt az a nagy, irtóztató hosszas tél, melyhez is hasonlót soha senki nem ért, nem tapasztalt még az öreg régi emberek közül is, ugy hogy majd egész öt hónapig tartott mind keménységének, mind kegyetlenségének megszünése nélkül, annyira, hogy mindenféle marha és jószág még karácsony előtt beszorulván egész Sz. György napig ki nem mehetett. És mivelhogy othon is a takarmány elfogyott, annyira elébeztenek a szegény barmok, hogy aztán tavaszra kelvén, ugy döglött, hogy egymást érte, mindenféle barom. Akkor még a vadak is igen elfogytanak, kivált a nyulak annyira, hogy azután csak ritkán látott ember; hasonlóképen a fogoly madarak is, ugy, hogy három, négy esztendővel is az után nem látott senki is. A kinek szénája és takarmánya volt, ugy eladta a hogy akarta, valamint tartotta. A takarmány drágább volt a marhánál és nagy nyereség volt, ha ki meg szorult, ha feléből kiteleltette valaki.

1726. *Rácz Miklós* ur kormányozta város terheit, viselte feö Birói hivatalát dicséretesen.

1727. *Csorba Takács Gergely* választatott feő Biróságra. Másodszor viselte dicséretesen.

1728. *Csanádi Szabó Felső* lett igazgatója ezen városnak. Kötelességének eleget tett.

1729. *Mikó István* viselte feö Bíróságában a város terhét. Ez is Hivatalának eleget tett.

1730. *Kötéljártó Lőrincz* a község által választatott feö Birói Hivatalra. Ez volt az első német nemzet; de Hivatalját és tisztit dicséretesen viselte.

1731. *Lukácsi János* közönséges votumból választatott fő Bíróságra, ki is Hivatalját dicséretesen viselte *Popovics György* perceptorságában.

1732. *Szappanos Péter* választatott feö Bíróságra. Ez is dicséretesen viselte magát *Szalai Mihály* perceptorával edgyütt.

1733. *Gellény Mátyás* lett elöljárója ezen városnak, *Némedi Szabó András* perceptorával edgyütt. Magokat dicséretesen viselték.

1734. *Jovan Dobrovojovics* viselte ezen esztendőben a feö Bíróságot, *Bereményi György Deák* perceptorával edgyütt dicséretesen. A Baki-házat vette 115 frt. a levél az archivumban Lit. B. Nr. 22. megtaláltatik.

1735. Ismét *Csorba Takács Gergely* választatott feö Birói Hivatalba, mely tisztségét hiven elviselte.

1736. *Nagy Szabó György*, rendültetett Elöljárónak. Ez is feö Bíróságát dicséretesen és hiven elviselte és üdöjét kitöltötte.

1737. *Kötéljártó Lőrincz* választatott fő Bíróságra Hivatalját tiszteségesen viselte.

1738. *Szabó Felső* közönséges votumból tétetett fő Birónak. Becsületesen véghez vitte Hivatalját.

1739. *Kónya Mihály* lett a városnak feö Birája. Ez is Hivatalját becsületesen viselvén számot adott emberül.

1740. *Lukácsi János* emeltetett feö Bíróságra, ki is az várost dicséretesen igazgatván, hivatalját el is végezte.

1741. *Spiritus Mátyás* lett feö Biró, hiven szolgálván, bíróságát el is végezte.

1742. *Rácz Miklós* ur választatott feö Bíróságra, dicséretesen kormányozván a várost, bíróságát letette.

1743. *Nagy Szabó György* hagyattatott meg feö Birói hivatalban, melyet tisztességesen elvégezvén resignált.

1744. *Nagy Szabó György* tétetett ismét feö Birónak, számot adván becsületesen ismét.

1745. *Spiritus Mátyás* tetettetett helébe és választatott feö Bíróságra, számot adván becsületesen el is végezte.

1746. *Szappanos Péter* választatott Successor feö Birónak, hiven szolgálván, el is végezte becsületesen.

1747. *Bóna Gergely* lett feö Biró és ez is hiven szolgálván a várost, bíróságát Successorának hagyták.

1748. *Lukácsi János* emeltetett feö Birói hivatalra, melyet dicséretessen elviselvén, resignált.

1749. *Miklósovits Szíjártó János* Succedált a feö Bíróságban, számot adván becsületessen hivatalját letette.

1750. *Knezovics Szabó Dániel* succedált feö Birój hivatalban. Esztendeit ki nem tölthette meghalálozott. Helyette is kitöltötte a Bíróságot *Spiritus Mátyás* incassálván portioját, árendáját s más restantiáját; de számadásnak végivel Knezovics Dániel 100 forint convincáltatott, melyet maradéki fizették meg.

1751. *Hander István* választatott feö Bíróságra; de ki nem szolgálhatván meghalálozott, helyette pedig e terhet *Szüts István* supleálta. Ezeknek idejekben hozatott *Szedlinszki Ferencz* Nótáriusnak *Sáribol*.

1752. *Homoki Szabó György* lett feö Biró, számot adván becsületessen, hivatallyát elvégezte.

1753. *Némedi Lukácsi Gergely*, ki ez előtt 29 esztendeig a notárius hivatalt viselte, emeltetett feö Bíróságra, mellyet dicséretesen végbe vévén, Successorának hagyta.

1754. *Homoki Szabó György* lett Lukácsi Gergelynek Successora a bíróságban, melyet dicséretesen viselvén, ismét

1755. *Homoki Szabó György* marasztaltatott, mind az Méltóságos Uraság részéről, mind pedig a városéról. *Hegyi János* és *Csanádi Illés* kis Bíróval egyetemben tisztességesen szolgálván ismét.

1756. *Homoki Szabó György* marasztaltatott meg ismét az feö Birói Hivatalban, *Nagy István* és *Csorba Takács József* kis Biráival. Ennek a Bíróságában ugyan az esztendőnek elein, a Méltoságos Uraság Consensussából Homoki Szabó György Öreg biró és Asztalos István Esküdt uraimék által hozatott város Notáriussának *Pestrói Horváth János*, a Tettes Királyi Tábla mellöl, ki N. Győr vármegyéből származandó, de eleire nézve N. Vass vármegyéből való.

1757. *Lukácsi János* választatott feö Birói hivatalra, *Garabarics János* és *Szántó István* kis Bíróival dicséretesen viselvén hivatalyát, el is végezte. Ennek idejében árendáltuk ki Bankházát Méltóságos Kalocsai Érsek *Klobusitzky* eö Exellentiájának Prefectusától, *Koncsek István* Uramtól, 1050 frtban, a vendégfogadóval egyetemben.

1758. *Knezovics István*, Knezovics Dánielnek fia, tétetett feö Birónak, *Szücs András* és *Endrődi György* kis biráival. Számot adván becsületessen, hivatalját resignálta Successorának.

1759. 1760. 1761. 1762. 1763. *Asztalos István* választatott és Méltóságos Uraság által tartatott feö birói hivatalban, ki is együgyüsége miatt ily hosszassan marasztaltatott. Számot adott tisztességesen.

1764. 1765. 1766. 1767. *Szmolenszky János* választatott feö bíróságra. Valamint a Méltgos Uraságnál, ugy a köznéppel is minden esztendeit dicséretessen viselvén, mindenkor számot adott becsületessen s hasznot. Ennek üdeiben épittetett a Quártély Ház ujonnan, az udvarban lévő Keő kuttal és félszerrel együtt. Ugyan ez épitette Bálványoson a Sárból levő nagy Istálót is, és a Dunán való Karókat, kötelet, ugy minden hozzá tartozandó eszközöket szerezte, mellette levő s serénykedő *Horváth János* notáriussának industriájával. Ennek üdeiben épült a *Peregi* sörház is.

1768. *Knezovics István* lett ismét Feö Biró. *Hering Mátyás*

Lendvay Márton kis birójával, kitöltvén esztendeit Successorának resignálta.

Antecessora *Szmolenszki János* in natura, mint készpénzt, által adott 296 akó bort, melyet à 4 xr. kiárulván és Successora nyakában cum accepcione hagyott 800 frt. repartiált zabban, melyekből a quártély házra fölvett adósságot 1051 frt. kifüzetett.

1769. *Fazekas János* választatott feö Bíróságra a kösség által, *Ecsödi András* és *Szőnyi Pál* kis birájával dicséretesen viselvén maga kötelességit, számot adott becsületesen. Ennek üdeiben Duna-Vecsén 13 Katonák lovára Contractionális Istállók nagy költséggel építtetek. Ki után

1770. Nemzetes *Horváth János* uram, ezen városnak akkorbéli notáriussa, minthogy 14 esztendőkig maga hivatalyát dicséretesen viselte, közönséges Suffragiumból, a Mltgos Uraságnak megegyező akarattyából, feö Bíró hivatalra választatott. Kis Bíró lettenek, *Gyengési Takács István* és *Szakál Kiss Szabó András*, dicséretessen viselvén, tisztességessen számot adott.

Ebben az esztendöben kezdődött a Dunának rendkivül való áradása annyira, hogy Májusnak elein mindgyárt kiönteni kezdvén, annak pedig eleit akarván venni, hogy mind szölleinkbe kimehessünk, mind marháinknak legelő mezeje megmaradjon, kéntelenittetett ezen szegény város a munkának, ugymint aratásnak, kaszálásnak üdején, a Kastéllon föllül töltést csinállni, a mely majd egész az Ürge-hegy tájékáig protendáltatik, úgy magunk és jószágunk rajta szárazon járhattunk; de ennek a vizeknek majd három holnapokig megtérése nem lévén, végbenvitele és megcsinálása oly terhes volt, hogy azon tölltést mindennap föllyebb vinni és hogy a szelek tetejét és széleit el ne vernék, strásálni kelletett. Egy alkalmatossággal csináltatott az városnak alsó részén való töltés is, a reformata Temetőnek mellette való töltéssel együtt, mely majd a Pokolhegyig

tartott. Ezen esztendőben hozatott Notariusnak Alsó-Némediről *Horváth István,* ki is mivel vér szerint való Atyafia lett volna Feö Biró Horváth János Uramnak, lévén az Attyával Unoka gyermek, mivel édes attyaik testvérek voltak, azon okbul kivánta Mltgos Uraság is hivatallyában megerősiteni, a mint is következett Úrszékin, két holnap után, Confirmáltatott, valamint a Mltgos Uraság, ugy szegény együgyü városunknak szolgállattyára fel is Eskettetett, in praesentia totius sedis Dominalis.

1771. Ismét Nemzetes *Horváth János* Uram confirmáltatott a feö Birój hivatalban, mellyben rendeltettek kis Birákul *Oravecz Szijártó András* és *Iffju Takács János*. Ezen esztendőben is a szünhetetlen áradások uralkodtak annyira, hogy még az buzák szélén levő töltésünket is a szállások alatt, a város földin elszakasztván, a Tekeres éren annyira kiöntött, hogy a lábon megérve álló buzának tetején ladikokkal lehetett az ebédet a munkásoknak hordani. *Ekkor látta az iró*, hogy a Perregiek magok buzájokat csak nem övedzésig való vizben aratták, és markonként a szárazra hordották. Kaszálló nyilasaink pedig annyira elöntettek, hogy a szürükre komppal szabadon járhattunk, mely vizeknek megszünhetetlensége miatt Szúnnyogra kaszálni menvén hajókon, kompokon, az egész város népét Dömsödre kellett ereszteni, és onnét ismét visszavontatni. Ezen árviznek megszünése után szállottak ki Perregiek ujj Peregre, mivel egész faluházoknak nagyobb része mind egész nyáron vizben volt, a hol a falujokban levő Templomjokat elbontván Anno 1772. ujj Templomot épétettek, oda ki el hordván a Laczházi régi Templom falainak köveit is. Ezen esztendőben az árviz miatt, a Baromvásárt 14-a Julii a Tekeres Éren túl, a hol az után ez esztendőben által töltés is csináltatott, sátorokba celebrálni kellett.

Ezen esztendöben 13-a 7-bris Pest alatt 30,000 nép logerozván, Fölséges Második *Jozeff* Tsászárunk jelenlétében, Tettes *Benyovszkianum* Graneteros Bataillon a szigetségben szállittatott, kik közül hozzánk a Szab. Ispita és két compagnia minden Tisztjeivel és Competenciáikkal beszállittattak, oly nagy terhére a szegénységnek, hogy Quarterung üdein házával sem volt szabad, mivel tovább egy holnapnál az egész Batalion berukkolt; utóbb pedig Kenyeribül ugy kifogyott, hogy a N. vármegyéről kellettett nagy Instanciákkal a Szegényeknek és az Katonaságnak Subsistentiájára kérni. Itt volt ezen N. Militia usque 5-am Augusti Anni 1772. Nem győzte akkor a szegénység a sok öl fát a N. Militia számára vágni, ugy szintén négy ött házból álló ispitályára. Innend ment ezen Militia N. Fejérmegyében Bicskére Stabjával.

Ezen esztendőben hozattatott Linz várossából, Felső-Ausztriábul, Ujj Komp 280 frt., mellynek hossza 13 ölnyi, szélessége pedig harmadfél.

Ezen két esztendeit tehát 9-a 9-bris, mivel ekkor kezdődött a Mindszent-napi Biroj tétel a szigetségben, olly dicséretessen concludálta, hogy számot adván tisztességessen, 400 frt. adósságból a várost kifejtette, mellyel *Görög Simon Jovanovicsnak* a város adós vala. Capitalist hagyott Successorának 1282 frtot, a mint a számadása doceállja, a melly soha sem tapasztaltatott.

Ezen esztendőben mérette meg Méltóságos *Földes* uraságunk belső és külsö határainkat, N. *Hiros György* Inzsenér ur által, melyeknek Mappája Szunyogi és Hugyéi az Archivumban találtatnak.

1772. *Knezovics István* harmadszor választatott feö Birónak *Gózon János* és *Kemény József* kis Biróival. A súlyos quartély miatt sok nyughatatlanságot szenvedett, mely hivataltul megszabadulván, számot adott, az Antecessornak Capitálissát megtartotta. A város hasznára

négy lovat szerzett és uj kompkötelet 250 forinton csináltatott.

1773. *Kudar János* lett sor szerint a reformata részről fő Biróvá közönséges akaratból, *Ujheli Mátyás* és *Nagy András* kiss Biráival, ki alatt N. Piklerianum Granatéros Militiának Nemes Stabja, Ispitállya és egy Companiája *városunkon quártélyozott.* Ez sindelyeztette meg a Baki háznak alsó részét. Számot adván becsületesen bíróságát resignálta.

1774. Nemes *Horváth János* uram választatott ismét fő Bíróságra, *Németh Szőke János* és *Bölcskey István* kis Biráival. Ki is fölállásával a város szükségére ismét felső Austriából, Linz városából egy uj Compot 250 frtért hozatott, és Szunyogon, Bankházára is szolgáló kutat csináltatott, mely fölötte szükséges volt. Ezek után azon szorgalmaskodott, hogy a feljebb mult két esztendőkben nálunk quártélyozott Tekintetes két rendbeli granatéros Militiának administrált Ölfának árát, ugymint 605 ölnek, a N. vármegyétől megnyerhesse: a mint is sok Instanciái után in frt. 907. 50. bonificáltatott is.

Ennek üdejében a Tekintetes N. vármegye által az arendationalis contractus in paria revideáltatván, mely még in Anno 1772. Ns. Consiliarius *Koller* Ur által 20 esztendeig ineáltatott, visszaküldetett és ujra a Nemes vármegye fő Szolgabirája jelenlétünkben Urszéke celebráltatván két exemplárban, ugy mint egy urbariális Contractus, másik pedig a regale beneficiumokat foglalván magában, kiadattatott.

Ugyan ezen esztendöben inditott a Tettes *Vattay* familia Perregh és Bálványosi határok iránt ellenünk pert a miatt, hogy die 16-a Aprilis anni currentis Perregi helység és Bálványosi pusztán vitalis reambulatio, tanuk mind a két részről való megesketések és autenticátiója után peragáltatott is, Tettes *Laskovics*

Imre Ur vicze-ispán és *Vida István* feö szolgabiró Uraimék által Tekeres érnél levő hármas határtól fogva a Szent-Miklósi útnak egész a Dunáig; mely reambulatio után azon praetensiva plaga, melyet ember emlékezetétől fogva békességesen birtunk Pereghi Tttes Földes Uraság és Helység Violenter controversiává tenni akar vala, mellyér lovaikat behajtogatván, városunk nagy szivfájdalmában bennünket Ns. *Zábor Gábor* és *Margarics János* vice-szolgabirák Uraimék által admoneáltattak, s hogy azon plagat marháink egyeránt járhassák meg is parancsoltatott; de mi ezen kegyes admonitiónak ugyan fejet hajtván, de lovaikat a helytelen cautióra ki nem adtuk, hanem Mltgos personális ur *Sortirs Jakab* eö Nhoz folyamodván, Perregieket readmoniáltattuk és inhibeáltattuk éjjeli és nappali fáradságunk után. De itt sem szüntek meg Perregiek; hanem a parancsolat után is erőszakosan falustól őrizvén ökör csordájukat, 24 gazdák kaszáló nyilasait megetették, mely Kun-Laczházi és Dömsödi birák uraimék által megbecsültetett 65 frt. 50 krra. Minthogy pedig pactum nem lett légyen a kárnak megtérittetésére, 2 peregi ökröt behajtván, szolgabiró keze alá resignáltuk; de eök azokat kiváltani nem akarták, (mivel helytelen cautióra ezeket sem adtuk ki) most is kezünknél vagynak. Mi lesz belőle, a processusnak végivel inprotocoláltatni fog. Igy távoztak el a perregiek violentiáról és most egy bornyút sem mernek oda bocsájtani, valamint a reambulatio előtt nem merészlettek bocsájtani. Mi mindazonáltal ezen meg nem nyugodhatván, pro majori rei Securitate uj inquisitiót peragáltattunk Tettes *Jeszenszky Mihály* feö és *Margarits János* vice-szolgabirák Uraimék által, királyi kegyelmes parancsolat mellett összve szedvén a Duna-melléki helységeknek éltes embereit, kik szám szerint az előbbieken kivül 34-en megjelentek és tanubizonyságot tettek arról,

hogy emberemlékezéstől fogvást mindenkor Rácz-Keve városa birta volna azon Controverziás plágát, mint városhoz tartozandó Bálványosi pusztának részét.

Ezen terhes processus, minekutánna 4 esztendeig nagy költségünkkel continuáltatott és reá circiter 1000 tallért költöttünk, először ugyan az t. Vármegyén és T. Királyi Táblán Vattay résznek favorisált, de T. Jeszenszky fiskális Urunknak (kit az Ur Isten ezen hozzánk mutatott hűségeért örökre megnyugasztaljon) nagy szorgalmatos emberkedése és munkája által, az T. Septemvirális Táblán, a hova Apelláltunk, szerencsésen favorabilis Sententia által dd. Pest die 22. Juni 1775. megnyertük, és mediante executione, jelen lévén ord. V.-Ispány Laskovits Imre ur, V.-Szolgabiró Csabai László Uraimék, Statuáltatánk a mostani határokba, melyeket megmutat az autenticumban leirt egész processusunk.

Ezen executio történt meg Mártius hónapnak 20-ik napján 1778-ik esztendőben, melytől fogva már a T. Vattay Familiától a Perreg helységtől is többé nem háborgattatunk.

Correctiója némely hibáknak, melyek estenek az mult esztendőknek Protocolálásában t. i. Ns. *Horváth János* Uram idejében. Ugyanis

Ezen 1774-ik esztendő volt az a szerencsétlen esztendő, melyben Nemes Horváth István választatott Bíróságra, városunknak megsirathatatlan és nagy munkával orvosolható, vagy talán orvosolhatatlan károkat tett. Mert az Uraságggal, a Felséges magyar kamarával Contractust tévén még 1772-ben, mint az egész Tanács által választatott plenipotentiárius. Ezen esztendőben, a nemes vármegye által vissza küldetett oly véggel, hogy az két exemplárban foglaltasson, a mint hogy ugy is lett. Edgyik urbáriális dolgokat, másik regale beneficiumokat foglalván magában. Ez a maga hasznát

nézvén, a városnak némely majd négy seculumoktul fogva fénylő szabadságait ekkor eladta. Ki is a négy számmal is szóval is 4 vásároktól 4 forintokat, — a révtől, melyek privilegiáliter örökösen a városé, 4 forintokat, — Becse mellett lévő szigettől 25, Somlyói Szigettől 80, Angelina Szigettől 14 (a kis zátonynyal edgyütt értvén), azokat Communitás hire és akarattya nélkül, in pernitiosam juris dominalis recognitionem, igérni és contractusba tenni nem irtózott; holott azokért soha az város semmit nem fizetett. Ez contractusban van az az homályos stilus is, hogy az apróbb dézsmáért fizet az város 30 forintokat, melyből sok esztendőkig tartó processus keveredett, mint az alább kitetszik: mert meg nem lévén magyarázva, hogy mi értetődik az apróbb dézsma neve alatt, a kukoricza dézsmát az Uraság oda érteni nem akarván, azt a városon megvette, a város ellenben bele értette, mint azt 1779. esztendőben ide alább láthatni. Ezen birónak ártalmas plenipotentionariussága alatt tétetett az is Contractusba, (mely Contractust Koller Consiliárius jelenlétében némely Birák is Subscribálni kénytelenittettek), hogy minden esztendőben az Uraság conscribálhasson és ha a házak szaporodnak, annak szaporodjon; holott általjában lévén a Contractus, ezt ki kellett volna hagyni, hogy az árenda esztendőnként ne terhesülne.

1775. Továbbá 1775-ben is *Horváth János* Confirmáltatván a Bíróságban, ez az esztendő lett aztán az, mely sok lármával, háborusággal végeztetett el; mert az esztendő végével számos Communitásbeliek az Uraság kastélába Horváth János ellen támadván, fel-fel gyültek, a számadását, noha már mind a Ns. vármegyén, mind a T. Consiliumon is absolváltatott, addig feszegették az akkori Notarius *Sztankovics György* és *Joanovics János* és mások, hogy 900 frt. hiba jött ki; mivel a Szunyogi puszta árenda pénzit a város pénzivel összekeverte.

Azon 900 frt. adósság alól magát tisztitani akarván, *Krétási Kristóf* akkori számtartónak 700 frtnyit a városnak pedig 200 R. frtokrul maga saját subscriptiójával és pecsétjével megerősitett obligatorialis levelet adott, mely 200 frtokkal a városnak adós maradt.

Ezen esztendőben támadt fel a Tanács ellen a communitásból egy eszeveszett sokaság, Kemény József, Baracsi Pál, Lukácsi Sámuel, Ujhelyi Mátyás, Németh Ferencz, Maglai Mátyás, Bereményi Mihály, Takács István és többek büszke vezérsége alatt, kiknek szájaskodásokra (melyet itt voltaképen leirni nem is lehet), a tanács resignálván, I-a 9-bris maguk, és az Uraság tisztjei által restauráltatott. Ebben az esztendőben az 1773. esztendőbeli székbirák *Baracsi Pál* és *Répka Mátyás* számadások ellen is nagy lárma volt, kik sok adósságot tettek, s ebben az esztendőben a városra repartiáltatott, *Köröskényi Károly* praefectus és több tiszt urak lecsendesitették a népet, mig más biró tétetendne.

Ebben az esztendöben oly nagy jégárja volt, hogy nagyobbra alig emlékeznek az emberek, s tetemes károkat is tett. Ekkor lehetett edgyik Dunáról a másikra hajóval járni. A buza ára volt ekkor 4 frt. 30 kr., zabnak 1 frt., kétszeres buzának 4 frt.

Ekkor *Popovics Demeter* udvarában, (egy kapczakötő lakván ott zsellérül) puskalövés által egy baglya széna megyulladván, *97 házak szerencsétlenül elégtek*, 2-a Aug. a város két házaival edgyütt.

1776. Reformatus *Baratsi Pál* választatott a rebellis községtől az egész városban biróságra, melyet az Uraság is tetszésekre hagyott. Kis Birák voltak *F. Kudar János* és *Lamer Farkas*; de nem lévén az uj Tanács és nép közt békesség, azok meghasonlottak s kivetvén Baratsit a Biróságból, *Bereményi Mihályt* tették feö Birává és respective gazdává, ki is hat hétig viselvén

hivatalát, — negyven pálczával — jutalmaztatott meg szolgálatja.

Azután Baratsi visszatétetődvén hivatalába, Mind-Szent napig viselte azt, akkor mind bíróságból, mind Tanácsbul kivettetett, hibákkal teljes és összezavart számadása miatt. Eltelvén az esztendő s általlátván mind a T. Vármegye, mind az Uraság a Confúsum Chaost és nagy kárt, melyet okozott az Uj Tanács, s tapasztalván azt is, hogy a helybeliek helytelenül minden ok nélkül nyughatatlankodnak, egyenlő akarattal, még a község észrejövén, akarták, hogy elmulván az Tanács, a régi állittassék helyre, kiknek is a jövendőknek példájára az Coripheusok u. m. *Kemény József* és *Ujhelyi Mátyás* a többiekkel együtt 30 pálczával büntettettek a Nms Vármegyénél, Kemény József pedig, mint legfőbb háboruság okozó, az Vármegyéből is kitsapatott.

1777. Visszaállittatván a régi Tanácsból *Miklósovits Márton*, *Smolenszky János*, *Kudar János* és *Datsó István*, az újak közül pedig megmaradván *Miklósovits Mátyás*, *Szőnyi Pál*, *Jósa János*, *Rimer István*, *Oravetz András*, *Kiss Péter*, *Jovanovits János*, *Angerpauer György*, kötéljártó Német nemzetből; bíróságra *Jovanovits János*, perceptorságra *Stipán Antal* és *Böcz Mihály* kis bíráknak választattak.

Ekkor osztodott el a Hugyéi erdő az lakosok közt tized számra. Bálványosi ház teteje egészen reperáltatott. Ezen esztendőben az emlitett szent Kereszt Cath. templom teteje és Stucatorja renováltatott, ismét a Cath. temetőben levő kápolna is akkor épittetett, leginkább Páter *Hubay* költségén.

Ekkor 1-a 9-bris lépett be Szaplonczai János ur az Ráczkevei dominium arendátorságába, 36000 forintokat fizetvén esztendőnkint, kilencz esztendeig.

1778. *Szmolenszky János* Catholicus ült a Birói székbe, meg-

esküdvén, nem az Város házánál, hanem az Romai Cath. Templomba tartatott sollenitás közt, Jovánovits János is a perceptorságba Confirmáltatott; de ez számot adván adós maradt 50 R. frtokkal, holott pedig még superfluitásnak kellett volna a Cassában maradni. Kisbirák voltak: *Sztipán Mihály* és *Nagy Sándor*.

Ezen biró, minthogy egy bizonyos relatiót egyedül maga, Notárius és Horváth Ur, item P. Hubay Gerard Pap nevével feladott, az egész tanácsot false subscribálván, az Fejérvári Püspökséghez, az ismét ő Fenségéhez, hogy a Ráczság itten nagyon szaporodnék, holott ezt nem communicálta az Tanátsal; azért Szaplonczay Ur, a kit mind görög vallásu Árendátort tartottak és állitották Ráczok szaporodása okának lenni, kevésbe mult, hogy a Notáriusával együtt a Deresbe huzatván, meg nem verette; utoljára P. Hubay kérésére megengesztelődvén, békével bocsájtotta, tsak hogy kitöltvén biróságát, a Tanácsbul azon Ur által örökre kitétetett.

Ebbe az esztendőben volt itt Fejérvári Püspök *Nagy Ignácz* ur Eö Excellenciája, mint Új Püspök visitátió végett.

1779. *Dacsó István* Görög vagy Rácz vette az Birói pálczát kezeibe, *Szőnyi Pál*, Ref. pedig a Város Cassája kulcsát, mint perceptor. Kiss Birák: *Asztalos Tóth János* és *Gele Istvány*. A város mészárszéke, melly a Piaczon van, akkor bocsájtatott áruba; mellyet a Várostul alku szerint, ugyan tsak a Biró megvett 200 R. frtokon.

Ezek idejében Árendátor *Szaplonczaj* ur sok és Ráczkevé várossa előtt ismeretlen ujságokat kezdett. Elsőben az apraján akarván kezdeni a vásárt, leküldötte a Vejét *Putnyik Demetert*, oly panaszolással, hogy a városunkban áruló Mézes Bábost tiltsák el az árulástól; de a Tanács azt nem cselekedte, a városnak is Privilegiuma lévén a Vásár eránt, azon mézes bábosnak mestersége folytatását megengedte. Ez volt első

lépése Szaplonczaj urnak, melyet tett, Privilegialis szabadságaink megrontására s confundálására igyekezvén. Ezek után a Dézmát a kukoriczából ki akarta venni, s ki is vette. A gazdák tulajdon borait a pinczébe bépecsételtette, hogy senki ne ihasson; hanem az ő Kortsmájából igyék. A nagy erdőben levő legelőből a marhákat eltiltván stb. Ebből kerekedett egy nagy Processus az emlitett Úr és az Város között, azon hibás Contractus miatt rész szerint, melyről pag. 127-a emlékezés tétetett, rész szerint pedig az Árendátor Úr az Városnak ártani kivánó szándéka miatt; a honnand akkor mindjárt kéntelenittettek felmenni Pozsonyban a Fges Camarához panaszra, Datsó István mint Biró, Kudar János eskütt, Sztankovics György Notarius.

Ezen esztendőben holt meg Dominicanus szerzetbeli Páter *Hubay Gérárd* ur, a Catholicus Ecclesia administrátora.

1780. Nemes *Ösi Nagy András* Ref. választatott feö Bíróságra, Perceptorságra pedig *Miklósovits Márton*, Kiss Biráknak *Cziffrus Mihály* és *Alsó Nagy János*.

Ezen 1780-ba die 18-a 7-bris volt az a fatalis napja Ráczkevi várossának, mellybe F. *Mária Christina* Ercz-Herczegné és férje F. *Albert* Herczeg, mint az Ráczkevi Dominiumok földes urai, nem tsak a szigetségben; hanem a város örökös Praediumaiban is, ugymint Bálványos és Skronoveczben, másként Izra és Kapufában, nem különben Szúnyogi mint zálogban birt és Hugyéi vett Pusztáinkon statuáltattak.

Ekkor törvényesen, de minden alázatossággal contradikálni akartak, u. m. feöképpen az akkor nem régebben fogadtatott Notárius, *Kiss Ferencz*, a Biró és Perceptor *Kudar János* és *Knezovics István*, vagyis *Datsó* az egész Tanácsal.

Ezek eleinte mind olyan szándékban voltak, hogy contradicáljanak, sok tanult, okos uraknak, főképpen

Prókátor *Véghelius János* urnak tanátsából; kinek jeles Declaratiója a többek közt Tek. V. Ispány és *Horváth* Jurassor urakkal is közöltetvén, általok helyben hagyatott. De hogy a Communitással is a dolog közöltessen, a szine annak összve hivatott, mely alkalmatossággal a Tanátsból már régen kirekesztett *Baratsi Pál* által, ki a Contradictiot meg engedni épen nem akarta, annyira megvesztegettettek sokan, hogy a Contradictiót megesni nem engedték. Adjon ugyan az Isten minden jót, de félő, hogy a maradékság ezen tanácskozókat megátkozza.

Eltelvén 15 nap a Statutió után, nem lévén in facie loci Contradictio, az Árendátor *Szaplonczaj* Úr felemelt fővel azonnal Hugyéi örökös földeinket via facti erőszakossan, a Bálványosi kortsmával együtt, mint már F. Mária Christina asszonyét, el akarván foglalni, a borait által hordatta kortsmákba, s birta is azt és mérette a bort. Hogy Szunyoghi puszta urának is magát tenni megbizonyitaná, parancsolatot adott, hogy sem ott, sem Hugyén szántani senki ne merjen, még Czédulát az Uraságtól nem vált, a ki pedig ellene tselekedett, szántó vasait katonái által leveretvén, elszedette. Ekkor állitott Somlyói Szigetbe is Jágert stb. Mindezek után

1781. esztendőben *Miklósovics Márton* Cath. állittatott a feö Bíróságra, *Kudar János* Ref. Perceptorságra, kis Birák *Pap János* és *Asztalos András*.

Ezen érdemes előljárók kezekbe vevén a kormányt, s látván a Tanátsal edgyütt, mely veszedelmes volna az hallgatás Bálványos és Hugye eránt, minthogy már mintegy birtokába lépett az Uraság; a T. N. Pest Vármegye administrátorát, M. *Ürményi József* urat, mind addig instálták, mig favorabilis Resolutioja jött ki, sub 19-a Maii 1781. mely szerint Fő Szolgabiró *Friebeisz Antal* és V.-Szolgabiró *Thold István* urak által repo-

náltatni kellett volna a városnak; de mivel akkor az Árendátor, Fiscalis *Mihályfi* urral edgyütt magokat opponálták, ujra kénytelenittettek az administrátor Urhoz panaszra menni. Azután a dolog a Ns Vmegye Sedriaján elő vetődvén, ujjolag az Árendátor ur kemény sentenciát kapott, mely által kénytelen volt a várost mindenbe, a mibe voltunk a F. Kamara birtoka alatt, egészben reponáltatni megengedni, a honnét 1-a Junii 1781. lett osztán ismét az a szerencsés nap, hogy fentírt szolgabiró urak által mindenben (a kukoricza dézsmán kivül), nevezetesen Bálványosi kortsmában, a város reponáltatott. Ott vesze az Arendátor Urnak a város pinczéjében két hordó bora és egy hordó pálinkája, mely magába elemésztődvén, az hordók ugyantsak visszaadattak, midőn ő is a városnak 7 hét s több holnapokig tartó kortsmáltatás hasznát, a városnak megfizetni, mint a processualis iratok bizonyitják, tartozott; és igy szakasztatott vége azon sok injuriáknak s ujságoknak, melyeket a mult esztendőben behozott az Árendátor Ur, csak egy dézsmáltatást sem érvén örökös Hugyéi pusztánkon. De továbbá

Hogy még erősebb lábra állhasson városunk privilegialis szabadsága, ezen serény és szemes elöljárók a mult biróságba esett hibát megjobbitani akarván, F. Mária Christina Statutiója ellen, mind Szúnyog, mind Hugyé és más privilegialis Jussa eránt a városnak, igyekeztek Contradicálni; a honnand a Fő Biró, Notárius *Kiss Ferenczel* edgyütt fellódulván Nagy-Szombati káptalanba, a Contradictiót meg is tették, melyet párba ki vévén magokkal el is hozták.

Azon Nagy-Szombatba való járásakor adott Pozsonyba a F. Camarához is egy Instanciát azon 1080 frtoknak relaxaciójáért, melyek még ez év előtt egy nehány esztendőkkel a város adós maradt, melyet — noha nagy nehezen, de csak ugyan mivel Pest alatt

való Logerban Eö Fsge II-ik Józsefnek *Kudar János* és Notárius *Kiss Ferencz* által ismét Instanczia adódott eránta, — meg is nyert és az 1080 frt el is engedödött. Ekkor vétetődött egy öreg komp 250 R. frtokon. Ez jó esztendő volt, a viz által semmi kár nem tétetődött, jók voltak a számadók is; mert becsülettel számot adván mindenekről hivataloknak eleget tettek, melyért Isten áldja meg őket.

1782. *Miklósovics Márton* nem csak a biróságba Confirmáltatott; hanem a Perceptorságra is feleskütttetett, a népnek és Uraságnak akarattyából.

Ekkor nagy villongás volt a Catholicusok közt a Baldagénum hordozása és a mester végett, a magyarok és németek közt, tudniillik az előtt a Baldagénumot mindig németek szokták vinni, noha igen kevesen voltak; melyért a magyarok a Püspökségnél Instálván, minthogy ők sokan vagynak, olyan parancsolat jött, hogy ezután 4 magyar és két német vigye azt, Isteni tiszteletben is kétszer egymásután magyar prédikáczió és ének, harmadszor pedig ugy légyen Némethül.

Ekkor épitetődött a Baki-féle város házának eleje két szobával, konyhával és egy bolttal edgyütt; nem különben a révgunyhó is a révész számára. Ezen esztendőben noha sok költsége volt a városnak, folyván Szaplonczay Urral való processusa; mégis sok régi passivum adósságait kifizette, s a mi több mind borba, mind exhaerens restantiába, majd két ezer forintig adott által Successorának, mint azt az Archivumba levő számadása mutatja. Ez egy fillérig kifizetvén ekkor a sok adósságot, dicséretesen folytatta hivatalát, ugy hogy Ráczkeve várossának ha ilyen számadója és igazgatója lett volna eleitől fogva, nem csak hogy adós nem volna, de heverő Capitálissa is volna. A szent Isten áldja meg ezen hűségiért, a városnak pedig rendeljen tovább is ilyen igaz, lelkiismeretes hiv Birákat.

Ebbe az esztendöbe holt meg, *Bereményi Gábor* ur Ref. Predicátor. Ekkor osztatott el Gazdák számára a Tókert, és Becse alatt levő Szula beültetett fákkal egész a Dunáig.

1783. *Datsó János* vagy *Knezovics* Rácz vagy Görög részről választatván Bíróságra, mellé ismét Preceptorságra *Miklósovics Mátyás* rendeltetett. Kiss Birák *Rohonczi Imre* és *Csepregi István*. Ekkor a Város régi házának felső részének teteje egészben reperáltatott ujj Sindellel 270 R. forintokban, *Bukor Mátyás* Áts mesterrel átaljában levén az alku.

Ugyan ekkor mind csak terhesülvén az folyó processus miatt városunk állapotja, fentirt Biró *Kudar János* esküdt társával edgyütt, F. II-ik Józsefhez Bétsbe felmentek eránta.

Ekkor jött ide Predikátornak Tiszt. *Veszprémi Fejes Ambrus* ur.

Ebben az esztendőben, noha már majd 100 esztendőktől fogva a Pesti Dominikanusok két Páter által administráltatták a Cath. Ecclesiát, az a Fehérvári Püspökség által megváltatott és helyekbe T. *Frideczky Ferencz* Plebános ur V.-Archi-Diaconus rendeltetett.

1784. *Kudar János* Ref. állittatott a fő Bíróságra, *Miklósovics Mátyás* tavali Preceptor hivatalába megerősittetvén, kiss Biró *Rohonczi Imre* ismét és *Fazekas János* rendeltetvén mellé.

Ekkor a feö Biró és *Kiss Ferencz* Notárius sietséggel Bécsbe felmentek, a város lovain Győrig, onnan pedig postán utazván.

Ekkor a Nótárius egy Instantiát irván, azt beadta egyenesen Eö Flgnek, mely után jött is egy Intimátum, (melyet az Archiviumban meg lehet találni.)

Ezen Instantia irásáért *Szaplonczay János* és *Mihályfi Ferencz* Fiscális Urak, az Notáriust annyira üldözték szegént és vexálták, (noha ő az városához

viseltető hűségétől indittatván, a város javára dolgozott és szólott), hogy azon munkája miatt, Notáriusságáról lemondani s mintegy alattomba elmenni kéntelenittetett, kinek is helyibe állítatott asztán 1-a Julii *Vavrinkovics István*, — ezelőtt *Szaplonczay János* Árendátor urnál volt Cancellista, — Notárius hivatalba.

Ekkor épittetett a Bálványosi háznál egy Istálló és egy fából való kut.

Ekkor osztatott el Somlói öreg zátonyba a fa a Gazdák között tized számra.

Ezen esztendőben iszonyu nagy tél volt, és a jég nagy árvizzel ment el.

Ekkor kerittetett a város szénás kertye be sövénynyel. Ezen esztendőben nagy szelek jártak, ugy hogy az Baki város házának sindel tetejét a szelek leszaggatták, még a malmokat is elvitték.

Ebben az esztendőben jutott árenda alá Szunyogi puszta, oly formán, hogy még 1780-ban Flges Mária Christina abba való Statutiója alkalmatosságával, *Véghelius* procator ur a *Cseke* familia nevében contradicálván; ekkor osztán a város provocáltatott, hogy keze alól bocsássa ki. A midőn látván már a tanács is, hogy Szunyogi Pusztát Szaplonczay Árendátor ur ellen ugy sem tarthatja meg, az pag. 132-a irt háborgatása s pag. 131-a emlitett Statutió miatt, mintsem néki által adja, elvégezte, hogy az inkább száljon igaz valóságos Urára, a kitől már több mint 60 esztendeje hogy zálogban birta; azért is valóságos Urának, Nms *Cseke familiának* által adta, az ahhoz tartozó levelekkel edgyütt, meghiteltetések után kötelesek voltak a Tanácsbeliek producálni, minek utánna az rajta levő 3000 három ezer R. forintokat a városnak emlétett familia vissza fizette. A városnak is ezen hűségeért a Cseke familia, 25 esztendőkig kötvén Contractust, árendába adta 350 forintért esztendőnként. És igy jutott Szap-

lonczay ur háborgatása miatt Szunyogi Puszta árenda alá, a városnak ugyan elfelejthetlen kárával; mert ha ő nem bosszantotta volna a várost és az abba megesett Statutióra Herczegséget nem ösztönözte volna, soha Ráczkevét azon pusztáért, minthogy valóságos birtokos urai nagyon elallyasodtak s fogytak, senki nem háborgatta volna. Megjedzésre méltó, hogy ezen puszta el zálogositásakor a *Szunyog* familia is 800 R. frtokat vett fel a várostól; de most kiváltása alkalmával, azt is a Cseke familia fizette vissza, ki akarván tudni belőle a Szunyog familiát a felső Szunyogból.

1785. *Gózony János* Cath. molnár mesterember választatott a Birószágra és Perczeptorságra is maga választatott, *Czirják János* Ispány ur, és egyszersmint az Árendátor ur biztosa jelenlétébe levén a votizálás, a midőn Ispán ur azt is tudtára adta az uj birónak és az Communitásnak is, hogy ha akarja a Tanátsot is restaurálhatja. Mely végett másnap azaz 22-a 9-bris, öszvegyüjtetvén az Uj Biró által a Tanáts és a Communitás nagyobb része is, nagyobb részint azt állitották meg, hogy a régi Tanáts maradjon meg; de egy néhány konkol szórók támadtak u. m. *Ujhelyi Mátyás*, a ki az Tanács házat benyitván, azt kiáltotta: tisztuljon kendtek a Tanáts házból, mert mi Uj Tanátsot akarunk választani, ezt a Tettes Árendátor szavaival mondom stb., és más asseclái is voltak ezen kártékony embernek. Melly dolog eránt az Árendátor Urhoz mentek azonnal Birák, meg akarván tudni igazán, ha igaz-é? hogy a fent irt nyelveskedő az ő akaratját mondja, vagy nem? Melyet maga akaratjának lenni az Árendátor ur tagadott ugyan; de mégis az olyan Tanátsot sértegetőkhöz való favora azon Árendátor urnak csakugyan kitetszett onnan, hogy ezen vakmerőségből őket meg nem büntette.

Ezen Tanáts sérelme a nemes Vármegyéhez is felment, osztán panaszképpen, a honnand továbbá

a nemes Vármegye által sokképpen inducált vagy tétetett Inquisitiók által az is kijött, hogy a Tanátsot az Árendátor ur olyan rosz nyelvek által tsak azért kévánja veksáltatni, hogy az az Urbariális már folyó processus, annyival inkább inye szerint folyhasson, mely processusra és nyelveskedő emberekre csak eddig is igen sokat költött el már. Noha az város romlására való eszközöknek lenni magokat azon Árendátor urhoz csapodár és a Tanács ellen törekedő emberek magok jól tudták; mégis nem átallottak a Tanáts, sőt a városnak jövendőben is megsirathatlan kárára törekedni a magok ideig való hasznokért. De ámbár mind ezek, mind az Árendátor Ur ennyi veksákat vitt is végbe a Tanátson, az meg állván Mojsesként a törésen, resignálni nem akart, hogy a városnak a folyó processus miatt veszedelme legyen. Erről láss bővebben a Decisumok protocollumában de anno 1784. die 22-a 9-bris. Jegyezd meg itt késő maradékság is azt, (távol legyen hogy itéljek), hogy azon nyelveskedő emberek, kik a Tanáts ellen, sőt a város boldogsága ellen törekedtek, különös tsapásokkal látogattattak meg az Ur Isten által, mert sokakat azok közül azon Árendátor ur, kinek tetzését halászták eddig, az ő vétkes tselekedetekért megpálczáztatott, sokak a város Tanáts által kevés idő jártával, külömb-külömbféle excessusokért in publico megcsapattak, egy pedig különössen megostoroztatott az igaz látó Isten által, úgy mint *Cziger József*; mert az elmében is megháborodott.

Ezen zürzavaros időben kis Birák voltak: *Rohonczi Imre* és *Borbély János*.

Ezen Biró épétette meg város belső kortsmájának tetejét és falait is megtoldván, hogy a szobák alkalmatosabbak legyenek. A kortsma ház alatt levő pincze ajtaját is, mely eddig az uczán volt, becsináltatván az helyét, az udvaron hátul nyittatott ajtót. A két város

háza épületete közt levő nagy ajtós kapuk és keritések sindelyezésit mind ez készétette, melyeket tetemes költségekkel is vitt végbe, mint azt számadása (melynek minemü kimenetele lesz, még ez után lehet megtudni) mutatja.

A Bálványosi házat is ez padoltatta ki, az ablakokat renoválván, nagyobbakra tsináltatta s szebb formára vette. Utoljára a város kortsmáján az Ucza felől kinn függő pléhre kifestett Ráczkeve várossa Czimerét is ez ezen esztendőben készittette.

Ezen esztendőben jött be militáris numerisatiója is oly szorossan, hogy a templomokat is vévén, mindenféle házra numerusok tetettek, ollyatén lelkek Conscriptiójával edgyütt, mely szerint minden klassisba való emberek nevek szerint feljegyeztettek s életek esztendeire és magosságát is kinek-kinek megjegyezvén, II. F. József Császár rendeléséből, mint a város Archivumában levő Instructióból ez bőven megtetzik.

1786. Ismét a homály elfogván a Communitás szemét, jónak álitotta a számadását tavalyi Birónak s Perceptornak, azért azt ugy mint *Gózony Jánost*, mind Bíróságra, mind Perceptorságra ujra választotta: sőt a mi több, Szunyogi Puszta Bírósággal is hivatalját megtoldotta, Kiss Birái ismét: *Rohonczi Imre* és *Ürögi István*.

Ezen esztendőbe jött be Felség parancsolatjából Dimensio, vagy az országban való földek felmérése, midőn, hogy a föld népe közzöl is Insenérek lévén, magok is mérhessék a földeket; Ráczkevében *Friebeisz Antal* Ur, mint azon munkába való Commissio praesessége alatt, oskola tartatott, melybe Solttól fogva a Duna mentében lévő hellységek emberei és Notáriussai megjelenvén, a föld kimérésére taníttattak itt Ráczkevi Város házánál. Ebbe Ráczkeve várossa gondolkodván a maga jussával, hogy jövendőben ismét Hugyéba és Bálványosba az Uraság bele ne kössön s jussait hozzá

ne tartsa, azon pusztába, mint saját örökségébe, noha aztat az Uraság nem akarta, a fent említett Praeses consensussával s akaratjával, a szokott Helytartót a föld mérés Állapotjába a Tanács maga közül választotta ki, ugymint *Kudar Jánost* Mely földmérésre minemü költség lészen az következendő esztendők megbizonyitják.

Ezen esztendőben emeltetett a Bankházi puszta árendája 3000 frtról 4000 frtra, Mélt. *Beleznay* urral kötött Contractus szerint. Ekkor volt a nagy árviz, hogy az öreg kompon aratás és nyomtatáskor szintén a szürükig Pereg alá lehetett menni; okozott is ez tetemes károkat.

Ezen Biró vett egy nagy Compot a Révhez 290 frtokon, egy lovas Compot 100. száz R. frtokon és egy nagy kötelet 308 frtokon, a mult 1785. esztendőben.

Ezen esztendőben a Besnyő, Szunyog és Hugyé is, a tanáts akaratja ellen, a Rebellis emberek, mint Szaplonczay ur porkolábjai által, felosztattak ugy, hogy a Besnyöi osztályban azon emberek, sőt maga is a Biró, az Uraság Ispánját választották osztó Birónak; sőt a mi még több Szunyogra és Hugyéra is mind a Communitás, mind a Biró maga is által akarta eresztteni azon Ispányt osztanyi az város örökös pusztájára, annak örökös nagy praejudiciumára s kárára; de itt a Tanáts ellene állván, csakugyan az ispányt oda által nem eresztette.

Ezen esztendőben a sok terhes hivatalok nyomván Birói vállait, különben is egészségtelen lévén, sokat betegeskedett; melyből az következett, hogy a sok hivataloknak eleget nem tehetvén, hol Kis Birája *Rohonczi Imre* viselte helyette, hol többnyire Notárius *Vavrinkovics István* viselte a Biróságot, mind a Perceptorságot. Végre nagyon lebetegedvén, kéretett a Tanácsbeliek által, hogy a tanács és a Comminitásbeli emberek, sőt a maga felesége előtt is, engedje meg fel-

nyitni a Cassát, hogy holta után (ha meg történne,) valami hiba vagy kár ne esne, olvastatná meg a pénzt; de azt mondotta, hogy ha kosárba visznek is fel ugymond, magamnak kell felmenni a város házához. A honnan egy nap Károly János kortsmáros, Vavrinkovits István Notárius és Gombkötő Jóskai Mátyás jelenlétökbe, kik közül (oh be kár) egy sem volt Tanácsbeli személy, zsákra töltvén a pénzt, maga házához le is vitte, s azután mikor már nagyon elnyomta a betegség egy néhány napok mulva két esküttt személyt és a Notáriust hivatván, azok a pénzt megolvasták.

Ez hozta be az ujságot, in Captationem benevolentiae populi, hogy a Perceptor, Biró, sőt a notárius is, házanként szedjék a Portiót, melyet mindeddig, hozzá lévén szokva a Nép, mindig a város házához be szokta hozni. Ezen bíróság alatt is, mind a két esztendőben folyt már a fellyebb való esztendőben elkezdett terhes processus, a mint folyhatott.

Sok hivatalt viselvén ezen Gózony János, (holott betegeskedése miatt tsak egy is elég lett volna) még a jövendők mutatják meg zür-zavart számadásából mi lészen? Mert 400 R. forint passivum adósságot hagy a szegény Successora nyakában. Ki is éppen azon a napon kéntelenittetett fejet hajtani az halálnak, s az élők közül elbujdosni, mellyen a Bíróság le ment volna róla. Jegyezd meg késő maradékság is, ezen két esztendők alatt történt dolgokat, s amint tetszik, az opiniot vagy itéletet azokhoz alkalmaztatván, gondolatodat vagy itéletedet tedd meg róla.

1787. *Popovics Demeter* Rácz vagy Görög részrül állittatott Bíróságra, *Asztalos Tóth János* Perceptorságra, *Horváth Ádám* és *Sztankovics Ferencz* kis Biráival edgyütt.

Ekkor folytattatott a föld mérés igen nagy szorgalommal, tetemes diurnumok fizetésével. A processus is függőbe volt.

Ekkor adatott Instantia a Dominium fő Regenséhez (Kluger János de Teschenberg) eö Nagyságához az Rebellis latorok ellen, kinek is a Tanáts részére favorabilis Resolutioja, az zenebonás embereknek tudtokra adatván; azon háboruság szerző a Tanács ellen törekvő embereknek szarvok kezdett nagyon letörni.

Ekkor a Hugyéi határ a Dömsödiekkel egy akaratbul megujittatott.

Ezen biróság alatt az Uraság Ispánja által, mind a vásárállás, mind az város végén levő Reformátusok Temetője, mind a Cath. Templom mellett levő üres hel, ház helnek felosztattak, két-két forintot fizetvén ki-ki, a ki épiteni akart házhelyért; de az Tanács ezen káros ügyekezeteknek mind elejét vevén, azokat megakadályoztatta.

Ugyan ekkor a Boltokat, mellyek kinek-kinek háza végébe vagynak, Árenda alá akarta Szaplonczay Ur vetni és erővel is kezdette pecsételni; de ez is mind szokatlan és a város előtt esmeretlen dolog, a Tanáts szorgalmatossága által eltávoztatott.

Ezen esztendőben jött olyan kegyes Királyi Parancsolat, vagy engedelem, hogy a ki akarja, a maga házánál maga szőlleje termését kimérheti; mely rendelés azután kevés időre nem telyesittetett, itt is és sok más heleken is, a Communitások által.

Ezen esztendőben is nagy árviz volt. Ezek hivatalokat hiven folytatván, dicséretessen számot adtak, minek utána másoknak az pálczát általadták.

1788. Esztendőben N. *Csoi István* Reformáta részről választatott votum szerint Fö Birói hivatalra, Perceptor lévén *Deszpot József* Catholicus, kis Birák: *Garabarics József* cath. és *Tüske János* refor. Ennek az ideiben Continuáltatott még a földmérés igen nagy költségekkel; de e mellett jó olvasóm azt is megértheted, hogy a

Nagy Török háboru is elkezdődvén Nándor-Fejérvár ellen, melyhez sok számu széna Portiókat Hajókon, zabot, Gabonát eö Felsége Ármádiájának szükségére, administrálnunk kellett, ugy, hogy a Gabonát házanként Conscribálván, tsupán a Háznál levők létele számára meghagyatott summa, a föle pedig ugyan azon Ármádiához adminisztráltatott. Mi illeti a széna administrátióját, csupán az első Transportushoz, a midőn négy hajóval széna lebocsáttatott, és jég között nem tovább mint Paksig mehetett; Tavaszra pedig egész Futokig lebocsájtattván, a nagy Deperdita, vagy is a Veszteség 30 Emberre és készületére, több hatodfél száz forintnál lett. Ezen hajókázás pedig Continuative egész Esztendőn által így folytattatott.

Ebben az esztendőben kezdődött a Gabonának nagy drágasága, ugy, hogy egy mérő tiszta Buza négy német forint, az zab egy Tallér, mely alkalmatossággal több ezer mérő vétetődött a város számára, és mivel a város Cassájában elegendő Költség nem volt, kénteleněttettünk Nms *Cseke* familia által letett Szúnyogi Puszta kiváltásának pénzéből, ugymint 3000 forintból kivennünk s költenünk ugymint 833 forintokat.

Ismét ugyan ekkor az esztendőben, egy Társzekeret, mind szerelésestül, Sátórostul, négy Loval kelletett elkészéteni s az háboruhoz küldeni. Ugyan akkor Fejszéket, Csákányokat, Szekereket és Rekrutákat nagy költségekkell kelletett kiállittanunk. A nagy Háborut, a midőn az ottan lakozó Török Jobbágyok megérzették volna, nagy számu népe az Töröknek az Országunkban Immigrált, vagyis benszülettek, kik közül is ebben az szigetségben Hat familia rendeltetett; Ráczkevibe négy familia, Csépre egy, Looréra is egy familia, kiknek ő Felsége rendeléséből szabad quartély és 4, respective pedig 3 krajczár Lenung (az az napszám) rendeltetett s adódott.

Ezen esztendőben Reformáta résznek, Uralkodó II-ik József Tsászár engedelméből, a Fa-torony helett Kő-torony állétatott ucza felé, melynek is felállitására Ráczkevi és Szent-Mártony közt levő Szent-Ábrahám-Telekén, puszta Templom falai elrontatván behordatott.

Ugyan ebben az esztendőben király-réten, mint Város Jussán, adódott Catholica templom részéről, T. Plebánus *Frideczky Ferencz* urnak annyi, mint Tiszteletes urnak Reformata részrül: kaszálló rét.

Az öreg- vagyis a nagy-ucza, ebben az esztendőben töltődött meg nagyobb része kőporral.

Circulariter Currentáltatatt eö Felség parancsolattya mellett, minden királi és Privilegiált városoknak, hogy minden néven nevezendő Regálé Beneficiumokat Árendába bocsátani kelletik, jelentetik. Kihez képest mi is minthogy örökös birtokunkban levő Bálványosi, Skronoveczi és Hugyéi Pusztákban levő illetén Jussunkat, *Peregi Knoll Ignácz* Árendás urnak, mind az Vadászatot és Halászatot exárendáltatott (mely Contractust városunk Archivumában megtalálhacz); akkoron Szaplonczay János ur, mint kegyetlen Árendátor (holott semmi jussa nem lévén), ellenkezett ugyan érette, sőt felséges Consiliumnál is fent forgott; de megesmérvén s világositván a dolgot, csakugyan az régi Uránál hagyattatott, ugy mint a városnál. Mely Contractualis fizetést, hogy Knoll Ignácz ur, városunk Cassájába le is tette, megtalálhatod akkori Perceptor Deszpot József uram számadásában.

Ebben az esztendőben a Betsületes Tanáts részérül Árvák Tutorának, eö Felsége parancsolattya mellett, hogy minden városokban rendeltessen, az Uri szék által Deszpot József uram választatott s tétettetett.

Esztendőnek végivel Fő Biró Uram hivségit a Betsületes város megköszönvén, mind Perceptori, Notáriusi, ugy az egész Tanáts nem kevés sőt igen is

Terhes gondoskodását, meg hálálván. Az egész Perczeptorátusi számadás, mint hogy Dicséretessen végbe ment, ezen teri utánna következendőnek által adatott, mint hogy is

1789. Esztendőben Rendszerint és votumainak számosabb voltára való nézve, Tavali Perceptor *Deszpot József* uram Catholicus választatott fő Birónak, Perceptora *Fazekas János* uram Ref. és *Bakos István* Cath. Kiss Birák voltak.

Ebben az esztendőben hozatódott bé, hogy Birónak, Perceptornak és minden Cselédeknek (kivévén a Pappi és Notáriusi hivatalokat) Portiót fizetniek kelletik, Eö Felsége rendeléséből s parancsolattyábul.

Mi alatt a Törökkel való Háboru még nagyobb s Terhesebb mértékkel volt, mint Tavali esztendőben; mivel egyszerre Kilencz társzekerek álétattak a város részérül. A Tanáts ugyan elvégezte, hogy sor szerint ki-ki pótolja in natura a szekereket s lovakat; de mivel a Communitás ellent állván, ugy járt mint a mely nyáj Pásztora előtt akaratya ellen tselekszik, mivel nem sor szerint, hanem kész pénzen a város Cassájából kilencz szerekeret, harminczhat lovat, kotsisokat, fejszéseket, vellásokat, ugy hogy minden kocsin 3 ember légyen, nagy költséggel kellett állitani, mondván: hogy az költött pénz inkább repártiáltasson a proportione a Gazdákra, amint hogy repartiáltatott is; de vajjon mikor szedődik be? Tsak ugyan a város Cassája fogja szenvedni, 1400 frt.

Ebben az esztendőben Belegrád alá jöttenek a mi seregeink, ugy hogy Sz. Mihály havában nagy ostromlással meg is vettük. Ennek utánna mingyárt a sok kézi munkásokat Csákány-kapákkal, Ásókkal és Fejszékkel, ugy, hogy egyszerre 30-at, annak utánna 20 és 20-at (amint az Archivumunkban levő Lajstrombul kitetszik), kiállitani s Belgrád alá küldeni kötelez-

tettünk, kiknek napszámok a város Cassájából terhesen fizetődött, Következendőképpen gondolhatni. Hogy annál inkáb világosabban kitanulhasd, ha nem tiltod fáradságod, nézd meg ezen esztendőbeli currensek Prothocolumát, ottan mindenféle parantsolatokat megtalálhatsz.

Ugyan ebben az esztendőben oly nagy s kegyetlen tél volt, hogy november elein mindgyárt kemény hidegek s nagy hóval hozzá fogván, egész kikeletig egy eránt megmaradott, és akkor is oly nagy Jéggel ment el, hogy lehetett azon jégnek vastagsága egy rőffnyi, az pedig igen nagy áradással ment el, ugy hogy az öreg Dunárul, körösztül ment Csépi helységnek, nagy károk után az házakat majd elhordta; a mint is szántó földjeiben szörnyü gödröket tsinált s szaggatta és elhordta.

A nagy drágaság ebben az esztendőben ismét feljebb emelkedett. A Buzának Pesti mérője 5 és hatodfél forint, az Árpának 3 frt, a Zabnak két és harmadfél forintra ment. A húsnak fontya három poltura, azután pedig ött krajczár. Egy szóval minden eleségnek, marhának oly nagy ára volt, hogy soha nem emlékezni olyanokrul; ugy hogy Fejérvári Vásárban egy pár Czimeres ökröt 300 frtokra tartottak.

A földmérés elvégződött ugyan, de utánna való Járások, nagy munkálkodások, most ebben az esztendőben is Continuáltattak. A szigetségbeli munkának Manipulánssa, ide való Ifi. vasáros *Joanovics János*. Ellenben pedig Bálványos és Hugyéi Pusztánk manipulatiójában s Irásában maga Fő Notáriusunk *Vavrinkovics István*; ki is az diurnumját, vagyis napszámfizetését a F. E. Commissionál felvévén, mint város részről való Jusrul quietált, mellyet azután a város maga Cassájábul ki fog fizetni.

Ebben az esztendőben jött s hozatódott Budáról, királyi fiscális *Lehoczki* urtul való Amanuensis, Vice-Notáriusnak: *Vargha István*.

II-ik József Császár az Uri székeket megváltosztatván, Heti székeknek nevezte, a hol is mindenkor a panaszolkodó helységibül való Biró, Esküdt és Notáriussa megjelenvén, azok azon széknek végzését s Prothocolumát Subscribálták.

Ezen Bíróságban állétatott fel ujra az Révünkben régi romladozott mostani uj köröszt.

A Hugyéi Töltés, mely a nagy éren körösztül általjárásul vagyon, meg Töltettetett és meg Széllesétetett.

Ugyan ebben az esztendőben Felségek Parancsolattyábul, Normalis Minta Iskolák Ráczkevi városában bé jöttek, ugy hogy addig is, mig azon három classisból álló uj iskola felépétetik, addig is a város házát, mely a Duna mellett vagyon, azon Iskoláknak megkelletett változtatni; még az arestombul is szobát és konyhát kelletett az Professoroknak épétettni, különben az küldettetett három Professoroknak helyek nem lett volna elegendő.

Mely alkalmatosságért az Archivumunkban találkozó Contractus szerint, az Felséges Uraságunk 60 forintokat esztendőnként ajánlani méltoztatott. Azon Professorok pedig három religio számára küldettettek, ugy mint: az első, vagyis fő Professornak Catholicus, második Reformatus, az harmadik, minthogy Rácz vagy Görög Tanitó nem találkozott ekkoráig, addig tehát Catholicus küldetett. Azon háznak s iskoláknak reparátiójára volt 140 frt. költség.

Ebben az esztendőben rendeltetett a Molnár Czéhnek a Tanáts közül Tettes Uriszék által, egy Commissarius *Bukor Mátyás* ur, ki kötelessége szerint a Malmokat megvizsgálván, az hibák eránt rendeléseket fog tenni.

Föllyebb való parancsolatokbul az is ebben az esztendőben rendeltetett, hogy az Gonosztevőknek s

Tolvajoknak érdemek szerint való Testi büntetések előtt, legelsőben is egy Fekete Tábla akasztassék az Utcára vétkinek feljedzésivel együtt.

Szaplonczay János ur, ki is 1786-ban ezen Herczegi Dominiumok exárendálását elvégezvén Eö Herczegsége Fels. Mária Christina, Tisztei által, maga Administrálni kivánta; ekkor nagy mesterséggel jelentett Szaplonczay ur, Prefectusnak kötötte be magát, azon okbul leginkább, hogy az már régtül fogva folytatott Urbariális Processusunkat nagyobb hatalommal s erővel Continuálhassa és a szegény városunkat igaz és régi Jussaibul kiforgathassa; De még Prefectusságában is, városunk Elöljárói és Kormányzói tudva levő igasságuktól el nem álván, meg nem ijedtek tőle; sőt telyességgel semmiben, akárminemü Csavargásban is nem recedálván, öszve-öszve tett vállakkal megállottak, annyira Confundáltatván, hogy a sok gond miatt egésségében megváltozván, tsudálatos Nyavalyába esett. Annak utánna rész szerint itt Ráczkeviben, rész szerint pedig, a midőn nagyobban uralkodott volna nyavalája, Pesten három hires Doctorok által Curáltatta magát, de nem segithettek nyavalyájárul, ezen 1789. városunk szerentsés esztendeiben Pesten *Meghalt.*

Ez lett vége Szaplonczay urnak, városunk megromlására igyekezőnek, hogy a midőn ezen Dominiumot Exárendálta volna, Gyermekeinek szájja vallásábul tudgyuk, hogy hozott Aradmegyébül valami 100 Ezer forintokat, holta után pedig minden jószága kótya-vetyére bocsáttatván, valami 21 Ezer forintya maradott a nagy Processuskodásbul. A város számára jutott azon kotya-vetyébül, maga tulajdon kedves iróasztalkája, pénztöltő bádog tölcsére és két vas abroncsos uj hordója borával edgyütt. Temetésére ugyancsak Pestre deputáltatván a Tanáts részéről: főbiró, egy Eskiidt és a Főnótárius.

Ebben az évben hordozóskodott által a Tanács Baki nevezetü városházából, régi szokott helyire, ugy mint a város bor méretü korcsma mellett levő házába.

1790. *Deszpot József* ur, tavalyi fő Biró uram, ismét ebben az esztendőben is azon Birói hivatalban több és számosabb votumok szerint meghagyatott, név szerint régi jó harmoniának megtartására való nézve is; mint hogy ezen könyvnek 115 és 116 paginájától eltérve, Uraság Consensusából és Candidátiójábul, Cath. részről való fő Biró 2 esztendeig terhét viselje, Reformata részrül egy és Ráczok részirül is egy esztendeig legyenek. Ugy hasonlóképpen a betsületes Tanátsbeli Uraimék közül, Catholica részrül hatan, Reformata részrül négyen, Ráczok közül pedig két alkalmatos személyek állétassanak közönségesen, az egész Communitás ugyanazon jó és békességes harmoniának fenttartására való nézve megegyezvén elvégezte. Annak okáért

Perceptor *Fazekas János* Uram hasonlóképpen tavalyi hivataljában, mint hogy ily terhes esztendő forgását már fő biró urammal megtanulván, ismét Confirmáltatott. Kis birák állittattak: *Téglás Pál* cath. részről, *Szabados Mózes* pedig Ráczok részirül s mivel a nagy háborura való hajtogatás gyakran előfordul, két kis Birák mellé egy hadnagyot, ugymint *Lerner Mátyást*, a Communitás állitott.

Ebben az esztendőben készittetet el az Archivum szobája, Stukatorra vétetődvén, benne levő uj Archivum is elkészittetett, és minden városunkat illető irások és documentumok Alfabetice, vagyis betük szerint, rendbe vétettek.

Ugyanekkor épittetett egy nagy kocsi, vagy akár széna portiónak való szin, és mellette levő kamara épittetett, melyben az gasdaságos város hordai, a midőn kiüresednek s az pinczéből kihuzattatnak, alkalmatos és securus helye legyen.

Ekkor állittatott s csináltatott egy uj nagy Comp, mely is jóllehet ez előtt Felső országokbul hozatott, ez idén mind azon által megmutattuk, hogy Magyarországban is tudnak s lehet is ez illyetén nagy Compot elkészéteni. Áts és mestere lévén *Bukor Mátyás* Esküt társunk szinte, ki is oly annyira szorgalmatoskodott, hogy ily drága időben 350 frtért, mind Töllfa Bókonyokbul el készétette.

Ezen Biró gyülölte az földek osztását és szaggatásait, leginkább az magunk örökös Bálványosi és Hugyéi Jussunkban, a mint igazán is vagyon ki gondolva; mivel a nép szaporodik, ez pedig pénzünkön vett örökös Jus, azért a mely uj vagy más nem régi házakhoz szántó földgye nincsen, tehát vegyen magának. De e mellett Pagina 142. N. *Csoi István* ur Biróságában, a midőn a mostani kormányozónk akkori Perceptor lévén, Városunk örökös Jussának fenttartására való nézve, az Hugyén lévő város erdeit (hogy más ne pazarolja) közönségessen az egész gazdaságnak házankint, érdemek szerint fel osztották és az szerint az földmérés és Manipulatió is munkába vétetődött.

Ebben az esztendőben *Lőry János* ur lett Felséges asszonyunk részéről Prefectussa, ki is a midőn Installálta volna magát, szóval való Gratulációnk után való kérésünkre fogatta, sőt ajánlotta magát, hogy a várost régi ususában meghagyja; sőt Mltgos *Klieger János* ur Consiliarius és ezen Dominium Fő Regensének parancsolattya mellett is, semmi ujságokat be nem fog hozni; adgya a Teremtő ur Isten, hogy szép szándéka be telljesedgyen.

Ugyan ezen Praefectus urnak adtunk, Felségek parancsolattyábul, egy örökös Contraktusnak Formuláját, mellyben kértük, hogy egyszer már az Uraság Tisztyeivel békességben s jó harmoniában lehessünk· minden néven nevezendő Uraság és más Beneficiu-

mokért igértünk 3500 frtokat; de ugy, hogy csak a szigetségben két Duna közt lévő haszon vételért, abban is vevén város király Réttyeit, Besnyőt, Tókertet és a többi örökös Jussunkat. Mi lészen ennek vége? a jövő esztendőben vagy másban lesz talán valami sikere.

Te is bekövetkezendő Successor arra vigyáz kérlek, sőt atyafiságosan Intlek is, hogy a város Lakosainak s gyermekeinek szomoruságot s örökös botránkozást ne okozzál. A midőn az Uraséggal Contractust tészel, e legyen a terminusod a két Duna közt levő Beneficiumokért, hogy által ki ne terjedjen; mivel már Pagina 127. oly kormányozóra jutott szegény városunk, hogy majd s majd el merültünk hibás Contractus Subscriptiójával, melyet most ezen esztendőbéli kormányózók s Elöljárók másoknak hibáit is orvosolni helyes igyekezettel vannak.

Ismét ebben az esztendőben nagyobb drágaságra s Inségre jutottunk ugy, hogy a Tiszta Buzának Pesti méreje 6 és 7 forint. Árpának 3 frt. 30 kr., Zabnak hasonlóképpen 3 frt. 30 kr., Kukoricza 4 frt., a marha husnak fontya kilencz, id est 9 kr. E mellett oly nagy szárazság lévén, hogy a Hugyéi kaszállókon nem kaszáltatott tsak egy baglya széna is, azért most egy 10 fontos Portio széna 10 kr.

Ebben az esztendőben Februarius hónapjában meghalt *II. József Császár*. Ugyan akkor 21-én Bécsbül le érkezett a már régen óhajtott angyali Magyarország koronája, Buda várába lévő királyi Lakó helyre és mindgyárt utánna,

Ebben az esztendőben dieta, vagy is országgyülése Budán tartatott, melyre való nézve az egész ország, vagyis minden Vármegye maga nemesseit nagy költséggel felékesitett fényes Ruházatokban, Banderiumba kiállitotta és sor szerint a szent koronát strázsálni is

más nagy muzsika szóval, Tárogató sipokkal felváltani, mely alkalmatosságra nézve:

Mi is város Elöljárói a mely Privilegiumainkban az Uraságok által megsértettettünk, a Tettes statusoknak Nemes Pest Vármegye eleibe egy alázatos Instantiával folyamodtunk, hogy ezen sérelmünk a többi Országunk Gravamenyei közé tétetődgyenek, e mellett minden Privilegiumaink vidimált párjait is elkészitvén, bé adattak. Ezen Privilegiumainknak Confirmátióját pedig leginkább azért szükséges sürgetni, mivel III-ik Ferdinandus Császártul fogva elmaradtanak; Annak okáért arra szükségképpen vigyázni, és minden elmaradott hibákat a mennyire lehet kötelességünk szerint véghez vinni tartozunk, sőt magunkat szivesen és örömmel ajánljuk is.

1791. *Bosits Miklós* rácz részrül választatott fő Bíróságra, Perceptora *Miklósovits János* lett. Már akkor a Török Háboru megszünvén, azon sok Gabona, széna, melyet a mult esztendei számadó *Fazekas János* az aerárium számára adott, noha olcsón fizettetett meg, annyira ment, hogy ezen esztendőben az városra vetett adó, egy nehány forint hozzáadásával, belőle kitelt.

Ezen esztendőben, a Tanáts és Nép kivánságára, *Gózony János* 1786-diki Biró számadását 2. Notárius *Varga István* ujjra kidolgozván, 1367 frt. hibát fedezett fel benne, ezen munka uri székre került, a hibák csaknem mind elenyésztettek, azonban a számadó Successori siránkodására, a Convictio igen leszállittatott, gyengíttetett; Ugyanazért a nép a Nemes Vármegyére appellálta. Nem ok nélkül tétetett hát ezen bíróról a 141-ik lapon jegyzés; mert az sok bajt hozott maga után s kárt is eleget okozott. Ekkor kezdődött a Cath. Templom épülni, Curatora levén *Deszpot József*.

1792. *Tóth János* asztalos Ref. választatott Fő Bíróságra, Perceptora maradt tavali *Miklósovits János*. Ez szá-

madásába 400 frton felül Convincáltatott, mind a Tanáts, mind az Uri szék által. A Tanáts által lett megvizsgálás napjától fogva az Interest is köteleztetett a Convincált Summától adni.

Ezen esztendőben Május elején küldetett Bécsbe *Deszpoth József* Senator és *Vargha István* Notarius, Korona-örökös Ő cs. kir. Herczegségéhez, bizonyos Instantiával a Város Bajaiban s Privilegiumi Confirmátióját kérvén, s ő Felsége akkor resolutiója kiadását halasztotta az azután 6 Junii tartatott Koronáztatása után való időkre.

Az idő járás esztendő multával, átallyában lehet mondani, hogy, a nyár forróságát kikötvén, minden részbe jó esztendő volt.

1793. *Miklósovits János* (nem levén még ekkor számadásbeli hibája tudva) Bíróságra emeltetett, Perceptora *Popovits Demeter* lett Görög.

Ezen esztendőben a Biró és *Varga István* Notárius a taval Ő Felségének beadott Instántia következésében ismét Bécsbe jártak, ezen utaknak sok következései lettek, Bécsett gyakran meg kellett futni, melyről lásd bővebben az Archivumban levő Város Bajairól irt História le Irásban.

Ekkor épéttetett a Notáriális ház alatta való pinczével, ex Fundamento ujonnan.

Az esztendő igen bő volt, egy magvetés 10-et sőt többet is adott, az ősziben is, a mi ritka eset a mai romlott időben.

1794. *Miklósovits János* megmaradt a Bíróságban, Perceptora lett *Fazekas János*.

Ezen esztendőben is nagy erőbe folyt a város pere, ekkor 1-ső Január indittatott el Bécsbe *Varga István* Notárius Flges Mária Christina Herczegasszonyhoz s Férjéhez Albert Ő kir. Fenségéhez, mint a Dominium Urához készittetett egy Instantiával, s ő Herczegségek

Drezdában levén, csupán *Faulhaber* nevü Tanácsossok (kinek áldásba maradjon mint jószivü urnak tsak emlékezete is) mentette meg a Notáriust, magára vállalván tudniillik a dolog promotióját, hogy Drezdába nem kellett neki menni.

Ezen esztendő rettenetes száraz levén, semmi se termett, az elvetett mag 8-ad része se térült meg. Fel is hágott 1 frt. 30 krról a buzának pesti méreje 8 frtra, zabé 3 frtra, ekkor e tájon zabot nem kaphattunk. 14-a Julii vásár végével rettenetes szélvész támadván, sok kár tételek közt a város háza tetejét is leszaggatta.

1795. *Jovanovits Mihály* görög a közrendbül emeltetett Fő Bíróságra, ki is először mint Eskütt, (kimaradván a Rácz részrül ekkor Kozmanovits Román) azután mint biró eskütt fel, Perceptora lett *Deszpoth József*. Ekkor is folyt a Bécsbe való járás, a midőn a Biró, *Bukor Mátyás* és *Varga István* Notarius több heteket kénytelenittettek oda fenn eltölteni.

Ezen esztendő — minden tekintetben — közép termésü volt.

Ezen időben 20-a máj. Budán felségsértésér *Martinovits* apáturral sokan fővétellel büntettettek.

1796. *Kudar János* Ref. lett fő Bíróvá, Perceptora a községből Ns. *Horváth Szakatits János*.

Ekkor hozatott bé az a szokás, hogy a Perceptor csak az adót, Uraság Árendáját szedje, s a korcsmáltatásra ügyeljen: a Beneficiális Cassa pedig ugy mint Rév, vásár birság s egyéb nem adóhoz való jövedelmek, a Biro kezébe menjenek, azokról az számoljon, mely azért rendeltetett leginkább, hogy sok adószedők lágyan bánván az adószedéssel, sok restantiát hagytak magok után, és a mely pénz a beneficiumokból kezekbe ment is, mind a Contributió emésztette meg, s a Beneficium helett, csak a Restanciákat mutogatták a Perceptorok és soha semmi készpénze edig a városnak nem lehetett:

sőt az adósságaiból csak akkoriba szabadulhattunk. Ezen rendelésnek mindjárt az kezdetbe lett következése, mert mind a biró, mind a Perceptor, jeles hasznot mutattak; hanem a Perceptor az haszon mutatás mellett is, körülbelül 200 frtal adós maradt, és Özvegye vetvén a Hiba és Hijjánosság okának *Vavrinkovics István* Notáriust, ki betegségében férjének Cassája kulcsával birt volna, várni kell ki fizeti meg a város kárát.

A tél oly lágy volt akkor, hogy csupán onnand kellett egy kis Jég miatt a Komp kötelet kihuzni, a karók egyen kivül mind megmaradtak. Az esztendő jó volt. Bécsbe való Járás akkor is megvolt.

1797. *Károly János* fő Biróvá, *Czúnyi Mihály* Perceptorrá tétettek ekkor.

A Francziákkal való Háboru nagy erővel folyván már Insurrectió parancsoltatott. A nemesi Rend Lóra kellvén, a város is mint Bálványosi és Skronovetzi pusztáknak és Hugyénak örökös birtokossa, mint egy királyi város, egy Lovas katonát állitott, minden fegyverrel, ruhával elkészitve, és az még az Insurrectió el nem oszlott, illő pénzzel tartatott is. Katonája volt *Simon János* asztalos hazafi. Sok költségei lévén a Birónak, nem is hagyott mondhatni semmi pénzt a Cassába; hanem a Perceptora a már taval Elkezdett Cassát jeles Summával szaporitotta.

Ekkor osztatott el a Fü-Rét, mind Hugyéba, mind Besnyőbe Ház és szolgálat sorba, ugy hogy a szolgálat nyilas külön darabban adatván a Háztolitól, ha hogy a szolgáló gazda járó marhájából ki fogyna, ennek nyilassa, a nélkül, hogy attól a Ház sor nyilas háborgattatna, más szolgálatra alkalmatos Gazdának adattathasson. Ekkor épült Tókerti töltés, a kőhid és zsilip.

1798. *Deszpoth József* Cath. Fő Biróságra. *Bosits Miklós* Rácz Perceptornak felválasztatván, ezeknek idejét emlékezetessé teszi a Felséges Mária Christina Herczegasszony,

mint kegyes Földes asszonynak szomoru halála, és annak azon kegyes rendelése: mely szerint a szerencsétlenség miatt adóssá maradt minden Jobbágyainak tarózásaikat elengedte. Ráczkeviekre is egy nehány száz frt. efféle engedelem esett.

Ezek idejekben osztatott el a Hugyéi erdő örökösen a lakosok közt oly mértékkel, mint a Lajstrom mutatja.

A Legelön levő két kőkut ekkor épéttetett.

1799. *Jovanovics Mihály* Görög vallásuak részéről fő Bírságra másodszor, *Bukor Mátyás* pedig Perczeptorságra választattak.

Ezeknek idejekben adatott ki az a summa pénz, mellyet b. e. fels. Mária Christina Herczegasszony taval hagyott a szerencsétlen Jobbágyainak, és mivel a város adós nem volt, minthogy az elszegényedettek helett is minden esztendőben ő Herczegségének eleget tett: tehát a veszendő Restantiáját a város Lakosainak megvizsgálván egy számtartója, készpénziil 300 frtokig a város kára megfizettett, melyet tudniillik a Tehetetlenek miatt vallott volna.

Ekkor Albert ő K. Herczegsége, boldogult Herczegasszonya után urává levén a Dominiumnak, ebbe statuáltatott. A pompa ment véghez a Ráczkevi kastélyban. Regius homo volt Gróf Eszterházy Kázmér, ő Herczegsége képét viselte Boros Lajos kir. Tanátsos is mint plenipotentiáriussa, a város ki volt világitva, a kastélyban három napi mulatság, táncz és vendégség tartatott, a hova, noha a Birák közül is némellyek hivatalosak voltak, mindazonáltal a Tanáts Hazája eránt való kötelességéről is el nem felejtkezett; mert eö k. Herczegségének a Nova Dotatiója in Genere levén feltéve, és azon javakra, melyek 1780-ban a boldogult Herczegasszonynak valának conferálva, lévén most is kiterjesztve, akkor pedig a város Bálványosi örökös pusztája, valamint Hugyei birtoka is oda lévén keverve;

miképpen 1780-ban a káptalan előtt, ugy most in Facie loci a kastélyba, nehogy valaha káros következése lenne a halgatásnak, arra az esetre, ha a Donatio a város Privilegíalis birtokaira és Jussaira ki terjesztettnek lenni értetődne, egész illendőséggel contradicált, melyet az Archivumba meg lehet látni bővebben.

Ezen esztendőben 12-a febr. Iszonyu Hófergeteg volt, nagy tél. 11-a Mart. ment el a Jég és ennek indulásakor oly nagy árviz, hogy a töltést elvitte, nem birván, a város nagy részét is elboritotta; de az 1789. viz mértékét még sem ütötte ez meg, melly ismét az 1775-diki viznél valamivel kisebbnek tartatott. 1-a April ismét nagy fergeteg, Bárányoknak, Juhoknak a Homok-Dombokon nagy Döge.

1800. *Tóth János* Cath. Bíróságra választatván, Perceptorrá a tavali *Bukor Mátyás* megmaradt.

Ekkor is folyván Franczia háboru nagy erőben, sok Rekrutát kellett adni, Insurrectió ismét parancsoltatván. Késő Tavasz, József napkor nagy Hóban kellett a Pesti vásárra utazni.

1801. *Gózony András* vette fel a fő Birói Terhet, a Perceptorit *Czúnyi Mihály*.

Ezeknek idejében ujjonan Insurrectió parancsoltatván országgyülésen, ismét mondurral, fegyverrel, lóval felkészétett Lovas Legént állitott a város, *Kun Péter* hellybéli születésü Iffju személyében. Gyalog Insurgenseket is 12-őt állitott a város: de ezekre a be Werbuválláson kivül nem költött, a Dominium adta a Handgeldet s nemesi Rend Insurrectionális Cassájából tartattak. Ezen Insurgens Seregek ki is mentek már az országból, nem ugy mint 1797. esztendőben; de tsakugyan békesség jövén közbe, verekedés nélkül vissza tértek.

Az esztendő középszerü a természre nézve, a Borok savanyuk, rosszak lettek.

1802. *Gózony András* Birói hivatalában ismét megmaradt, Perceptorrá lett *Varga István*

Ezen esztendő rettentő száraz. Martius 23-ikától fogva, a midőn nagy menydörgés és Jégessővel volt, Novemberig soha annyira meg nem ázott a föld, hogy szántani lehetett volna; mégis mivel tavasszal föld árja volt, Buzába, Zabba fél szerint való termés lett. A Buza 9 frtra, a zab 4 frtra, a kukoricza 6-ra felment. Novemberben egy szántásba vetett a nép nagy része a Szunyogon.

Ezen esztendőben 24-a Aug. délután egy órakor *Sándor Jánosné* gondatlansága miatt, ki a tüzes pernyét a *Baratsi* Háza megett levő ólja alá öntötte, tüz támadván, elégett a város felső része keresztül a város házánál kezdvén *Pirótt Pál* és *Radl* házáig, mindössze 232 házak. A kár ment 151 ezer és nehány száz frtra. 26-a Aug. rettenetes szélvész egész éjszaka; még a város tüzbe levén akkor is, igen sok helyen a nép szinte kétségbeeséshez volt közel, sem éjjel sem nappal a tüzoltás miatt nem nyughatván; az az egy szerencséje volt a szerencsétlenség közt, hogy napnyugatról jövén a szél, Dunára hordotta a tüzes pernyét, különben is a város több része is elégett volna. A város háza szomszédjába levén a Tüz, ennek a fedele is lehányatott s meg nem égett.

A Borok jók lettek, de kevés; mert 20. Maji nagy dér lévén, sok kárt tett. Ekkor vette a város a Pesti Házat.

1803. *Jovanovits Mihály* Bíróságra, *Sztipán Antal* Perceptorságra választattak. Ekkor hosszu Havas Tél, a Széna drága, egy szekérrel 30 frt. Tavasszal kevés, Juniustól fogva sok esső. A Jég elmenetelekor Juniusba, Juliusba annyira kiöntött a Duna, hogy a Hugyei szállásokra hajókázva kellett járni. (A város belső határát 9 napi töltéssel, sőt a Szent-Mártonyiak vetését is nyárba

a nép megőrizte.) A Hugyéi ugarokat, példa erre nem lévén, erővel bevetette a nép kukoriczával; hanem az árviz nagy részben elseprette. Igen kevés szénát lehetett kapni; mert Junius szüntelen esőzvén, a mi kaszáltatott is felvenni nem lehetett, az árviz ott érvén a rendeket a pusztákon. Gabonában közép termés, zab és köles bőven.

Ezen esztendőben sok felhő szakadások voltak, tetemes károkat tettek, mind a Bécsi Ujság is kihirdette. 2-a 9-bris már jó hó esett. A szüret 8-berben közepes volt. Sovány borok lettek, mert a jég is megverte a szőlőket. Kukoricza bőven lett. A Buza ára 7 frtra, a boré 3 frt. 30 krra lépett. Nyári vásár az árviz miatt Bankházán tartatott, meglehetős volt.

1804. *Tóth János* asztalos a fő Bíróságra, *Bukor Mátyás* a Perceptorságra állottak elöl. Ezeknek idejekben tavaszszal nagy és régen nem látott földárja levén, sok kárt tett. Jég elmenetelekor a Duna kiöntött a szállásokig; de a Városba akkor nem jött be. Juniusba is kiöntött. de nem annyira mint taval Juliusba 3-szor kiöntött. Hugyéról nagy részbe ellehetett a szénát kapni; de Besnyőbe többnyire lábon vesztek a füvek.

Albert eö Kir. Herczegsége valahára 15-a Aug. meglátogatta Rácz-Kevét. Harangok zugása alatt jött által a Rácz-Kevei réven Pest felől, délelőtti 10 órakor. Túl a Révben *Vargha István* Notárius, a Tanács és Nép képében rövid deák beszéddel köszönvén, a Tanáts vivát kiáltással fogadta. Egyenesen ment sorba a Templomokat megnézegetni, s mind a hármat megnézvén, a Kastélba számára készült ebédhez ült. Ebéd után a Tanátsot maga eleibe bocsájtotta, s ekkor a Tanáts sokszori kérését az örökös Contraktusra nézve megujitotta; de tsak az volt válasza, hogy nem lehet, kérjen a Tanáts mást; nevezetesen ha sokalja az eddig való árendát, abból engedhet; hanem hatalmába nincs

örökös Tractusba ereszkedni. S az estve felé elindult, Budára ment, onnan Pestre, a hol akkor nagy Lóger volt s Hadi próbatételek (manöver).

Jó és bő szüret lett annyira, hogy 20 esztendőtől fogva illyen nem volt; mégis mivel Kecskeméten, Nagy-Kőrösön, sőt a Budai hegyeken is csak fél termés volt, a bornak lett ára 6 frtokig, a Buza 7 frtig ballagott.

Ezen esztendőben meghalt *Löry János* Prefectus ur helyébe jött *Laesmayer Mátyás* ur.

1805. *Deszpoth József* Bíróságot, *Jovanovits Mihály* Perceptorságot viselték. Ekkor készült Bálványyosi szállásoknál országutba *Komáromi Péter* földjén keresztül a töltés, a Tekeres éri dobogó veres fenyő deszkákból tsináltatott, Nagy éri töltés is feljebb töltetett.

Az esztendő mivoltáról: Igen kevés hó télen, Karácsony előtt beálván a Duna hitvány jéggel s rajta járni nem igen lehetvén, Mátyás napig bosszantott, ekkor kiss vizzel elindult, el is ment; hanem később azaz 7-a Máj. mégis a szállásokig öntött, azután szüntelen áradt, apadt, de kicsiny a viz soha sem lehetett, 5-ör kiöntött, a mi szokatlan 8-berben egyszer. Sok volt az esőzés, csupán aratásba volt 10 jó nap. 1-a Juni a Buza már 13 frt, a zab 5 frtra ment. Kevés és rosz bor lett, mégis 8 frton felül ment az ára.

1806. *Deszpot József* a Bíróságba meghagyatott, mellé Perceptorul választatva *Fazekas János*

Az idő járásról: Hó nélkül való esős tél. Január végével jég nélkül ki öntött a Duna; Mártius közepén ismét. Szt Iván napig kevés eső, Julius közepe forró, 16-a Julii rettentő szél, estve villámos menydörgés, a Bálványyosi körtefákat a szélvész kiszaggatta, kazalokat elhordta és a Buza csomókat fél mértföldre elhordta, a a szigetekbe iszonyu Tölgyfákat kitépett. 19-a Julii estve ismét nagy szél. 26-a Szeptbr. estvéli 9 órakor érezhető földindulás volt. Borok jók lettek, közép ter-

méssel. Buzában is közép termés volt, a tavaszi szalmájában nem sok, de jól fizető volt.

Ekkor *Vavrinkovits István* tavasszal a notáriusi Hivatalát letevén,, helette jött a Cath. részről *Kormúth Antal*, ki egy holnap mulva ismét butsut vevén, Pestre vissza ment. Idővel Prokátorságra adta magát. Ezen esztendőben 3 Harang hasadt el, egy a reformátusoké, kettő a Catholicusoké.

1807. *Jovanovits Mihály* állott elő a Bíróságra, *Bukor Mátyás* a Perceptorságra. Ezeknek idejében jött *Sántha Ignácz* ur a Catholicus részre Notáriusnak, ki is az elsőségen perbe keveredvén *Varga István* régi Notáriussal, szinte Ur Széke előtt (a mi nem igen jól esett a Notáriusi Hivatalra nézve; mivel az Uri székre nem tartozna), igazodott el a kérdés azon egyezséggel, hogy mivel a fizetés egy forma, tehát ne legyen ezután a Notáriusok közt Ordinarius és vice nevezet, legyen mindenik egy forma ranggal, s egyik Cath., a másik mindig Refor., s akármelyik válasszon ezután, az ujj a régivel egy rangba lépjen. Ugyan ekkor a birák és nép közt is koczódás esvén a Hivatalok viselésére nézve, noha egy darab időtől fogva 4-ik esztendőben szokott Református Biró lenni, ugy intéztetett el a kérdés, hogy az előbbi szokás, mely szerint két esztendeig Cath., egyig Refor., ismét egyig Görög vallásu Biró volt, megváltozván: ezután egy folytában három esztendeig Cath., kettőig Refor., egyig, az 6-ikban pedig Görög vallásu legyen a Biró, a Perceptorok szinte ugy változzanak, melyről az Archivumba levő egyezés formáját bővebben láthatni. A régi Baki sziget a somlóban, a három Oskolákra ekkor felosztatott.

Az idő járása: Január 6-ik napjáig tavaszi napok Jan. végén havazott lágyan. Mártiusban a Duna ki öntött, Április felette szeles, 19-a Ápr. egész nap hó esett, 20-a a Szunyogi csordát a nagy hó széllyel szó-

ratta, 21-a Április rettenetes szél, 22-a Április ismét hó esés. Sok marha elveszett a Fergeteges időben. Május száraz, a vetések ritkák, soványok lettek. Június esős. Julius fele forró, 16-a Julii iszonyu szél menydörgéssel. Aug. forró, szántani nem lehetett. 26-a Aug. virradóra, mikor a nép Pesti vásárra volt, Nedelkó házánál tüz támadván, három ház elégett. Sok gyümölcs termett. Bőv bor, az 1804-iki termésnél is jóval bővebb. Jók is voltak a Borok, fel is hágott tavaszra az áruk 8 frtra. A Cath. Toronyba nagy Harang is tsináltatott.

1808. *Tóth János* lett fő Bíróvá, *Bukor Mátyás* Perceptorrá. Az idő járása: Álhatatlan tél, 3-or állott be a kis Duna, 20-a Mart. ment el az utolsó Jég. Febr. eleje a legmelegebb tavaszi napokkal folyt el; azután fagyott, havazott. József vásárra Jégen ment által a nép. 7-a Április mehetett először fagy miatt kapa a földbe. 24-a Április kevés esső, a miatt fekete rosz széna. Május szeles, száraz, Junius esős, a miatt fekete rosz széna. A szőllőket a száraz tél, tavaszi hidegek igen megrontották, kevés bor is termett; hanem jó, noha későn fakadtak a szőllők. A Buza vetés a magját sem mindenütt adta meg, Tavaszi valamivel jobban lett, a Drágaság nevelkedett, a Buza 14 frtra felment, holott 3 frton is volt. A Buzáknak sarjuja nőt a sok esőzésben és zöldibe kaszáltattak le együtt nem érvén meg.

1809. *Tóth János* a Bíróságba meghagyatott, *Pilinger Mihály* pedig Perceptornak választatott, ki Aug. vége felé meghalálozván, helette *Sztipány Antal* ur tétetett. A megholt számadása hibás lett, idővel a felesége helett annak 2-ik férje *Stochalt János* fizette meg adósságát.

Ezen esztendőben sok Recrutázás, hajtogatás és Sarczolás történt a Franczia Háboru miatt,. Másfél szekeret adott a város az Armadához minden készülettel, állitott három Insurgenseket is Lóval, fegyverrel; de csak egyet tartott, kettejét pedig az Inserrectiónak

hatta, egy volt *Szabó Sándor* D. Vecsei, egy *Valentick János* Borbély-legény, harmadik *Vály Sámuel* Motsára való születés szabó-legény.

Ekkor épittetett a Duna Jege által elseprett Rév Ház helett más, a régi város mészárszéke levén, egy Borbélynak való szobával, konyhával, Bolttal együtt. Ugyanekkor épittetett mind az al, mind az felszegen, a régen óhajtott, de soha sem volt pásztorok Háza.

Az esztendő és időről: a Tél havas, hideg, 5-a febr. mozdulván a Jég, ki is öntött a Duna, leginkább a nagy Dunáról jött a viz, a városba 160 ház vizbe volt, a szőllők is nagy részbe. 8-a Febr. fagyott, apatt, e miatt a fákat a jég lehuzta, elrontotta, a Besnyői vén füzfa tőkéket a jég elseprette, kiszakgatta, 11-a Febr. kezdett olvadni s jobban apadni. Bankházáig ment a kiöntés, a vendégfogadóig. Ilyen viz 1775-től fogva nem volt. — Ujfaluba kevés ház maradt meg, — minden felé temérdek károk lettek. A tavasz essős lett, sőt Junius, Julius is, egy nehány szeles napot ki vevén, nyomtatásra, hordásra is sok esső ugy, hogy 8-ber végéig sem nyomtathattak el az emberek, sokszor két hetekig sem lehetett napfényt látni, ily szomoru napok jártak szinte 22-ig 8-berig. Bor kevés termett, valamivel több mint taval, de rosszabb, törkölös levén a sok éretlen és rothadt gerezd miatt. Gabonába jó termés, szénába is jó lett volna, ha a sok esőzés miatt (a Háboru is nevelvén az dolgok becsét) kár nem esett volna a Gabonákba. Ugyanazért 8-brbe 16 frtra a Buza, 6 frtra a zab ára fel is ment. Győrig jövén a Franczia elő ekkor, sok bajjal küszködött valamint az Ország, ugy ezen szegény város is. Itt volt a Forpost Strázsán.

1810. *Deszpoth József* Biró, *Czunyi Mihály* Perceptorságra választattak ezen esztendőben.

Január 12-ik napjáig sok esső, sár, ekkor fagyott, 14-a Jan. a hajók kimentek a Dunából, az nap estve

5½ órakor 4 minutomig tartó földindulás volt, ez nap oszlott el Soroksáron az Insurrectió, meg lévén kötve Békesség. Más helyeken sokkal nagyobb földindulás volt, mint az Ujságok kihirdették; azután gyenge fagyok, Pál napja s azután való napok ködös, füstösek végig a holnapban. Febr. változó, lágy, Mártius fagy, szeles, essős. A Duna egész télen igen kicsiny, Mártiusba áradni kezdvén, már 10-dikbe Hugyé tele volt vizzel, 12-a Márt. a „Betsey" töltést a viz elszakasztotta, a város alá bejött a viz. Május közepéig száraz, akkor esős, azután hives, ugy hogy 1-a et 2-a Junii nagy dér, mely sok szőllőkbe kárt is tett; mert szinte fagyott is. Aug., Szeptbr. meleg és esső nélkül való; hanem 9-a Septbr. már egy nagy dér volt ismét.

Ezen esztendőben több gyulladások estek, ugy mint *Lukátsa Pálnál* egy baglya széna elégett, 3-a Aug. estvéli 9 és 10 óra közt *Téglás István* háza egészen elégett, 8-a Aug. pedig *Gönczy János* óla meggyulladván, felfelé *Gőg* házáig 23 ház elégett délután 2 órakor.

A Termés, a hol a viz el nem rontotta, igen jó, mind az őszibe, mind a tavasziba; de Bankházán a rettenetes föld, — a Hugyén pedig a Duna árja igen megrontotta az őszi vetéseket. A Buza 12 frt. körül volt. A szüret középszerü, bor kétannyi mint tavai; hanem a hives éjszakák miatt, noha a nagy szárazságba megérhetett volna a szőlő, savanyús borok lettek, az ára mégis 20 frtra ment.

Ezen esztendőben 27-a Decz. 1809. vette által ezen Dominium a Szunyogi pusztát a Ns Cseke familiától, kivel régen perelt érette s most alku szerint fizetett érette 48 ezer frtot. Ekkor, noha még a város Ns Cseke familiával kötött árendás esztendeiből hatodfél hátra volt, az 1711-ik Szt. Mihály napra felmondotta a Contractust.

A tavaly elpusztult Töltések, minek utánna a Ns Vármegye a szigetségbeli Helységeket a Város Instantiájára ide rendelte volna segitségre, szépen megtsináltattak.

A pokolhegyi homokok felosztattak ősszel és beültettődni elkezdettek Hugyéi zátonyok az Angyalival, a Felső alsó Töltések, melyeken mind fa nevelés alá felosztódtak.

Ezen esztendő végig lágy, essős, változó.

1811. *Deszpot József* továbbra is megmaradván a Biróságban, Perceptorrá lett *Varga István.*

Ezen esztendőben a Lorei Helységgel régen folytatott metalis Per valahára mind a Tettes K. Táblán, mind a Septemvirátuson megvizsgáltatván, és az Ns Vármegyén hozatott Itélet, mely szerint az 1774. Köröskényi Prefectus idejében tsinált és rendelt Lénia a Hármas határtól fogva a Besnyői Fokosak Dunába való szakadásáig megállitatott, helybe hagyatott és a már alig látczó régi Határok mind Loreí, mind más Helységbeliek törvényes Executió által felhányattak.

Ezen esztendőben 15-a Mar. publicáltatott azon k. pátens, mely szerint az eddig folyamatba volt Bankó czédulák négy ötöd részeket elveszejtvén, az egész Birodalomban egy frtból 12 xr. lett. Azon 15. martiustól fogva minden adót Bankó czédulában ötszörösen kellett mégis fizetni; e miatt 25-a Aug az ország Gyülése be is állott.

Azon pénz változás történvén, noha azon 47 ezer frtot, melyet még 1804-ben kölcsönözött a város, már 13-a Mart. Mgos Gróf Keglevicsnek le akart volt tenni s véle meg is kinálta; de kétség kivül gyanitván azon méltóság, hogy 15-a Mart. valamely változás fog a papiros pénz becsében történni, azt fel nem vette s ezen Tehertől a város meg nem szabadulhatván; hanem 10410 frt. 20 xr., melyet 1-a Jan. 1811. adott volt

neki a város, csakugyan az adósságból letörlött. A város kötekedvén, tölle az Interest 1811-re meg is tagadta; de annak a kötekedésnek haszna nem lehetett, mert tsakugyan Scala szerint idővel a Summa, mellyel a Város adós, megállapitatván, az Interes is fizettetett, mely Interest a Bankházi puszta Birtokosi szokták (minthogy azon puszta megszerzésére volt fel is véve) fizetni.

Ezen esztendő száraz és sovány termésü ugy annyira, hogy az elvetett mag nem mindenütt került meg, kivált az őszibe, — széna is kevés lett, — a Buza felment ujj pénzbe vagy váltó czédulába 14 frtig. A szüret nem igen bőv itt; hanem igen jó borok lesznek — 20 frton felül ballagott az ára.

1812. *Deszpot József* ismét megmaradt Biróságában harmadik esztendőre is, Perceptorrá az Ó hitüek felekezetébül *Knezovits Mihály* lett.

Ezen esztendőben Január közepéig száraz, fagyos, azután kevés hó, a hideg nevelkedett Febr. 6. napjáig, a jégen bátor szánkázás volt, ekkor lágyulni kezdvén, esső esett a hóra. 24-a Febr. el ment a Duna jege kiöntés nélkül s szép idők lettek. Martius vége, Aprilis eleje szeles, száraz, hideg, fagyos. April vége, Május eleje szépen esőzött, sőt Junius harmat és esővel örvendeztetett volna; de mivel igen kevés volt a föld megöntözésére, széna, Zab is lett. Julius 20-ikáig esőzött, e miatt az aratásba széna hordásba sok kárt tett az idő. A Borok tavaliak tavaszon már csak 9 frton elmentek, a Buza 14 frton felül járt. Bor kevés lett, mert a Jég kétszer is megverte a szőlőket, korán szüret elött derek levén, a bor sovány lett. A hó 21-a 9-bris leesvén, minden marha jászolra szorult, kemény idők lettek. Karácsony előtt két héttel a Duna beállott.

1813. *Joanovits Mihály* vette fel a Birói pálczát, *Sztankovicz Mihály* lett Perceptorrá.

Ezen esztendőben a Város háza alatt levő pinczének az uczára való ajtaja berakatott, és az udvarba, az épület hátulsó végén nyittatott ajtó. Minden város épületei kivül szépen megmeszeltettek, kitisztittattak, valamint az 1809-ben épült uj rév Ház is csak most vakoltatott be. Az Istálló falai is ujra rakodtak (a fedél megmaradván) minthogy kidültek.

Bálványosi kortsma napkeleti teteje 1811-be egy darabon megnádaztatván, egy darabja most ismét megnádaztatott.

Az esztendő minősége: Deczember, Január igen kemény, Havas, Febr. szeles és havas. 23-a Febr. feloldódván 3 nap alatt a Jég, elment a Dunából, Mátyás napján fagyván, a régi példabeszéd alkalmasint beteljesedett; mert Szt. György nap tájban a szőllőkbe, mikor már kezdett hajtani, sok kárt tett a fagy. Martiusban sok és rettenetes szél, 10-a Mart. hófergeteg, aprilis egy uj harmat essőt kivévén, szeles, száraz, Májusba, Juniusba többszöri essők de széllel. Julius kevés essővel, sok széllel multak; e miatt minden gyümölcsöt a szigetekbe lerázott a szeles eső, sőt ágastól is tépte. Aug. végén a Duna kiöntött, azután egy kevéssé apadt. A septemb. ismét nagy szél és esső lett, 16-a Szeptember a Duna ismét nagyobb erőbe kiöntött, nemcsak szállásokig; hanem a szántó földek nagy részét is elboritotta. Sok helyeken a már bevetett földekre menvén, tavasszal ujra kellett bevetni.

Buzában közép termés; tavasziba, szénába, mivel az essők széllel együtt járván, kevés hasznot tettek. Sovány Bor igen kevés és felette savanyu lett.

Akkor 20-a Mai. igen hirtelen holt meg az uradalmi Prefectus *Laihmajer Mátyás* ur. Mint jó ur nyugodjon csendessen!!

1814. *Tóth János* a Biróságban *Joanovics Mihályt* felváltotta. *Sztankovics Mihály* a Perceptorságba megmaradt.

Ezen esztendőben is taval is sok rekrutát kellett adni, 60 ezer kivántatván az Országból, egy izbe ebből a városra 29 esett; azután ismét 30 ezer, mely summából ismét 14-et kellett volna beadni, de az esztendő végeig csakugyan ki nem állittatott. A pesti város házunk épétéséhez Téglát égettetni és felhordatni elkezdetett.

Az idő járásrul: Jan. 7-ikén kezdett Tél lenni s nevelkedvén a Hideg, tartott Mártius 5-dik napjáig; 14-a Mart. el is ment a Jég békével; hanem később kiöntött a Duna, de a Hugyei szántó földekre az tsak ugyan nem ment, még is a téli nagy nedvesség föld árja miatt, a pusztákon nem lehetett előbb mint 12-a Április szántani. Martius és Április fele száraz, szép napokkal tölt el, azután szeles eső, April utolsó napja havas, Május 1-ső napján fergeteg, zuzmarás szél, végre nagy szemü hó esett és a földet elboritotta, 3-a Maj. nagy fagy, 13-a 14-a Maj. ismét szél, hideg fagy és hó, mely fertelmes idő a szőllőkbe sok kárt tett.

Noha itten a hernyók leszedettek a fákrul, mégis május elsején példa nélkül sok levén a hernyó, minden gyümölcsös fákat megmezitelenitettek. A szőllő fája igen jól telelvén, tavasszal dönteni lehetett. A marhák tavasszal hullottak. Junius esőkkel telt el. 24-a Junii iszonyu szélvész, jeges esső pásztássan, Ürge hegyen el is veré a gyökeréig, a mint a fagy után kihajtott a szőllő lerontatott, ugy járt a kukoricza is. Azután Julius is igen essős, Augusztusba kevés tiszta nap. Szüntelen essős Septemberben 13-ik napjáig.

Megjegyezni valók: 1-ör hogy igen későn ment minden érésre, zab még Septemberbe is az éretlenség miatt volt lábon.

2-or a Jég által gyökeréig elvert kukoriczák ki hajtottak, termést hoztak, de meg nem érett.

3-or Septemberbe már a föld árja lévén a Bankházi pincze teli volt.

4-er Kaszállás elején és Aug. végén a Duna kiöntvén Besnyőbe, mind az öreg fü, mind a sarnyu elveszett.

5-ör Zab, árpa nagy bőségben termett, a buza is, szalmába sok, de átallyába fél pesti mérőnél nem adott többet csomója, igen szorult, sovány, töpött, tökös lett a szeme.

6-or Hugyé tilalom alá vétetett (mely 1786-tól fogva nem történt), igen sok sarju kaszáltatott benne.

7-er a Borok oly rosszak voltak, milyenre a mostani kor nem emlékszik: mert Septemberben már a tőkén megfagyott a szőllő, kevés is lett, mert sokan egy dézsába elhozhatták a termést. Az 1783-iki bor rosz volt, ugy hogy irtódzott az ember belőle inni: de az mégis essentia lett ezen 1814-diki borhoz képest, mely még csak piros szint sem tudott kapni, minden törkölön tartás daczára sem.

1815. *Tóth János* a Bíróságban, *Sztankovics Mihály* a Perceptorságba megmaradtak.

Az Idő Járásról: Az 1814-diki karácsony előtt tsekélyen fagyott földre leesvén a Hó s egész tél havas levén Febr. közepéig. Mart. holnap szép idővel folyó, Aprilis száraz, fagyos éjczakákkal.

A buza vetések annyira kipállottak, részint a Hó, részint a föld árja miatt, hogy kivált Szunyogon itt ott maradt valami. Tavaszal már 22 frtra felhágott a Buza ára. A hideg, fagyos tavasz azt okozta, hogy gyümölts nem lett, a mi maradt volna is a Cserebogár elemésztette; a szőllőbe is sok kárt tett az még 30-a Maj. volt fagylaló dér, valamint babba, sőt kukoriczába is. Addig szárazság, azután mikor kezdetett a kaszállás, sok esőzés, mely miatt lett fekete széna. Buzába a jó Termésnek negyed része, a fejér szőllő a kései essőzés által elrontattván, savanyu borok lettek, de a két feljebb

való esztendeinél valamivel jobbacskák. Tavasziba fél Termés, kukoricza elég.

Junius 10-dikétől fogva szüntelen áradván a Duna, Juliusi vásárra kiöntött, a Vásár tartatott az töltésháton, 11-a Julii már hajókázni kellett a szállásokig, a Gyalog vásárosok be nem jöhettek, kevés apadás után 13-a Aug. ismét kiöntött, még a Hugyéi szántó földeket is. 4-a 9-bris *Sereg Ferencz* házánál tüz támadván, maga égett csak el. 18-a 9-bris oly hó esett, hogy a barmok elhányattatván s azután kevés fagyásra szüntelen havazván, karácsonyra a Duna beállott és lett alkalmatlan tél.

1816. Bíróságra még a mult év 9-ben *Sztankovics Mihály*, Perceptorságra *Varga István* választattak. Ezek idejében a Tél tartott Január közepéig. Pál napi Vásárra már a Duna kiöntött, Vásárból semmi sem lett; hanem a szállásokon jöttek némely falusiak össze s a Peregi korcsmáros vitt nekik bort; mert a Tó is Jeges lévén ki menni nem lehetett. 26-a jan. már a Hugyei vetések elborittattak. 27-a Jan. elindulván a Jég 24 óra alatt fél ölet apadt a Duna, és hidegek következvén széllel 1-a Február ismét beállott a Duna. és 5-a Mar. ment el ismét a Jég. 11-a Mar. *Pilinger György* molnár házánál az Istálló kapitány *Horváth* ur kotsisa gondatlansága miatt meggyuladván, el is égett *Sos István* Házával edgyütt. Mártius változó, Aprilis is néha fagyos, havas.

Medardus napkor esső lévén, a régi példabeszéd alkalmasint igaz lesz; mert 5-ik Augusztusig tsaknem minden nap esső volt. A szélvészek, jeges essők sokféle kárt tettek nálunk is.

Ezen esztendőben valamely Bononiai Barát 18-ik Juliusra oly forróságot jövendölt, hogy a kutakba való vizet is felforralja s szinte Itélet lesz; azonban az egész

nyárba kevés meleg nap volt, ugyan azért a Borok igen savanyuak lettek, a bővségnek tsak negyedrésze; de mégis noha már 4 esztendőbe igy ment, (a kenyér nagy szüksége miatt 10 és 12 frtra az ára leszállott), Buza kevéssel termett több mint elvetetett lett is mérejinek ára 60 vfrt. összel mindgyárt. Zab árpa is kevés a sok köd miatt. Kukoricza elég.

1817. Biró és Perceptor az előbbiek.
A Tél mult karácsonyra már beállott, Januáriusba a Jég elment kiöntéssel, Pálnapi vásárra a kinn maradt Jégen kellett a szállásokra menni, tsekély vásár ott tartatott. Február, Mart. elején szép meleg napok, vége is Április végeig. Szeles, fagyos, hideg, sanyaru tavasz. 22. 23. April, derék hó, egész végig szeles, hideg, komor, 28. April ismét havas, Május elején szép, meleg napok kevés essővel. 18. Máj. a Duna már kiöntött, kevéssé apadván, Juniusba is még kiöntött. Juliusra apadt annyira, hogy a vásár a hátas részeken meg eshetett. Széna nem lett; hanem aratás után itt-ott kaszáltatott egy kis széna. Száraz levén a nyár, kevés essőt kivévén, az őszi vetések, ámbár szalmában mutattak is valamit, rosszul fizettek és ötödfél magon felül nem adtak. Árpába 3 mag, Zabba 2½ magot, e miatt a mult Tavasszon állott nagy Drágaság, a midőn a kukoricza is szinte 36 frtig, a zab 9 frtokig elment, s a szegény nép nagy Inségbe volt, Zab kenyérrel élvén e miatt, mondhatni mégis a drágaság nem nevelkedett; mert fogyván a Papiros pénz, leszállott a Buza ára 14 frt. s alább is, az Zab lejött 5 frtra. Borba középszerü bővség és meglehetős jóságu Termés, szilva igen bőven, kivált a szőllőkbe. Karácsonyra kezdett a Duna jegezni.

1818. Biró *Sztankovics Mihály* notarius Candidáltatott, önként lemondván, lett *Bukor Mátyás*, Perceptorrá *Knezovics Mihály*.

A mult karácsonytól fogva mérsékelt hidegek járván, soha Teherrel a Duna Jegén járni nem lehetett, a Hó is 18-a Jan. veszni térvén, a város fölgyét a Duna Elöntötte; de noha 4 hétig voltak a vetések viz alatt, mégis fagyos levén a föld kiöntéskor kárt a vetésekben nem tett. A kis Duna a Város határába bé nem tsapott; hanem a nagy Dunába az Adonyi szigetnél elakadván a Jég, Godány és Nagy erdő közt kezdett a Duna kiönteni és legelőször is a Sós hegynél régi alszegi fa csorda-kutnál jött el a viz a Deszka Hidba 22-a Jan., a mit szokatlan viz utnak állitott minden; mert az előtt felszegnél hamarább eljött. A kis Duna mindég kisebb volt, mint az nagy, magasságba; de ezen viz az 1809-i viznél mégis kisebb volt átalyába.

Mindennek naponként szállott az Ára, a bor 6 és 7 frt., a Búza 15 és 16 frt. kukuricza 6 frt. Zab 5 frt. s 6 frt. későbben oltsóbb. A Biró Bukor Mátyás 29-a Jan. két heti betegsége után meghalálozván, 5-a Febr. lett helyette *Soky János* ur.

Sok cserebogár uralkodván, szilva és gyümölcs kevés. Szárazabb esztendő inkább mint nedves, mégis September lucskos lévén, a borok (mely igen bőven termett) nem sokat érők.

1819. Biró lett *Knezovics Mihály*, Perceptor *Garabarics József*. A Tél egyaránt való hideggel, középszerü hóval folydogált Febr. végeig, hó elolvadása után egy hónapig rettenetes szél, május elsején hideg, szeles eső, azután száraz, hives idő. Juniusba kevés, Juliusba sok esső, Augusztus is hetenkint essős, Tavaszi és szénába rosz termés, a Buzák türhetők lettek volna; de a sok szél és esső sok kárt tett bennek. A Buza ára egész aratástól fogva legfelyebb 5 frtig, Zab 2 frt. 12 xrig ment. A Bor, a mi el nem romlott, 2 frtól 5 frtig, mivel az 1818-iki Termés igen rosz, fordulni kezdett; mert nagyon megrohadt a sok esőzésbe szüret tájban. A

Gyümölcsöt virágjába a köd mind elrontotta, kevés alma, körte még is lett. Az idei szüret, kivált a fijatal szőllőkbe oly bőv, mint tavaly, egészséges volt a szőllő; de ha nem tökéllettes érett is, mégis borok meglehetősek lettek.

1820. Bíróságba a közrendből választatott Ns *Szente Péter* Tanácsbelinek is felesküdtetvén, Perceptorságba *Garabarics József* meghagyatván.

Ekkor Bereményi Péter, Katona József, Horváth Bognár (és több társaik is lévén, kik nyilván, kik alattomba) vezérlése alatt, némely nyughatatlanságok ütvén ki magokat, a Tanátsból ki lépvén: Fazekas János, Pap János, a szám fellett való B. Nagy János, Sztipán Antal, Szobota Mojses. Lettek helettek: a Biró Szente Péter, — Ns. Bereczki Péter s mol. Miklosovits István, Pilinger György és Joanovits János.

A Tél még a mult karácsony előtt elkezdődvén, karácsonyba hirtelen áradt a Duna s Hugyét el öntötte. A felyülről jött nagy Havas Jegek malmokat, hajókat elseprették, sok kárt tettek. Kevesett apadván beállott a Duna; de rosz véggel. Febr. végeig a kiöntéssel fenyegetvén, végre a Jég 5-a Mart. elmenvén, ezt követte bő esés. Aprilis vége felé essős, Május eleje essős, azután hives napok, 4-a Maj. szőllőkbe sok kárt tevő Dér, ezen holnap végeig száraz, végén essős. Juniusba sok esső menkő hullásal, szelekkel. A marhák száj és lábfájással vesződtek, a sertések is, sántasággal. Sok szöcskő uralkodván, füvet, tavaszit Hugyéba elemésztették. A Canicula forró volt, az aratás szárazságba megesett. A taval Augusztus végével kivirágzott fák is meglehetősen termettek. Gyümölcsbe, szilvába közép termés.

1821. Biró a tavalli megmaradván, de némely lármássak ki keltek T. Prefectus ur Confirmátója ellen s candidátiót kivántak. Vezérek volt Katona József, Bereményi Péter, Kudar István, Horváth György Bognár s többek

és még egy néhányan; hanem ugyancsak candidáltatván mások is a Bíróságra, tsak ugyan *Szente Péter* meg hagyatott votumukkal tul is. Percepter *Garabarics Jozsef.*

A Tél mult karácsony előtt be állott ugyan, de már Január, Febr., Mart. holnapok (kevés éjjeli fagyokat kivévén), csak nem nyári napokkal multak el. Ápril gyakori esőkkel, Május száraz, közepe felé essős. Cserebogár sok, megemésztett mindent. Kevés hasznu essők járván, a szötskő ismét uralkodott, füvet, tavaszit megemésztett. Junius fertelmes szeles, hideg. 21-a Junii nagy kárt tevő dér, usque 20. Julii mindég hives; azután 14-a Septemberig száraz és meleg, ekkor esső. A Duna szüntelen áradt, apadt, ki is öntött 3-or is, leginkább Aug. végével annyira, hogy a szállásokig hajókázni kellett. Septemberbe még jobban kí öntött, nevezetessen a szent Mártonyi Határba, a hol néha a vizet leszokták tsapolni, által furván a viz a nagy töltést és elszakasztván, a belső Határt, Ürgehegy nagy részét s Öreghegyet is elboritotta. Már szent Mihály napkor szőllőt, kukoriczát sokan a vizbe szedték, sok pedig benne veszett.

Hugyénak nagy része (az ugarok kukoriczával be lévén a nép által erővel vetve) vizzel elborittatott, keveset vethettek őszit a Lakosok, a mit vetettek is 8-ber végével tették.

1822. Bíróságra választatott *Gózony János* Cath. Perceptor lett *Ifj. Kudar István*y Ref. először köz rendből.

A Tavali Biró *Szente Péterrel* illetlenül bántak akkor a töltés elszakadása miatt, mintha az lett volna oka, még a Tanátsba se hagyatván meg. Száraz ősz, azután vizkeresztig locs-pocs. Febr. meleg, Mártius hideg, szeles, kevés essővel.

Ezen esztendőben 10-a Febr. az urodalom igen kegyelmes földes ura *Saxoniai* és *Teschen*i Herczeg

Albert meghalt Bécsben, ki is alattvalóinak emlékezetében örökké élvén, mint elfelejthetetlen jó attyok, minden Templomokban különösen a Ráczkevei Cath. templomba pompás szertartással eltemettetett. Dominiumnak kellett volna *Károly* Herczegre, mint a mostani kegyelmesen uralkodó koronás fejedelmünk testvére, Albert herczeg és boldogult felesége Mária Christina Herczegasszonyunk mindene örökösére szállani; hanem bizony uralkodó F. cs. királyi Familiának engedtetvén által, 30-a Mart. *Zaitsek* udvari Secretarius és *Fellner* Exactor uraknak, ezeknek személyében a királyi Familiai Jogászok Bétsi Directiójának és igy ő Felségének, az e végre meghatalmazott Budai Agens *Procopius György* által, Károly Herczeg ur Uradalmai, az ide tartozó pusztákkal edgyütt, minden Helység Elöljáróit, Papjait, Notáriussait a kastély udvarába rendeltetvén, előttök az általadást megmagyarázván, által bocsájtattak, minden épületek, melyeket Herczeg Albert ur már előre megbecsültetvén, sőt minden papi, mesteri fizetések, Eclesiák minemü karba való létök feliratattatván, s ez nap által ment a Dominium a cs. királyi Familia kezére.

Ezen esztendőben a Révbe is, a kastély mellyett is, az elromlott keresztek hellett más ujjak tsináltattak.

Ezen esztendő, mind a Télre, mind nyarára nézve száraz. Kevés töpött szemü lett a Buza, zab pedig a magot alig adta meg. Széna is kevés. A szüret 20. Sept. már elkezdetett, oly bőv termés lett, mint 1807-ben. A bor jóságával az 1811-dikit sokak itélete szerint meghaladta, asszu-szöllő borokat lehetett tsinálni; — indult a bor ára mégis tsak 3 frt., azután felyebb. A Hernyó és Ragya miatt szilva nem lett, kukoricza is nagyon kevés.

Nem tsak a kutak kiapadtak a szárazság miatt; de a Duna is annyira megapadt: hogy a szige-

tekbe gyalog be lehetett gázolni, sőt néhol száraz lábbal is menni.

1823. Biró *Gózony János* megmaradt, a Perceptor *Kudar Istvány* ur.

Nevezetességek: A Duna kicsinysége miatt fenékig fagyott sok helyen. Febr. elején kezdett lágyulni, 15-a Április nagy hó esés, a kiment Csorda és ménes széllyel hányattak. A nyár essőre nézve közönséges; de széna mégis kevés lett. Buza, kivált a tiszta kevéssel termett több, mint elvettetett, kétszerbe is vékony termés volt. A Buza ára 6 frt. 30 xrig, kétszeres 4—5 frt. Zab bőven teremvén, ára lett 1 frt. 30 xr., kukoricza, árpa 2 frt. Borra nézve $\frac{1}{3}$ résszel kevesebb mint taval; nem is olyan jó; meg is indult 3 frt. 30 xron s ötig felment, s ismét leszállott. Szilva, körte elég termett, alma kevés.

1824. Biró *Gózony János* meghagyatott, Perceptorrá lett *Joanovics János*

A mult november elején és azután 21-a Nov. Uri szék tartatván, a Tanáts ellen ismét ujj népmozgása lett, némely tagok kimaradván, ujjak lettek, mint: Katona József, Szente Péter, melyek históriáját a Tanátsi jegyzőkönyvben bővebben láthatni.

Január nyári meleg napokkal telt el, az egész Tél hó nélkül való lucskos, mindég a holnapok 20-ika körül volt kevés esső; máskor holnaponként szárazság, szél és nagy melegek. Hernyó és Cserebogár uralkodott, szép reménységet nyujtó fákat ellegelte. A Buza ára 5 frt. 30 xrtól fogva minemüségéhez képest 6 frtig, a zab 25 garastól 30 garasig, a kukoricza 32 garastól 2 frtig, ősszel 3 frtig emelkedett. Májusba, Juniusba, Juliusba a Duna kiöntvén, kaszálókba kárt tett; hanem az Anderkó Töltésnél Tekeres érbe sáncz tsináltatván, a város bevetett fölgyeire a Duna nem eresztetett, de tsakugyan Augustusba nagyobb erővel kiöntvén, nem tsak Tekeres ér lett tele, hanem Hugyé, Királyrét és

Besnyő is. Széna kevés, mert itt-ott a viz ís vett el, szárazság is volt reá. Buzába közép termés, szalmába ámbár sokat mutatott, 7 magnál is többet nem adott. Tavaszi, kivált zab öt magig fizetett.

1825. Biró lett *Joanovics Mihály* Görög részről, Perceptor *Katona József.*

Az időjárás nevezetességei: A Tél nagyon lágy, mondhatni semmi fagy, Február végeig száraz, Martiusba Józsefi Pesti vásárra hó és fagy, mely tartott egy hétig, ápr. száraz, éjszakai fagyokkal. A Tavasziak rosszul keltek, Május 10-én kezdett gyengén esni; de a hideg esső semminek nevelést nem adott. Junius 8-ikáig esett meg a kukuricza kapállás; mert Szent György előtt való vetések is Május végén keltek ki. Medardus előtt és napján is volt essőzés, mégis kevés széna, hanem későbben sok esső lévén sok sarju lett; de Sept. közepén ismét 4 napos esső lévén benne sok kárt tett. Buza termés szalmába meglehetős; de taval be lévén a Szunyog vetve tavaszi és kukoriczával, soványan fizetett ugy, hogy a legjobbak hat magot alig adtak. Az árpának 8, a zabnak 6 magva.

1826. Biró Ns. *Szente Péter*, Perceptor *Hering Mihály*, a kitől a Borok manipulatiója elvétetvén, Bor biró lett *Knezovits János.*

Az időjárásról: Jan. 6-ikán kezdett fagyni, azután havazni, tartott a Tél egyenlő homályos ködděl, zuzzal, kemény csöndes idővel Febr. 8-áig, ekkor csillámlott meg a nap, s kevés olvadást okozott; de azután ismét kemény idők Febr. végéig. Martius, Ápril. hideg, temérdek szelekkel, éjjeli fagyokkal, derekkel folyt el. April. ujra elkezdett esni, Májusba több eső, mint tiszta nap; de ottan-ottan derek lévén, a szőllőkbe sor kárt tett és csak Május közepén láczott a szőlő zöldülni, az első hajtások elfagyván. Junius is, egy hetet kivévén, essőzéssel folyt el. A Duna kétszer is kiöntéssel fenyegetett.

Széna elegendő, Buza, Árpa egyformán 4 magot adott, valamint zab is. 22-a Szept. már jó fagy; azért vékony, sovány szüret, Gyümölcs (kivévén az aszaló szilvát mely sok volt) kevés.

1827. Biró lett ismét *Szente Péter* és Perceptor *Hering Mihály*, a Bor biróságba nem érettetvén czél, ismét összeköttetett a Perceptorsággal.

A tél álhatatlan, kevés fagygyal, Martius rettenetes pusztitó szelekkel, temérdek kárt tett épületekben élő fákban, nevezetessen Bálványyoson; minek utánna a Duna szállásokig öntvén, a föld meglágyult volna, sok körtefát a szél kiszaggatott. a Duna Szt. György napig megapadván, reménység volt a bőv szénához, ámbár május elején volt essőzés után szárazság volt a holnap végeig; ekkor essőzni, a Duna is 6-a Junii áradni indulván, végre kiöntött és gyakori essőzés Jun. 27-ig tartván, mind Hugyé, mind Besnyő vizzel boritatott el, semmi kaszállás nem volt. Ekkor épittetett a Bálványyosi korcsma ujra, egy konyha és egy szobával hosszabbittatván, régi fundamentoma meghagyatott; de a fala megujítatván, az egész épület felyebb emeltetett, valamint a pinczéje is. Kömives volt K.-Szt.-Miklósi *Drabos József*, áts helybeli *Schmidt András*, nádazó helybeli *Farkas János*

Egész Julius száraz, egyszeri csekély essőt kivévén. Az aratás, ritkák levén a vetések, sovány, alig lett 4 annyi mint elvettetett, Buzában. Zabban 5 annyi. Aug. 7-berben, 8-berben is, kevés essőt kivévén, száraz, mely miatt sokan kukoricza tarlóban vetvén, Hugyén 8-ber végén is szántottak. Bor jó, de kevesebb mint taval. Lukács napján égett meg a Cath. oskola, *Gáspár István* háza is rólla meggyulladván d. u. 2½ órakor. Nov. 23-ikán kezdett havazni, esett, fagyott, szánkázni lehetett. Dec. 6-kán jó idő lett. Decemberbe a Buza ára már 13 frton fellyül is járt, kukoricza 7., zab 4 frton.

1828. Biró lett Ns. *Sooky János*, Perceptor *Bukri Gergely*. Már 4-a Jan. leesvén a Hó, tartott 14 napig, azután száraz fagy, azután lots-pots. Márcz. vége felé essős, 27-a Mart. Besnyői, 29-a Hugyé lapossait a viz megfutotta, azután apadt. Medardusra ismét áradt; de ki nem öntött. Junius 23-ikán igen szeles esső követte a meleg napokat, esett 5 nap. Julius három első hetei szárazok, 21-től fogva, kivált a pusztákon, sok esső. 20-a Aug. végeztetett az országos Conscriptio. 23-a Aug. kezdvén esni, még Sept. 3-ikán esőzött, a nyomtatás nem mehetett, Sarnyúk renden elrohadtak, a Buzák, valamint a Zabok is, idejében nem lévén essők, ritkák lettek, egyik se adott többet 4 magnál; keveset is szált az ára mindennek, tsak hamar lett a zab ára 3 frt., a Buza 8 és 9.

1829. Biró lett *Hering Mihály*, Perceptor *Bukri Gergely* megmaradt.

1828-ban Oct. 29-én fagyott, havazott, pesti novemberi vásárra hó és fagy. 13-a Nov. lágyult, meleg essős napok lévén, 10-a Dec. ismét hó esett fagyos földre, mely elolvadván, 30-a Dec. szél és hó. Jan: változó, havas, lágy. Február végéig hideg, havas, szánkózható idő. Mart. elején kezdett lágyulni, a Dunát is eddig jégen járták, de rosz jéggel. Május, Junius közepéig hideg, szeles, essős, azután meleg. Jun. 10-én már elboritott minden kaszállót a Duna, tsak viz elmenete után lehetett rothadt öreg füvet, sarjuval elegy kaszálni. Julius, Augusztusba semmi esső. A Buza öt és hat, a Zab 8 magot is adott. Sept. elején szép esső. Szüret 12-a 8-bris, éretlen rohadt szőllő s belőle sovány bor; ekkor az 1828-diki Borok megvesztek. Havazni kezdett, Istállóra szorult minden marha, 19-a Nov.; azután szüntelen fagyott, esett.

8-ik Deczember az Duna beállott, oly keményen viselte magát az idő.

1830. Biró *Hering Mihály* megmaradt, Perceptor lett *Jovanovics Mihály*; de 5 nap alatt meghalálozván, helyibe választatott *Gyeorgyovics György*.

Nagy havas tél, egész 10-ik Martius lehetett szánkázni, a Jeget is addig járták. 10-a Márt. Hugyé már tele volt vizzel, Jéggel, éjjelenkint fagyott. Nem birván tovább minden erőlködésre is a vizet Töltéseink tartani, 20-a Mart. a kastél előtt, város alsó végén Csárics szálásánál, Betsén, Szig.-Mártomba, sőt a nagy Duna is Teleken alul, berontván, a város allya tele volt vizzel, a szőlőknek is nagy része. A városba, noha a közök eltöltödtek, sok Ház eldült, kivált az alszegen. 22-a Mart. elmenvén a Jég, 4 lábnyit apadt; de ismét 1½ lábra visszaáradt, és 4 April. kezdett a viz szállani. Szunyogra is elment a viz, Laczházi szállások nagy része vizzel elöntetetett. Az 1809-ik nagy viznél 1½ lábbal volt kisebb ezen viz. Május 10-ike körül ment el a viz Hugyéról, a nyár oly száraz, mint a Tél hideg, havas volt; csak Sept. essőzött. A Diófák, Szilvafák nagy részbe elfagyván, nem kellett az Uri szék végzését, melly által a szőllőbeli fák ritkittatni parancsoltattak, telljesíteni, az idő és a fagy végrehajtotta azt. Borok jobbacskák a tavalinál; de még sem állották ki 24 óráig a meleg szobát, megtörtek, zavarodtak. Buza Hugyén a viz miatt kevés, rosz fizető.

1831. Biróvá választatott *Joanovics János* Rácz, Perceptor lett *Kenessey Márton*.

Ezen esztendőben a Tél száraz, hideg. Pál napkor kezdett széllel havazni, kemény idő volt Febr. 5-ig, Gyertya-szentelőkor legkeményeb, zuzos hideg, azután lágyult. A Duna 15-a Jan. már beállott, 20-a Febr. a Jég elindult; de megakadván szörnyü vizet öntött, mind alul, mind felyül a városon; különössen a kastélyon felül egy kevéssel. Azután is fagyott éjjel nappal, Febr. végeig havazott szünet nélkül. A Duna 3. Mart. 1 ölnél

többet apadt. Ez a nagy viz csak tájunkon volt, alább nem; mert a városon alul akadt el a Jég. Tavaszon is elég, de hideg essők, nyárban is sok esső, nevezetessen Julius 27-diktől fogva 15 nap, hol éjjel, hol nappal nagy essők. A későbbet kaszált szénák feketék lettek, a zabok már lábon megfeketettek, sok Csira lett. Septemberbe is voltak essők. A szüret kezdetett 10. 8-bris az éretlen rohadt szőllőből soha meg nem tisztuló borok bőven lesznek.

Ezen esztendőben 28 ezer Recrutát ajánlván az ország gyülése, Pest vármegyére 1197, ebből Rácz-Kevére 13 fő esett; részént Verbunggal, részint erővel állittattak ki.

Ezen esztendőben a még hazánkban sőt Európába ismeretlen *Cholera* nyavalya Juliusba elkezdvén kegyetlenkedni, uralkodott 8-berig és igen sok, többnyire javabeli embereket és asszonyokat tépett el. Ezen nyavalya gátlására sok féle más helyekkel való közösülést elzáró tilalmak jövén közbe, sok baj okoztatott az Elöljáróságnak, minden órában tudósitást kelletvén a megholtak vagy a nyavalyától meggyógyultak számáról tenni; de minden óvások mellett is a kit a nyavalya meglepett, egy két nap alatt vége lett. Isten őrizze meg hazánkat s városunkat az efféle többszöri csapástól!!

1832. Biróvá választatolt *Varga István*, Perceptorrá lett *Gáspár István*

Az idő járás. A tél kevés ideig tartó hóval, az után tiszta fagyos napokkal tölt el; Hideg lett a Tavasz is; minden későn nőtt, a szőllők május 22-ig se egészben zöldültek ki a Tőkékből, igen sok feketén maradt. Taval meg nem érvén, a vessző igen kevés termésre mutatott már Tavaszon. 17-a Máj. rettenetes jég esett a városon végig; hanem a város felső végén által vágott a Dunán Laczháza felé, a földet annyira elboritotta a Jég, hogy

még másnap is elég jeget lehetett látni. A nyár általában hives, kevés essővel, innen a buza-vetések felette ritkák, mácsonyások lettek Hugyén, s kevés essővel kevés volt a termés is. Szüret előtt nagy fagy, mely miatt a szőllő éretlen maradván, noha October szép napokkal állott elő, az igen kevés bor igen savanyu is lett, a jó termésnek nem mindenütt lett csak negyed része is. A kukoricza, kivált a Pusztákon, éretlen meg fagyott s felette kevés lett.

Ezen esztendőben 28-a Aug. Pesti vásárról haza jövén a város kocsisa, estvéli 11 órakor *Rimer Miska* kocsis gondatlansága miatt a Város Istállója meggyulladván, Sorstein, két Miklosovits, Mayer János és Szente Péter ur házai lángok prédájává lettek; a város Paraszt kocsija, lovak szerszámai, kan sertései, három vizi puskái, az életes kamara padlásán levő sok zab porrá égett.

Jegyzet: Az esztendei igen savanyu borok igen állandók s soká tarthatók és ivásra idővel kellemetesekké lettek.

183²/₃-ra. Biró *Varga István,* Perceptora *Gáspár István* hivataljaikba megmaradtak.

Idő járás. A tél 28 Nov. derék hóval beköszöntött, minden marha Jászolra szorult. 8-ik Deczbris szüntelen havazott, ekkor essővel kevert hó, lots-pots. A Révbe, nagy zátony támadván a Dunába, mivel a víz egész esztendőn által kicsiny volt, az általjárás nagyon megnehezedett. Januarius végéig kemény fagy. Februárban majd havazott, majd olvadt. Martius, April elég nedves; de hideg. Májusba igen kevés esső és forró napok, mely miatt, kivált Hugyén, kevés széna. Május 22. napján valahára az 1789-tül fogva való Per a Sillingi Erdő Ligetjei, kaszállói és legelői eránt végezetvén, azok a város részére executió által használatra által adattak. Az aratás Péter Pál napján már elkezdetett s folyt

gyakori essőzés közbe; a Duna buza hordáskor és Octóberbe kukoricza szedéskor Hugyéra ki öntvén, a Takarodás utját igen megnehezétette; hanem a viz ki öntés nem felette nagy levén, sokáig nem tartott.

A bor háromszori Jég csapás miatt igen kevés és rosz, szinetlen és savanyu lett.

183$^{3}/_{4}$-re. Biró lett *Sztankovics György*, Perceptor *Szente Péter*.

Időjárás. Egész ősz sok essővel s lágy idővel mult el. A Duna December elején kezdett áradni s Ujj esztendőre Hugyé tele lett vizzel, azután kevés apadás után ismét áradván, az ott lévő vetéseket másodszor is elöntötte és csak Január végén kezdett ismét apadni, a meddig lágy, tavaszi esső és napok voltak. Feb. elején éjszakánként fagyott; de a nappalok lágyak tiszta melegek voltak. Mart. elején szeles, kevés esővel, azután száraz tavasz és nyár. Május 24-ig forró melegek, egy kis harmat essőt ki vévén, azután hideg, szeles, ennek következése lett, hogy 30-a Máj. sok helyeken szőllőkbe, kukoricza vetésekben, babba, tökbe a Dér sok károkat teve; Bor azonban mégis sok és az 1811-iki hires jó borokkal vetekedő lett, mert kisebb rothadt szem se volt a szőllőkbe, de száraz, fonyadt igen sok. Buza a város földjén, a viz a vetéseket meg futván, igen kevés, a Pusztákon is a szárazság miatt csekély termés, Szunyogon pedig az ottani esső viz miatt sok kár történt. Tavaszi vetés a magvat alig adta meg; de azt sem mindenütt. Krumpli, bab szinte akképpen, kukoricza, kivált Bankházán, felette kevés csog-bog. Julius 22-én rettentő kártevő szélvész. Oct. 24-ig folyvást nagy szárazság; ekkor egy kevés hó esett, de az is hamar elolvadt. Ezen esztendőn által járt idő viszontagsága miatt a Buza ára 10 frt. Rozs 7—8 frt. Zab ára 6 frt. körül járt.

183^{4} $_{5}$. Biró *Sztankovics György* s Perceptor *Szente Péter*, hivataljokba megmaradtak.

Hugyéi kut ekkor készült.

Időjárás. Az egész Tél száraz, hó nélkül, a Tavasz is szinte száraz; hanem 18-ik Április csendes esső, az után hóval vegyes. 23. Májusig gyakori essők. Junius 4-ik, 23-ik, 26-ik napjain igen szeles esső, azután is 30-ik Juniusig essős napok, sok kárt tevő széllel, Jul., egy essőt kivéve, átalyába száraz, Augusztus is száraz, csak az utolján volt 3 napi essőzés. September 9-ik 14-ik napját kivéve, a mikor esső volt, száraz. 10-ik Septemberbe felette nagy szél. Október 5-ik és 6-ik napját kivévén, ismét száraz fagy. Nov. 16-án a jég megállott. Deczemb. 31-ig a hó leesvén, az esést tovább is folytatta. Ezen esztendőben is kevés széna, zabba bőv termés, buzába, a tavalyi száraz tél miatt csak kevés termés. Krumplit a Juliusi szárazság elégetvén, az igen kevés és apró lett, Bor savanyuas, s Tavalyi igen jó és sok bor helyett, néhol egy harmadrész, néhol annyi sem lett. Kukoricza a Pusztákon zölden maradt, a város belső határában megérett ugyan, de sovány termés lett.

183⅚. Biró maradt *Sztankovics György*, Perceptorrá lett *Georgovics István.*

Időjárás igen keményen tartotta magát, a Jég megállott mult Nov. 16-án és elment 27-ik Februárban; ezen holnapi napok kevertek, hol hó esett, hol lágyult, a vége és Martius eleje essős, azután meleg napok. Ápr. elején kevés esső, azután egész Martius száraz. Május 8. 9. 10, napjain nagy kárt tevő Dér, 18-án havazott, hideg széllel, 12-én nagy fagy, mind a szőllőt, mind a kukoriczát, babot, krumplit és sok gyümölcsöt, almát, körtét stb. elégette és seprette; valamint az eper és az akácz fákat is megégette; kukoriczát, babot ujra kellett vetni. A nagy szárazság után 29-ik Májusba szép sürü esső leve, mely az ujonnan történt vetést kikelésre segitette.

Ezen tavaszon a tavaly elkezdett, de félben maradt Leányvári töltés elvégeztetett, a Böcz földnél volt csekély töltés felemeltetett. Junius, Julius szüntelen szeles száraz, a honnan noha 24-a Juli lett szép csendes esső; mivel már ekkora minden zöldség és vetemény elszáradt, ennek kevés lett a sikere. Octóber vége havas, fagyos szeles. Nov. elseje essős és lágy; de az uralkodott szárazság miatt a tavaszi a magvat is alig adta meg. Buzába közép termés, Borba pedig semmi. Decz. végeig lágy idő.

Ezen esztendőben 11-ik Octóberbe *Sánta* Notárius ur ellen, ki ezen várost 30 esztendeig szolgálta, a község kikelvén és a Tanáts is kivánságokhoz járulván; noha a Ns. Vármegye hivataljába való visszaállittatást elhatározta: mindazonáltal 23. Decz. Járásbéli Szolga Biró, T. *Misskei Imre* ur jelenlétébe sorsa szavazásra bocsájtatott, a midőn mellette 49, ellene 175 vótum lévén, hivatalba lenni megszünt, kinek helyibe ugyan azon tisztelt Szolgabiró ur ajánlása következtében, *Hamar Mihály*, Kis-Torbágyi Nótárius ur elválasztatván, a ki is majd 1-a April. 1837. fogja hivatalját kezdeni.

Ezeket *Vargha István* Notárius tulajdon kezével tett jegyzékéből beirta *Besnyei Antal*. K. T. N. Jegyző.

NOTÁRIUSNAK ESKÖVÖJE.

Én N. N. Esküszöm az élő Istenre, a ki Atya, Fiu és Szentlélek tellyes Szent-Háromság egy bizony Istenség, hogy én e mostani Notáriusi Tisztemben, hiven és igazán igyekszem eljárni, városomnak javát, megmaradását és valamik annak békességére és előlmenetelére tartoznak munkálkodom, az adó kivetésében és Ns. Vármegye által kiadandó kulcs szerint lelkiismeretessen fogok dolgozni, a város leveles tárára hiven vigyázok, abból semmi némü oklevelet mely kezemen meg forduland hír nélkül ki nem viszek, azzal vissza nem élek, szegénynek, gazdagnak, hivatalbeli kötelességem szerint egy árura szolgálni igyekezem, Tanáts Gyülésből a hireket ki nem hordom, a mi végeztetik pedig hiven feljegyzem, egy szóval valamí Notáriusi hivatalos körére tartozik, azt teljes tehetségem szerint, minden emberi tekintetet félre tévén, teljesiteni iparkodom.

FEÖ BIRÓNAK ESKÜVÉSE.

Én N. N. esküszöm az élő Istenre, a ki Atya, Fiu és Szentlélek tellyes Szent-Háromság egy bizony Istenség, hogy én ebben az én Fő Bíróságomnak tisztében hiven és igazán igyekezem eljárni, mindeneknek fölötte az Istent is félem, a közönséges jóban csak az egy igazságot követem, szegénynek, gazdagnak, jövevénnek, Lakosnak kezembe forgó javaitskáját magam hasznára nem forditom, hanem takargatom, szaporitom, és minden erőm és tehetségem szerint városomnak javán, hasznán és megmaradásán munkálkodom, a káromkodókra és akár mely czégéres bünben élőkre, szorgalmatos gondot viselek és azokat minden személy válogatás nélkül megbüntetem: a mi

Istené Istennek és a mi a Lakosoké a lakosoknak tellyes tehetségem szerint hiven és szorgalmatossan igyekezem megadni és mindenekről igazán s tisztán számot adok, Isten engem ugy segéljen.

TANÁTSBELIEKKÉ.

Én N. N. esküszöm az Élő Istenre, a ki Atya, Fiu, Szentlélek, tellyes Szent-Háromság, hogy én Tanátsbeli Tisztemben hiven és igazán eljárok, Városomnak javát, megmaradását és valamik annak békességére és előmenetelére valók, azokat minden erőmmel és Tehetségemmel, Feö Birámmal és több Tanátsos Társammal edgyütt munkálkodom, minden magamat illető dolgomat a közjóért félben hagyom és városomat semmi uttal s móddal meg kárositani nem szándékozom; a mi a Tanátsunk közt elvégeztetett ki nem beszélem. A káromkodóknak és más gonoszoknak megbüntetésökben tsak az egy igazságot követem és minden személy válogatás nélkül azokat érdemek szerint megbüntetni igyekezem, szegénynek, árvának, özvegynek, jövevénnek, lakosnak és akármely tisztben hivatalban és vallásban lévőknek, igazán szolgálok, és a közönséges igazság mellöl sem személyért, sem atyafiságért sem pedig ajándékért félre nem állok. Isten engem ugy segélyen.

PERCEPTORÉ VAGY VÁROS GONDVISELÖÉ.

Én N. N. esküszöm az igaz Istenre, Atyára, Fiura és Szentlélekre, hogy én Perceptori Tisztemben, különösen adó behajtásomban telyes tehetségem szerint igyekezem eljárni, Városom jövedelmeire szorgalmatossan vigyázok, Serényen gondot viselek, a mi pénzt kezemhez veszek, abból önn hasznomra semmit sem forditok, hanem mindenféle jövedelmekbül ugy a restantiákból is városomnak javát, hasznát és előmenetelit munkálkodom, azokbul Birám és Tanátsom híre nélkül senkinek csak egy pénzt sem adok, sem barátságért, sem

atyafiságért, sem félelemért, sem pedig szeretetért, attul a mi városomnak javát, megmaradását és előmenetelit illeti, soha is félre nem állok, sőtt ha valakit az ellen szóllani vagy tselekedni tapasztalok, azokat is Birámnak és Tanátsomnak bemondom és a midőn Isten Esztendőmnek végét elhozza, mindenekrül egy fillérig igazán tehetségem szerint számot adok. Isten engem ugy segélyen.

BANKHÁZI PUSZTA BIRÁKKÉ.

Én N. N. esküszöm az Élő Istenre, a ki Atya, Fiu, Szentlélek, Tellyes Szent-Háromság egy bizony Istenség, hogy én ezen Puszta Bíróságomban hiven s igazán eljárok, Boldognak, szegénynek egyaránt, a mennyiben kötelességem fogja magával hozni, igazságot szolgáltatok. S minden Gazdáktól, ki mennyi földet birni fog, az ő Taksája szerint, a pénzt beveszem, ugy hasonlóképpen a mennyi kötél és lépés föld a kezem alá méréttetik, azokról, ugy tőlük esendő árendárul igazán számot kivánok adni, magamnak pedig azon kivül, mellyet a Betsületes Tanáts rendelni fog, semmi legkisebb részetskét is el nem tulajdonitok. Isten engem ugy segélyen.

KIS BIRÁKKÉ.

Én N. N. Esküszöm az élő Istenre, a ki Atya, Fiu, Szentlélek Tellyes Szent Háromság egy bizony Istenség, hogy e mostani Kis Birói Tisztemben igazán és hiven eljárok, Feö Birámnak és Tanátsosomnak a város közönséges hasznára mindenekben szavát fogadom, a Lakosokat az Nemes Vármegye és városnak dolgában való szolgálatra személy válogatás nélkül, sor következés szerint elparantsolom, magam restségével városomra kárt nem igyekezek hozni, a mit városom ellen látok, tudok vagy hallok, károsnak tapasztalok lenni, Feö Birámnak hirül adom, a káromkodókat a Feö Birámnak

és Tanátsomnak föl adom, Városomnak kezemben forgó javatskáját nem tékozlom, hanem mások ellen is oltalmazom és tehetségem szerint mentem és takargatom. Isten engem ugy segéllyen a mint kötelességem hiven betöltöm.

TSAPLÁROSÉ VAGY KORCSMÁROSÉ.

Én N. N. esküszöm az élő Istenre, a ki Atya, Fiu, Szent Lélek tellyes Szent Háromság egy bizony Istenség, hogy e mostani Csaplárosságomban a bort és sert igazán igaz mértékkel mérem és mindeneknek Személy válogatás nélkül az iczét és meszelt szintén csordultig töltvén ki adom; a bort és sert vizzel nem elegyitem, a sentés allyát pénzen el nem adom, városomnak kezemen forgó javacskáját magam hasznomra nem forditom, a számadásban és pénzek visszafizetésében az egy igazságot követem és senkit eltökéllett szándékomból megkárositani nem igyekezem, hanem mindenekben az egy igazság szerint cselekszem. Isten engem ugy segélyen.

SZÉK BIRÁKKÉ.

Én N. N. esküszöm az igaz Istenre, a ki Atya, Fiu, Szent Lélek Tellyes Szent Háromság egy bizony Istenség, hogy ezen Szék birói tisztemben tehetségem szerint igazán eljárok, a marha vételben városom hasznát keresem és magam hasznomra városom költségébül semmit is forditani nem igyekezem, Dögöt vagy hibás marhát a város székébe Birám hire nélkül be nem veszem és jó gyanánt el nem adom, Rovásban és pénz visszaadásban igazságossan szolgálok, és hust igazán megmázsálom és fontal igazán kiadom, a szék jövedelmét nem tékozlom, és annak idejében Feö Birámnak mindenekrül tehetségem szerint igazán számot adok. Isten engem ugy segélyen.

VÁROS MÉSZÁROSSÁÉ.

Én N. N. esküszöm az igaz Istenre, a ki Atya, Fiu, Szentlélek, Tellyes Szent Háromság egy bizony Istenség, hogy ebben az én Mészárosi Tisztemben hiven és igazán eljárni igyekezem, tudva hibás és dögös marhát jó gyanánt ki nem adom, a Rovásban és pénz visszaadásban igazságot követek Szegénynek Gazdagnak, nem tekintvén atyámfiát vagy jó barátomat, hanem azt Személy válogatás nélkül igazán és pontosan kiadom, a Bőrökre, hogy a városnak abbul valami kára ne következzen, szorgalmatos gondot viselek; a marha vásárlásban is Személy válogatás nélkül tisztemet elkövetem, s ha pedig Székbirámnak maga hasznára való hajlandóságát látnám vagy tapasztalnám, Feö Birámnak megjelentem, Isten engem ugy segélyen.

RÉVÉSZÉ, HAJÓSÉ.

Én N. N. Esküszöm az Élő Istenre, a ki Atya, Fiu, Szent Lélek, Tellyes Szent Háromság egy Bizony Istenség, hogy ezen Révészi Tisztemben igazán eljárok, a Rév jövedelmét nem tékozlom és magam hasznára Birám hire nélkül el nem kötöm, a rév hajókra szorgalmatos gondot viselek, a rendelt Rév-pénzt minden Személy válogatás nélkül megveszem. Az itt való népet pedig veszekedés és bántolódás nélkül a következés szerint által hordom és Tisztemnek minden részben eleget tenni igyekezem igazságosan. Isten engem ugy segélyen.

CSÖSZÖKKÉ.

Én N. N. esküszöm az élő Istenre, a ki Atya, Fiu, Szent Lélek, Tellyes Szent Háromság egy bizony Istenség, hogy én a Csőszi hivatalomban tellyes tehetségem szerint igyekezem eljárni, sem a város Erdeit, Réttyeit, (Szőleit), sem több

gazdaság Jószágát nem tékozlom, ha valakit olyasmi hamisságban vagy épen tolvajságban tapasztalnék, aztat igazán minden Személy válogatás nélkül, nem tekintvén semmi Atyafiságot, Sógorságot, Komaságot, Szeretetet vagy félelmet, csak az igazságot követvén, Feő Birámnak és Tanátsomnak hirire teszem, környös körül lévő határjainkra, vetéseinkre, kaszálóinkra pediglen szorgalmatos gondot viselek, és tehetségem szerint őrzöm, ha pediglen valamelly hasznocskát kezemhez veendek, aztat tüstént, minden tántorgás nélkül Feö Birám kezéhez hozom és nem tékozlom, másnak pénzen semmit sem adok. Isten engem ugy segélyen.

SOMOLLYÓI CSÖSZÉ.

Én N. N. esküszöm az élő Istenre, a ki Atya, Fiu, Szent Lélek, Tellyes szent Háromság egy bizony Istenség, hogy én ezen csőszi hivatalomban tellyes tehetségem szerint igyekezem eljárni, sem Város Erdeit, Kertyeit, sem több gazdaságit nem tékozolom, ha valakit ollyatén hamisságban avagy tolvajságban tapasztalnék, aztat igazán, minden személyválogatás nélkül, nem tekintvén sem attyafiságot, sógorságot, komaságot, sseretetet avagy félelmet, csak az egy igazságot követvén, Feö Birámnak és Tanátsomnak hirével adom, környös körül levő határjainkra, kertjeinkre szorgalmatos gondot viselek, másnak sem ágat, annyival is inkább senki kertjébül fát el nem adok, sem magam hasznomra senkiébül nem forditok. Isten engem ugy segélyen.

BAKTERRÉ.

Én N. N. esküszöm az élő Istenre, a ki Atya, Fiu és Szentlélek tellyes Szent Háromság egy bizony Istenség, hogy én ezen Bakteri Hivatalomban oly hivségesen eljárok, hogy városunknak minden javatskáját, mely kezemben történet szerint forog, takargatni fogom, Városunkba valamely excessus,

pipázás, Dombérozás, korhelység fog esni, reá vigyázok, káromkodókat árestomba behajtom, ugy Feö Birómnak s Tanátsomnak be jelentem, kurta korcsmákra reá vigyázok, egy szóval valami ezen Bakteri kötelességemet illeti, hiven és igazán tellyesitem. Isten engem ugy segélyen.

BÁLVÁNYOSI ÉS HUGYÉI ERDÖ JAGERÉ.

Én N. N. esküszöm az élő Istenre, a ki Atya, Fiu, Szentlélek, Tellyes Szent Háromság egy bizony Istenség, Hogy ezen Jageri hivatalomban le tett hitem szerint mint városunk örökös jussára hiven szolgálni fogok, Fő Birám és Betsületes Tanáts parancsolattya szerint személy válogatás nélkül a kárt tevőket meg fogom és megzálogositom és magamtul azt ki nem bocsátom; hanem Fő Birámnak fel adom, akár Gazda ember, akár annak fia, ha máséba vágni tapasztaltatik, avagy molnárokat, ha lopásban tapasztalom, az ajándékot el nem veszem, hanem hitem szerint az olyanokat megfogom és behajtom. Isten engem ugy segélyen.

SZÖLLÖ PÁSZTOROK ESKÜVÉSE FORMÁJA.

Én N. N. Esküszöm az élő Istenre, a ki Atya, Fiu, Szent-Lélek, tellyes Szent Háromság egy bizony Istenség, hogy én szöllő pásztorságot vállalván fel magamra, mind addig, még a Gazdaság szüretjét nem végezi, minden pásztorságom alá adandó szőlőknek hiven gondját viselem, mind a kártékony madarak, ebek, mind pedig a rosz és tolvaj emberek ellen, éjjel nappal szorgalmatossan oltalmazom, semminemü szöllő vagy más akármely néven nevezendő s szőllők közt találandó gyümöltsbeli termést sem magam nem tékozlok, sem másnak semmit pénzért vagy barátságért el nem adok, magam hasznára nem forditok, sem más által kárt tetetni tudva nem engedek; sőt ha valakit kártételben, vagy marhát is kárt tenni

tapasztalok, a marhát ugyan behajtani, a kárt tevő embert ha módját tehetem megfogni, ha ezt nem tehetném pedig Fő Birómnak s gazdáimnak tüstént hirévé tenni kötelességemnek tartom, egy szóval mondva kötelességemnek tartom, hogy a következendő szüretig, minden betsületes gazdának gondviselésem alá bizandó Javai általam hiven megőriztessenek, melyre Isten engem ugy segélyen.

HADNAGY ESKÜVÉSE.

Én N. N. esküszöm az élő Istenre, a ki Atya, Fiu Szentlélek, tellyes Szent Háromság egy bizony Istenség, hogy én ezen felvállalt Hadnagyi Tisztem szerint minden városban s városon kivül kóborló s gonoszságban járó személyeket, minden személyválogatás nélkül megfogni s Birói kézhez adni s Biró parancsolatjainak mindenekben eleget tenni, Városomnak javára lenni és kisebb nagyobb reám bizandó kötelességeimben hiven eljárni szoros kötelességemnek tartom. Isten engem ugy segélyen.

KÜLSÖ TANÁTS 24-es ESKÜTTEKÉ.

Én N. N. Esküszöm az élő Istenre a ki Attya, Fiu Szentlélek, Tellyes Szent Háromság egy bizony Istenség, Boldogságos Szüz Mária és Istennek minden Szenteire, hogy én felvállalván ezen tisztemben hiven és igazán eljárok, Városomnak Javát, csendességét és előmenetelét tellyes tehetségem szerint munkálkodom, s ha valakit az ellen szóllani vagy tselekedni s a köz csendességet felbontani vagy megzavarni igyekezni tapasztalandok, aztat tüstént Birámnak és Tanátsomnak hirül adom s bejelentem, városomnak reám bizandó pénzét, Javát nem tékozlom, magam hasznára nem forditom; szóval szegénynek, gazdagnak, özvegynek, árvának, félretevén minden személyválogatást, atyafiságot, sógorságot, félelmet,

komaságot s szeretetet vagy ajándékot, az egy igazságot követvén, igazán és hiven fogok szolgálni, és a közbizalmat megérdemelni. Isten engem ugy segélyen.

KAPITÁNY ESKÜJE.

Én N. N. mint Ráczkeve város elválasztott kapitánya, esküszöm az egy élő Istenre stb., miszerint mindazon rendőri ügyekben, melyek törvényesen, hivatalos hatáskörömbe vannak utasitva, ugy a mint a törvény rendeli, félre téve minden mellékes tekintetet, lelkiismeretesen fogok eljárni, továbbá mint a város közjövedelmének kezelője a reám bizott pénzeket s bármely jövedelmeket a város czéljaira forditom, s általában a város javadalmainak hű és igaz sáfárja leszek. Isten engem ugy segélyen. Amen.

MÁRIA KRISZTINA FŐHERCZEGNŐ A RÁCZKEVEI URODALOMBA BEIGTATTATIK. (1780.)

Introductio et statutio Serenissimae Regiae Principis Mariae Christinae Archi-Ducis Austriae, nuptae Serenissimo Regio Principi Alberto, in Dominium Ráczkeve.

Sacratissimae Caesareae et Regio Apostolicae Matti, Dnae Dnae Mariae Theresiae, Dei Gratia Romanorum Imperatrici Viduae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae et Slavoniae Reginae Apostolicae, Archi-Duci Austriae, Duci Burgundiae, Magnae Principi Transsylvaniae, Duci Mediolani, Mantuae, Parmae, Comiti Habspurgi; Flandriae, Tyrolis, Viduae Duci Lotharingiae et Barri, Magnae Duci Hetruriae etc. Dominae ipsorum Clementissimae, Capitulum Ecclesiae Metropolitanae Strigoniensis orationum in Domino devotarum suffragia, perpetua cum fidelitate!

Vestra nosse dignetur alte-fata Majestas Sacratissima Caesareo Regia et Apostolica, Nos literas Ejusdem Majestatis Vestrae Sacratissimae, introductorias et statutorias, pro parte et ad Instantiam Serenissimae Regiae Principis, Dnae Dnae Mariae Christinae, Archi-Ducis Austriae, Serenissimo Regio Principi Dno Alberto Saxoniae et Thessynae in Silesia Duci, ac per Regnum Hungariae Locumtenenti Regio nuptae, clause confectas et emanatas, sigilloque alte-fatae Vestrae Majestatis Sacratissimae ab extra, in superiore earumdem margine impressive roboratas, nobisque praeceptorie sonantes et directas, homagiali cum devotione percepisse in haec verba: Maria Theresia, Dei Gratia Romanorum Imperatrix Vidua, Hun-

gariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae et Slavoniae Regina Apostolica, Archi-Dux Austriae, Dux Burgundiae, Magna Princeps Transsylvaniae, Dux Mediolani, Mantuae, Parmae, Comes Habsburgi, Flandriae, Tyrolis, Vidua Dux Lotharingiae et Barri, Magna Dux Hetruriae etc. Fidelibus Nostris Honorabilibus, Capitulo Metropolitanae Ecclesiae Strigoniensis Salutem et Gratiam! Quum Nos Materna teneritudine et singulari affectu, quo erga Dilectissimam Filiam Nostram, Serenissimam quippe Regiam Principem Dominam Mariam Christinam Archi-Ducem Austriae, Serenissimo Regio Principi Dno Alberto, Saxoniae et Thessinae in Silesia Duci, ac per Regnum nostrum Hungariae Locumtenenti Regio nuptam ferimur, permotae, ardens insuper Ejusdem in Nos filialis observentiae studium benigne agnoscere cupientes, ut exuberantis in eandem Materni amoris testimonium eo luculentius etiam ad Posteros transmittamus, totale et integrum Dominium Ráczkeve, quod nempe olim post obitum, et ab intestato, ac sine Haerede decessum, Illustris condam Principis Francisci Eugenii a Sabaudia in Sacram Regni Nostri Hungariae Coronam legitime devolutum, ac ex dispositione gloriosae reminiscentiae Imperatoris et Regis Caroli Sexti, Genitoris Nostri desideratissimi, ad possessorium et liberam dispositionem dilectissimae olim Conjugis suae, Nostrae vero Genitricis, Serenissimae Imperatricis, et Reginae Elisabethae Christinae, natae Principis Quelpherbitanae deventum, ac subseque in anno videlicet 1743. medio benignarum eatenus emanatarum Confirmationalium dispositione hac per Nos quoque clementer ratihabita, in usu, et possessorio suprafatae dilectissimae Nostrae Genitricis ulterius etiam ea cum concessione relictum, ut Eadem Domina Genitrix Nostra praenominatum Dominium Ráczkeve, porro quoque sub evictione Fisci Nostri Regii tenere et possidere, deque eodem ac ejusdem appertinentiis, atque proventibus in genere et in specie, seu in vivis, seu per Testamentum ad beneplacitum suum libere disponere valeat, tandem vero post obitum praerepetitae dilectissimae Genitricis Nostrae in Nos iure succes-

sionali, et quidem titulo oneroso devolutum fuerat, signanter Oppidum Ráczkeve, qua Caput Bonorum, cum Insulis Somlyó, Felső et Alsó angelino, possessiones Csepelly, cum Insula Felső-Háros, et aliud Csepelly in Promonthorio Tökölly, cum Insula ejusdem nominis, et aliis duabus Insulis Damarybo et Gulaska dictis, Szigeth-Szent-Miklós, cum Insulis Varsány et Bercsy, Szent-Mártony, Csép seu Csip, Ujfalu cum Insula ejusdem nominis, Lőre seu Lovra, cum sylva Loray-erdő, Makád cum sylvis Makády-Erdő, Szigeth-Farka, et Kenyeles, Becse cum Insula ejusdem nominis, et prato Király-Réth, Praedia item Kapufa, alias Bálványos, Izra, alias Skronovecz, Hugyi, Szunyok, seu Szunyogh, Adács, Pőszér, Háros, Szent-Mihály, Szőlős-Maróth, Egyház, Gyala, Csepegh-halom, Majosháza-Hagse, necnon diverticula Király-Réth, Cserevicz, Bessenyő et Tókert, Méregház, Szent-Imre et Gyala, omnia omnino in Comitatibus Pest, Pilis et Solth articulariter unitis existentia, habitum, simul cum cunctis aliis etiam pertinentiis, utilitatibus ac beneficiis, necnon quibusvis emolumentis, terris scilicet arabilibus, cultis et incultis, agris, pratis, campis, pascuis, foenetis, foenilibus, sylvis, nemoribus, montibus, collibus, vallibus, vineis, vinearumque Promonthoriis, — aquis, item arundinetis, fluviis, piscinis, piscaturis, pisciumsque clausuris, et aquarum decursibus, educillis, macellis, Teloniis, naulis, vadis, Trajectibus, nundinarumque proventibus, molendinis et eorundem locis, generaliter vero, quarumlibet utilitatum et pertinentiarum suarum integritatibus, quovis nominis vocabulo vocitatis, sub suis veris metis et antiquis limitibus existentibus, ad suprafatum Dominium Ráczkeve de jure et ab antiquo spectantibus, et pertinere debentibus, una cum jure Patronatus, jure item gladii, totum item et omne jus Nostrum Regium in praedicto Dominio Ráczkeve, ejusque appertinentiis etiam aliter, qualitercunque habitum, eidem Serenissimae Regiae Principi Nostrae, et Archi-Duci Austriae, Mariae Christinae, Ipsiusque sexus masculini descendentibus erga pretium relate ad modernos ejusdem Dominii reditus, incluso fundi instructi, cum

effluxu arendae per Serinissimam Impetrantem ab arendatoribus recipiendi, octodecim millia ducentos quindecim florenos 38½ cruciferos constituente valore, septingenta viginti millia flnorum efficiens, in quadringentis millibus flnorum quidem per acceptationem Dominii Manerstorff, in residuitate autem, utpote in tercentis viginti millibus flnorum parato ad aerarium Nostrum per antelatam Serenissimam Filiam Nostram Impetrantem ex massa sua dotalistica, quae post fata Ipsius iuxta pacta dotalistica in Augustam Nostram Domum redevolvi debet, effective numeratum ac depositum, in forma et sub conditionibus Majoratus ea Lege, ne quippe seu in toto, seu in parte jure perpetuo, aut etiam pignoratitio, absque positivo eatenus impetrando consensu Regio vendi, inscribi, abalienari, impignorari, aut etiam onerari possit ac valeat, verum quemadmodum hactenus, ita etiam in futurum in sua integritate, et in corpore, sub legali assistentia, et evictione Fisci Nostri Regii, in quibusvis activis et passivis praeattactum Dominium tangentibus causis, semper praestanda, jure perennali et perpetuo tenenda, possidenda, pariter et habenda, ea quoad successionem adjecta Regulatione, ut repetitum Dominium Ráczkeve, post obitum supramemoratae Serenissimae Impetrantis filiae Nostrae, Archi-Ducis Mariae Christinae in Serenissimum Conjugem Ejus, Saxoniae Ducem Albertum, hoc vero e vivis decedente, si ex Impetrante Filia Nostra nulli descendentes masculi adessent, in unum ex haeredibus masculis Serenissimi Archi-Ducis, et Magni Ducis Hetruriae Petri Leopoldi Filii Nostri Charissimi, per dictam Impetrantem Filiam Nostram, Archi-Ducissam testamentaliter denominandum, ejusdemque Haeredes masculos, vel in defectu horum, quem Idem Testamentarius Haeres ex Regiis Principibus Archi-Ducibus Augustae Domus Nostrae denominaverit, cum conditionibus tamen de non abalienando, jam superius expositis, et declaratis, huc etiam intellectis, sub pari Fisci Nostri Regii assistentia, evictioneque in haeredes etiam Nostros assumpta devolvatur, ita tamen, ut siquidem non modo Dominium Manerstorff, quod

(uti superius declaratum habetur,) ad rationem emptionalis pretii in quadringentis millibus flnorum acceptatum est, tanquam ad massam Dotationis Serenissimae Filiae Nostrae aeque in quadringentis millibus flnorum adnumeratum, sed residua quoque ad complementum totalis septingentorum viginti millium flnorum emptionalis pretii in tercentis viginti mille flnis subsistens summa, quae ex eadem massa dotalistica, uti superius attactum est, Serenissimae Filiae Nostrae Impetrantis pertineat, Fundus autem hic dotationis post fata mox dictae Filiae Nostrae iuxta pacta dotalistica ad Augustam Domum Nostram in sua integritate redevolvi debeat; Successor Archi-Dux per Serenissimam Filiam Nostram Impetrantem denominandus, integram praeattactam septingentorum viginti mille flnorum summam emtionalem ad aerarium Nostrum numerare teneatur; aut si Idem erga hocce onus possessorium Dominii hujus adire nollet, tunc una cum fundo instructo nunc resignato, totale omnino Dominium Ráczkeve ad possessorium fiscale redevolvatur; quod denique modernum impetrati ejusdem Dominii Ráczkeve Arendatorem, ea adhuc subjuncta conditione, ut toties fata Impetrans Serenissima Archi-Ducissa Filia Nostra, eundem usque evolutionem contractualium annorum, utpote ultimam 8-bris anni 1786-i in arenda penes Contractum Cameralem relinquere, et onera etiam, seu ex Contractu arendatitio, seu ex jure Patronatus, aut secus qualitercunque sibi, qua Dominae Terrestri incumbentia ferre obligetur; ad mentem benignae Resolutionis Nostrae per Cameram Nostram Imperialem, ac Caesareo Regio Aulicam Cancellariae Nostrae Regiae Hungaricae itidem Aulicae sub die 27-a Mensis Apr., ac subseque sub die 30-a mensis et anni infrascripti insinuatae, vigore aliarum benignarum Literarum Nostrarum, Jurisque Nostri Regii Donationalium, superinde emanatarum, salvo tamen jure alieno, praesertim vero Ecclesiarum Dei, benigne dederimus, donaverimus ac contulerimus, velimusque Eandem Dilectissimam Filiam Nostram, Serenissimam quippe Regiam Principem Dominam Mariam Christinam, Archi-Ducem Ausriae,

Serenissimo Regio Principi Domino Alberto Saxoniae Duci, ac per Regnum Nostrum Hungariae Locumtenenti Regio nuptam in Dominium praefati totalis et integri Dominii Ráczkeve, qua Caput Bonorum, ac supraspecificatarum Insularum Somlyó Felső et Alsó angelino, Possessionum Csepelly, atque Insulae Felső-Háros, et aliud Csepelly, in Promonthorio Tökölly cum Insula ejusdem nominis, et aliarum duarum Insularum Damaribo et Gulaska dictarum, Szigeth-Szent-Miklós, Insularum Varsány et Bercsy, Szent-Mártony, Csip seu Csép, Ujfalu et Insulae ejusdem nominis, Lőre seu Lovra, sylva Loray-Erdő, Makád, Sylvarum item Makády-Erdő, Zigeth farka et Kenyeles, Becse, Insulae item ejusdem nominis, et prati Király-Réth, Praediorum Kapufa, alias Bálványos, Izra, alias Skronovecz, Hugyi, Szunyuk seu Szunyogh, Adács, Pöszér, Háros, Szent-Mihály, Szőllős-Maróth, Egyház, Gyala, Csepeghalom, Majosháza, Hagse, necnon Diverticulorum Király-Réth, Cserevicz, Bessnyő et Tókert, Méregház, Szent-Imre et Gyala omnium Comitatibus Pest, Pilis et Solth articulariter unitis adjacentium, existentium, dictique Juris Nostri Regii in iisdem habiti per Nostrum Regium et Vestrum Capitularem homines legitime introduci, easdemque et eadem Eidem dilectissimae Filiae Nostrae statui facere, Lege Regni admittente, super quo Vobis harum serie benigne comittimus et mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem Vestro pro Testimonio fide dignum, quo praesente Spectabiles ac Magnifici, Magnifici item necnon Egregii Fideles Nobis Dilecti, Comes Paulus Festetics de Tolna, insignis ordinis S. Stephani Regis Apostolici Commendator, Comitatus Baranyiensis Supremus Comes, Camerae Nostrae Regiae Hungarico Aulicae Vice-Praeses, necnon actualis Noster Intimus et ad Excelsum Regium Locumtenentiale Hungaricum Consilium Consiliarius, aut Comes Casimirus Eszterházy de Galántha, vel Comes Adamus Keglevics de Buzin, Camerarii Nostri, Baro Laurentius Orczy, de Eadem, Generalis Noster Campi vigiliarum Praefectus et Comitatus Abaujváriensis Supremus Comes, Josephus Ürmény de Eadem, In-

signis Ordinis S. Stephani Regis Apostolici Eques, ad Cancellariam Nostram Regiam, Hungarico Aulicam Consiliarius et Referendarius Aulicus, necnon Comitatuum Pest, Pilis et Solth articulariter unitorum officii Supremi Comitis Administrator, si non Joannes Kende de Költse, tunc Martinus Palásthy, de Eadem, Tabulae Nostrae Regiae Juridicae Juratus Notarius, aliis Absentibus homo Noster Regius, per Nos ad id specialiter transmissus, ad facies praememorati Dominii Ráczkeve, Possessionum, Insularum, Praediorum, ac Diverticulorum dicto Comitatui Pestiensi adjacentium, vicinis et commetaneis eorum et earundem universis inibi legitime convocatis et praesentibus accedendo, introducat praetitulatam Dilectissimam Filiam Nostram, Serenissimam Principem Regiam Mariam Christinam in praefatum Dominium Ráczkeve, eoque spectantium praerecensitorum Praediorum, Diverticulorum, Possessionum et Insularum cunctarum in antelato Comitatu Pestiensi existentium, dictique juris Nostri Regii in iisdem habiti, statuatque idem, easdem et eadem Eidem ejusdem sexus masculini Descendentibus modalitate in Literis Nostris Donationalibus uberius declarata, perpetuo possidenda, si non fuerit contradictum, Contradictores vero, si qui fuerint, evocet eosdem idem Testimonium vestrum contra praetitulatam Serenissimam Principem Mariam Christinam in Curiam Nostram Regiam, Nostram videlicet personalem in praesentiam, ad terminum competentem, rationem Contradictionis eorundem reddituros efficacem. Et post haec super hujusmodi Introductionis, et statutionis serie, simul cum Contradictorum et Evocatorum, si qui fuerint, vicinorum et commetaneorum, qui praemissae statutioni intererunt, nominibus, terminoque assignato, ut fuerit expediens, Nobis suo modo, et ordine fideliter rescribatis. Secus non facturi. Datum in Archi-Ducali Civitate Nostra Vienna Austriae, Die 19. mensis Augusti, anno Domini millesimo septingentesimo octuagesimo. (L. S.) Nos itaque tenoribus et continentiis praeinsertarum Benignarum Majestatis Vestrae Sacratissimae Literarum Introductoriarum et Statutoriarum, per omnia, ut

tenemur, satisfacere, easdemque, debito effectui mancipare satagentes, una cum Spectabili ac Magnifico Domino Comite Casimiro Eszterházy de Galántha etc. (Tit.) inter alios Homines Vestrae Majestatis Sacratissimae Regios, in praeinsertis Litteris, Introductoriis et statutoriis nominatim conscriptos denotato, nostrum Hominem, Illustrissimum quippe ac Reverendissimum Dominum L. B. Ladislaum Luzsénszky de Reglicze, Consecratum Episcopum Hipponensem, Abbatem Beatae Mariae Virginis de Campo Strigoniensi etc. (Tit.) Fratrem, alias Socium et Concanonicum Nostrum, ad praemissam Introductionem et Statutionem peragendam, Nobisque fideliter referendam, Nostro pro testimonio fide dignum duxeramus exmittendum. Qui tandem exinde ad nos una reversi, nobis sub iuramento ipsorum in Generali Regni Decreto superinde expresso uniformiter, retulerunt eo modo: Qualiter ipsi Die 18-a mensis Septembris anni 1780. vigore Benigni Suae Majestatis Sacratissimae Mandati Introductorio — Statutorii Die 19-a mensis Augusti, anni Supradicti 1780. in Archi-Ducali Civitate Vienna Austriae emanati, ad faciem Oppidi Ráczkeve II. Comitatibus Pest, Pilis et Solth articulariter unitis adjacentis, veluti reliquorum in Donationalibus et Statutoriis Literis recensitorum et applicatorum Bonorum Capitis personaliter accedendo, praesentibus ibidem ex statu Equestri Spectabilibus et Perillustribus Dominis Emerico Laczkovics, II. Pest, Pilis et Solt articulariter unitorum Comitatuum Ordinario V.-Comite, Antonio Fribaisz Ordinario et Processuali Judlium, Joanne Margarics, Stephano Tóth, eorumdem II. Comitatuum V.-Judlium, Alexandro Boross, Districtuum Cumanorum et Jasygum Locumtenentiali Vice-Capitaneo, Andrea Petes, eorundem Districtuum Jurato Assessore, Joanne et Antonio Meszlényi, Complurium II. Comitatuum Tabulae Judriae Assessoribus, Joanne Szaplonczay de eadem et Tivadar, Arendatore Dominii Ráczkeve, Demetrio Putnik, ejusdem Plenipotentiario, Joanne Kuty fori utriusque Causarum Jurato Advocato, Georgio Hyros, jurato Geometra, Joanne Horváth, Josepho Szilágyi, Inclitae

Tabulae Regiae Jurato Notario, aliisque compluribus Convocatis etiam locorum vicinorum et commetaneorum Incolis, providis quippe Michaele Kovács et Stephano Fejér, Illustrissimi Domini Nicolai Beleznay Jurisdictionatis et Juratis, possessionis Dömsöd, Michaele Virágh, Notario, et Petro Deák ex possessione Kis-Kun-Laczháza, Stephano Rojko et Joanne Baky Juratis ex Kis-Kun-Szent-Miklós, Davide Szatmáry, Jurato praedicti Illustrissimi Domini Nicolay Beleznay Jurisdictionato, et Joanne Huszty Notario ex possessione Bugyi, Andrea Robovics Judice et Mattheo Baczakoff Jurato ex possessione Ercsi, Illustrissimorum Dominorum Comitum Szapáry Jurisdictionatis; Locorum item statuendorum Incolis, providis quippe Michaele Kovács et Stephano Fejér, nempe Andrea Nagy-Őry Judice, Joanne Kudar, Stephano Rimer, Joanne Jovanovics, Juratis Oppidi Ráczkeve, — Andrea Bucsy Judice, et juniore Andrea Török jurato ex Szigeth-Sz.-Miklós,— Andrea Szabó Judice, et Stephano Katona Jurato Possessionis Makád, Stephano Hochfan Judice, Adalberto Kor jurato ex Promontorio Csepelly, — Março Szorinacz Judice, Stephano Ujsz jurato ex possessione Csepelly, Jacobo Pesud Judice, et Stephano Rozgics Jurato possessionis Tököly, Jacobo Ftricz Judice et Moyse Hajcsár Jurato Possessionis Csép; Joanne juniore Engelberth Judice, et Michaële Wagner Jurato ex Szent-Mártony, Antonio Tum Judice, et Josepho Fajgel jurato possessionis Ujfalu, Francisco Bogdány Judice et Daniele Sztankovics jurato possessiones Lőre, Martino Lencs Judice et Josepho Svornerperger jurato possessionis Becse, omnibus omnino legitime convocatis et praesentibus perlectis praevie Benignis Suae Majestatis Sacratissimae Literis Donationalibus, et Juris Regii Collocationalíbus, ac aliis Introductoriis et Statutoriis, iisque lingva vernacula ad omnium intellectum explanatis, in conformitate earundem Serenissimam Regiam Principem, Archi-Ducem Austriae, D. D. Mariam Christinam in Dominium et possessorium Cameralis Dominii Ráczkeve, eoque spectantium Bonorum et Jurium, signanter Oppidi Ráczkeve, qua Capitis

Bonorum, cum Insulis Somlyó, Felső et Alsó angelino, possessionum item Csepelly cum Insula Felső Háros et alterius Csepelly in Promonthorio Tökölly cum Insula ejusdem nominis et aliis duabus Insulis Damaribo et Gulaska dictis, Szigeth-Szent-Miklós, cum Insulis Varsány et Bercsy, Szent-Mártony, Csip, seu Csép, Ujfalu cum Insula ejusdem nominis, Lőre seu Lovra, cum Sylva Loray-Erdő, Makád cum Sylvis Makády-Erdő, Szigeth-farka et Kenyeles, Becse cum Insula ejusdem nominis, et Prato Király-Réth, Praediorum item Kapufa, alias Bálványos, Izra, alias Skronovecz, Hugyi, Szunyok, seu Szunyogh, Adács, Pöszér, Háros, Szent-Mihály, Szőllős-Maróth, Egyház, Gyala, Csepeghalom, Majosháza, Hagsé, necnon Diverticulorum Király-Réth, Csereviz, Bessenyő et Tókert, Méregház, Szent-Imre et Gyala, omnium omnino in Inclytis Pest, Pilis et Solt articulariter unitis Comitatibus existentium, habitorum, simul cum aliis etiam pertinentiis, foenilibus, Sylvis, nemoribus, montibus, collibus, Vallibus, Vineis, Vinearumque Promonthoriis, aquis item arundinetis, fluviis, piscinis, piscaturis, pisciumve clausuris et aquarum decursibus, Educillis, Macellis, Teloniis, Naulis, Vadis, Trajectibus, Nundinarumque proventibus, Molendinis et eorundem locis, generaliter vero quarumlibet utilitatum, et pertinentiarum suarum integritatibus, quovis nominis vocabulo vocitatis, sub suis veris metis et antiquis limitibus existentibus ad suprafatum Dominium Ráczkeve de jure et ab antiquo spectantibus et pertinere debentibus,una cum jure Patronatus et jure Gladii, antelatus Homo Majestatis Vestrae Regius praedicto Testimonio nostro sibi adhaerente et ad omnia diligenter attendente introduxisset, ac tam idem Oppidum Ráczkeve, pro Capite Bonorum denominatum, quam et adnexas ad idem Possessiones, Praedia, Insulas et Diverticula prius nominata et specificata, ex eodem Bonorum Capite praetitulatae Serenissimae Regiae Principi Donatariae, ejusque Haeredibus et posteritatibus masculini sexus, imo in defectu eorum et Legatariis tenore Benignarum Literarum Donationalium specifice

declaratis, cum omni jure Regio, modalitate in Literis Suae Majestatis Sacratissimae Statutoriis et Benignis Donationalibus, Jurisque Regii Collationalibus uberius declarata, perpetuo et irrevocabiliter possidenda tradidisset et statuisset; occasione cujusmodi statutionis et introductionis Egregius Joannes Slachta, Causarum Advocatus, nomine et in persona Illustrissimi Domini Comitis Francisci Klobusiczky de Zetény, qua etiam Cointeressatorum suorum jura sustentantis, in quantum praesens statutio Juribus suis avitis praejudicaret, prout et nomine Egregii Antonii Farkas de Hugye respectu Hügye verbaliter contradixit; Egregius vero Joannes Dedinszky ex parte Illustrissimorum Comitum Keglevics et Illustrissimi Nicolai Beleznay Suae Caesareae Regio Apostolicae Majestatis Generalis campi vigiliarum Praefecti scripto comprehensas contradictiones exhibuit hujusmodi tenoris; et quidem primi Ordinis: nomine et in persona Illustrissimi Dni Comitis Adami Keglevics de Buzin, Sacratissimae Caesareae Regiae et Apostolicae Majestatis Camerarii, qua tamen Lineae Suae Fratris natu majoris et reliquorum jura sustentantis praesenti statutioni et Introductioni Serenissimae Archi-Ducissae Christinae in Dominium Insulae Ráczkeve, ac eidem Dominio incorporatorum Jurium et Bonorum in respectu extra Insularium Familiae Comitum Keglevics commetaneorum et vicinorum, aut aliter, qualitercunpue habitorum, et Familiam Comitum Keglevics concernentium Bonorum et Jurium, in quantum videlicet praesens statutio et Introductio avitis Juribus et praetensionibus repetitae Familiae Comitum Keglevics, quaqua ratione praejudicaret, praementionatae totius Familiae nomine contradicit, petendo contradictionem hanc statutionis Relatoriarum seriei inseri. Signatum die 18-a Septembris 1780. Joannes Dedinszky, qua tamen per Illustrissimum Dmnum Comitem Adamum Keglevich de Buzin, Lineae suae Comitum Keglevich Fratrem natu majorem et reliquorum jura sustentantem ad praemissum Contradictionis actum authorisatus. — Alterius vero ordinis nomine et in persona Illustrissimi Dni Nicolai Beleznay Sacratissimae

Caesareo Regiae et Apostolicae Mattis Generalis campi vigiliarum Praefecti, qua tamen Familiae Beleznayano-Göllérthianae Fratris natu majoris, ac reliquorum Jura sustentantis praesenti Statutioni et Introductioni Serenissimae Archi-Ducissae Christinae in Dominium Insulae Ráczkeve, ac eidem Dominio incorporatorum Iurium et Bonorum in respectu extra insularium Familiae Beleznayano-Gellérthianae commetaneorum et vicinorum, aut aliter, qualitercunque habitorum et Familiam Beleznayano-Gellérthianam concernentium Jurium et Bonorum, in quantum videlicet praesens statutio et introductio avitis Juribus et praetensionibus praerepetitae Familiae Beleznayano-Gellérthianae, aut privatis Beleznayanis quaqua ratione praejudicaret, praementionatae totius Familiae nomine contradicit, petendo contradictionem hanc Statutionis Relatoriarum seriei inseri. Signatum die 18-a Septembris 1780. Joannes Dedinszky, qua tamen per Illmum Dnum Generalem Nicolaum Beleznay, velut Familiae Beleznayano-Gellérthianae Fratrem natu majorem et reliquorum jura sustentantem ad praemissum Contradictionis actum authorisatus. Ob cujusmodi interpositas contradictiones, antelatum Testimonium nostrum Capitulare, praedictos Illmos Dnos Comites Franciscum utpote Klobusiczky de Zetény, et Adamum Keglevics de Buzin, Suae Caesareae Regio Apostolicae Mattis Camerarios, Illmum item Dominum Nicolaum Beleznay, S. C. R. Apostolicae Mattis Generalem Campi vigiliarum Praefectum, qua etiam cointeressatorum suorum jura sustentantes, non secus Egregium Antonium Farkas de Hügye, in praesentiam Inclytae Tabulae Regiae Judriae rationem Contradictionum suarum reddituros efficacem ad terminum competentem medio praefatorum contradicentium suo modo evocasset, et evocatos fore pronunciasset, tandem die eadem ex dicto Bonorum Capite ad Praedium quoque Bálványos antelatis Cottibus adjacens exeundo, in ejusdem quoque cum adjutorio vicinorum et commetaneorum Suam Serenitatem in conformitate Benignarum Suae Mattis Sacratissimae Literarum Donationalium, et Juris Regii Colla-

tionalium, ac aliarum, Introductoriarum et Statutoriarum Idem Homo Mattis Vestrae Sacratissimae Regius, antelato Testimonio nostro praesente, rursus introduxisset, statuissetque, eadem et idem Eidem Suae Serenitati perpetuo possidenda. — Abindeque ad Caput Dominii, Oppidum quippe Ráczkeve eodem Regio et nostro hominibus reversis, continuisque tribus diebus ibidem moram trahentibus, praemissamque statutionem et introductionem in praesentia praescriptorum Convocatorum vicinorum et commetaneorum suo modo reiterantibus, nullo tamen prorsus praeter suprafatos, intra hos tres dies, quibus in Statutione hac commorati fuissent, seu in Capite attacti Dominii, seu in facie antelati Praedii Bálványos contradictore apparente. Verum hic in Capitulo sequentes scripto exhibitae sunt nobis Contradictiones. Quarum primi ordinis tenor est talis: Egregius Petrus Pácsay, Provisor Spectabilis Domini Samuelis Nagy, ad Excelsam Cancellariam Regiam Hungarico Aulicam Jurati Agentis, Consortisque ejus Nobilis Dominae Catharinae Fay de eadem, actualis Possessoris in praedio Szunyogh, II. Cottibus Pest, Pilis et Solth articulariter unitis adjacente, tam nomine ejusdem Dni Samuelis Nagy, Consortisque ejus, Catharinae Fay, quam et Illustrium ac Grosorum Alexandri, Danielis et Volfgangi Szunyoghy de eadem, reliquorumque Cointeressatorum nominibus, Impetrationi, Statutioni ac Introductioni pro parte Serenissimae Archi-Ducissae, Mariae Christinae (Tit.) in Dnio Ráczkeviensi, eoque applicatis Praediis et Juribus Possessionariis peractae, in quantum quod praememoratum praedium Szunyogh, aliaque nefors etiam Loca, Juribus suis et Szunyoghianorum praejudicat, intra fatales dies contradicit, et petit hanc Contradictionem Statutoriis, ac Protocollo V. Capituli inseri, sibique desuper Literas Testimoniales extrodari. — Secundi ordinis tenor est, talis: Egregius Petrus Pácsay nomine et in persona Petri Tassy de Nemes Tass, qua etiam reliquorum familiae de eadem Nemes Tass nuncupatae Jura sustentantis Statutioni et Introductioni pro parte Serenissimae Archi-Ducissae Mariae Christinae (Tit.) in Dominio Ráczkeve,

eoque applicatis locis et praediis peractae, per consequens etiam Donationi et Impetrationi intra fatales dies contradicit, et petit hanc contradictionem Statutoriis et Protocollo V. Capituli inseri, sibique desuper Litteras testimoniales extrodari. — Tertii ordinis tenor est talis: Nomine et in Persona Illustrissimi Domini Comitis Stephani Eszterházy de Galántha Sacratissimae Caesareae et Regiae Apostoliçae Mattis Camerarii, et reliquorum Familiae ejusdem Cointeressatorum, Egregius Joannes Balassa, totali et integrae Statutioni illi, et Introductioni, quae pro parte Serenissimae Archi-Ducissae, Mariae Christinae (Tit.) die 18-a nunc praeterlapsi mensis Septembris, et anni labentis in Dominio Ráczkeve, J. Cottui Pestiensi ingremiato peragebatur, consequenter etiam Donationi et impetrationi coram V. Archi-Capitulo Strigoniensi intra fatales dies solenniter contradicit, petendo Contradictionem hanc Relatorio — Statutionalibus Literis inseri, sibique super eo testimoniales extrodari. — Quarti Ordinis tenor est talis: Nomine et in Persona Illustrissimi Domini Comitis Stephani Eszterházy de Galántha (Tit.) et Cointeressatorum Suae Illustritatis, Egregius Martinus Mentler, Statutioni pro parte Serenissimae Archi-Ducissae Christinae in Dominio Ráczkeve, Comitatibus articulariter unitis Pest, Pilis et Solth ingremiato, diebus 18-a, 19-a et 20-a mensis nunc praeteriti peractae contradicit, desuperque testimoniales extrodandas expetit. — Quinti ordinis tenor est talis: Nomine et in Persona Illustrissimi Domini Comitis Adami Keglevich de Buzin, SSmae Caesareo Regiae et Apostolicae Mattis Camerarii, alias Fratruelis mei, qua tamen Lineae Suae Fratris natu majoris, ac reliquorum Congenerationalium suorum Jura sustentantis, Statutioni et Introductioni Serenissimae Archi-Ducissae Christinae (Tit.) in Dominium Insulae Ráczkeve, ac eidem incorporatorum Jurium et Bonorum diebus 18-a mensis 7-bris et sequentibus anni infrascripti peractae, per antelatum Fratruelem meum jam in genere contradictae, in specie et signanter quoad Praedium Kapufa, alias vulgo Bálványos dictum, ac quoad metas

intra Praedium Esső et Pőszér aliunde sub Lite constitutas, ac a Judria sententia unice pendentes, ac aliorum qualitercunque habitorum Jurium, Familiam Comitum Keglevich concernentium intuitu, in quantum qualicunque ratione iisdem praemissa statutio praejudicaret, eidem Statutioni et Introductioni, taliterque Donationi, et Impetrationi, cujus fundamento praesens statutio peragebatur, nomine totius praefatae Familiae intra sic dictos fatales quindecim dies contradico, petendo contradictionem hanc Relatoriis Statutionis inseri. Tyrnaviae 30. Septembris 1780. — Comes Josephus Keglevics m. p. (L. S.) — Sexti ordinis tenor est talis: Nominibus et in personis Egregii Joannis Tormássy et Nobilis Elisabethae Tormássy, Georgii Szeless Consortis, qua etiam Cointeressatorum Familiae Csethe Hominum Jura sustentantium, intuitu Praedii Szunyogh, nec non Pusztaház, in J. Comitatu Pestiensi existentis, nomine item Egregii Georgii Hajós, qua etiam reliquorum Familiae Bory Hominum et Successorum Jura sustentantis, intuitu Praediorum Hügye, et Iszra seu Kronovicz, ac Bálványos seu Kapufa, Impetrationi et Statutioni pro parte Serenissimae Archi-Ducissae, Mariae Christinae in Dominio Ráczkeve die 18-a et subsequis proxime praeteriti mensis Septembris anni delabentis 1780. interventae, coram Venerabili Archi-Capitulo Strigoniensi, Tyrnaviae 1-a 8-bris 1780. intra fatales videlicet dies contradicitur. — Seriem itaque praeinsertae Introductionis et statutionis, simul cum vicinorum et commetaneorum, qui eidem intererant, nec non Contradictorum et evocatorum nominibus ac cognominibus, prout est peracta, ad fidelem praenominatorum Mattis Vestrae Regiae et nostri Capitularis Hominum relationem, coram nobis modo praevio factam, altefatae Matti Vestrae Ssmae rescribendam esse duximus, prout et humillime rescripsimus. — Comite Sigismundo Keglevics, Praeposito Majore, Stephano Nagy Lectore, altero Stephano Jaklin Cantore, antelato Barone Ladislao Luzsénszky Custode, Simone Fába, S. Georgii, Emerico Okolicsányi, S. Stephani, Raphaele Szent-Iványi, S. Thomae praepositis, an-

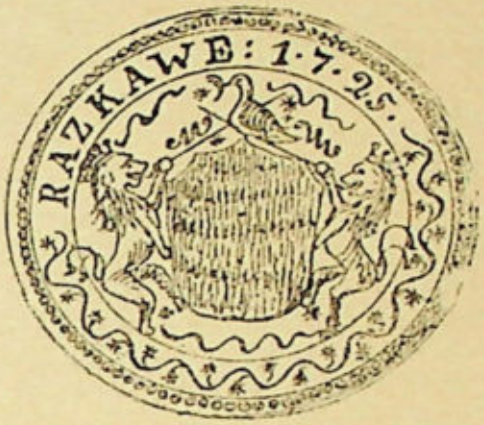
telato Simone Fába Cathedrali, Francisco Draveczky Nitriensi, Comite Ladislao Kemény Neográdiensi, Joanne Iváncsics Hontensi, Joanne Filó Barsiensi, Francisco Galgóczy Comaromiensi, Nicolao Kondé Sasváriensi A.-Diaconis, et Barone Ludovico Schvarczer, Andrea Szabó, Barone Francisco Xav. Splényi, Georgio Hollósy, Barone Emerico Prényi, Martino Görgey, Josepho Vitt, Ladislao Gulik, ac Ignatio Horty Canonicis, Deo in Ecclesia jugiter famulantibus. Datum feria 5-a proxima post Dominicam Tertiam Quadragesimae, in diem vigesimam secundam mensis Martii incidente, anno Domini millesimo septingentesimo octuagesimo primo.

Hogy ezen másolat az esztergomi Káptalanban levő hiteles helyi levéltárban őrzött bélyegtelen eredetiekről a hiteles átirt 41. és 42. számu jegyzőkönyvbe, teljesen egyezőleg felvétetett, s ezen okiratokkal egyezőleg készitett, s igy azokkal hasonló legyen, ezennel szokott aláirásunk és pecsétünkkel tanusitjuk. — Kelt Esztergomban, 1864. November 22-én. Galánthai B. Fekete Mihály m. p. az esztergomi Főkáptalan nagyprépostja, Bubla Károly m. p., olv. kanonok. (P. H.)

Különböző czéhek pecsétjei.

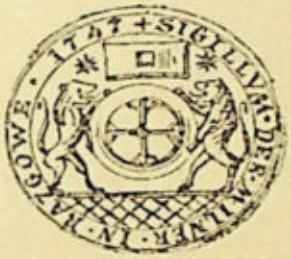
Szijgyártó czéh pecsétje.

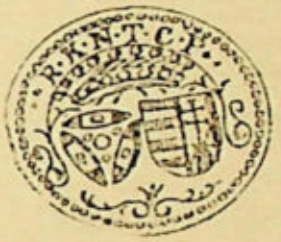
Szües czéh pecsétje.

Csizmadia czéh pecsétje.

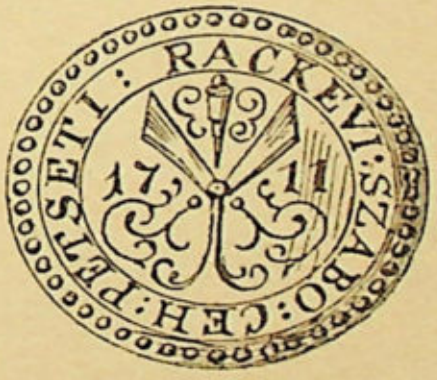
Molnár czéh pecsétje.

Takács czéh pecsétje.

Szijgyártó, lakatos és asztalos czéh pecsétje.

Szabó czéh pecsétje.

A RÁCZKEVEI BECSÜLETES IFJÚ MOLNÁR CZÉH OKLEVELE. 1729.

Nos Magistri Molitores in Oppido Insulari Ráczkeve Comitatu Pest Pilis & Solt articulariter unito adjacente degentes. Memoriae commendamus tenore psentium significantes quibus expedit Universis Quod Discipuli nostri Juvenes Magistri fideles Paulus Roskovicz, Thomas Huszár, Georgius Gere, Stephanus Thot, in Supra dictis Oppido et Comitatu degentes et commorantes se repraesentaverint, ut ipsis tanquam Discipulis nostris simul et Filiis ex originalibus nostris Literis privilegialibus Cehalibus quosdam Cehales Articulos hungarico idiomate, tam conficiendos; quam pro bono, inter eosdem nostros Discipulos et Juvenes servando ordine concinnandos extradaremus tenore infra scripto. Supplicando nobis Magistris Molitoribus debita cum instantia humillime, quatenus nos eosdem Articulos, et omnia in iisdem contenta, ratos gratos et acceptos haberemus, et Authoritate nostra (ab Excelsa Authoritate Regio Caesarea clementer et benigne emanata nobis Magistris Molitoribus pariterque concessa) confirmare et extradare dignaremur. Quorum Articulorum tenor sic sequitur suo ordine et modalitate.

Articulus Primus. Valaminthogy a Fő Czéhekben megkivántatik, hogy elsőben is az Istennek szent neve magasztaltassék és dicsőssége öregbedgyék; ugy szinte megkivántatik és szükséges az is, hogy az iffju becsülletes Czéhekben is az Isten szent neve magasztaltassék és dicsőssége öregbedgyék akár melly valláson légyenek, mindenik az ő módgya sze-

rént, a mikor lehet tőlök meg jelennyenek az isteni szolgálaton.

Articulus Secundus. Mivel a fellyül meg nevezett iffju Czéh, Catholicus, Lutheranus és Cálvinista Mester legényekbül áll és fog állani, arra való nézve, hogy közöttök ennek utánna annyival is inkább az egymáshoz való szeretet, egyesség s békeség megmaradhasson.

Articulus Tertius. A minthogy minden Esztendőben egyszer tudniillik Ujj Esztendő napján a Fő Czéh magok közzül, egy Czéh Mestert, egy Atya Mestert és két bejáró Mestert szokott választani, a kikkel az iffju társaság meg elégedgyék; ugy szintén az iffju társaság azon ujj Atya Mesternek első bejárás tételében, tartozik magának edgy Dékány Mestert választani, a kit magának alkalmatosnak itél lenni régi bé vött szokás szerént, aki pedig ezen dékány mesterségbéli hivatalt fel nem akarná vállalni, két forint lészen büntetése, mely büntetés az iffju Társaság javára az iffjú Társaság ládájában tétettessék. És valamint hogy a Fő Czéhnek Tagjai a Fő Articulusokhoz hittel kötelesek; úgy szinte az iffju Társaság az ő maga Artikulusaihoz hittel lészen köteles, arra valo nézve, hogy ha a Városon tűz támadna (a kitül Isten ő szent Felsége minnyájunkat kegyelmessen meg oltalmazzon,) köteles lészen ki ki közzűlők Atya Mester házához sietni, és mindenek előtt a Nemes iffju Társaság ládáját securus helyre vinni, és tehetségek szerént meg oltalmazni. Annak felette pedig ha valamelly vándorló mester legény érkezik ezen Ráczkevi iffju Társaság köziben, tartozik elsőben is Tanuló Levelét meg mutatni az Atya Mesternek, mely Tanuló levelet meg vizsgálván az Atya Mester, vagy is az iffju társaság, mellyet ha talál hijjánosnak, az ollyan mester legénnek művet adni nem tartozik, ha penig találllya helyesnek levelét, tartozik az ollyan mester legénnek művet adni az iffju Társaság. A mint hogy az iffju Társaság kivánnya, az ollyan vándorló legényektűl Tanuló Leveleket; ugy szintén a mi Nemes Fő Czéhünk az itt való Mester legényektül vagy is Tanitványoktul, hogy Tanuló leveleket N.

Czéhünktül ki válcsák, egy holnap elfolyása alatt; ha pedig ki nem váltya, az ollyan mester legény Fő Czéhünktől mesterségétől el tiltassék. Mely Tanuló Leveleket nem másutt, nem is mással, hanem csak éppen Fő Czéhünk Esküttt Notáriussával irassa minden Mester legény.

Articulus Quartus. Azonban szükséges az is, hogy minden mesterségébűl fel szabadult mester legény, szokás szerént tartozik Társ pohárral, három forinttal, úgy szintén keresztelővel edgy forinttal tudni illik Ujj Esztendő napjára midőn az iffju Társaságnak mulatása vagyon, mely Társ pohárnak szokott végben vitele alkalmatosságával tartozik ki ki magának Kereszt Anyát fogadni, melyet alkalmatosnak gondol magának lenni tudni illik azon személyek közzül, a melyeket méltoztat az iffju Társaság maga mulatásában szólitatni, Tisztekben állyon azon Társ poharas iffjaknak, midőn a Társ pohárt issza, tartozzék két mester legény egy tányért az álla alatt két felől tartania, ugy szintén Tisztiben állyon a Kereszt Anyának hogy mellette légyen mind addig, valameddig a Társ pohárnak meg ivása véghez nem mégyen a régi bé vött szokás szerént, midőn a Társ pohárnak meg ivása kezdődik, az első pohárral kell el költeni Koronás Királyunkért, ismét második pohárral Princz Eugenius Kegyelmes Földes Urunkért ő Excellentiájáért. Item harmadszor a Fő Czéhnek Fő Czéh Mesteréért, annakutánna az Ó Czéh Mesterért, Ujj és Ó Atya Mesterekért. Ismét Ujj és Ó béjáró Mesterekért. Item a közönséges Nemes Czéhnek meg maradásáért, magok közzül is tudni illik mindenik Mester legényért tartozzék egy egy középszerü klázli bort el költeni, és mind addig negyedes lészen, mig a Társ pohárt meg nem adgya.

Articulus Quintus. Midőn valamellyik az iffju Társaság közzül Istennek ő Felségének látogatásábul olly sulyos és halálos betegségségben esnék, hogy gondviselés és vigyázás nélkül szintén szüköllködnék, az ollyan Mester legény mellé tartozik az Atya Mester Dékány Mester által parancsoltatni

gondviselő Mester legént, holott penig valaki Istennek akaratyábul ki mulik, legyenek kötelesek azon mester legény Társokat vagyis cselédgyét Temető helyre vinni és késérni, és ha a szükség úgy kivánnya koporsót csinálni, sőtt sirt is ásni, és körülötte minden kivántató és szükséges segedelemmel és fáradsággal lenni, ötven pénz büntetés alatt. A midőn penig történnék hogy valamely külső ember kivánná Nemes Czéhünket temetésére meg jelenni, ugy ismét az iffju Társaságot Nemes Czéhünk azon külső embernek temetésére kivánnya megjelenni, kit ha a parancsolat otthon vagyis a malomban érne és még is helyes ok és mencség nélkül a temetésre menni el mulatna az ollyan mester legény harminczöt pénzre büntettessék. Hasonlóképpen azok is kik az iffju Társaság gyülésére parancsoltatnak és hirdettetnek az Atya Mester által, és a láda fel nyitására, az Atya Mester házánál meg nem jelennek; hanem annak felnyitása után compareálnak, az ollyatén Mester legények is toties quoties tizenkét pénzre büntettessenek, a kik penig minden helyes és elégséges ok nélkül magokat absentállyák, ötven pénzre büntettessenek az iffju Társaságtól, a mely büntetés az iffju Társaság ládájában tétettessék.

Articulus Sextus. Légyen köteles egyik mester legény a másikat illendőképpen, mind a Czéh háznál mind másott akarhol meg becsülni, holott penig egyik a másikat valami káromló beszédekkel, ugymint szitokkal, átokkal és egyéb rágalmazó szókkal illetni tapasztaltatik, Tehát az ollyan rágalmazó fél elsőben is az iffju Társaság köziben két forintra büntettessék másodszor ismét négyre büntettessék, és mester legény Társát a Czéhben meg kövesse, véle meg békéllyen, melly két forintokbul álló büntetésnek ötven pénze a Capitalis Fő Czéhé, a többi penig az iffju társaságé. Ismét ha négy forintokbul álló büntetés lészen vagy történik edgy forintya légyen a mi Fő és Originalis Czéhünké holott penig az illyetén Mester legény azon büntetésekkel nem gondolna, sőtt szitkait és átkait mester legény társa ellen tőbször is elkövetné, az ollyatén mester legény mind Mesterségétül mind a Czéhtül el tiltassék, mind

addig valameddig az iffju Czéhnek kedvét nem keresi. Hogy ha pediglen történnék hogy valamely mester legény, valamely Mester embert a felyebb specificált káromlásokkal illetné, az ollyan Mester legény a Fő Czéh törvényére hozatódgyék és ott büntettessék ha penig Nemes Czéhünk törvényére nem állana, és kivánságunknak nem annuálna, az ollyatén mester legény is mesterségének gyakorlásátul el tiltassék mind addig valameddig a mi Fő és Originalis Czéhünknek és az iffju Társaságnak kedvét nem keresi az ollyan engedetlen mester legény.

Articulus Septimus. Szükséges az is, hogy minden mester legény az iffju Czéhnek Articulusihoz hittel légyen köteles, tudniillik valakik a malomban és a Mesterség körül forgolodnak és az őrlésbül a vámot kiveszik, tudni illik hogy a vámot az őrleni vitt Jószágbul igazán veszik ki, a tiz fertálybul egyet és nem többet, hogy ha penig találtatnék ollyan mester legény, a ki ezen Articulus ellen vétene, azon mester legény büntetődgyék két forintokra, ha penig másodszor is ezen vétekben találtatik mesterségének gyakorlásátul el tiltassék mind addig valameddig Nemes és Fő Czéhünknek kedvét nem keresi.

Articulus Octavus. A Molnárok Czéh Mesterinek hivatallyában fog állani, hogy minden holnapban egyszer a malmokat el járja, tudni illik az Atya Mester a Dékány mesterrel edgyütt a legények részire, hogy a malomban lévő fertályokat, köpöczéket, mértékeket jól megvizsgállya, és azt is meg tekincse, hogy a malomnak hajói tiszták-e vagy nem? mellyekben hogy ha poshat buzát vagy egyéb gazt fog találni, abban a malomban lévő mester legénynek azon Czéh Mester az ő Adjunctusival egy véka buzáját minden engedelem nélkül szabadossan ki mérhesse, a melly egy véka buza a Fő Czéhé légyen. Ismét meg hadgya a Czéh Mester azon malomban lévő mester legénynek hogy a malom háznak talp fáját, és az ajtónak küszöbit ne vagdallya; hanem tőkét tarcson a kinn faragjon a malomban, sőtt még az öreg

gerendelyt is sem kivül sem belől ne vagdallya, a ki penig tapasztaltatik a mester legények közzül ezek ellen véteni büntettessék külön külön mind a talp fa vagdalásáért, mind a gerendely vagdalásáért huszonöt pénzre. Ismét a mely mester legény a tüz helynek emberül gondgyát nem viseli, megbüntettetik tizenkét pénzre. Ismét a tüzhely felett a kéményt a füstös koromtul meg söpörje, holott penig a Czéh Mester más külömben tisztátalannak találllya büntetődik azért is tizenkét pénzre, ismét a vas hulajtásért is a mester legény büntettetik tizenkét pénzre, melly is az iffju társaságé légyen.

Articulus Nonus. A mely mester legént fel szabadit nemes Fő Czéhünk azon idén ha teczik a Mesterinek és fog kivántatni, azon idén nem lehet a Mester legénnek más mester emberhez menni, és az ő Mesterinél lészen negyedes, ismét ugyan ha találtatik ollyatén mester legény ámbár ha régi is, ha nem érdemes és alkalmatos mester legén a harmadára, Tehát mind addig negyedes légyen a mester legén, valameddig a harmadára nem lészen érdemes. Sőtt ha találkoznék ollyan mester legén a ki az ő bérin vagy részin fellyül az ő Mesterit vagy Urát többre taxálná vagy sarolná, az ollyan mester legén büntetődik két forintokra, minthogy Mesterinek sem ád többet malmos Gazdája a harmadán fellyül csak edgy vékát is. Ha penig találtatik ollyatén Mester ember a ki legényének részin fellül adna, Tehát meg büntettetik az ollyan Mester ember Nemes és Originalis Fő Czéhünktül két forintokra.

Articulus Decimus. Hogy ha történnék idővel hogy ha valamely dolog imponáltatnék az iffju Társaságnak, hogy az Atya Mester Dékány Mester által a mester legényeket convocáltatná, és egyben gyüjteni akarná; mindazonáltal ha találtatnék közzülök oly Mester legény, a ki az Atya mester Dékány mester által való parancsolattyát meg vetné és elő nem állana, az ollyan szó fogadatlan mester legén azon büntetésen marasztassék, a mely büntetés és birság alatt elő állani parancsoltatot az Atya Mester által.

Articulus Undecimus Ha valamely mester legén ezen Articulus ellen véteni tapasztaltatnék, és az Atya Mester azon büntetést, tudni illik a mellyen marasztatik a mester legén az Atya mester által; ha meg nem veszi a meg marasztatott mester legényen, Tehát azon büntetést az iffju Társaság az ollyatén Atyamesterenn szabadossan meg veheti és vehesse.

Articulus Duodecimus Minden Mester legénnek légyen tudtára hogy Sátoros Innepekenn és Vasárnapokon a malomba buzát bé vinni ne merészellyen, és ki is hozni lisztet, és egyéb derekas munkát ne tégyen nap kelettül fogva nap nyugotig edgy forint büntetés alatt. Azok is kik nap fel költéig, és nap nyugta előtt őrölnének, ugyan azon Sátoros Innepeken és Vasárnapokon, minden engedelem nélkül a felyebb megirt büntetésen maradgyanak, mely büntetésnek is fele az öreg Czéhé légyen fele penig az iffju Társaságé.

Articulus decimus tertius. Ha valamely mester legén találtatnék ollyan a ki az iffju Czéhnek Articulusi ellen szót nem fogadna, és a midőn az iffju Társaság között megbüntettetnék, és az Atya Mester zálogját akarná hozatni és az ellen fel támadna, és ellent állana, az ollyatén Mester legén ki tiltassék az iffju Czéhbül, és mind addig mesterségét ne üzhesse, valameddig az iffju Czéhnek kedvét nem keresi, és engedelmességét nem compromittállya. Azonban az iffju Czéh tartozik az ollyatén malomban mester legént rendelni, a ki a malomnak gondgyát tudja viselni, hogy a malma, Gazda és az ő mestere kárt ne valljon.

Articulus decimus quartus. Tisztekben álljon a Mester legényeknek, hogy a szép magok között való rend tartást véghez vigyék, és egymást tisztességes nevezettel nevezzék és illessék és ismét az uczákon ha mester embert elő találnak süvegeket le vévén emberségessen néki köszönnyenek. Azonban a korcsmákon ide s tova ne kalézollyanak és ha a Korcsomákon mulatnak is ne káromkodgyanak, és ha bor itallya miatt a mester legén kinn a malomban nem hál, egy forintra büntetődik, ugy

szintén ha Gazdája hire nélkül más egyéb hijjában valóságért kinn hálna, azon edgy forint büntetésen maradgyon.

Articulus decimus quintus. Ismét hivatallyokban állyon a Mester legényekńek hogy minden Mester legény szép gömbölyü pálczát szerezzen magának és azt hordozzák kezekben, meg külömböztetésnek okáért: hogy meg külömböztessék a mester legén a mester embertől, hogy mellyik légyen a Mester ember és mester legén, és hogy megismertessenek világossan egymástul. Ismét magokon a ruhát tisztességessen visellyék, ugy mint a dolmányokat be gombolva be kapcsolva ha külömben nem, az ő dolmányokat magokhoz övedzék; és ugy tisztességessen járjanak, mint több Becsülletes Mester legények másoknak példájára.

Articulus Decimus Sextus. A midőn Molnár mester legén jövend, a ki is Molnár mesterhez akar állani mester legényül, tartozik és köteles lészen az ollyatén mester legén a Czéhnek Atya mesterit meg keresni, és annál magát béjelenteni Tanuló Levelét meg mutatni, mellyet látván az Atya Mester, tartozik azon mester legénnek Gazdát kerestetni, meg kinálván azzal legelőször is az öreg Mestereket, annakutánna pedig az utánna valókat, az ollyatén mester legénnek pedig az Atya Mester harmad napig tartozik szállást adni, és étellel gazdálkodni, a mester legény is addig, a mi dolgot parancsol néki az Atya Mester, tartozik nála dolgozni. Ismét mikor tavaszszal dolgozik a Molnár legén az ő gazdájával edgyütt, tartozzék dolgozni maga kenyerén; ugy szintén ha a malom bé kötődik, bé kötéstül fogva ki kötésig a maga kenyerén lészen a Molnár mester legén a régi bé vött szokás szerént.

Articulus Decimus Septimus. Hogy ha valaki találkozik akar Malmos Gazdák, akar más féle őrlö emberek közzül a ki is az iffju Czéhben levő valamellyik mester legényre tolvajságot vagy is más féle czégéres vétket vagy gonoszságot fogna vagy kiáltana, tartozik maga becsülletit két hét alatt keresni holott nem keresné mind addig, a meddig abbul magát nem purgálhattya, el kelletik az iffju Társaságtul és mester-

ségétől lenni, mert a Czéh tisztát kiván, ha mindazáltal a meg irt idő alatt prosequálná injuriáját, ki ne tiltassék a processus végéig, holott penig vagy egyikétül vagy másikátul valamelly Czéhbéli Molnár legényre, ollyatén dolog meg bizonyittatik, akar a Czéh Mester, akar a Fő Czéh Mester előtt; Tehát az ollyan molnár mester legény, mind molnári mesterségétül azonnal és mindgyárt amandáltassék és el tiltassék; mind penig mester legénkedni Nemes Pest Vármegyében meg ne engedtessék. Sőtt érdeme szerént a Nemes Fő Czéh által meg büntettessék, mely büntetés a Nemes Fő Czéhé légyen.

Articulus Decimus Octavus. Meg engedtetett a régi bé vött szokás szerént, minden Czéhbéli Mester legényeknek, hogy a midőn a követ a kö vágás után lisztre eresztik, Tehát az eresztőre vehessenek a közönségesbül, ha árpa vagy köles vagyon abbul, ha penig a nem lészen a kétszer buzábul; de nem többet, hanem három köpöczével, kiváltképpen azért, hogy az őrlő lisztye fövényes ne légyen, hanem az által az eresztés által meg tisztittassék a kő, és embernek való lisztet őröl-hessenek.

Articulus Decimus Nonus. Minden mester legén a bé járó pénzt Kántor számra járandót, mely egy esztendeig egy forintot tészen, esvén egy egy Mester legénre Kántor számra huszonöt, be vigye az iffju Társaság köziben, akkorra a mikorra az Atya Mester által hirdettetik és parancsoltatik, más külömben dupla záloga vitettetik el az ollyatén Molnár mester legénnek az iffju társaság köziben, a midőn penig valamelly ujj mester legén iratta bé magát az iffju Czéhben, tartozik adni a bé iratásért az iffju Társaság Notáriussának tizenkét pénzt.

Articulus Vigesimus. Szükséges az is, hogy valamely Mester legén az iffju Társaság házában vagy is Atya Mester házában pálczával bé menne, egy pint borra büntettessék, hasonló képpen a ki az Atya Mester házához pálczával vagy más fegyverrel, ugy mint csákánnyal vagy baltával az iffju társaság mulatásakor az iffjú Társaság Borát elöntené tizenkét pénzen meg

marasztassék. A ki pedig az iffju társaság Asztalára, ládájára avagy Artikulusira ütne kézzel, vagy akar mivel is, első cselekedetiért huszonöt pénzre büntettessék, ha penig többször is el követi az ollyatén Mester legén ötven pénzen marasztassék az iffju Társaságtól. Hasonlóképpen a Mester legények a Városokon és Falukon a korcsomákra ne merészellyenek bé menni fegyverrel, csákánnyal és baltával, ha pedig ezen Articulus ellen véteni tapasztaltatik valamelly Mester legén; ugyan ötven pénzre büntettessék az iffju Társaságtól, mely büntetések is az iffju Társaság ládájában tétettessenek.

Articulus Vigesimus Primus. Ha valamely mester legén, az iffju és öreg Czéh ellen vagy annak Artikulusi ellen ollyast hallana valakitül, a ki a Fő és iffju Czéhnek Artikulusi kárára czélozna, tartozik azt két forint büntetés alatt az ő Atya Mesterinek mentül hamarébb meg jelenteni, a ki penig az iffju Czéhnek végzésit, imitt amott hirdeti és ki jelenti, másoknak kivül valóknak időnek előtte, az ollyatén Mester legén edgy forintra büntettessék; mivel hitiben jár kinek kinek, hogy a mit a Czéhben hall, ott kinn ki ne jelencse, hanem magában tarcsa. A mester legények penig minthogy a Czéhtül függenek, azért a meg irt Punctumokat és Artikulusokat tartozzanak és kötelesek lésznek, szentül, igazán és hiven megtartani, magokat mindenképpen hozzá alkalmaztatni, más külömben az engedetlen és refractarius Molnár legényeket az iffju Czéh kit kit érdeme szerént meg büntethessen, tudni illik az ollyatén cselekedetiért légyen edgy forint a büntetése.

Nos itaque Molitores Magistri In Oppido Privilegiali et Insulari Ráczkeve in Comitatu Pest, Pilis et Solt articulariter unito Existente habitantes; posteaquam Juvenum Magistrorum atque discipulorum nostrorum instantiam respectu Articulorum redimendorum ad emolumentum suum, et futuram cautelam retinendorum debitam, in benignum respectum contulissemus. Articulos Cehales dictis Juvenibus sigillo nostro Cehali Authentico ex Literarum nostrarum Privilegialium vigore acceptamus, roboramus et confirmamus, acceptantes illorum inten-

tionem, respicientesque eorundem promotionem Datum (ut Supra) in Oppido Ráczkeve Anno Articulorum nostrorum Primo. hoc est Anno Millesimo septingentesimo vigesimo (octavo) nono incurrente Die Mensis Julii decimo sexto. Michaële Gere Principali Cehali Magistro Anno 1729. pgrediente Nicolao Gönyüi Magistro Juvenum, Notario Joanne Szakáll Ráczkevi Pro nunc assisstente.

RÁCZKEVEI SZÜR-SZABÓ CZÉHNEK OKLEVELE 1817.

Nos Franciscus Primus Divina Favente Clementia Austriae Imperator Hierosolymae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae. Slavoniae, Galliciae, et Lodomeriae Rex Apostolicus, Archidux Austriae, Dux Lotharingiae, Salisburgi, Virceburgi, et in Franconia, Magnus Dux Cracoviae, Magnus Princeps Transylvaniae, Dux Styriae, Carinthiae, et Carnioliae, superioris et inferioris Silesiae, Princeps Berchtoldsgadenae et Mergenthemii, Comes Habsburgi etc: Memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis: Quod pro parte fidelium Nostrorum Magistrorum Gausapeariorum (vulgo Szür Szabók) in Oppido Ráczkevi Comitatibus Pest Pilis et Solth articulariter unitis ingremiato degentium, et commorantium, exhibiti sint Nobis et praesentati certi quidam Caehales Articuli pro meliori inter eosdem servando Ordine concinnati et Hungarico Idiomate conscripti Tenoris infrascripti, supplicando Majestati Nostrae debita cum Instantia humillime, quatenus Nos memoratos Articulos, omniaque et singula in iisdem contenta, ratos, gratos, et accepta habentes, Literis Nostris Privilegialibus inseri facientes, Authoritate Nostra Caesareo Regia approbare, roborare, ratificare, ac pro mentionatis Magistris Gausapeariis Ipsorumque Successoribus universis valituros benigne confirmare dignaremur. Quorum quidem Articulorum tenor talis est:

ELSŐ CZIKKELY.

Az inasokról.

A' kik valamelly Mesterség tanulására szándékoznak, akár melly törvényesen bévett Valláson legyenek, az Inasságra külömböztetés nélkül felvétettessenek.

Minekelőtte valaki a' Czéhbéli Gyülekezetben Inasnak bé irattathatik, szükséges, hogy azon Mesternél, a' kihez bé állani kiván, hat héti probát tégyen. Ha ezen próbaidőnek eltöltével a' mester alkalmatosnak találllya, és ha e' mellett az ollyatén Ifju, keresztelő Levelét, vagy születése helyéről más egyéb hiteles tanubizonságait elő terjeszti, azon esetre pedig, ha földes Uraságí Hatalom alá tartoznék, ugyan Földes Urának engedelmét is meg mutattya: tehát e' szerént a' Czéhláda felnyitásával valóságos Inasnak bevétetik; mely alkalmatossággal a' fel vett Inas az említett keresztelő, vagy egyéb származásbéli, ugy szinte, ha jobbágy volna, elbotsátatásáról szólló Tanuleveleit a' Czéhládába bé-tenni, és az Inasságra való felvételéért egy forintot harmincz xrokat fizetni tartozik. Ha az Inasságra kivánkozó Földes Urának engedelmét ki nem nyerhetné, ez eránt az illető Felsőséghez folyamodhatik.

MÁSODIK CZIKKELY.

Óvás-pénzt (Cautiot) vagy kezességet tsak akkor lehet kivánni a' szegödö Inastól, ha ezen bátorság szerzése módja a' Czéhnél annak elötte-is szokásban volt.

HARMADIK CZIKKELY.

Az Inas e' következendő Mesteremberekнél, ugymint ezen Czéhbéli Szür Szabóknál három esztendeig tartozik egy folyamatban tanulóképpen meg maradni. Ne merészellye

az alatt Mesterét akár melly szin alatt elhagyni, vagy éjelenként kimaradni, s' tsavarogni; hanem mindenekben úgy visellye magát, valamint egy betsületes, jó erköltsü, 's iparkodó ifjúhoz illik, mindenkor hív, szorgalmatos, és engedelmes legyen. Ellenben a' Mester is jó móddal bánnyon az Inassal; ne fogja többet a' házi munkára, mintsem a' Mesterség tanulására, — inkább mint jó Atya a' háznál, és jó tanitó Mester a' hitbéli Vallásban, az Erköltsiségben, a Mesterség, vagy kézi münek minden részeiben szorgalmatosan oktassa. Az Inasok a tanulásra meg határozott időnél tovább ne tartóztassanak ha tsak némelly környülállások, a' Kommissárius, és Czéhnek megitélése szerént, az időnek hosszabbitását, vagy Kurtitását nem javasollyák. Valamint a' Mester, ugy Legényei, és Cselédjei-is, emberségessen bánjanak az Inassal.

NEGYEDIK CZIKKELY.

Ha az Inas elegendő, és a' Czéhmesternek előre tudtára adandó ok nélkül a' Tanitó Mesterét el hagyná, de két, három nap mulva ismét vissza térne, 's jobbulásának jeleit adná; büntetés gyanánt minden elmulasztott napért, egy héttel tovább tartozik inaskodni; kezessei mindazonáltal ez esetben semmi elégtételre nem köteleztetvén. A midőn pedig helyes ok nélkül hosszabb ideig maradna el, 's jobbitásához reménységet nem nyujtana; vagy ha külömben-is illetlenül viselné magát, a' vagy éppen hűségtelenségrül győzettetnék meg; jakkor Mestere által a' Czéhnek, ettül azután a helybéli Elöljáróságnak, annak eltsapattatása megitélése végett, adattassék fel. Az óváspénz a' megbizonyitott hüségtelenség esetében a' Czéhládába tétessék, a' honnan a' tanitó Mesternek, a' mennyire kárát meg mutattya, ki adattatik, vagy a kezesnek vissza járul.

ÖTÖDIK CZIKKELY.

Ellenben az Inasnak oka lévén tanitó Mesterét elhagyni, eztet. elszökés nélkül a' Czéhmesternek vagy Kommissáriusnak akár maga, akár kezesse által béjelentheti, — kik ugy találván a' dolgot, a' panasztévő Inast azonnal más tanitó Mesterhez fogják rendelni, a' hol az hátralévő Inasidejét kitölthesse. Hogy ha pedig azon előbbeni Mester, szokás szerént a' tanulásért fizetendő summát már egészen kezéhez vette volna, abból az illető részt a' másik tanitó Mesternek által adni köteleztetik.

HATODIK CZIKKELY.

A' tanitás-bérnek meghatározása, a' hol ezt a' Mester az Inastól megkivánná, a' Czéh-Kommissáriusra, és a helybéli Előljáróságra hagyattatik, ugy mindazonáltal, hogy az husz forintnál többre soha ne mennyen. Egyébiránt minden tanitó Mester iparkodjon Inassát mentől előbb annyira vinni, hogy az élelmét munkájával meg szolgálhassa.

HETEDIK CZIKKELY.

Ha a' Mester meghalálozván Inast hágy maga után, ki a' tanulásidejét még ki nem töltötte, a' Czéh azt azonnal fontolóra venni tartozik, ha vallyon az Inas, a' Mesterségét folytató Özvegynél meghagyattathatik-é, vagy más Mesterhez adattassék? Meghagyattathatik akkor, ha az Özvegynek a' Mesterség vezetéséhez értelmes Legénnye vagyon, hanem ekkor is olly móddal, hogy azon Inas a' Tanulás-idejét a Czéh vagy más Mesternél fejezze bé szokás szerint Tizennégy nappal az Özvegynél kitöltött Tanulás idején fölül azonban az Inas-bér egészen az Özvegynek engedtessék.

NYOLTZADIK CZIKKELY.

Mihelyest az Inas a' Tanulásra meghatározott esztendőket ki töltötte, semmi kifogás nem lévén ellene, tartozik a' Czéh őtet a' Láda felnyitásával, 's az illendő, ama felfogadásbéli bért, azaz egy forintot, harmincz krokat, soha felül nem haladó taksának letétele mellett, minden eddig szokásban volt szertartásoknak és vissza éléseknek félretételével, felolvasván, 's meg magyarázván néki az illető rendszabásokat, és ezeknek szoros meg tartását szivére kötvén — felszabadítani, és Mesterlegénynyé tenni. Minden ebbéli Felszabaditások a Czéh Protocollumába irattasssanak, s a Legény számára a szabaduló Levél annak rendje szerént elkészittessék, mely eredeti valóságában a' Czéhládába tétetik.

KILENTZEDIK CZIKKELY.

A' Mesteremberek' fiai az Inas-esztendőkre nézve semmi jeles külömbséggel ne birjanak, tsak abba lehet nékiek kedvezni, hogy felfogadtatások, és felszabadítások alkalmatosságával fél táksát fizessenek.

TIZEDIK CZIKKELY.

A Mesterlegényekről.

A' Mesterlegény, akár Mesterfia légyen, akár idegen, hogy a' Mesterségre juthasson a' szükséges vándorlást előbb meg tenni tartozik, a' kézi művére szolgálható külömbféle bővebb esméreteknek és szükséges tapasztalásnak meg szerzése végett, melly vándorlást legalább Három esztendeig folytatni köteleztetik. Minden legénynek eredeti, keresztelő, vagy származásbéli, ugy szinte szabaduló-Levelei mind addig a Czéhládába tartattatnak, még az illető Előljáróság, vagy Czéhnek tanuság tételével meg nem mutattya, hogy más Czéhbe

állani kiván; azért ha valamelly Legény a' fellebb kiszabott mód szerént a' vándorlásra indulni akar, és Földes Urának vagy törvényes Előljáróinak ebbéli engedelmét elöl mutattya, (melly néki ha valami csin, 's gonosz tette, vagy adóssága miatt akadályt nem szenved, meg nem tagadtathatik) akkor a' Czéh ama' Leveleket hiteles Párban, a' szokott Czéhbéli alá irás alatt mérsékletes taksának, ugymint harmintz, vagy az irás mennyiségéhez képest negyven öt krajczároknak fizetése mellett tartozik a Legénynek ki adni, hanem tsak egyszer, kivévén ha ő ezeket tsupa történetbül a' maga gondatlansága nélkül el vesztette volna. Azon kivül a' Czéh köteleztetik ugyan azon Legénynek a' maga viseletéről 's mesterségében való jártasságáról szolló tanuló-Levelet is ingyen ki szolgáltatni. Ezen utóbbi Tanulevél (Kundschaft) ily formán adattassék:

Mi Czéhmester és egyéb Czéhbéli Mesterek. Városában ezeknek erejével tudtára adjuk; hogy e jelenlévő Levelünket előmutató Legény, ki született esztendős termetű, hajú, nálunk itt Városában esztendeig hétig a' Mesterségben dolgozott légyen, és ezen idő közben magát serénnyen, híven, csendesen, békesen 's betsületesen viselte, a' mint egy Mesterlegényhez illik. Mellynek bizonyságát tehát, néki kiadni méltónak itéltük, közönségesen, 's egyenként meg kérvén Mestertársainkat, hogy őtet Czéhbéli szokásink szerént elő segíteni, 's a' mennyire kivántatik, gyámolittani ne terheltessenek.

(P. H.) N. N. Czéhmester.

N. N. Mester, kinél dolgozott.

A' midőn a' vándorló Legény ezen Bizonyság-leveleit azon Helyben, a' hol magának munkát keres, a' Czéhnél illendőképpen bémutattya: a' Legény nélkül szüköllködő Mesterek

őtet annak módja szerént bé fogadni kötelesek. Ha a' legény a' fentérdeklett keresztelő, és szabaduló Levelét történetbül elvesztené, elégséges légyen néki ama', a' valóságos Mesterlegény léttéről szolló Bizonyság-levél is (Kundschaft), hanem e' nélkül a' Czéh, vagy más Mester ne merészelyen valamely vándorló Legényt akár felfogadni, akár másképpen elő segiteni husz forint büntetés alatt; ha tsak a' Legény letett hitével, vagy az illető Czéhnek és előljáróságnak bizonyságával, annak valóságát meg nem mutattya; de erre nézve, ha a' hit letétetik is, minden esetre szükséges, levelezés által azon Elöljárósággal érintkezni. Az érdeklett husz forintban való büntetést tsak egyedül a' helybéli Elöljárók a' környülállások szerént, vagy egészen, vagy részént engedhetik el.

TIZENEGYEDIK CZIKKELY.

Minden Mesterlegény köteleztetik Vándorlását három esztendeig szakadatlanul folytatni. Ha az alatt fontos okokbúl, úgy mint sulyos nyavalyája, vagy szülőinek véletlen halála miatt, haza fordulni kéntelenitetne, meg kivántatik, hogy annak utánna az akadályok meg szünvén, vagy dolgait elrendelvén, a hátra lévő idejét a' vándorlásban kitöltse, az e' részben való Elengedés helybéli Elöljáróság béjelentésére egyedül a' Magyar Királyi Helytartó Tanátsot illetvén.

TIZENKETTÖDIK CZIKKELY.

A vándorló-Legény, mihelyest valahová elérkezik, azonnal a' szálló helyre (Herberg) mennyen, vagy ha illyes nem találtatnék, legfellebb más nap a' Czéhmesternél, vagy ennek jelen nem létében, az öregebb mesternél megjelennyen, 's munkát kérvén, az ajánlott műhelyt vonakodás nélkül elfogadja. Beálván a munkába, mindenek előtt a' keresztelő, és szabaduló Levelek mássait, azon kivül az utolsó Munka helyéről szólló

Czéhbéli-Levelét (Kundschaft) gondviselés végett a' Czéhládába adni tartozik. Ha a legény egy ideig itten szolgálván tovább akar vándorolni, minekutánna mesterének az alább megirt rendelések szerént a' munkát felmondotta, 's az Elöljáróság engedelmét is ki kérte, tehát a' Czéhmester, ha a' Legény gyanuba, vagy adósságba nintsen, nem tsak a' Czéhládába tétetett Tanuleveleket, hanem az helyben töltött munka 's tapasztaltt maga viselete felöl uj Czéhbéli Tanulevelet is ingyen köteleztetik kezéhez adni. Munka nem akadván, ugyan ezen környülállást az illető Czéhmester az előbbi Czéhbéli bizonyság levélre fel jegyezze.

TIZENHARMADIK CZIKKELY.

Tilalmaztatik minden Legénynek az Elöljárók által megvizsgálandó ok nélkül fél esztendei felmondás előtt a' Mestere műhelyéből kiállani, hanem ha oka az előljáróság által elégségesnek találtatik, tizennégy napi felmondás mellett Mesterét elhagyhattya. Ellenben a' mestereknek sem szabad időközben kénnyek szerént a' Legényeken kiadni.

TIZENNEGYEDIK CZIKKELY.

A' Czéhmester a' Kommissáriussal egyetemben, nem külömben a' helybélyi Elöljárók, különös környülállásokban megengedhetik a' vándorló Legényeknek, hogy rendkivül is valamelly Mesterhez beálhassanak, kiváltképpen olyanokhoz, a' kikhez a' Legények magok szegődni óhajtanának.

TIZENÖTÖDIK CZIKKELY.

Kinek kinek a Mesterlegények közül szabadságában áll, valamelly Uraság szolgálattyába lépni, hanem ha utóbb az illyetén legény a' Mesterségre jutni kiván, szükséges, hogy nem

tsak azon Uraságtól a maga jó viselete felül Tanulevelet hozzon, de az utolsó, t. i. amaz Uraság szolgálattyába való általmenésekor kapott Czéhbéli bizonyság levelét is előmutassa, hogy ebből által lehessen látni, ha netalán azon Mestert, kinél utoljára szolgált, megkárositotta, a' vagy valami csin miatt elbocsáttatott volna.

TIZENHATODIK CZIKKELY.

Minden Mesterlegények bizonyos estvéli órakor, valamint minden Városban szokásban vagyon, haza térjenek, annál inkább éjjelenként ki ne maradjanak, mérsékletes, a' Czéhládába bé fizetendő pénzbéli büntetés fenyitése alatt. Ha pedig a' Mester valamelly ezen rendelést általhágó Legényét a' fertály esztendei Czéhbéli Gyülekezetben fel nem adja, hasonló büntetés alá vétettessék.

TIZENHETEDIK CZIKKELY.

Senki a' legények közül az ugy nevezett korhely hétfőn (blauer Montag), vagy más dologtévő napokon, ne merje a' munkát elkerülni, fél, vagy a környülállások szerént egész héti bérének vesztesége alatt, melyet a' Mestere ki fogni, 's a' Czéhládába adni tartozik, némelly részét belőle az el-henyéltt időhez képest viszsza kapván. Ha a' Mester az illyetén korhelykedés miatt, a' legénnyét a' Czéhnél fel nem adja, az azon legényt külömben illető büntetést duplán fizesse. Egyébaránt a' Legények, az efféle többszöri általhágás esetében, keményebb büntetéssel is illettessenek.

TIZENNYOLCZADIK CZIKKELY.

Valamint a' Mestereknek tilalmaztatik, a' kézi művek árrát köz értelemmel kénnyek szerént felcsapni, ugy a Legé-

nyeknek sem szabad a' Mesterektül megkivánandó bér eránt egymás között összve beszélleni. Illyetén Legények mind Lázzitók az érdemlett keményebb büntetéseket nem fogják elkerülni.

TIZENKILENCZEDIK CZIKKELY.

A' Mesterlegények magok között különös szövetséget nem tehetnek, sem közönséges petsétet nem tarthatnak; a' hol tehát az illyen petsét még szokásban volna, a' véle való vissza éléseknek eltörölésére, a' Legényektől elvétettetvén, a' Czéhládába rekesztessék. Azon Pénz, mellyet a' Legények a' fertály esztendei Czéhbéli gyülekezetekben a' beteg, vagy vándorló Legények számára, a' vagy más szükséges Czélra, egygyenként legfellebb 15 xr. adván, öszve gyüjtenek: a' Czéhládába különös tartalékba tétettessen. Hogy pedig ezen pénz máshová ne fordittassék, az eránt a' Czéh vigyázni, és számot adni köteleztetik, melly számadást, a' Czéhmester, és Kommissárius megvisgálni, és ha ugy kivántatnék, a' helybéli Elöljáróságnak is bémutatni fogják. Keményen megtiltatik a' Legényeknek magokat más helybéli Czéhekhez lekötelezni.

HUSZADIK CZIKKELY.

Minden Legény a' Czéh, és All-Czéh-Mesterhez egész tisztelettel,. és engedelmességgel légyen; nem külömben az önnön maga Mestere eránt is, kinek javát kitelhetőképpen előmozditani igyekezzen. Ugyan a' Legények mind a' Czéhbéli Gyülekezetek alkalmatosságával a' Mesterekkel össze jövén; mind egymás között a' Fogadóban (Herberg), mind pedig otthon Mestereiknél betsületesen, csendesen, és hiven viselyék magokat, mivel minden ebbéli általhágás büntetéssel fog járni. A' Czéhbéli büntetések egyedül tsak a' Commissárius jelenlétében, ki a' dolgot hivatalbúl megvizsgállya, határoztatnak meg; úgy mindazonáltal, hogy az illyen büntetés két forintnál

fellyebb ne mennyen; nagyobb fenyitést érdemlő vétkek a' helybéli Elöljáróság ítélete alá tartozván. Azon Legények, kik Mesterségeket más helyen az odavaló rendelésekhez képest, 's rendes Mesternél tanulták, szinte alkalmatosaknak tartattassanak; a' mi azokról is értetődik, kik idegen Tartományból, szabaduló, s magok jó viseletét bizonyitó Levelekkel jöttek bé. Tilalmaztatik az eddig tapasztalt vissza élés, az öreg és uj Legények között elhatalmazott különböztetésre nézve; azt mégis a' Mestereknek meghagyván, hogy az értelmesebb Legényeknek nagyobb bért adhassanak, és egyet bővebb fizetés mellett Mesterséget vezető első Legénynek rendelhessenek.

HUSZONEGYEDIK CZIKKELY.

A Mesterségről általlyában.

Ha a' Legény vándorlását elvégezvén, az inaskodó helyen kivül Mesterségre jutni kiván, mindenek előtt azon Czéhtül, mellybe kivánkozik, a' feltett szándékárul Bizonyság-Levelet szerezni, azután ennek előmutatásával, azon Czéhnek Ládájábul, mellynél felszabadult, az eredeti, keresztelő, vagy más származásbéli, és szabaduló-Leveleit kivenni, 's amabba béadni tartozik, Uradalmi hatalom alá tartozván a' Legény, ha az Uradalmon kivül akar Czéhbe állani, ugyan Földes Urának engedelmét is megnyerni köteleztetik, minden esetre pedig szükséges, hogy a' ki töltött vándorlás idejéről való Tanuleveleit is előmutassa. Továbbot megkivántatik, hogy a' helybéli Tanátstól a' Polgárságot a' Mesterség fel tétele alatt ki kérje, vagy az illető Földes Uraság jóvá hagyását meg nyerje. Minekutánna a' Legény mind ezeket tellyesitette, és a Czéhnek illendőképpen megjelentette, a' Czéhbéli Czikkelyek előbb néki minden taksa nélkül felolvastatván, okvetetlenül remekelni tartozik.

HUSZONKETTÖDIK CZIKKELY.

Ámbár a' remekelés olly szükséges, hogy ettől sem a' Czéh, sem a' helybéli Elöljáróság a' legényt fel nem szabadíthattya; ha mégis valamelly egyéberánt a Mesterségében jártos, és alkalmatos Legény, vagy szemeinek gyengesége, vagy melybéli 's egyéb ártatlanul esett nyavalyája miatt a' Remeket, kivált ha nagyobb eröltetésbe kerül, meg nem teheti; akkor könyörgő Levél által a' Magyar Királyi Helytartó Tanátshoz folyamodván, 's abban az inditó okokat hitelesen megbizonyitván, ugyan ezen Helytartó Tanáts a' Remekeltetést elengedheti.

HUSZONHARMADIK CZIKKELY.

A' Czéh fogja elrendelni, hol, mikor és kinek vigyázása alatt kellessék a Remeket meg tenni. Ezen vigyázás szine alatt a' Napszám fizetések, vagy az evésre, ivásra teendő költségeskedések tilalmaztatnak. Ha a' remekelő Legénynek annyi értéke nem volna, hogy a' szükséges műszereket a' magáéból meg vehetné, a' Czéh tartozik ezeket megszerezni, az ebbéli költségeket a' remek munkának el adásával viszsza vévén.

HUSZONNEGYEDIK CZIKKELY.

A' ki a' Remeket valamelly helyen már megtette, és itten privilegiált Czéhnél valóságos Mesternek bévétetett, annak utánna pedig a' a helybéli Elöljáróságnak, vagy a' Magyar Királyi Helytartó Tanáts engedelme mellett, másutt letelepedni kiván; az nem tartozik többé ujannan remekelni, elég, ha azon előadását az illető Czéhnek hiteles Tanulevelével megbizonyittya.

HUSZONÖTÖDIK CZIKKELY.

Azon legény, a' ki Remekét hiba nélkül elkésziti, Mesternek bévétettessék.

HUSZONHATODIK CZIKKELY.

A' mester taksája Tizenöt forintokból áll, mellyet ki-ki, midőn Mesterré lészen, azonnal a Czéhládába béfizessen. Ez alkalmatossággal az ebéd, vagy uzsonnaadások, akár a' maga valóságában, akár pénzel felváltva meg nem engedtetnek.

HUSZONHETEDIK CZIKKELY.

Mind ezen előadott Rendszabások, ide értvén a' Vándorlás idejét is, a' Mesterek fiait, vagy azon Legényeket, kik valamelly Mester özvegyét veszik el, külömböztetés nélkül szinte ugy, mint másokat illetik, 's azért ezek minden esetre a' Mestertaksát is egészen megfizetni tartoznak. A' Mesterségnek eladása, (értvén a' szükséges eszközöket és szereket) a' vagy Mesterleányát, vagy özvegyét házastársul vévő Legénynek való általengedése, szabad egyezésre botsátatik; hanem az ollyatén vévő, vagy általváloló, ha a' Mesterséget valóságosan gyakorolni kivánnya, az ahhoz megkivántató Just magának annak rendje szerént meg szerezni tartozik.

HUSZONNYOLCZADIK CZIKKELY.

A' Czéhnek szabadságában áll egy, két vidéki Mesterembereket, a' szomszédságból, de tsak egyenként, és semmiféle szin alatt többekre ki nem terjesztendő filialis szövetség gyanánt fél Mestertaksának letételével a' maga kebelébe felvenni; tsak hogy azon vidéki, a' remek-tétel által magát alkalmatos-

nak lenni megmutassa. Az ekképpen bévett vidéki Mesteremberek a' szokott pénzbéli járandóságot (Auflag-Geld), de tsak egyedül két forintig esztendönként a' megrendelt napon a' Czéhládába bé fizessék; ha elmulasztyák, kétannyiba büntettessenek.

HUSZONKILENCZEDIK CZIKKELY.

A' Mestereknek és Legényeknek kötelességeiről.

Mivel minden jól elrendelt Társaságban az Isteni Tiszteletet fő kötelességnek kell tartani; Tehát a' Keresztény Katholikus Valláson lévő Mesterek és legények mindnyájan, az előrebotsátandó bémondásra, a' szokott fertály-esztendei, vagy Kántor-Misére diszes ruhában megjelennyenek; a' ki elegendő, a Czéhmesternek előre tudtára adandó ok nélkül, tsak az Evángeliom után jönne, vagy éppen meg nem jelenne, első esetben ugyan a Mester husz; a Legény tiz; másodszor amaz negyven, ez husz Xrok fizetésében büntettessék. Ez egyedül a' Római Katholikusokról értetődvén, azokra, kik más törvényesen bé vett, vagy megtürtt Valláson vagynak, nem tartozik. Ha ezen ájtatosság, vagy az esztendőnként szokás szerént tartandó Urnapi Processio alkalmatosságával, mellyhez minden Katholikus Czéhbéliek egy legény által könnyen vihető zászlójokkal mulhatatlanul meg jelenni tartoznak — valamelly Mester, vagy Legény illetlenül viselné magát, mérsékletes két forintig való pénzbéli fizetéssel büntettessék, vagy ha keményebb fenyitést érdemelne. a' helybéli Elöljáróságnál adattassék fel.

HARMINTZADIK CZIKKELY.

Mivel a' Mesterembernek a' maga, és házi familiája élelmét a' Mesterségnek folytatása által kell keresni, senkinek szabad nem lészen, a' Legényeket más Mestertül elidegenitvén

magához vonni, az okozott kár meg téritésének büntetése alatt; melly eránt az illető Mester, ha több mint két forintokban károsittatott meg, a' helybéli Elöljárósághoz folyamodhatik. Továbbot egy Mesternek sem szabad érkezett vándorló Legényeket magától felfogadni, egyébb ha ez a' tizennegyedik Czikkely szerént különös környülállásokban megengedtetik; hanem azoknak minden részrehajlás nélkül való, 's rendes elosztogattatások, a' Czéhmesternek a' Czéhnél fennálló szokáshoz képest hagyattatik meg.

HARMINTZEGYEDIK CZIKKELY.

Egyik Mester, vagy ennek Legénye, a' másiknak munkáját otsárolni, 's az által a' vévőket magához vagy Mesteréhez hodittani ne merészellye, külömben a Mester két, a' Legény egy forintban büntettessék; vagy a' dolog mivoltához képest, a' helybéli Elöljárok által, az egész kárnak meg-téritésére, vonattassanak. Ezen rendelet kiterjesztetik azon esetre-is, ha valaki Mestertársát, a' Mesterség folytatására vagy müveinek el adására fogadott Boltyából ki üzni fortélyoskodik. Mivel minden Mesterek egymás között egyenlő jussal birnak, a' Mesterség folytatásában, senki bizonyos helyre, vagy munka nemére nem szorittathatik.

HARMINTZKETTÖDIK CZIKKELY.

A' melly helyen Czéh vagyon, ottan az abba bé nem kebeleztetett Mesteremberek (Stőhrer) nem szenvedtetnek, kivévén azokat, kik felsőbb engedelem mellett eddig is ottan tartózkodtak.

HARMINTZHARMADIK CZIKKELY.

Valamint a' külső Mesteremberekneк szabad a' közönséges Vásárokra megjelenni, 's műveiket az egész vásár idő

alatt árulgatni, ugy ellenben semmikép meg nem engedtetik, hogy azon vidéki Mesterek a' helybélieknél szinte találkozó Partékákat, a Vásáron kivül is árullyanak; vagy Mestersége-ket nyilván, a' vagy alattomban, Legényekkel, a' vagy azok nélkül, üzhessék.

HARMINTZNEGYEDIK CZIKKELY.

Ha a' Mester vagy Legény valami illetlenséget követne, vagy a' Czéht meg-kárositaná: senki se merje őtet azért szóval vagy irással megtámadni, 's gyalázni; annál kevesebbet fellázitásra ne vetemedjen, az e' részben hozott büntetés fenyitéke alatt, hanem a helybéli Elöljáróknak a' dolog bejelentetvén, mindnyájan ennek elitéltetését csendesen elvárják. A' Czéhnek kötelességében álván Mestertársaikat minden alkalmatossággal elősegitteni, ha nagyobb katonai, 's más efféle a' közszolgálatot illető munkák akadnának; ezeket a Mesterek között kinek kinek erejéhez képest igazságosan kiosztani tartozik. Többnyire a' Czéh gondoskodását oda is forditsa, hogy szegényebb sorsu Mestereknek, vagy Legényeknek, kik megbetegedvén a' magok és házi népeik' élelmét nem kereshetik, a' Czéhládából sikeres segedelmet nyujtson, ugy mindazonáltal, hogy a' beteg meg gyógyulván, s házi környülállásait jobb karba hozván, a' költsön vett summát a Czéhládába viszsza téritse.

HARMINTZÖTÖDIK CZIKKELY.

Ha a' megbetegedett Mesternek egy Legénnye sem volna, a' Czéh olly rendeléseket tegyen, hogy néki a Mesterség folytatására, a' többi Mesterek rendre az öregebbeken kezdvén, egy legényt nyolcz napra által engedjenek, mind addig, mig valamelly vándorló Legény érkezvén, hozzá-adattathatik, azon esetet kivévén, ha az ollyan Mester ragadós nyavalyában feküdne.

HARMINCZHATODIK CZIKKELY.

A' Czéhbéliek Temettetéséről.

Valamelly Mester, Legény, Inas, vagy a' Mester felesége, a' vagy Gyermeke meghalálozván, ennek temetésére minden Mesterek, és Legények meg jelenni tartoznak; ha pedig a' Czéh számosabb lévén, temetés gyakran történne, ne hogy ez által a' Mesteremberek munkájoktól igen visszatartóztassanak: részenként egymást felváltva, a helybéli Elöljáróság által meghatározandó mód szerént, köteleztetnek ezen utolsó tisztelet megtételre. A' Mester, ha ebbéli kötelességét elmulasztya, husz, a' Legény tíz Xrokban büntettetik.

HARMINTZHETEDIK CZIKKELY.

Az Özvegyekről.

Az Özvegy, Férjének halála után, a' Mesterséget szintúgy folytathatja, 's annak vezetésére magának egy értelmes, jó erköltsü Legényt választhat; ha az Özvegy mag illyent nem találna, az ő kérésére a' Czéh tartozik alkalmatos Mesterségvezető Legényt hozzája rendelni. Ha az Özvegy a' Mesterségen kivül megy férjhez, annak folytatására való jussát azonnal el veszti, a' midőn pedig a megholt férjének Mesterségén lévő Legénnyel lép házasságra, ez annak rendje szerént a' Mesterség elnyerésével öszve kaptsoltt kötelességeknek eleget tévén, mentől előbb Mesternek bévétettessék.

HARMINTZNYOLCZADIK CZIKKELY.

A' Czéhbéli Gyülekezetekről.

Minden Privilégiummal biró Czéh fertály-esztendőnként, tehát négyszer esztendőben, rendszerént Gyülekezetet tartani köteleztetik, mellyhez a' helybéli Elöljáróságtól meg rendelt

Kommissárius mindég meg fog jelenni. Ezen a' Kommissárius által bizonyos órára meghatározandó Gyülekezetek alkalmatosságával, a' Czéht illető dolgok, mellyek három hónapok alatt előfordultak, rendre felvétettessenek, 's a' fertály esztendőre járandó fizetés, a' Mestertől ugyan egy forint, a' Legényektől pedig tizenöt krajczár, a' Czéhládába béadassék. Ha valamelly Mester, vagy legény illyetén a' Czéhbe való megjelenését törvényes ok nélkül elmulasztya, amaz a' Czéhládába fizetendő két forintokkal, ez egy forinttal büntettessék. A' rendkivül való esetek, környülállások úgy kivánván, más különös Gyülekezetek is tartathatnak, de a' Czéh-Kommissárius tudta, 's helybenhagyássa nélkül soha sem.

HARMINTZKILENCZEDIK CZIKKELY.

Ha valamelly Mester, vagy Legény a' maga ügyét különös Gyülekezetben felvétetni kivánná, aztat a Czéh-Kommissáriusnak előre teendő jelentése mellett kinyerheti, hanem ezen esetben a' Mester öt, a' Legény két forintokat tartozik taksa gyanánt a' Czéhmesternél előre letenni, a' ki ezen pénzt annak idejében a' Czéhládába bé fogja adni.

NEGYVENEDIK CZIKKELY.

A' külömböző Czéhek köztt fennforgó egyenetlenségek a' helybéli Elöljáróság végzése alá tartoznak. Ha pedig ugyan azon Czéhbéli Mesterek, és Legények között panasz támad, ez a' Czéhbéli Gyülekezetben vétettessék fel, melly alkalmatossággal mind a' panaszt tévő, mind a' panaszlott fél, ülő székeikről felkellyenek, 's a' Czéhláda mellé állván, a dolgot tisztességessen 's illendőképpen terjesszék elő, ennekutánna, a' Czéh az előadott panaszt a' Törvény és Igazság szerént intézze el; a melly rész a Czéh végzésével meg nem elégszik, annak szabadon marad a' helybéli Bíróság eleibe folyamodni.

NEGYVENEGYEDIK CZIKKELY.

A' Czéhbe befogadott Vidéki Mesteremberek nem kötelesek minden fertály-esztendei Gyülekezetben megjelenni, elég ha esztendőnként egyszer jönnek, 's az uttal az őket illető járandóságot egész esztendőre a' Czéhládába bé fizetik; sőt ha lakó helyek a' Czéhtül két órányi járásnál tovább esne, a' fizetni valót személyes megjelenés nélkül is béküldhetik.

NEGYVENKETTÖDIK CZIKKELY.

Minden a' mi a' Czéh Gyülekezetben felvétetik 's elvégeztetik, egy ahoz értő Mesterember, vagy ha illyen nem találtatnék, a' Czéhládából fizetendő illendő jutalom mellett fogadott Iró által, egy valóságos Protokollumba feljegyeztessen; mely a' Czéh-Kommissáriustól aláirattatván, a Czéhmesternél tartassék, és minden Mesternek, a ki megtekinteni kivánnya, előmutattassék.

NEGYVENHARMADIK CZIKKELY.

A' Czéh, és All-Czéh-Mesterek Választatásáról.

A' Czéh és All-Czéhmester választatása esztendőnként azon napon, mellyen a' Czéh Privilegiomát vette, 's valamint máskor a' Kommissárius előlülése alatt tartandó Gyülekezetben, e' szerént fog véghez vitetődni: Az akkori Czéhmester, a' Czéhbéli bévételekről és kiadásokról való számadását hiteles próbákkal együtt előterjeszsze, ezeknek megvizsgáltatása után hivatallyát letévén, a' Czéhláda Kultsát általadja. Ez meglévén, a Kommissárius három Mestert nevezzen ki, kik között az előbbeni Czéhmester, ha tetemes kifogás nincsen ellene, mindenkor első légyen. Ezen hármak közül már most

a' Czéhmester egész tisztességgel, minden versengés és lárma nélkül, a' voksok többsége által választassék, s' ugyan ennek a' Czéhláda kultsa kezéhez adattassék. Az All Czéhmester szinte igy választatván. Ez alkalmatossággal végtére a Czéhbéli Czikkelyek is felolvastassanak.

NEGYVENNEGYEDIK CZIKKELY.

A' Czéhláda legalább két vagy három kultsal zárattassék, mellynek egyike a' Kommissáriusnál, a' másik a' Czéhmesternél, a' harmadik, a' hol vagyon, az All-Czéhmesternél tartattasson.

NEGYVENÖTÖDIK CZIKKELY.

A' Czéhládába bé jött büntetésbéli vagy egyéb eránt befolyt pénzek, a' Czéh-Kommissárius egyetértésével, a' Czéhbéli szükségekre, 's a' mint fellebb rendeltetett, a' szükölködő Mesterek, és Legények felsegittésére fordittassanak; a mi azon felül marad, a' helybéli Elöljáróságnak béjelentetvén, ennek meghatározása szerént, vagy közönséges Institutumokra, vagy más szent, a' vagy szükölködőknek a gyámolitására tzélozó intézetekre fordittassék.

NEGYVENHATODIK CZIKKELY.

A' Czéhmester minden fertály esztendei Gyülekezet alkalmatosságával, az időközben bévett 's kiadott Czéhbéli Pénzekről a' Czéh-Commissárius jelenlétében számot adni tartozik, és ha ezeránt nehézség nem akad, minden további tartozástól a' Czéh részérül felszabadittatik; külömben a' számadás a' Czéh-Kommissárius által, a' helybéli Elöljáróság itélete alá terjesztetik.

NEGYVENHETEDIK CZIKKELY.

Mivel az egész Czéht közönségesen illető dolgokban, a' Levelezés más Czéhekkel tsak az egész Czéhnek hirével, 's nevében történhetik, tehát az illy esetben a' fertály esztendei Gyüléseken kivül, 's a' Kommissárius tudta nélkül, senkinek valamit végezni, vagy az egész Czéh nevével válaszolni nem szabad. Ugy szinte meg nem engedtetik, hogy valamelly Mester az illy közönséges Czéhbéli állapotokban más Czéhvel különös levelezésbe botsátkozzon. A' Mesterek, az Elöljáróságnak különös Irásbéli engedelme nélkül más Czéhekhez magokat le nem kötelezhetik, 's az ebbéli általhágásokat a' Czéh Kommissárius az érdemlett büntetés végett ugyan a' helybéli Elöljáróságnak bé fogja jelenteni.

NEGYVENNYOLTZADIK CZIKKELY.

Hogy a' törvény-megszegés esetében senki magát avval ne mentegethesse, hogy ezen rendeléseket nem tudta, vagy nem jól értette, szükséges, ezekre 'a Czéhbélieket időről időre, meg emlékeztetni. A' végre a jelenvaló Czikkelyek nem tsak a' fertály-esztendei Gyülekezetekben nyilván, 's fennszóval, felfognak olvastatni, hanem hiteles Párban mindenkor a' Czéhmesternél is készen tartattassanak, és akár melly Mesternek, vagy legénynek, midőn ez eránt tisztességesen jelenteni fogja magát, megolvasás végett ingyen oda adattassanak. Ugyan ezen Czéhbéli Czikkelyeket az inasoknak felszabadulások alkalmatosságával szivreható intés mellett jól meg kell magyarázni.

NEGYVENKILENTZEDIK CZIKKELY.

Valamint tehát ezen fellebb elöszámlált Czikkelyek által mind azon Rendszabások, mellyek a' Mesterségeknek előmozdi-

tására, és jó rendtartására tzéloznak, sinórmérték gyanánt meg vagynak határozva: ugy ellenben minden annak előtte tapasztalt vissza élések és balvélekedések egészen eltörültessenek, 's ezeknek vissza hozása, a' többszöri Rendelések szerént keményen megtiltatik.

Nos itaque humillima praememoratorum Magistrorum Gausapeariorum (vulgo Szür Szabók) in antelato Oppido Rácz-kevi dictis Comitatibus Pest, Pilis et Solth articulariter unitis ingremiato degentium Supplicatione Nostrae modo quo supra Majestati porrecta, Regia Benignitate exaudita, clementer et admissa, praenotatos Articulos praesentibus Literis Nostris Privilegialibus insertos, taliter uti praeinserti essent, quoad omnes eorundem Continentias et Clausulas, omniaque et singula in iisdem contenta, ratos, gratos, et accepta habentes, Authoritate Nostra Caesareo Regia approbavimus, roboravimus, et ratificavimus, ac pro supra fatis Magistris Gausapeariis Ipsorumque Successoribus universis valituros benigne confirmavimus, imo acceptamus, aprobamus, roboramus, et confirmamus (salvo Jure alieno) Nobis de reliquo supra expositos Articulos in parte, aut in toto mutandi, modificandi, vel abrogandi plenariam reservantes Potestatem harum Nostrarum Secreto sigillo Nostro, quo ut Rex Hungariae Apostolicus utimur in pendenti communitarum Vigore, et Testimonio Litterarum. Datum per manus Cognati Nostri Nobis sincere dilecti, Illustrissimi Principis Francisci Kohárý de Csábrágh, et Szittnya, Perpetui in Murány, Comitatus Honthensis Perpetui ac Supremi Comitis, Camerarii, et Actualis Intimi Status Consiliarii Nostri, Pincernarum Nostrorum Regalium per Hungariam Magistri ac Pro-Cancellarii Nostri Regii Hungarico Aulici. Graecii Die decima tertia mensis Novembris Anno Domini Millesimo Octingentesimo decimo Septimo. Regnorum Nostrorum Hungariae, Bohemiae, et reliquorum Anno Vigesimo sexto. Franciscus m. p., Princeps Franciscus Kohárý m. p., C. Franciscus de Nádasd m. p. — Prott. in Libro Caehalium, quod testatum

redditur per Regestraturae, et Archivi Directorem: Mathiam Sztankovits m. p.

1818-dik Esztendei Szent András Havának 18-ik napján T. N. Pest Pilis és Solt törvényesen egyesült Vármegyéknek szabad Királyi Pest Várossában tartatott Közönséges Gyülésében, E jelenvaló 's 49 Tzikkelyekből álló Czehalis Articulusok a gyülés szine előtt minden ellent mondás nélkül publicáltattván, a mennyire a Törvény és Törvényes szokások, ugy nem külömben a Jurisdictiók Törvényes szabadságokkal nem ellenkeznének, el fogadtattak, 's annak következésében valóságos mássoknak a Leveles Tárba leendő meg tartása mellett e jelenvaló Articulusok szükséges meg tartás és hozzá leendő alkalmaztatás végett a bent meg nevezett Czéh Előljáróinak vissza adattni rendeltetett. — Feljegyzette 's kiadta: Rigyiczai Kovács József s. k., Aljegyző.

RÁCZKEVEI MOLNÁR CZÉHNEK OKLEVELE 1817.

Nos Franciscus Primus, Divina Favente Clementia Austr. Imperator, Hierosolymae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Slavoniae, Galliciae et Lodomeriae Rex Apostolicus, Archidux Austriae, Dux Lotharingiae, Salisburgi, Virceburgi et in Franconia; Magnus Dux Cracoviae, Magnus Princeps Transylvaniae, Dux Styriae, Carinthiae et Carnioliae, superioris et inferioris Silesiae; Princeps Berchtoldsgadenae et Mergenthemii, Comes Habspurgi etc. etc. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis, Quod pro parte Fidelium Nostrorum Magistrorum Molitorum in Oppido Ráczkevi, Comitatibus Pesth, Pilis et Solth articulariter unitis ingremiato degentium et commorantium, exhibiti sint Nobis et praesentati certi quidam Caehales Articuli, pro meliori inter eosdem servando Ordine Concinnati et Hungarico Idiomate Conscripti, Tenoris infrascripti, supplicando

Majestati Nostrae debita cum Instantia humillime, quatenus Nos memoratos Articulos, omniaque et singula in iisdem contenta, ratos, gratos et accepta habentes, Literis Nostris privilegialibus inseri facientes, authoritate Nostra Caesareo-Regia approbare, roborare, ratificare ac pro mentionatis Magistris Molitoribus, Ipsorumque Successoribus universis valituros, benigne confirmare dignaremur. Quorum quidem Articulorum Tenor sequitur in hunc modum:

A czikkelyek ugyanazok mint a szür-szabó-czéhnél, kivéve a következő eltéréseket:

A 3-dik §-nél: „ezen Czéhbeli Molnár-Mestereknél.“

A 7-dik §-nél; „tizennégy Nappal, a' vagy négy Héttel.“

A 26-dik §-nél: „huszonöt forintokbul.“

Nos itaque humillima antelatorum Magistrorum Molitorum, in praefato oppido Ráczkevi, dictis Comitatibus Pesth, Pilis et Solth, articulariter unitis adjacente degentium supplicatione, modo quo supra Majestati Nostrae porrecta, Regia benignitate exaudita, clementer et admissa, supra attactos Articulos, praesentibus Literis Nostris privilegialibus insertos, taliter, uti praeinserti essent, quoad omnes eorundem continentias et clausulas, omniaque et singula, in iisdem contenta, ratos, gratos et accepta habentes, authoritate Nostra Caesareo Regia approbavimus, roboravimus et ratificavimus, ac pro supranominatis Magistris Molitoribus, Ipsorumque Successoribus universis valituros, benigne confirmavimus, imo acceptamus, approbamus, roboramus et confirmavimus, (Salvo Jure alieno). Nobis de reliquo supra expositos Articulos in parte aut in toto mutandi, modificandi vel abrogandi plenariam reservantes potestatem, harum Nostrarum, secreto Sigillo Nostro, quo ut Rex Hungariae Apostolicus utimur, in pendenti, communitarum vigore et testimonio Literarum. Datum per manus Cognati Nostri Nobis sincere dilecti, Illustrissimi Principis Francisci Kohárу de Csabrágh et Szittnya, perpetui, in Murány, Comitatus Honthensis perpetui ac Supremi Comitis, Camerarii

et actualis intimi Status Consiliarii Nostri, Pincernarum Nostrorum Regalium per Hungariam Magistri, nec non Pro-Cancellarii Nostri Regii Hungarico Aulici, in Imperali Urbe Nostra Vienna Austriae, Die secunda Mensis Maii Anno Domini millesimo octingentesimo decimo septimo, Regnorum Nostrorum Hungariae, Bohemiae et reliquorum Anno vigesimo sexto. Franciscus m. p., Princeps Franciscus Kohary m. p. Sigismundus Bánffy m. p. — Protocoll: in Libro Caehalium, quod testatum redditur per Regestraturae et Archivi Directorem: Mathiam Sztankovits. m. p.

Tekintetes Nemes Pest, Pilis és Solth törvényessen egyesült Vármegyéknek 1818-dik Esztendei Szent-Iv'ány havának 9-ik Napján, Szabad Királyi Pest Városában tartatott Köz-Gyülése alkalmatosságával, e jelen való 's 49 Czikkelyekbül álló Czéhbéli Articulusok, a' Gyülés szine előtt annak módja szerént fel olvastatván és publicáltattván, a' mennyire a' Törvényes szokások, ugy nem külömben az illető Jurisdictiók törvényes szabadságaikkal nem ellenkeznének, hozzá járulván a' Megyebeli Ügyésznek meg egygyezése is, el fogadtattak, és annak következésében eredeti valóságokban, a' szükséges meg tartás és hozzá alkalmaztatás végett, a' nevezett Molnár Czéh Elöljáróinak a' szokott felirással ki adattni rendeltettek. — Megolvasta és kiadta: Fejérváry József s. k. Notarius.

RÁCZKEVEI TAKÁCS CZÉHNEK OKLEVELE 1817.

Nos Franciscus Primus, divina favente clementia Austriae Imperator, Hierosolymae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Slavoniae, Galliciae et Lodomeriae Rex Apostolicus, Archidux Austriae, Dux Lotharingiae, Salisburgi, Virceburgi, et in Franconia; Magnus Dux Cracoviae, Magnus Princeps Transylvaniae; Dux Styriae, Carinthiae et Carnioliae, superioris, et inferioris Silesiae; Princeps Bertholdsgadenae et Mer-

genthemii; Comes Habspurgi etc. etc. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit Universis, Quod pro parte fidelium Nostrorum Magistrorum Textorum in Oppido Ráczkevi, Cottibus Pest Pilis et Solth, articulariter unitis ingremiato, degentium et commorantium exhibiti sint Nobis, et praesentati certi quidam Caehales Articuli, pro Meliori inter eosdem servando ordine concinnati et hungarico Idiomate conscripti, supplicando Majestati Nostrae, debita cum Instantia humillime, quatenus Nos memoratos Articulos, omniaque et singula in iisdem contenta, ratos, gratos et accepta habentes Literis Nostris Privílegialibus inseri facientes, Authoritate Nostra Caesareo-Regia approbare, roborare, ratificare ac pro mentionatis Magistris Textoribus, Ipsorumque Successoribus Universis valituros benigne confirmare dignaremur. Quorum quidem Articulorum Tenor talis est.

A törvény czikkelyek ugyanazok mint a szür-szabó czéhnél a következő eltérésekkel:

a 3-ik §-nél „ezen Czéhbéli Takátsoknál,“

26-ik §-nél „huszonött forintokból.“

Nos itaque humillima praememoratorum Magistrorum Textorum in antelato Oppido Ráczkevi, dictis Comitatibus Pest, Pilis et Solt articulariter unitis ingremiato, degentium Supplicatione Nostrae, modo quo supra, Majestati porrecta, Regia benignitate exaudita, clementer et admissa, praenotatos Articulos praesentibus Literis Nostris Privilegialibus insertos, taliter, uti praeinserti essent, quoad omnes eorundem Continentias et Clausulas, omniaque et singula in iisdem contenta, ratos, gratos et accepta habentes, authoritate Nostra Caesareo-Regia Approbavimus, roboravimus et ratificavimus, ac pro suprafatis Magistris Textoribus, ipsorumque successoribus universis valituros benigne confirmavimus, et acceptamus approbamus, roboramus et confirmamus, (Salvo Jure alieno) Nobis de reliquo supra expositos Articulos in parte, aut in toto mutandi, modificandi vel abrogandi plenariam reservantes

potestatem, harum Nostrarum Secreto Sigillo Nostro, quo ut Rex Hungariae Apostolicus utimur in pendenti communitarum vigore et Testimonio Literarum. Datum per manus Cognati Nostri Nobis sincere dilecti Illustrissimi Principis Francisci Kohary de Csabrágh et Szittnya perpetui in Murány Comitatus Honthensis perpetui ac supremi Comitis, Camerarii et actualis Intimi Status Consiliarii Nostri, Pincernarum Nostrorum Regalium per Hungariam Magistri, ac Pro-Cancellarii Nostri Regii Hungarico Aulici, Leopoli in Gallicia die nona Mensis Julii Anno Domini Millesimo Octingentesimo decimo septimo, Regnorum Nostrorum Hungariae Bohemiae et Reliquorum. Anno Vigesimo Sexto. Franciscus m. p., Princeps Franciscus Kohary m. p. Comes Franciscus de Nádasd m. p., — Prott. in Libro Caehalium quod testatum redditur per Regestraturae, et Archivi Directorem, Mathiam Sztankovits m. p.

1818-dik Esztendei Szent-András Havának 18-ik napján Tettes Nemes Pest Pilis és Solth törvényessen egyesült vármegyéknek Pesten tartatott Közönséges Gyülésében e jelenvaló s 49 Czikkelyekből álló Czehalis Artikulusok a Gyülés szine előtt minden ellentmondás nélkül publicáltatván, amennyire a Törvény és Törvényes szokások, ugy nem különben a Jurisdictiók Törvényes szabadságokkal nem ellenkeznének, elfogadtattak s annak következésében valóságos mássoknak a Leveles Tárba téendő megtartása mellett a jelenvaló Articulusok szükséges megtartás s hozzá leendő alkalmaztatás végett a benne megnevezett Czéh elöljáróinak visszaadatni rendeltettek. — Kiadta Kubinyi Ferencz m. k., a fent tisztelt Vármegyék V. Notariussa.

RÁCZKEVEI CSIZMADIA CZÉHNEK OKLEVELE. 1817.

Nos Franciscus Primus Divina favente Clementia Austriae Imperator, Hyerosolymae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Slavoniae, Galliciae et Lodomeriae Rex Apostolicus;

Archidux Austriae, Dux Lotharingiae, Salisburgi, Virceburgi et in Franconia, Magnus Dux Cracoviae, Magnus Princeps Transylvaniae, Dux Styriae, Carinthiae et Carnioliae, superioris et inferioris Silesiae, Princeps Berchtoldsgadenae et Mergenthemii, Comes Habsburgi etc. etc. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis: Quod pro parte Fidelium Nostrorum Magistrorum Cothurnariorum, in Oppido Ráczkevi, Comitatibus Pesth, Pilis et Solth, articulariter unitis ingremiato degentium et commorantium, exhibiti sint Nobis et praesentati certi quidam Coehales Articuli, pro meliori inter eosdem servando ordine, concinnati et hungarico idiomate conscripti, tenoris infrascripti, supplicando Majestati nostrae debita cum Instantia humillime, quatenus Nos memoratos Articulos, omniaque et singula in iisdem contenta ratos, gratos et accepta habentes, Literis Nostris Privilegialibus inseri facientes, auctoritate Nostra Caesareo-Regia approbare, roborare, ratificare ac pro mentionatis Magistris Cothurnariis, Ipsorumque Successoribus universis valituros benigne confirmare dignaremur. Quorum quidem Articulorum Tenor sequitur in hunc modum:

A czikkelyek ugyanazok, mint a szűr-szabó czéhnél, kivéve természetesen a 3-ik czikkelynél ezt a változtatást „ezen czéhbéli Csizmadiáknál.“

Nos itaque humillima praememoratorum Magistrorum Cothurnariorum, in praefato Oppido Ráczkevi, dictis Comitatibus Pesth, Pilis et Solth articulariter unitis ingremiato degentium supplicatione, Nostrae modo quo supra Majestati porrecta, Regia benignitate exaudita clementer et admissa, supranotatos Articulos, praesentibus Literis Nostris Privilegialibus insertos, taliter uti praeinserti essent, quoad omnes eorundem continentias et clausulas, omniaque et singula in iisdem contenta ratos, gratos et accepta habentes, authoritate Nostra Caesareo-Regia approbavimus, roboravimus et ratificavimus, ac pro suprafatis Magistris Cothurnariis, Ipsorumque

Successoribus universis valituros, benigne confirmavimus, imo acceptamus, approbamus, roboramus et confirmamus (Salvo Jure alieno). Nobis de reliquo supraexpositos Articulos in parte, aut in toto mutandi, modificandi vel abrogandi plenariam reservantes potestatem, harum Nostrarum Secreto Sigillo Nostro, quo ut Rex Hungariae Apostolicus utimur, in pedenti, communitarum vigore et Testimonio Literarum. Datum per Manus Cognati Nostri Nobis sincere dilecti, Illustrissimi Principis Francisci Kohàry de Csabrágh et Szittnya, perpetui in Murány, Comitatus Honthensis perpetui ac Supremi Comitis, Camerarii et actualis intimi Status Consiliarii Nostri, Pincernarum Nostrorum Regalium per Hungariam Magistri, nec non Pro-Cancellarii Nostri Regii, Hungarico Aulici, Graecii, in Styria, die decima tertia Mensis Novembris Anno Domini Millesimo octingentesimo decimo septimo, Regnorum Nostrorum Hungariae, Bohemiae et reliquorum Anno vigesimo sexto. — Franciscus m. p., Princeps Franciscus Kohàry m. p., Sigismundus Bánffy m. p. — Protocoll: in libro Caehalium, quod testatum redditur per Regestraturae et Archivi Directorem: Mathiam Sztankovits m. p.

Tekéntetes Nemes Pest Vármegyének 1818-dik Szent Iván Havának 10-ik napján, Szabad Királyi Pest Várossában tartott Köz-Gyülése alkalmatosságával, e jelen való s 49 Czikkelyekből álló Czéhbéli Articulusok, a Gyűlés Szine előtt, annak módja szerént fel olvastattván és publicáltattván, a mennyire a törvény és törvényes szokások, ugy nem különben az illető Jurisdictiók törvényes szabadságaikkal nem ellenkeznének, hozzá járulván a megyebeli Ügyésznek meg egyezése is, elfogadtattak és annak következésében eredeti valóságokban a szükséges meg tartás és hozzá alkalmaztatás végett a nevezett Csizmadia Czéh Elöljáróinak a szokott fel irással ki adattni rendeltettek. — Meg olvasta és ki adta: Felső Kubinyi Ferencz s. k., H. Vice-Notarius.

BUDA VÁROS CSIZMADIA CZÉHE, AZ IFFJU CZÉH ARTICULUSAIT, A RÁCZKEVEI IFFJU CSIZMADIA CZÉH RÉSZÉRE MÁSOLATBAN KIADJA. 1721.

Mi Nemes Szabad Buda Kyrály Városában Lakozó bötsülletes Nemes Czében lévő Mester Emberek. Elsőben is Possessy Csizmadia Pál Czé Mester, Szimatovicz Csizmadia Máttyás Attya Mester, Grubanovics Csizmadia János, Tóth Csizmadia István, Csokmakovicz Csizmadia György, Bottyán Csizmadia György, Szégletés Csizmadia János, Szatovicz Csizmadia Miklós, Kokicz Csizmadia Mihály, Latky Csizmadia Simon, Tóth Csizmadia István, Tóth Csizmadia István, Csakmakovicz Csizmadia György, Plenus Csizmadia Ferencz, Antal Csizmadia Móricz, Pribili Csizmadia Mihály, Cselebicz Csizmadia Márton és Gubanny Csizmadia Márton. Adgyuk értésére mindenekk az kikk illik, hogy előnkbe jövén Rácz-Kevében lévő böcsülettes Csizmadia Mester Urajmék ugy mint nevezet szerint Stanikovicz Csizmadia Marcus Czé Mester, Kerekes Csizmadia Joseph Attya Mester, Buday Csizmadia Pál, Patay Csizmadia István, Fekete Csizmadia János, Zachariás Csizmadia, Maksim Csizmadia, Instálták, hogy az mi mesterségünkön lévő Társoságbéli Iffjuságnak reguláit, a' vagy Articulusit in omnibus punctis et Causulis eö, kglmekk ki adnánk melly eö kglmek kéréssit megh hallgatván ki is adtuk, hogy annyival is inkáb az ott való Társaság az jó Erkölcsökben és ki adott Articulusunk megh tartássában állandob és erőseb lehessen. Mellynek nagyobb el hitelire adttuk ki ezen Iffjuság Articulusit magunk szokott élő pöcséttivel meg erősitvén. — Dat. Budae. 19. February. Anno 1721.

ELSŐ ARTICULUS.

Minden üdőben kivántatik, hogy az iffiuságnak légyen előttök járó Dékánnyok, ki minden tisztességben és mint edgyéb ió erkölcsökben tudgya eöket igazgatni és érdemek szerént hatalmas légyen megh büntetni egy héti bérel az szo fogadatlan legént és mikor kivántatik Tanuló levelét elöl kivánhosson mindenik Iffiutól. A mellyel az melly Legény ez mező Városban találkozik, igassággal élhessen mindazon áltol az Legények köziben mikor néki megh olvassák az Articulust, tartozik Tizenkét pénzel.

MÁSODIK ARTICULUS.

Hogy mikor ez mező Városban Legény találkozik az Attya Mesternél Tarisznyáját s karját le tevén és az Dékány Legényt ugyan azon Attya Mestertől megh tudakozván ugy menyen szálására az Dékány Legénynek, a vagy Attya Mester mingyár át hivassa az Dékány Legényt, és az Mív keresésnek modgyát megh mondgya az mint illik. Azonban mikoron Czé Mester választatik, az míves Legények Attya Mesterét illendő tiszteséges köszöntésekel és sok jókal kivánni Istentől és ugyan akor szép intésekel is tartozik az Attya Mester az Iffiuságnak.

HARMADIK ARTICULUS.

Ez előtök járó Dékány Legényt ez mező Városban az ki Leend, az Iffiak tartoznak szálásán megh keresni, és jövetelinek mogyárol köszöntenni és sok jokat kivánni Istentől. Az Dékány Legény Tisztességessen fogadni tartozik. S igy az Dékány Legény az Mív keresső legényel Mívett keressni tartozik. Azonban az mív keresső Legényeknek az jövevén Iffiak hálaadással, az az meg köszönni fáradságokat tartoznak.

NEGYEDIK ARTICULUS.

Két hetek ell mulván az Dékány az Iffiakat közönségel összve hivassa és az jövevén Legényektől Tanuló Levelét tartozik elöl kivánny, ha megh vagyon az Tanuló Levele mingyárt az Articulusokat megh olvastatni az Dékány Legény tartozik és az jövevén Legény egy pint bor árával tartozik, mellyet az Iffiak az Ládába tégyenek jövendő szükségekre. A mellyet minden míves Legény az Dékánytól megh valva két két pénzt lé tenni tartozik minden két hétben, ugy mint vasárnap Predicatio után Tizenkét órán azon jövendő szükségekre.

ÖTÖDIK ARTICULUS.

Dékány Legényt minden kántorban választhatnak az Iffiak mind az általol ha láttyák jol visellni álapottyokat, raita hadni hatalmak vagyon az iffiaknak. Egy holnapi héti bérnek büntetésse alatt, az eö méltó tisztességét pedigh meg adni az Iffiak tartoznak, igy eö is látván az eö jó akarattyokat tükörül és példáiul viselni magát az iffiuságnak példájára.

HATODIK ARTICULUS.

Az Dékány Legény mikor az Iffiuságot összve akarja gyüiteni, az Be járó Mesterekel mindenkor először beszéllyen és igy eöszve menvén az Iffiu Be járó Mesterek az Dékány legh elsőben föl kelvén az mi nehéssége vagyon ellöl emlétse. Ha pedigh nincsen panasza, mások szintén azt cselekedgyék szép rendel. Az föllyöl megh irt büntetetésig ugy mint egy héti bérig hatalma légyen az Dékánynak az Bejáró Mestereket megh büntetni. Mind az általol ha olly dolgokh az egész Czé eleiben szabad légyen appelálnni.

HETEDIK ARTICULUS.

Az Dékány Legény az Iffiuságnak méltó Fizetéssét megh tudni gongya legyen, és az ió rendtartás szerint az harmincz két pénzt a ki meg nem érdemlené, az Dékány az Mesterivel megh alkutatni az Iffiat tartozik és mikor az Iffiu magát iol viseli, az Dékány Legény, mivel meg látván egész hetibérét ha érdemlené, törekedhessék raita az Iffiu is magát mindenképen iól viselni, és mivel iobitanni igyekezik és fizetése is öregbedik az mint illik. Ha pedigh Társpoharát meg nem adta volna, arra is ió rendtartás szerint erőtessék. Merth adigh egész heti bére nem Lészen. És igy magára vessen. Ha pedig Kontár a vagy Himpelér legény találkozik az Mihelyben és Társ legény is találkozik az Mező Városban az Dékány Legénynek hatalma vagyon az Kontárt föl költeni.

NYOLCZADIK ARTICULUS.

Az Legényeknek minden holnapban egy nap engedtetett hogy ők is az eö héti béreket öregbethessék és minden nap az önön magok munkájához ne ragadozkodhassanak az foltozásal mikor alkalmatos ideiek lészen, ugy mint Kilencz óra után az Gazda szokott munkáját ell végezvén és ugy kezdgyen az Legény az Gazda fótyával, fonalával, vibsával foltozni; de ugy, hogy az harmadik pénz az Legényé legyen, ha pedig egészben talpal, atul Tiz pénz iárion. Azon kivül sárga karmazinbol, kordovánbol se legyen szabad öreg és kisded Csizmát varanni egy holnapi heti bér büntetés alatt. Fogadot feielés Csizmát se légyen szabad munkáloni, hanem ha szárot veszen, és az Gazdáia ielen nem volna, azt se' légyen szabad neki Vassárlanni, se háznál, se boltban; hanem ha vészen, vegye az Gazdája számára, mint hogy nem is szabad az Legénynek fizetni nagy büntetés allat.

KILENCZEDIK ARTICULUS.

Minden üdőben az Inasok az Legényekk ágyvetéssel és egyéb Tiszteségel tartoznak gyertya gyuitással, kemencze fütéssel és Tiszteséges hellyen mikor az Legény vagyon Urának hirt adván kereséssel tartozik az Innas. Az mellyet fölöstökömre mindenkor az eö ideiben az Innasnak gongya légyen ha szintén az Gazdák ell feleitenek is az mint lehet az kenyér mellé sait a vagy retek a vagy haima az mint találkozik a vagy szép hasáp káposzta az melly Gazdától a mint lehet az üdő állapottya szerint.

TIZEDIK ARTICULUS.

Legények az két hetet megh probálván és akor hellyen maradván annak utánna föl nem kelhetnek az Mihelyből, hanem minden koron Husz hétel tartoznak és se fő Ünep ellöt két hétel, se sokadalom ellőt két hétel, se Ország gyülésének ellöte a vagy utána két hétel el ne bucsuzhassék az Mives Legény, hanem alkalmatos üdöt váloszon bucsuzni hogy igy Jámbor Mester Ember is kárt ne vallyon. Hanem magára gondot vissellyen az Gazdától igy modot és igasságot találván az Mester Legény bucsuzni tartozik bizonnyos számo napon ugymint Vasárnap nagy büntetés allat.

TIZENEGYEDIK ARTICULUS.

Mihelyben az Legény ne választhasson hanem két hétig ugy mint az proba hétig az io rendtartás szerint meg maradgyon és ha továb nem tetczik issmég Mivett keresstetni szabad issmég Tisztességes szálása adatik. De meg Csufolni nem engedtetik sem az Mihely, sem az Legény; hanem minden felöl az Tiszteség eben és igazán megh maradgyon egész büntetés allat.

TIZENKETÖDIK ARTICULUS.

Sz.-Mihály nap után az Mives Legény föl kélien munkálodni három órán gyertyánál való munkálkodáshoz egy sült kapanyal legyen az Gazda áldomás hellyet és egy pint boral az Legénynek, az Legény viszontag Husvétben tartozik vissza annyval az mint az Gazda mikor az Gyertyánál való munkálkodást el hadgya, minden napon pedigh miglent az munkálodáshoz nem kezd, legh először Istenni szolgálattyát ell végeze az Innasokk is ió példáiokra és hogy ha az Legény ell feleitené az Istenni Szolgálotot azonnal az Mester az Dékány Legényt hivassa, és légyen hatalma megbüntetni egy pint bor árával engedelem nélkül. Mellyet az Iffiak Ládáiában tegyenek. Ha pedig másodszor is a vagy harmadszor is vétkezik, egész héti bérel büntettessék. Innasok pedigh az Legények által efféle dologban nyakon veretessenek.

TIZENHARMADIK ARTICULUS.

Az melly Mives Legény találtotik, hogy titkon a vagy valami szin alat az Mesterétől más Mihelyben vágyodnék üdő allat, az ollyan Legényt az Dékány Legény megh büntetheti egész heti bérel, az Mesterit pedigh az mint aról Articulusunk vagyon az Nemes Czéh Levelében Négy forintra büntettetik a Mesterek által, hogy ha ugy hitegetné az Legényt. Az melly munkát pedig már az Mihelyben szoktanak csináltatni, tudni illik az melly Ember az Mihelyben szokot munkálkotatni a vagy Vásárlanny egyik legény is semmi képen ell né hitesse az mivnek árának büntetésse allat.

TIZENNEGYEDIK ARTICULUS.

Az Legényekk tulaidon Ládáiok légyen minden közötök levő jövedelmét az eö Ládáiokban tartsanak és minden Kán-

torban meg számlálni tartozanak az Mives Legényekk változássa szerint és hogy ha történnék kitől az Isten oltalmazon minden Legényt valamenni oly nyavaláia hogy igen megh szükölködnek, az Iffiak Ládájábul tápláltassék Mindaz általol ha meg gyógyitván tartozik az Ládában vissza adni. Ha pedigh halomássa történnék valamelly Legénynek az Mesterek segitségel legyenek ell takaricsák. Illy egy más segitségével az mellyet Isten meg szokott fizetni.

TIZENÖTÖDIK ARTICULUS.

Hogy ki ki mind magához hasonló Iffiiuságot ugy mint jámbor Mives Legényeket issmerien Barátyának, a kitől minden ió hallassék, az házában való Babona beszédektől magokat tellyességgel megh oltalmazák és minden érdem és Tiszteségel minden rendeknek legyenek és szálássokon kivül ne menjenek hálni egész héti bérnek büntetésse allat; hogy igy meg issmértessék Jámbor Czéhbéli Iffiaknak, Tiszteséges köszönésel és Attyafiuságos barátságal élvén egy más közöt mint ily Iffiak.

TIZENHATODIK ARTICULUS.

Processio Járás ideiben az Processiot az Mives Legény semmiképen ell ne mulasza egy font viasz gyertyának büntetésse allat. Hasonloképen hogy ha valamelik ell mulasztya az regeli Evangeliomot és praedicatiot azon egy font viasz gyertyának büntetése allat ugy ne maradgyon, hanem mégh egy heti bérel.

TIZENHETEDIK ARTICULUS.

Az Mester Legénynek pedigh minden nap két pár csizmát köll varranni öszvö varott szárbul, ha pedigh maga összvö varia két nap három párt varrion és készitsen meg emberét

azaz Embernek való Csizmát két párt varion egy nap öszvö varott szárból ha pedigh maga öszvö varia egy nap két pár légyen, issmit két pár papuch, ha pedigh kapcsot varna egy pár legyen, egy nap két pár feielés, maga öszvö varrásával, három pár Czipellőt.

TIZENNYOLCZADIK ARTICULUS.

Az mikoron az mives Legények edgyütt vannak Társ pohárt isnak, tehát akoron ha valamelik veszekedik vagy pedigh szitkozódik rut mocskos szitkokal hitivel edgyik az másik közöt annak az büntetésse ötven pénz, hogy ha pedigh ártalmasabakat is mondana, Atta Teremtete, annak is az büntetésse egy Társ pohárt tészen az mint föllyeb meg vagyon rva, minden engedelem nélkül.

TIZENKILENCZEDIK ARTICULUS.

Az Mester Legény mikoron föl szabadul tartozik az körösztölőt megh adni fél Tallér s Társ pohárért Öt forintot és minden Iffiiu Legénynek egy egy Tisztességes bokrétát, Czéduláért harmincz két pénzt, Társ poharosnak pedigh gongya legyen Hegedüsre és Szakácsra, hogy ha pedigh az Legény az Társ pohár adáskor az bort ki veri az Asztalnál vagy ell dönti, két pint bor az büntetésse. Azon kivül Vendég fogadokban Korcsmákon ne legyen az Legénynek szabad valami hitván korhelyekel vagy valami Legényekel vagy Emberekel inny a' vagy tánczolni vagy koczkázni egy heti bér büntetés allat. Hanem ha iszik fön álva egy Itcze bort szabad légyen innya. Hogy ha pedigh valamelly Legény ell vetné az Társoság kulasát haragiában vagy más állapot miat, annak is az büntetése fél Társ pohárt tészen. A mikoron pedigh az Mives Legény az bejárásban mégyen és mulat, tehát akoron sem legyen szabad pálczát se korbácsot vinni Tizen két pénz büntetés allat se pedigh Attya Mester házánál a mikoron edgyütt vannak az ágyra ne könyökölön, se Fövegét reá ne tegye, se pedigh

Asztalát meg ne üssö két heti bér büntetés allat. Az mikoron pedigh az Mives legények edgyütt Társ poharon vagy be járáson vannak és ha ki mégyen valamelyik közülök képebélit hagyon. Se öv nélkül ne járion se mezitláb az Mihelyben ne üllyön egy heti bér büntetés allat. Az Dolmánya se légyen ki gombolhattan, Uczán ne egyék se bort ne igyék; hanem bizonyos hellyt váloszon ételire. Az kenyeret se légyen szabad néki keréteni, hanem az mint szokás ugy szegie; ha nem fogadgya büntetessék valamit az kenyérnek az árra tészen. Az Uczákon is ne légyen szabad pálcza nélkül iárni vagy korbács nélköl bizonnyos büntetés allat. Ha pedigh valamelly Legény találkozik az Társ pohár adáskor, és az Tánczon az Leánt a vagy is az Menyecskét megh csókolná annak edgy Garas az büntetése. Az Társpohár adáskor pedigh a mikoron az Táncz föl indul az Táncz Mesternek gongya légyen leg elsőben az Czéh Mestert meg hivatni az után Attya Mestert és az után az kik illendők az után az Legényeket rend szerint, és ha valamelyik haragból nem akarna el meni vagy más dologért egy heti bér légyen az büntetésse.

HUSZADIK ARTICULUS.

Mind ezek után az Jó Erkölcsök mind az Rózsából az ió illat ugy illatozon és egy másnok nyavalyáiát tudván, ha szükség kivánnya, minden Étszakára két Mives Legény mellete légyen az beteg Legénynek napal pedigh egy egy Mives Legény hogy mind ez belöl meg irt Articulusokk meg felelhesenek az ió Erkölcsü Csizmadia Iffiak. Legyen minden segítségel az Mennyei Fölség, és ezeknek véghez vitelire minden Tiszteségel az minden czéhbeli Jámbor Mester Emberekk nagy fő gongyok légyen ez föllyül meg irt Articulusoknak oltalmára Mellyet minden olvasásban áldgyon az Mennyei Fölség, szép Virághoz hasonló Iffiuság Amen.

RÁCZKEVE VÁROS RÓM. KATH. LAKOSAINAK NÉVSORA 1769-ben.

Huszár Kristóf és Anna. Szolgáló: Jusztina. Szolga: Ferencz, János és András.

Ujhelyi Mátyás nőtlen és nővére Zsuzsánna.

Zöldi Pál és Borbála. Gyermekek: István, Krisztina, Julianna.

Szmolenszky János és Katalin. Gyermekek: József, Pál, Katalin, Erzsébet. Szolga: Mihály.

Hári István és Borbála. Szolga: István, József.

Klausrigl János és Katalin.

Kenost József és Mária. Gyermekek: Teréz, Magdolna, Anna, Péter, Margit.

Frey András és Rozália. Gyermekek: Mária-Anna, özv. Reichlin Margit.

Kenost Mátyás és Teréz. Gyermekek: Mária-Anna és Borbála.

Kerekes János és Mária. Gyermekek: Lőrincz, Mihály, Éva és Erzsébet.

Deminger József és Mária. Szolgáló: Teréz.

Scherf Péter és Francisca. Gyermekek: Katalin, István. Szolgáló: Erzsébet.

Kőnig Valentin és Julianna.

Gyurcsik Tamás és Katalin. Gyermek: Pál.

Csiri András és Erzsébet. Gyermekek: István és Katalin.

Baros András és Mária.

Horváth Francisca és Mária. Szolga: István.

Bánóczi János és Anna. Gyermek: Ágnes. Szolga: András és Teréz.

Gindele Sándor és Francisca. Szolga: Ferencz, Simon és Erzsébet.

Repka Mátyás és Regina. Gyermekek: Pál, Erzsébet. Szolga: János, János.

Pletser György és Mária. Fia: János.

Stankovits József és Borbála. Gyermekek: Ferencz, Mihály, Julianna, Erzsébet. Szolga: Pál.

Szedlak János és Anna. Szolga: János.

Deminger György és Borbála.

Gózony János és Borbála. Szolgáló: Erzsébet.

Garabarich János és Anna. Gyermek: József. Szolga: Pál.

Németh Mihály és Erzsébet. Gyermekek: János, József, Zsuzsanna.

Megyei György és Erzsébet.

Horváth János és Katalin.

Vacker Pál és Anna-M. Szolga: Sebestyén és Magdolna.

Stipán Mihály és Ferencz. Gyermekek: Ferencz, Klára, Julianna. Szolga: András.

Stander János nőtlen. Szolga: György.

Mócs József és Mária. Szolga: József.

Dresl János-Henrik és Mária-Anna. Szolgáló: Borbála.

Czetner Jakab és Mária-Anna. Szolgáló: Éva.

Haas Péter és Magdolna. Lányuk: Teréz. Szolga: Pál.

Szeidl Mátyás és Erzsébet.

Riemer István és Gertrud. Szolgáló: Márton, Rosina.

Góliáth Márton és Erzsébet. Szolgáló: Erzsébet.

Philosovsky Ferencz és Katalin. Fia: János. Szolga: János, Anna.

Rohonczy Imre és Katalin.

Magasich Mátyás és Mária. Leányuk: Katalin.

Weingartner (Szőllősy) György és Rosina. Gyermekeik: Mihály és Borbála.

Angerbauer József-György és Magdolna. Szolga: Mihály, Antal, Mátyás, Ferdinand, József és Magdolna.

Ruszke Jakab és Borb. Szolga: Simon, Mária, Éva, Mária.

Chmel Illés és Katalin.

Szigethy Ferencz és Julianna. Lányuk: Mária.

Győrfi István és Rosina.

Kovács János és Klára. Lányuk: Klára.

Stipán Mihály és Éva. Szolga: Márton.

Butovich András és Katalin. Szolga: József.

Miklosovich Mátyás és Mária-Anna. Szolga: János, Mihály, Mihály és Katalin.

Machr Ferencz és Veronika. Szolga: János és Mária.

Prutky József és Mária. Fia: András.

Szabó János és Katalin. Gyermekek: György és Katalin.

Juhász Ádám és Zsuzsánna.

Piringer Pál és Francisca.

Németh Ferencz és Erzsébet. Szolga: Mihály, Ferencz, László, Ferencz és Katalin.

Németh István és Mária. Lányuk: Erzsébet.

Pencz József és Mária. Leányuk: Erzsébet.

Ujhelyi Miklós és Mária.

Miklosovich Márton és Dorottya. Leányuk: Mária és Erzsébet. Szolga: Mátyás, András, Péter, János, Mária.

Baros János és Zsófia. Fiuk: Antal, Ádám, Ferencz, János.

Larida László és Dorottya. Lányuk: Erzsébet. Szolga: György, János.

Ambrikovich Mátyás és Judith. Leányuk: Erzsébet. Szolga: György.

Misik István és Erzsébet.

Lata János és Katalin. Katalin özvegy.

Halász András és Katalin.

Maglai Mátyás és Anna.

Maglai János és Katalin. Mihály, György, özvegy anya Anna. Szolga: György.

Kovács Mihály és Mária. Fia: Mátyás, János, Éva, Katalin.

Molnár András és Borbála.

Oravatz András és Erzsébet. Szolga: Ferencz, István, János, József, Magdolna.

Borbély János és Anna.
Kolonyi Mihály és Mária. Fia: János.
Német Péter és Erzsébet. Gyermekek: Péter és Éva.
Pintér József és Magdolna. Fia: József.
Németh János és Anna.
Zvatik János és Rozina.
Bobek József és Erzsébet. Erzsébet özvegy.
Drobina Pál és Judith. Gyermekek Mihály és Mária.
Csordás Mihály és Mária. Lányuk: Katalin és Erzsébet.
Szolga: János.
Blaskovics András és Mária.
Rusznak Márton és Anna.
Günyü Ferencz és Anna, özv. György.
Keszegh Mihály és Klára.
Tóth Péter és Erzsébet. Fia: István.
Horváth István és Magdolna. Fia: István.
Kecskés István és Mária. Gyermekek: István és Katalin.
Csordás István és Magdolna.
Csorba András és Erzsébet.
Turaj János és Mária. Fia: János.
Gubovits István és Éva. Gyermekek: István és Anna.
Németh György és Katalin.
Nagy Mihály és Erzsébet. Gyermekek: Anna és Éva.
Benedek József és Katalin.
Végh Tamás és Zsuzsánna. Fia: József.
Talpas István és Dorottya. Lányuk: Zsuzsánna.
Tóth András és Zsuzsánna. Fia: András.
Tóth János és Katalin.
Tóth István és Zsuzsánna.
Varga Márton és Mária.
Molnár Márton és Mária.
Molnár György és Katalin. Fia: András.
Molnár Bertalan és Klára.
Borsos András és Erzsébet.
Cseh Márton és Erzsébet.

Csordás János és Éva, özv. Erzsébet. Fia: Márton.
Németh Ferencz és Erzsébet. Fia: Mátyás.
Kovács Mihály és Éva. Lányai: Anna és Zsuzsánna.
Özv. Moravcsik Katalin. Gyermekek: János és Mihály.
Robotka András és Mária. Gyermekek: János és Rosina.
Gere György és Éva.
Morvaj György és Erzsébet.
Dobsa István és Katalin. Fiuk: János és Erzsébet.
Ifj. Dobsa István és Mária.
Özv. Juhász András. Szolgáló: Zsuzsanna.
Juhász Márton és Katalin.
Gulyás Ferencz és Rosina.
Dubcsik János és Judith. Lányuk: Éva.
Özv. Blaskovich Katalin és fia Mihály.
Özv. Kulimák János és gyermekei: Éva és Anna.
Szeretem Ferencz és Katalin. Fiuk: Márton.
Varga Miklós és Teréz. Lányuk: Katalin és Erzsébet.
Kozma Péter és Magdolna.
Bagossi Mihály és Anna. Fiuk: Mihály.
Szabó Ádám és Barnabás. Fiuk: János.
Özv. Zisik Mária és gyermekei: András, Anna és Katalin.
Vincze János és Mária és fiuk József.
Melicher András és Terézia.
Petrovich János és Mária. Szolgáik: Mihály és András.
Kecskés Ferencz és Erzsébet.
Horváth János és Katalin. Fiuk: János. Szolgájuk: Mihály, József és Péter.
Szallay Szabó János és Katalin. Gyermekei: István és Erzsébet.
Freind József és Katalin.
Geisler Mihály és Ágnes. Gyermekei: Mátyás, Klára, Magdolna, Teréz.
Farkas Ignácz és Mária. Szolgájuk: Pál és Mátyás.
Tóth János és Éva és Dorottya özv.
Tóth Márton és Katalin. Fiuk: István.

Göröncsér János és Katalin.
Frej András és Magdolna. Szolgáló: Anna-Mária.
Saporovsky Ignácz és Dorottya.
Páll András és Erzsébet.
Bámfi János és Judith. Gyermekei: István, Klára és özv. Fehér Katalin.
Németh János és Katalin.
Hejzer István és Helén.
Kobilka András és Mária.
Róza Ferencz és Judith. Lányuk: Éva.
Beritold József és Mária. Fiuk: János.
Szitner György és Anna. Szolgáló: Katalin.
Viski Ferencz és Mária. Fiuk: Mihály.
Israël József és Magdolna.
Sedlinszky Ferencz és Borbála. Lányuk: Teréz.
Flock János és Zsófia. Lányuk: Mária-Anna.
Hold Bertalan és Teréz. Szolgájuk: Ferencz és Mária.
Vallovich Mihály és Mária.
Gude János és Zsuzsánna. Fiuk: Mihály. Szolg.: Anna.
Magdics Pál és Katalin. Szolgáló: Éva.
Krausz Jakab és Margit. Lányuk: Teréz.
Rohonczi Márton és Anna.
Sima Ferencz és Klára.
Settner Mátyás és Mária.
Ménkő Pál és Mária.
Kecskés András és Dorottya.
Pénzes Mihály és Erzsébet. Fiuk: György.
Csonka Miklós és Magdolna.
Füster József és Francisca. Fiuk: András és Barnabás.
Viola József és Anna.
Berlak Mihály és Erzsébet. Lányuk: Erzsébet.
Raisch József és Katalin. Fiuk: József. Szolga: Éva.
Somerauer Domonkos és Zsuzsánna.
Szitás Mihály és Éva. Szolga: József és Éva.
Károly József és Zsófia. Fiuk: Márton.

Hesenvarter Mihály és Katalin. Gyermekek: Tamás és Rozália.

Stanicovics Márk és Borbála.

Holper Pál és Erzsébet. Fiuk: Mátyás. Szolga: Mihály.

Krajacsics Jakab és Katalin. Szolga: János.

Barát János és Zsuzsánna.

Maross János és Éva és Anna özvegy.

Károly János és Teréz. Szolga: Domonkos, István, Mária.

Sodler Mihály és Magdolna. Lányuk: Magdolna.

Csarics Márton és Anna. Gyermekek: János és Katalin. Szolga: Pál.

Bálint János és Mária. Gyermekek: Zsigmond és Mária.

Valch János-György és Borbála. Fiuk: József. Szolga: Wolfgang.

Gyengés János és Anna. Lányuk: Éva és Anna.

Gyengés István és Katalin. Fiuk: István, György és Katalin.

Tóth István és Magdolna. Gyermekek: Ferencz, János, Zsuzsánna, Erzsébet, Krisztina. Szolga: Erzsébet.

Mogyorosi Sámuel és Katalin.

Tóth Péter és Anna.

Szabó Mihály és Apollonia. Szolga: Pál.

Weingartner (Szőllősy) József és Mária. Gyermekek: András, Julia és Katalin özvegy.

Radics János és Erzsébet. Gyermekek: János és Katalin.

Veissenkirchner Sebestyén és Éva. Gyermekek: Mihály és Magdolna.

Szüts Mihály és Katalin. Erzsébet özvegy. Gyermekek; Márton, Mária.

Puskovich Mihály és Erzsébet. Fiuk: Ferencz.

Horváth György és Erzsébet. Gyerm.: János és Éva.

Saz János és Katalin. Lányuk: Katalin. Szolga: János.

Czifross Mihály és Teréz.

Özv. Désmás Katalin. Gyerm.: István, János és Anna.

Bruckbacher Fülöp és Katalin és Rozália özvegy.

Kobus Fülöp és Rosina. Szolga: György, István, István és Krisztina.

Ay Boldizsár és Mária.

Kors Mihály és Mária. Gyermekek: Károly, Katalin. Szolga: István.

Faragó György és Borbála.

Gere István és Judith. Fiuk: Pál. Szolga: Mária, Erzsébet.

Tóth Mihály és Katalin. Gyermekek: Mihály és Erzsébet.

Banogi György és Judit. Fiuk: Pál. Szolga: Mária és Erzsébet.

Ugri András és Zsuzsánna. Fiuk: János.

Erdély János és Erzsébet.

Benedek János és Mária. Magdolna özv. Fiuk: József.

Gáspár István és Erzsébet. Fiuk: Antal. Szolga: Péter.

Galiba György és Teréz.

Vallovich József és Judith. Zsuzsánna özv. és Anna.

Ecsődi András és Erzsébet. Fiuk: József, András. Szolga: Ferencz.

Kápolnaj Lőrincz és Mária.

Vallovich Imre és Éva.

Hering Máthé és Zsuzsánna. Fiuk: András.

Özv. Asztalos Anna. Gyermekek: István, András, Zsuzsánna és Erzsébet.

Prindl György és Katalin. Gyermekek: Márton, Teréz. Szolga: Klára.

Deme Mihály és Klára. Gyermekek: Mihály és Éva.

Varga Ferencz és Mária.

Banga György és Éva. Gyermekek: József és János. Mari özvegy.

Németh József és Judith.

Horváth János és Erzsébet.

Baros Pál és Katalin.

Kovács János és Katalin. Gyerm.: Pál, János, Katalin, Éva.

Gózony Mátyás és Erzsébet. Gyermekek: Veronica és Erzsébet.

Gózony András és Mária.
Stipán József és Mária.
Kenoszt András és Anna. Gyerm.: István, György, Mária.
Atzél József és Erzsébet. Fiuk: József özv. és János.
Lévaj György és Anna.
Szompi István és Erzsébet.
Laczi Mátyás és Anna.
Glück Mátyás és Julianna. Szolga: György, Kornél, Miklós, Mária és Róza.
Kenesej Mátyás és Borbála. Gyermekek: József és Anna.
Piringer Tamás és Mária.

A hivatalnokok és uradalmi szolgák száma:

Tek. Kereskényi Károly felügyelö ur és tek. Eleonora asszony. Gyerm.: Antal, Miklós. Baczkó László irnok. Szolg.: János, Erzsébet, Borbála és Anna.
Tek. Liptai Imre ellenőr ur és Katalin. Szolg.: Erzsébet.
Krétási Kristóf számvivő ur és Katalin. Lányuk: Katalin. Szolgáló: Borbála és Anna.
Kessy István magtáros úr és Magdolna. Szolga: István és Erzsébet.
Matyasovich Pál szigeti ispán, nőtlen.
Piller János börtönőr és Mária-Anna.
Hirschmann Ferencz hajdu és Borbála.
Török József hajdu, nőtlen.
Szeligh Mihály uradalmi vadász. nőtlen.

Ráczkeve Lutheránusainak száma:

Csizmadia Márton és Rosina.
Varga György és Katalin. Gyerm.: István és Katalin.
Hegedüs Pál és Mária. Fiuk: Mihály.
Ágocs-Szabó György és Anna. Fiuk: János és György.

NEMES HORVÁTH MIHÁLY BUCSUZTATÓJA

(1800 körül.)

Melly rövid ideig élünk e világon,
határt Vetett Isten éltünk meddig follyon
Iffjuság vénséggel hogy halált kóstollyon
által nem hághattya aztat Semmi módon.

Csak 40 esztendöt éltemben Számláltam
a gyiként el ránták már is én alattam
Szerelmes párommal tizen négyig laktam
reméltelen tüle melly hamar megváltam.

Az Úr igy akarta megyek a Xstushoz
mert ö az egyedül ki üdvösséget hoz
nem is ragaszkodom e világiakhoz
Tsak Végbútsúm nyujtom kedves rokonimhoz.

Kedves éltem párja jaj hogy Szolittsalak
Károly Márja Lelkem hogy Szomorittsalak
Tölem elszakadva vallyon hogy hagyalak
Ki voltál szivemben legkedvesebb alak.

Ne sirj megvigasztal, ki meg Szomoritott,
Ki tetöled engem magához Szóllitott,
Tsak egyedül benne vess nagy bizodalmot
Bús özvegységedben Isten nyújt oltalmot.

Szives hajlandóságot hozzám mutattál
Sulyos nyavalyámban hogy meg nem útáltál.
éjjel, nappal sokat mellettem fárattál
Végiglen segitöm és jó párom voltál.

Nekem is meg bocsáss ha Szomoritottam
Szived, vagy kedvedet meg háboritottam
Vagy akaratodnak ollykor ellent mondtam
Meg engedj: mert én-is gyarló ember voltam.

Isten vigasztaljon özvegyi éltedben
Testi Lelki jókkal légy vig örömödben
Szerentsés holtodig vigre az egekben
Velem együtt élhess Szent Seregeiben.

A Szivemből kedvelt egyetlen *Mariskám*
Tölem elmaradott szomorú *árvátskám*
már töled meg fosztott halálos nyavalyám
viselje már gondod Menyei Szent Atyám.

Kedves húgom aszony *Horvát Juliána*
Hozzám sok jó voltod Számlálni sok volna
Mellyért Uri házad Vigan virágozzon
Töle a szerentse soha se távozzon.

Tekéntetes Nemes *Kováts János* Urat
Mint hozzám hajlandó igaz atyafiat
Kérem oltalmába vegye kis árvámat.
és bús özvegyemet, s ne hagyja azokat.

Szóllok még végtire két jó Ángyaimhoz
Horvát Andrásné és *Veronához*
Magdics Pál Nagy János Nagy Éva Aszonhoz
Botsánattal légyenek holt attyok fiához.

Már *Piringer* ágrul vala rokonimtul
Úgy mint *Pál György Mihály* kedves Bátyáimtul
Piringer Katalin jó Néném Aszonytúl
Vég bucsum veszem egész familiátul.

Horvát János ötsém téged sem felejtlek
mindenrül megbotsáss szivbül arra kérlek.
Te hitves pároddal éljetek Istennek
és társa legyetek végre a szenteknek.

Nyujtom végsö szómat *Bozits Miklós* Úrnak
mint közelrül való jó atyám fijának
Áldást és szerentsét az egész házának
kivánok Istentül több hozzá valóknak.

Károly János Ignátz atyám fiaimat
És Ertsiben lakos kedves Sógorimat

Szivem botsánatra Napam Aszonyomat
's mongyák adjon Isten nekem nyugodalmat.

Vavrinkovits Istvánt én kedves komámot
Követem ha miben tőlem meg bántódott
Jó komám aszonnyal töltsön sok vig napott
Végre adjon Isten nekik boldogságot.

Gáspár Istvánnak mint második komámnak
Kedves hites társa *Prunyi Máriának*
meg nem hálálhatom jó voltát azoknak
mennyivel házamhoz és én hozzám voltak.

Rátzkevi Nemzetes *Vitézlő Nemesség*
Kiktől adatik most nekem e tisztesség
hogy holt társatokhoz volt ennyi Szivesség
Álgyon meg fejenkint a Menyei felség.

Nemes Molnár Czéhbül a kik meg jelentek
Több sok jámborokkal ide sereglettek
köszönöm hogy nékem tisztességet tettek
és hogy temetömre kisérőim lettek.

Volnának még talán több Atyafiak is
Kiktül bútsút vennék Szomszédok Komák is
De el fásult ajkam meg némúlt a szám is
Unalmat szereznék az itt álloknak is.

Azért el indúlok az örök házamba
Tsendes nyugovásra setét föld gyomrába
Honnét fel támadok még ama nagy Napra
Jesus Kegyelmébül vezet boldogságra.

Mongyuk tehát mi is Amen hogy úgy légyen
Istentül kegyelmet büneiért végyen
örök Világosság neki fényeskedjen
Horvát Mihály menyben mindörökkő éllyen.

VERSEZET. MELY EL MONDATOTT A RÁCZKEVEI GÖRÖG NEM EGYESÜLT TEMPLOM TORNYA KERESZTJÉNEK FELTÉTELE ALKALMÁVAL 1795-ben.

Fel tettük a Krisztus Jézusnak Tzimerét
A kereszténységnek szentséges fegyverét,
dicsőség adasék az úrnak érette
hogy mesterségünket ere segitette.

Felséges *második Ferencz* királunknak
és fő hertzeg *József* nádor Ispányunknak,
hosszu életeért fris egésségeért
édes Magyar Hazánk Szent békeségeért.

Nemes Pest Vármegye tágas szigetében,
Herczeg *Albert* Károly szép Örökségében,
Rátzköve Városnak Földes Uradalmát,
áldja meg Tisztjeit s minden birodalmát.

Méltóságos Püspök *Popovits Diénes*,
ki által a Görög Eklésia fényes,
Tündöklik itten is az ő Megyéjében,
az Isten házának Ékesétésében.

Tisztelendö Úrnak, *Mihálovits Pálnak*,
kinek kezei az Úrnak szolgálnak,
és a' két szemei a Munkára néznek,
mindeneket szépen kösztünk el Intéznek.

Jovánovits János Szent égy ház Gazdája,
e ditsö Munkának áldott Inditója:
Éljen Szerentsésen ennek a Végére,
a Felséges Isten nagy ditsöségére.

Görög Eklésia hivei szivessen,
kik adakoztatok ide különössen,
Éljetek Mindnyájan az Isten nevének,
Magasztalására ő szent felségének.

Városunkban egész Katholika népért,
Lelki Pásztoráért minden hiveiért,
éltese az Isten velünk békeségben,
holtunk után Pedig Örök Üdvezségben.

Még a Reformata Anyaszent egy háznak
Papjának és a' kik azokra vigyáznak,
Ide gyülekezett kedves nézőjének,
az egéségére Minden hiveinek.

Városunk *birája Jovánovits Mihály*,
az egész Tanátsa mostanában itt áll,
kiknek az Ur Isten adjon egészséget,
hogy kormányozhassák a nagy közönséget.

Bukor Mátyás egész munkának mestere,
E szép alkotmánynak okos egy embere,
Szárnya alatt lévő Mester Legénynyei,
Éljenek mindnyájan mind szeme fényei.

Szomszéd helységeket az Isten éltesse,
Hogy minden szemlélő meg emlegethesse,
Mit tettünk a *Torony magas tetejére*,
Segitsen az Isten minket a Végére.

TARTALOM-JEGYZÉK.

Lap

Zsigmond király Kevi városnak vásárjogot ad. Buda, 1405. ápril 25. 1

A titeli káptalan, Zsigmond királynak Budán, 1412. aug. 18-án kelt rendelete értelmében, Kevi város polgárait Bálványos és Skronovetz birtokába bevezeti. 1412. sept. 18. 2

Zsigmond király Kevi város polgárait: az adó, harminczadok, kamarai illetéktől felmenti; Bálványos és Zkronova birtokában megerősiti; minden idegen bíró joghatósága alól kiveszi; szabad halászatot és hetivásárt enged; és plebános-választási joggal felruházza. Karan-Sebes, 1428. nov. 29. 4

Zsigmond császár László vajdának megtiltja, hogy Kevi város polgáraitól, különösen „Seel" nevü birtokán adót szedjen. Pozsony, 1429. oct. 28. 9

Zsigmond császár Kevi város polgárait a királyi és királynői harminczad fizetésétől felmenti. Brün, 1435. jul. 4. 11

Zsigmond császár, Kevi városban idegen kereskedőknek, az áruk részletenkinti eladását megtiltja. Brün, 1435. júl. 4. 13

Zsigmond császár Kevi város polgárait a harminczad fizetésétől felmentettnek nyilvánitja. Székesfehérvár, 1436. jan. 12. 16

Zsigmond császár szigoruan megtiltja Radus, Hatyás és Seél birtokokon levő adószedőknek, hogy Kevi város polgáraitól adót követeljenek. Brün, 1435. júl. 5. . . . 17

Albert király megerősiti Kevi város azon kiváltságát, mely szerint minden adó és idegen birák joghatósága alól ki vannak véve. Buda, 1438. febr. 24. 19

I. Ulászló király a törökök elől menekülő Kevi város polgárai fölötti biráskodást magának tartja fenn. Buda, 1440. aug. 20. 21

Lap

I. Ulászló király engedélyt ád, hogy a régi Kevi, törökök által kiüzött lakói, Csepel szigetén, szent Ábrahám egyháza körül letelepedhessenek. Buda, 1440. oct. 10. . . 23

I. Ulászló király Kevi városnak révjogot ad. Buda, 1440. oct. 10. 24

V. László király megerősiti Kevi város lakóinak Zsigmond király által adott kiváltságait. Bécs, 1453. jún. 2. . . 25

V. László király Kevi város lakóinak régi jogát, mely szerint a harminczad fizetéstől mentek — megerősiti. Bécs, 1453. jún. 4. 27

V. László király meghagyja György rácz despotának és Albánia urának, hogy harminczadosainak tiltsa meg, miszerint Kevi város polgáraitól harminczadot követeljenek. Bécs, 1453. jún. 4. 29

V. László király Kevi város polgárait minden adótól és az idegen birák joghatósága alól felmenti. Bécs, 1453. jún. 4. 30

V. László király, Kevi város polgárainak — kik Csepel szigetén, Kis-Keviben, máskép Szent-Ábrahám-Telekén telepedtek meg — a régi Keviben birt kiváltságait megerősiti, és Gara László nádor és Csepel-sziget főispánjának s a többi fő- és alispánoknak meghagyja, hogy e kiváltságokat tiszteletben tartsák. Bécs, 1455. jul. 1. 32

V. László király Kevi város polgárainak régi kiváltságát, mely szerint minden rendkivüli taxa fizetéstől mentek — megerősiti. Bécs, 1455. júl. 1. 34

I. Mátyás király, Kevi város polgárainak V. László király által adott, fentebb XVII. sz. alatt, 32—34. lapon közölt kiváltságokat megerősiti. Buda, 1458. márcz. 16. . . 36

I. Mátyás király Kevi város polgárainak régi kiváltságait, mely szerint az adó és harminczad fizetésétől mentek és minden idegen biró joghatósága alól ki vannak véve, megerősiti. 1458. 38

I. Mátyás király, Kevi város polgárainak régi kiváltságait megerősiti és faizási joggal ruházza fel őket. 1464. máj. 8. 40

I. Mátyás király, egy régebbi keletü adomány levelét — melyben Kevi város polgárainak Kis-Kevi közelében levő darab földet adományoz, megerősiti. Buda, 1464. júl. 17. 41

I. Mátyás király előtt, Kevi város polgárai és Ujjfalusy

Lap

Imre közötti határvillongásról szóló okmány. Buda, 1465. aug. 29. 43

I. Mátyás király szigoruan megtiltja, hogy Kevi város polgárai felett idegen biró itéljen. Buda, 1473. febr. 13. 45

I. Mátyás király Kevi város polgárait régi jogaikban megerősiti, s minden ellenkező intézkedést érvénytelennek nyilvánit. Buda, 1473. márcz. 3. 47

János, esztergomi érsek, megtiltja tisztjeinek, hogy Kevi város polgáraitól, az érseki birtokon, adót vagy vámot szedjenek. Buda, 1475. máj. 18. 48

Beatrix királyné, Kevi város polgárainak régi jogait és kiváltságait megerősiti és nekik faizási jogot ad. Buda, 1481. febr. 21. 49

I. Mátyás király, Kevi város polgárait minden adótól és az idegen birák joghatósága alól felmenti. Buda, 1489. jún. 2. 51

I. Mátyás király, Kevi város polgárainak régi kiváltságairól — miután az ezekről szóló okmányok a Kevi városát elpusztitott tüzvészben elégtek — uj okmányt állit ki, melyben őket régi jogaikban és kiváltságaikban ujra megerősiti. Buda, 1489. aug. 15. 53

II. Ulászló király, Kevi város polgárait a nekik I. Mátyás király által (Lásd a XXIX. számu okmányt) adott jogaikban és kiváltságaikban megerősiti. Buda, 1490. oct. 16. 55

II. Ulászló király, megtiltja Pakosi Albert és Földvári Zivkor Jánosnak, hogy Kevi város polgáraitól adót vagy vámot követeljenek. Buda, 1492. júl. 13. 57

II. Ulászló király, Kevi város polgárainak I. Mátyás király által (Lásd a XXV. számu okmányt) adott kiváltság levelet megerősiti. Buda, 1493. márcz. 30. . . . 58

II. Ulászló király, Kevi város polgárainak, fentebb XI., XXI. és XXII. számok alatt közölt adomány leveleit megerősiti. Buda, 1501. febr. 2. 59

Anna királyné, Kevi város polgárait, a Kevi határában levő halastó birtokában — mint jogos tulajdonukban — megerősiti. Buda, 1503. aug. 18. 63

II. Ulászló király felelősségre vonja a földvári révészeket azon vakmerőségükért, hogy Kevi város polgáraitól erőszakkal vámot követeltek. Buda, 1511. 65

Lap

II. Lajos király, Kevi város polgárait — régi kiváltságaik alapján — minden adó és vám fizetésétől felmenti. 1524. máj. 18. 66

Szapolyai János király, Kevi város polgárainak II. Ulászló király által (Lásd fentebb XXXII. szám alatt, 58—59. lapon) és I. Mátyás király által (Lásd fentebb XXV. szám alatt, 47—48. lapon) adott kiváltságos leveleket részéről ujra megerősiti. 1536. oct. 5. 67

Szapolyai János király, Kevi város polgárainak II. Ulászló (Lásd fentebb XXX. szám. alatt, 55—57. lapon) és I. Mátyás (Lásd fentebb XXIX. szám alatt, 53—55. lapon) királyok által adott kiváltságos leveleit — részéről is megerősiti. Várad, 1536. szept. 11. 69

A győri káptalan átirja, Zsigmond király által Kevi város polgárai részére kiadott kiváltságos levelet. (Lásd fentebb, III. szám alattt, 4—9. lapon.) 1626. jún. 16. . . 71

A győri káptalan átirja a titeli káptalan által Kevi város polgárai részére kiadott (Lásd fentebb II. szám alatt, 2—4. lapon) okmányt. 1626. jún. 18. 72

III. Ferdinand király, Kevi város polgárainak, Zsigmond és II. Lajos királyoktól nyert kiváltság leveleit megerősiti. Pozsony, 1646. okt. 29. 73

Pest stb. megyék Fülek várában egybegyült karai és rendei átirják Kevi város polgárainak III. Ferdinand király által adott kiváltság levelét. Fülek, 1647. nov. 7. . . 77

Kevi város polgárai a pozsonyi káptalan előtt protestálnak a peregi lakosok jogtalan bitorlásai ellen. Pozsony, 1676. márcz. 17. 79

T. győri káptalan t. Notáriussa levele, melyből világos, hogy 1628-ban az Eszterházy Familia statutioja ellen Rácz-Kevi városa contradicált. Győr, 1793. jún. 23. . . . 81

Skaricza Máté versezete Keviről. 1581. 83

Rácz-Keve második Megszállása után lévő jó gondviselő Biráknak dicséretre méltó forgolódásuk 94

A tisztviselők eskü-formája 186

Mária Krisztina főherczegnő a rácz-kevei urodalomba beigtattatik (1780.) 195

A ráczkevei becsületes ifju molnár czéh oklevele. 1729. . 211

Lap
Ráczkevei szür-szabó czéhnek oklevele. 1817. 221
Ráczkevei molnár czéhnek oklevele. 1817. 243
Ráczkevei takács czéhnek oklevele. 1817. 245
Ráczkevei csizmadia czéhnek oklevele. 1817. 247
Buda város csizmadia czéhe, az iffju czéh articulusait, a ráczkevei iffju csizmadia czéh részére másolatban kiadja. 1721. 250
Ráczkeve város róm. kath. lakosainak névsora 1769-ben . 259
Nemes Horváth Mihály bucsuztatója (1800 körül) . . . 268
Versezet, mely el mondatott a ráczkevei görög nem egyesült templom tornya keresztjének feltétele alkalmával 1795-ben 271

Ráczkevei sziget térképe 1726-ból.

5.50
3147
AUK
XV